

Q2

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים רבעוניים
ליום 30 ביוני 2016

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

תוכן העניינים

5	א. דוח הדירקטוריון וההנהלה
10	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
18	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
123	3. סקירת הסיכונים
168	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים
172	ב. הצהרות בקרה פנימית על דיוח כספי
175	ג. תמצית דוחות כספיים ליום 30 ביוני 2016
179	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
189	ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים
325	ד. ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
328	5. ממשל תאגידי
332	6. פרטים נוספים
336	7. נספחים
347	מילון מונחים
355	אינדקס

Q2

בנק הפועלים

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

תוכן העניינים

10	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
10	1.1. מידע כספי תמציתי עיקרי
13	1.2. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
14	1.3. יעדים ואסטרטגיה עסקית
18	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
18	2.1. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
21	2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
30	2.3. המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
46	2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות
121	2.5. חברות מוחזקות עיקריות
123	3. סקירת הסיכונים
123	3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
123	3.2. סיכון אשראי
146	3.3. סיכון שוק
159	3.4. סיכון נזילות ומימון
161	3.5. סיכון תפעולי
161	3.6. סיכון ציית
162	3.7. סיכון משפטי
162	3.8. סיכון מוניטין
162	3.9. סיכון כלכלי
164	3.10. סיכון רגולציה וחקיקה
164	3.11. סיכון אסטרטגי
165	3.12. סיכון סביבתי
165	3.13. הליכים משפטיים
168	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים
168	4.1. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים
170	4.2. בקרות ונהלים

רשימת הטבלאות

11	טבלה 1-1: נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים
20	טבלה 2-1: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין
21	טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד
22	טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו
22	טבלה 2-4: הרכב הרווח המימוני, נטו, בחלוקה לרבעונים
23	טבלה 2-5: התפתחות של סך הרווח המימוני, נטו
23	טבלה 2-6: התפתחות הרבעונית של סך הרווח המימוני, נטו
24	טבלה 2-7: נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית
25	טבלה 2-8: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
26	טבלה 2-9: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים לפי רבעונים
27	טבלה 2-10: פירוט עמלות והכנסות אחרות
28	טבלה 2-11: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות
29	טבלה 2-12: רווח כולל אחר
30	טבלה 2-13: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים
30	טבלה 2-14: פילוח חבויים בעייתיות
31	טבלה 2-15: ההתפתחות בסעיפים חוץ-מאזניים העיקריים
32	טבלה 2-16: יתרות ניירות-ערך
33	טבלה 2-17: אגרות-חוב קונצרני לפי ענפי משק
33	טבלה 2-18: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ
33	טבלה 2-19: התפתחות ביתרות הפיקדונות שהבנק קיבל
34	טבלה 2-20: פיקדונות הציבור לפי גודל
34	טבלה 2-21: אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
34	טבלה 2-22: מכשירים נגזרים
37	טבלה 2-23: חישוב יחס ההון
39	טבלה 2-24: הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון
40	טבלה 2-25: רכיבי הסיכון ודרישות ההון הרגולטוריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי
42	טבלה 2-26: יחס מינוף
44	טבלה 2-27: פרטים בדבר דיבידנד ששולם
48	טבלה 2-28: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים
70	טבלה 2-29: רווח נקי המיוחס לבעלי המניות בבנק, לפי מגזרי פעילות
70	טבלה 2-30: רווח מימוני נטו, לפי מגזרי פעילות
71	טבלה 2-31: אשראי לציבור נטו, לפי מגזרי פעילות
71	טבלה 2-32: פיקדונות הציבור, לפי מגזרי פעילות
72	טבלה 2-33: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
86	טבלה 2-34: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר לקוחות פרטיים
90	טבלה 2-35: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים
93	טבלה 2-36: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הלוואות לדיור
97	טבלה 2-37: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי
103	טבלה 2-38: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי
108	טבלה 2-39: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הפעילות הבינלאומית
113	טבלה 2-40: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של קבוצת ישראלכרט
119	טבלה 2-41: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי
124	טבלה 3-1: פילוח חבויים בעייתיות
124	טבלה 3-2: נכסים שאינם מבצעים
125	טבלה 3-3: תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

126	טבלה 4-3: מדדי סיכון
127	טבלה 5-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק
133	טבלה 6-3: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני כלולים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק
133	טבלה 7-3: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ל-6 הלווים הגדולים לפי ענפי משק
	טבלה 8-3: יתרות סיכון האשראי לכלל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" (להלן - הוראה 313), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313)
134	
135	טבלה 9-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות
138	טבלה 10-3: תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות
141	טבלה 11-3: חשיפה למוסדות פיננסיים זרים
143	טבלה 12-3: סיכונים בתיק הלוואות לדיוור
144	טבלה 13-3: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיוור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק
144	טבלה 14-3: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיוור והפרשה להפסדי אשראי
145	טבלה 15-3: ההתפתחות הרבעונית של יתרות האשראי לדיוור
146	טבלה 16-3: מאפיינים שונים של אשראי לדיוור - שיעור מסך הביצועים החדשים
148	טבלה 17-3: שווי הוגן לפי מגזרי הצמדה
	טבלה 18-3: השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא-כספיים
149	
150	טבלה 19-3: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
	טבלה 20-3: נתונים אודות רגישות הון הבנק כולל חברות בנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, כולל מודלים פנימיים)
158	
160	טבלה 21-3: יחס כיסוי הנזילות
161	טבלה 22-3: יתרת סך הפיקדונות של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות

1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 10 באוגוסט 2016, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים הבלתי מבוקרים של בנק הפועלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו, לתקופה ינואר-יוני 2016.

להלן פרטים על ההתפתחויות והשינויים העיקריים שחלו בתקופת הדוח:

1.1 מידע כספי תמציתי עיקרי

הרווח הנקי של קבוצת הבנק המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2016 בכ-1,791 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של כ-1,694 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמה ב-11.0%, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-1.35 ש"ח, בהשוואה ל-1.28 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי של קבוצת הבנק המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 בכ-1,117 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של כ-886 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק ברבעון השני של שנת 2016 הסתכמה ב-13.9%, בהשוואה ל-11.6% ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם ברבעון השני של שנת 2016 ב-0.84 ש"ח, בהשוואה ל-0.67 ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

סך נכסי קבוצת הבנק ליום 30 ביוני 2016 הסתכם בכ-440.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-431.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2015, גידול בשיעור של 2.1%.

סך האשראי לציבור, נטו, ליום 30 ביוני 2016 הסתכם ב-278.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-278.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2015, קיטון בשיעור של 0.1%.

סך פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכם ב-327.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-321.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2015, גידול בשיעור של 1.8%.

סך ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 30 ביוני 2016 הסתכם ב-34.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-33.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2015, גידול בשיעור של 3.97%.

יחס ההון הכולל ליום 30 ביוני 2016 הסתכם לשיעור של 14.43%, בהשוואה לשיעור של 14.36% בסוף שנת 2015.

יחס הון עצמי רוברד 1 ליום 30 ביוני 2016 הסתכם לשיעור של 10.20%, בהשוואה לשיעור של 9.63% בסוף שנת 2015.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 1-1: נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.06.2015	30.09.2015	31.12.2015	31.03.2016	30.06.2016	
במיליוני ש"ח					
רווח ורווחיות					
2,472	2,179	2,106	2,209	2,586	רווח מימוני, נטו*
1,344	1,354	1,352	1,336	1,319	עמלות והכנסות אחרות
3,816	3,533	3,458	3,545	3,905	סך ההכנסות
213	55	147	46	(128)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,108	2,183	2,311	2,202	2,242	הוצאות תפעוליות ואחרות
886	802	586	674	1,117	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
לשנה שהסתיימה ביום					
31.12.2015	30.06.2015	30.06.2016			
במיליוני ש"ח					
רווח ורווחיות					
8,929	4,644	4,795	רווח מימוני, נטו*		
5,433	2,727	2,655	עמלות והכנסות אחרות		
14,362	7,371	7,450	סך ההכנסות		
475	273	(82)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי		
8,790	4,296	4,444	הוצאות תפעוליות ואחרות		
3,082	1,694	1,791	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק		
ליום					
30.06.2015	30.09.2015	31.12.2015	31.03.2016	30.06.2016	
במיליוני ש"ח					
מאזן - נתונים עיקריים					
416,614	422,919	431,638	434,905	440,856	סך-כל המאזן
270,817	275,192	278,497	279,850	278,271	אשראי לציבור, נטו
56,232	61,064	62,884	66,154	67,720	ניירות-ערך
304,382	310,692	321,727	321,576	327,500	פיקדונות הציבור
34,829	35,061	34,475	36,836	36,081	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
32,260	32,741	33,032	33,336	34,342	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
10,750	9,898	9,311	8,725	8,232	סך סיכון אשראי בעייתי, נטו
5,268	4,780	4,265	4,134	3,745	מזה - חובות פגומים מאזניים, נטו

* רווח מימוני, נטו כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 1-1: נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.06.2015	30.09.2015	31.12.2015	31.03.2016	30.06.2016	
יחסים פיננסיים עיקריים					
89.0%	88.6%	86.6%	87.0%	85.0%	אשראי לציבור, נטו לפיקדונות הציבור
79.8%	79.6%	78.2%	78.1%	76.5%	אשראי לציבור, נטו לפיקדונות הציבור כולל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
7.74%	7.74%	7.65%	7.67%	7.79%	יחס הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לסך המאזן
9.42%	9.50%	9.63%	9.74%	10.20%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפי באזל 3 ⁽¹⁾
14.16%	14.22%	14.36%	13.94%	14.43%	יחס הון כולל לרכיבי סיכון לפי באזל 3 ⁽¹⁾
88.0%	92.0%	99.0%	105.0%	113.0%	יחס כיסוי נזילות ⁽²⁾
7.2%	7.2%	7.1%	7.1%	7.3%	יחס מינוף ⁽¹⁾
2.23%	2.19%	2.03%	2.03%	2.23%	מירווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽³⁾⁽⁴⁾
55.2%	61.8%	66.8%	62.1%	57.4%	הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות
3.7%	3.4%	3.3%	3.0%	3.6%	סך הכנסות לנכסים ⁽⁵⁾
2.0%	2.1%	2.2%	1.9%	2.1%	סך הוצאות לנכסים ⁽⁶⁾
0.3%	0.1%	0.2%	0.1%	(0.2%)	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽³⁾
11.6%	10.4%	7.3%	8.4%	13.9%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽³⁾
0.67	0.60	0.44	0.51	0.84	רווח נקי למניה בש"ח המיוחס לבעלי מניות הבנק - בסיס

לשנה שהסתיימה ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	30.06.2016	
31.12.2015	30.06.2015		
2.1%	2.1%	2.1%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽³⁾⁽⁴⁾
61.2%	58.3%	59.7%	הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות
3.4%	3.6%	3.4%	סך הכנסות לנכסים ⁽⁵⁾
2.1%	2.1%	2.0%	סך הוצאות לנכסים ⁽⁶⁾
0.2%	0.2%	(0.1%)	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽³⁾
9.6%	11.0%	11.0%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽³⁾
2.32	1.28	1.35	רווח נקי למניה בש"ח המיוחס לבעלי מניות הבנק - בסיס

(1) למידע נוסף, ראה פרק "הלימות הון ומינוף" להלן.

(2) למידע נוסף, ראה פרק "סיכון נזילות ומימון" להלן.

(3) מחושב על בסיס שנתי.

(4) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה דוח דירקטוריון פרק [התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר](#)) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.

(5) סך ההכנסות חלקי יתרות ממוצעות של סך הנכסים.

(6) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות חלקי יתרות ממוצעות של סך הנכסים.

מידע הצופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים גולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתוכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תוכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "ייהי" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובח"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית. המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

1.2. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

פעילותו של הבנק כרוכה בסיכונים הפיננסיים הבאים: סיכוני אשראי, המבטאים את הסיכון שלווה או חייב לא יעמוד בהחזרים ובתשלומים לבנק אשר מוגדרים בהסכם האשראי; סיכוני שוק, הנובעים מחשיפה לשינויים בשערים בשווקים הפיננסיים, כגון: שערי חליפין, מניות וריבית; סיכון הנזילות, שהוא הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי, ליציבותו וליכולתו להמשיך בהתנהלותו השוטפת, מחמת אי ודאות לגבי יכולתו לעמוד בתזרים המזומנים הנדרש לצרכיו, ובכלל זה סיכון המימון שהינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו בהכנסות הבנק נטו מריבית.

סיכונים אחרים שאינם פיננסיים הם בעיקר סיכון הציות, הסיכון המשפטי והסיכונים התפעוליים. סיכון הציות הוא הסיכון הכרוך באי-ציות של הבנק או מי מעובדיו, בכל מקום רלוונטי לפעילות הבנק, להוראות החוק והרגולציה. סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים.

סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והינם: סיכון מוניטין, סיכון תחרות, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון אסטרטגי, סיכון כלכלי וסיכון סביבתי. ראה הרחבה בפרק [סקירת הסיכונים](#) להלן [ובדוח על הסיכונים](#): גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים.

1.3. יעדים ואסטרטגיה עסקית

הבנק פועל בהתאם לתוכנית אסטרטגית תלת שנתית (2016-2018) אשר אושרה בסוף שנת 2015. תהליך בניית התוכנית האסטרטגית נעשה תוך התייחסות למכלול השינויים בסביבה העסקית והתחרותית בשוקי הפעילות של הבנק. התוכנית האסטרטגית התלת-שנתית אשר גובשה ואושרה מהווה המשך לתוכנית האסטרטגית הקודמת, אשר הושקה בראשית שנת 2013 ובהתאם לה התווה הבנק את המפה האסטרטגית ותוכניות העבודה לשנים 2013-2015.

מכלול גורמים משפיעים על המערכת הבנקאית בעולם בכלל ובישראל בפרט ובראשם שינויים בהרגלי הלקוחות, התהדקות של הרגולציה, והשפעה הולכת וגוברת של אמצעים טכנולוגיים. תמורות אלו מובילות להתגברות התחרות מצד שחקנים מסורתיים ושחקנים חדשים רבים ומגוונים ומחייבים את הבנק להיערך לעתיד במטרה להעניק ללקוחותיו חוויית שירות איכותית ומתקדמת וליצר ערך ללקוחותיו וליתר בעלי העניין.

בנוסף, הבנק נערך ליישום הוראות בנק ישראל להגדלת יעדי הלימות ההון, והן נלקחו בחשבון במסגרת גיבוש התוכנית האסטרטגית. התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק לוקחת בחשבון את הזהירות המתחייבת מהסיכונים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון. תוכנית זו צפויה לאפשר לבנק, גם לנוכח האתגרים וחוסר היציבות בכלכלה ובמערכת הפיננסית בעולם, להמשיך להתקדם בתוואי של צמיחה יציבה והמשך ביסוס מובילות הבנק במערכת הבנקאות בישראל, תוך השאת ערך למחזיקי המניות וכלל בעלי העניין.

תוכנית אסטרטגית זו נבחנת ומתאמת מדי שנה לשינויים בסביבה העסקית בישראל ובעולם וכן לשינויים בסביבה התחרותית בה פועל הבנק.

הבנק ממשיך לפעול תוך מיקוד בחמש תימות מרכזיות:

1. שימור וחיזוק מובילות הבנק בישראל, בתחומים הבנקאיים השונים, על-ידי העמקת הקשר והפעילות עם לקוחות הבנק, בהתבסס על חדשנות בשירותים ואופטימיזציה בערוצי הפעילות, העמקת הערך המוסף, ויצירת פתרונות מותאמים לצורכי הלקוח.

2. צמיחה בינלאומית ממוקדת מבוססת קשרי לקוח, תוך מינוף החוזקות של הבנק בפעילות מסחרית ועסקית ושירות בנקאות פרטית גלובלית.

3. מצינות בניהול פיננסי וניהול הון מתקדם, באמצעות ניהול הון יעיל והרחבת מקורות הכנסה ממוצרים שאינם אשראי.

4. התייעלות ומצינות תפעוליות בביצוע פעילויות קיימות ובמימוש תוכניות הצמיחה של הבנק, תוך בחינת וייעול הקצאת המשאבים, פישוט ומיכון תהליכים וריסון רמת ההוצאות.

5. מובילות עסקית טכנולוגית באמצעות פיתוח היכולות הטכנולוגיות של הבנק, תוך התייחסות רחבה לצרכים עתידיים של לקוחות הבנק וניתוח המגמות בתחום השירותים הפיננסיים.

הפעילות בכלל הצירים תתבצע תוך ניהול סיכונים מתקדם, ההולם את מתווה פעילות הבנק.

הבנק יפעל להתקדם בצירי הפעולה תוך דגש לטיפול ההון האנושי והמצינות בארגון, בהתבסס על ערכי היסוד של הבנק ובהלימה לעקרונות הקיימות, כפי שהוגדרו בחזון הבנק. בהקשר זה הבנק יפעל להמשיך ולהוביל, כפי שעשה בשנים האחרונות, את המערכת הפיננסית בנושא אחריות חברתית ותרומה לקהילה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

בפעילות הקמעונאית ממשיכה להתגבר התחרות מצד הבנקים, השחקנים המוסדיים, מיזמי Fintech ושחקנים חוץ בנקאים נוספים. כמו-כן, ישנן יוזמות לרפורמות משמעותיות מצד הרגולטורים, בדגש על תחום האשראי הקמעונאי. על מנת לענות באופן מיטבי לשינויים בצרכי הלקוחות ובהרגליהם בכוונת הבנק ליישם תוכנית אסטרטגית ארוכת טווח בתחום הבנקאות הקמעונאית, במטרה לפעול בצורה ממוקדת ונחווה לביסוס וחיזוק מובילותו במגזר פעילות זה. הבנק גיבש תוכנית אסטרטגית מקיפה אשר בבסיסה שינוי מודל הפעלה ללקוחות הפרטיים והעסקיים לצורך שיפור והתאמת השירות המוצע ללקוחות על-פי צרכיהם הפיננסיים ובהתאם לערוצים בהם מעדיפים הלקוחות לצרוך את השירותים השונים - לרבות, בין היתר, בעזרת בנקאים מקצועיים בסניפים ברחבי הארץ, בנקאים מקצועיים במוקדי שירות טלפונים יעודיים, בעזרת שימוש בכלים דיגיטליים (כולל אתר הבנק והאפליקציות השונות) ובעזרת מכונות לשירות עצמי. הלקוחות יזכו לשירות איכותי יותר המותאם באופן טוב יותר לצרכיהם תוך שילוב בין שירות אנושי מקצועי ואיכותי וגישה נוחה לאמצעים טכנולוגיים זמינים ופשוטים. כחלק מיישום התוכנית ימשיך הבנק לפתח הצעות ערך יעודיות ומותאמות לצרכיהם הייחודיים של פלחי לקוחות בעלי פוטנציאל.

בנוסף, הבנק ימשיך למקד ולפתח פעילותו במגזר העסקיים הקטנים, תוך המשך פיתוח מוצרים מותאמים ונגישים לצד חיזוק צוותי הבנקאים המתמחים המספקים ליווי אישי לעסקים הקטנים, במטרה לספק ללקוחותיו מעטפת שירות מקצועית ואיכותית המותאמת לצרכיהם.

הבנק מייחס חשיבות רבה לתחום השירות ללקוחותיו ומפנה תשומת משמעותית לפיתוח חוויית לקוח נגישה ונוחה. גם בזירת הלקוחות העסקיים והמסחריים התחרות גוברת, בעיקר מצד שחקנים מוסדיים. בנוסף, מגבלות רגולטוריות, דרישות הון ושינויים בצרכי הלקוחות מובילים לשינויים בכללי המשחק. הבנק ימשיך לפעול לשימור מעמדו המוביל והיותו הבחירה הראשונה של הלקוחות העסקיים הגדולים והבינוניים. הבנק שואף ופועל להעמקת ופיתוח פעילותו עם לקוחות המגזר העסקי, החברות והעסקים הגדולים במשק, תוך שימת דגש על הרחבת היצע השירותים והמוצרים, ויצירת מעטפת כוללת של שירותים המותאמת במיוחד ועונה בצורה המיטבית לצרכי לקוחות המגזר בפעילותם בארץ ובחול. הבנק צופה כי פעילות זו תאפשר לו גם להגדיל את הכנסותיו שלא מאשראי במגזר זה. במקביל, הבנק יפעל כדי להשיג קפיצת מדרגה נוספת בפעילותו במגזר העסקיים הבינוניים, המהווה חלק חשוב מעמוד השדרה של הכלכלה הישראלית, בין השאר על בסיס תשתית הסניפים העסקיים, תוך שיפור והרחבת הצעת הערך ללקוחות מגזר זה. בנוסף, החטיבה העסקית תרחיב את פעילותה בתחום מוצרי האשראי המורכבים, באמצעות מערך יעודי המורכב מאנשי מקצוע מובילים בתחומם, במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי המימון הייחודיים של לקוחות החטיבה. ביסוס וחיזוק המובילות יעשו תוך אופטימיזציה וניהול דינאמי של משאבי ההון ונכסי הסיכון ושימור היכולות הגבוהות בניהול סיכונים.

בפעילות הבינלאומית יפעל הבנק להמשך פיתוח וצמיחה של המגזר המסחרי בארצות-הברית, תוך הרחבת הפעילות הקיימת וכניסה סלקטיבית לתחומי פעילות ואיזורים גאוגרפיים חדשים בגבולות ארצות-הברית. בתחום הבנקאות הפרטית הבינלאומית יתאים הבנק את פעילותו לשינויים הרגולטורים ולמגמות העסקיות בתחום זה.

פעילות הבנק בשוקי ההון בארץ ובחול וניהול ה-Treasury מרוכזים בחטיבת שוקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית. בפעילויות אלו יושם דגש אסטרטגי על התאמת היערכות הבנק לצרכים של לקוחותיו בארץ ובחול, לתמורות בשוקי ההון והמטבע ולסביבת התחרות תוך היערכות ויישום הרגולציה המקומית והבינלאומית. הבנק ימשיך לפעול למיצוי הסינרגיות בריכוז כלל הפעילויות הללו בכפיפה אחת. הבנק יפעל לפיתוח מובילותו בשוק ההון ובתחום המוצרים הפיננסיים באמצעות חיזוק תשתיות טכנולוגיות, תוך התאמת המוצרים לקהל לקוחותיו, בדגש על שימוש בכלים דיגיטליים להנגשת זירות המסחר, פעילויות עשיית השוק ומוצרים פיננסיים לסוגיהם. בנוסף, הבנק ימשיך לנהל באופן דינמי את התיק הבנקאי ותיקי ההשקעות בכפוף לתאבון הסיכון, לשינויים בשוקים הפיננסיים ובהתאמה לדרישות הרגולטוריות.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2016

השאפה למצוינות תפעולית ושיפור ניהול ההוצאות ימשיכו להיות דגל מרכזי של הבנק. הבנק יפעל לשיפור יחס היעילות התפעולית לאורך תקופת התוכנית האסטרטגית. החתירה למצוינות תפעולית תאפשר לבנק לנצל בצורה אופטימאלית את המשאבים הקיימים לטובת מימוש יוזמות חדשות. הבנק יפעל להמשיך לייצל ולשפר את תהליכי העבודה בהנהלה הראשית ובמטה, בדגש על פישוט תהליכים ומיכונם ובכך לשפר את רמת השירות ללקוחות במקביל לחיזוק המצוינות התפעולית.

היערכות הבנק לעתיד מחייבת קפיצת מדרגה בחדשנות ודיגיטל. הבנק ישקיע בפיתוח יכולות ניתוח ומינוף מידע ליצירת ערך ללקוח ולבנק, בבניית ממשקי לקוח אינטואיטיביים, מותאמים וגמישים, ובקידום בנקאות פתוחה ושיתופי פעולה, לרבות בתחום ה-Fintech, לשיפור הצעות הערך ללקוחותיו.

ההיערכות לבנקאות העתיד כוללת גם בניית תשתית אופטימלית. כוונת הבנק לפעול בשנים הקרובות ליצירת מבנה, תהליכים ותרבות ארגונית גמישה ומעודדת חדשנות, להשקיע בבניית יכולות ההון האנושי לעתיד, ביצירת תשתית טכנולוגית פשוטה וגמישה, וביצירת יכולות לניהול דינמי ומתקדם של ההון.

התאמת המבנה הארגוני

על מנת לממש את האסטרטגיה הרב שנתית ולהכין את הבנק לאתגרי המחר, ביצע הבנק מספר שינויים משמעותיים במבנה הארגוני. מקור השינויים בהבנה שכדי להמשיך ולהיות ארגון מוביל ותחרותי בעולם המשתנה, על הבנק להיות ממוקד בלקוח, חדשני, גמיש ויעיל יותר, וכל זאת לצד שמירה על יכולת הביצוע, הקשר האישי והמקצוענות הגבוהה של העובדים והמנהלים בארגון.

השינויים שבוצעו:

- מינוי Chief Operating Officer - COO, המרכז תחתיו את ניהול המשאבים, התפעול, השיווק והאסטרטגיה של הארגון, במטרה לרכז ולתאם את המהלכים הרחביים בארגון כך שישפר את יכולותיו התחרותיות וימשיך לשפר את יעילותו גם בעתיד. כחלק ממהלך זה מוזגה חטיבת האסטרטגיה לתוך פעילות ה-COO.
- הקמת חטיבת החדשנות שתפקידה להאיץ ולהטמיע את תחומי החדשנות בבנק ולתמוך בבניית יכולות העתיד. באחריות החטיבה לקדם את אסטרטגיית הדיגיטל של הבנק, לשפר את חוויית הלקוח, לבנות כלי ביג-דאטה חדשים, להטמיע במהירות חידושים טכנולוגיים ולהגביר את שיתופי הפעולה עם גופים חיצוניים.
- הקמת חטיבת הקשר עם מחזיקי העניין, מתוך מטרה לשים את הלקוח במרכז, תוך התחשבות בסביבה בה הבנק פועל. נדבר של פעילות זו הוא ההכשרה וההעצמה של העובדים והמנהלים בארגון, לתת להם את הכישורים והכלים להתמודד בהצלחה עם אתגרי היום ואתגרי המחר.
- מיזוג החטיבה הבינלאומית וחטיבת שווקים פיננסיים לחטיבה אחת שתחתיה ימשיכו להתנהל כל התהליכים האסטרטגיים הקשורים לתחומי פעילות אלה.

יצוין, כי התוכנית האסטרטגית שנקבעה מציבה יעדים שאפתניים לפעילויות השונות. עקב כך, יש להביא בחשבון כי בכל תכנון ובמיזוג בתכנון לטווח של מספר שנים, וביתר שאת בתקופה של שינויים וטלטלות בכלכלה הגלובלית ומערכת הפיננסית בעולם, קיימת מידה לא מבוטלת של אי ודאות. גורמים שונים ומגוונים עלולים להביא לידי כך שההנחות השונות העומדות בבסיס וברקע של התוכנית האסטרטגית לא יתקיימו, או לא יתקיימו במלואן, ושהתוכניות לעתיד לא יתממשו, או לא יתממשו במלואן. בין גורמים אלו יש לצייין, כי סיכויי הצלחה של תוכנית מעין זו תלויים במידת הצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו פנימה, וזאת בנוסף להיותם תלויים בסביבה העסקית בישראל ובעולם ולתנאי המאקרו. חשיבות מיוחדת יש לייחס למצב הכלכלה העולמית, למצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור ולשינויים הרגולטוריים. יש להביא בחשבון שישנה עדיין אי ודאות גבוהה לגבי שיעורי הצמיחה של הכלכלה הריאלית בישראל ובעולם בשנים הקרובות.

יודגש, כי תוכניות העבודה של הבנק כפי שאושרו והנחות העבודה עליהן התבססו, מתייחסות לפעילות עתידית של הבנק. לפיכך, המידע שפורט לעיל בפרק זה בכל הקשור בתוכניות פעולה וכוונות הבנק הינו "מידע צופה פני עתיד".

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2016

סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד לציבות פיננסית) סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק. ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק מתואר בהרחבה בדוח זה ובדיווח השנתי. הנהלת הבנק דנה בהתפתחותם של הסיכונים הנוספים המפורטים להלן כסיכונים מובילים או מתפתחים:

סביבת המאקרו: פעילות הבנק תלויה בסביבה העסקית בישראל ובעולם. מצב הכלכלה העולמית, התפשטות הטרור בעולם, המצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור. יש להביא בחשבון שעדיין קיימת אי ודאות גבוהה לגבי שיעורי הצמיחה שילוו את התאוששות הכלכלה הריאלית בישראל ובעולם בשנים הקרובות. התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק לוקחת בחשבון את הזהירות המתחייבות מהסיכונים שעדיין קיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון. **הסביבה הרגולטורית בארץ:** בשנים האחרונות גובשו מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר, הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום. היוזמות והמגמות הרגולטוריות עשויות להשפיע על המערכת הבנקאית בכלל ועל הבנק בפרט. בשלב זה מוקדם להעריך ולאמוד השפעתן על הבנק. במסגרת זו יש לציין את המלצות הוועדה להגברת התחרות בשירותים בנקאיים (ועדת שטרומ) והמלצות הממשלה המפורטות בביאור 16 לתמצית הדוחות הכספיים.

הסביבה הרגולטורית בחו"ל: רפורמות רגולטוריות בינלאומיות להן השלכה על פעילותו העסקית של הבנק בארץ ובעולם, ביניהן: "דוד-פרנק" (DODD FRANK) ו"חוק וולקר" (VOLCKER) האמריקאיים ו"אמיר" (EMIR) האירופאי.

סיכון הציות: המשך החקירות נגד בנקים בעולם והקנסות המוטלים על בנקים ברחבי העולם בהקשר להפרות של הנחיות רגולטוריות, כגון בדבר סיוע להעלמות מס ומניעת מימון טרור והלבנת הון.

סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות: המשך הפרסומים המקצועיים על אינמי סייבר והפניית משאבי התעשייה הבנקאית להתמודדות עם הסיכון.

ביום 28 במרץ 2016 אושר בכנסת חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים, אשר מציב מגבלות על היקף התגמול של עובדים בתאגידים פיננסיים. לסיכונים העולים מהחוק פרק סיכון רגולציה וחקיקה להלן.

2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

סקירה כלכלית ופיננסית

התפתחויות בכלכלה העולמית

ברבעון השני של השנה חל שינוי בולט במפת גורמי הסיכון של הכלכלה העולמית. ברבעון הראשון החששות התמקדו בשווקים המתעוררים ובהשפעת מחירי הנפט הנמוכים על היצואניות. ברבעון השני עבר מרכז הכובד להתפתחויות באירופה – החל מהרעה במצב הביטחוני וגל של פיגועי טרור בצרפת וגרמניה ועד לתוצאות משאל העם בבריטניה שקבע שבריטניה תצא מהאיחוד האירופי. מדינות אירופה ניצבות בפני תקופה של אי ודאות פוליטית גבוהה. כוחן של מפלגות לאומיות התחזק במספר מדינות ביבשת, ובעיית הפליטים והידרדרות במצב הביטחוני רק מעצימה מפלגות אלו. יש לציין שעוד טרם משאל העם, הנתונים הכלכליים באירופה הציגו רפיון מסוים לעומת הרבעון הראשון. בטווח הקצר צפוי שכלכלת בריטניה תסבול מהאטה ניכרת בצמיחה. הלישיט נחלשה מאוד מול כל המטבעות ונתון ראשון של מדד מנהלי הרכש לתקופה שלאחר משאל העם הצביע על ירידה חדה בפעילות התעשייה. הבנקים האירופאיים ממשיכים להוות גורם סיכון ובעיקר אלו באיטליה. היקף החובות הבעייתיים באיטליה מגיע לכחמישית מהתוצר וחלק מהבנקים זקוקים להזרמת הון. מנגד, היו כאמור גם התפתחויות חיוביות: הצמיחה במשק האמריקני השתפרה לעומת הרבעון הראשון, אם כי הייתה עדיין נמוכה – 1.2% במונחים שנתיים. נתוני התעסוקה היו טובים אף הם ושוק הנדל"ן אופיין בעלייה בפעילות ובמחירים. מחירי הנפט והסחורות רשמו עליות חדות וזה פעל לשיפור במצבם של מספר משקים מתעוררים כמו רוסיה וברזיל. גם סין שעמדה במוקד החששות ברבעון הראשון הציגה נתונים טובים ונראה שקצב הצמיחה שם התייצב על שיעור הנמוך מעט מ-6.5%.

הפערים הגדולים בין ארצות-הברית ואירופה באים לידי ביטוי גם במדיניות המוניטרית. באירופה הבנק המרכזי רוכש אגרות-חוב בשווקים והרכישות הורחבו גם לאגרות-חוב קונצרניות. ההערכות הן שבשל ההשפעות של משאל העם על אירופה, מועד סיום רכישות אגרות-החוב ידחה. מדיניות זו הביאה למצב חסר תקדים בו מרבית אגרות-החוב של הממשלות נסחרות בתשואות שליליות. בארצות-הברית לעומת זאת, הנתונים עד כה היו טובים וגם האינפלציה גבוהה יחסית לעבר – 2.3% ב-12 החודשים שהסתיימו ביוני 2016 (ללא אנרגיה ומזון). הפד לא העלה את הריבית השנה עד כה, בין השאר בגלל החשש מהשפעת המצב באירופה על הכלכלה האמריקאית והתחזקות הדולר מול האירו.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

האינדיקטורים לפעילות הכלכלית במחצית הראשונה של השנה מצביעים על האטה בצמיחה. המשק צמח ברבעון הראשון של השנה ב-1.7% במונחים שנתיים לעומת הרבעון הקודם, צמיחה הנמוכה מהגידול באוכלוסייה. ההאטה בצמיחה נבעה בעיקר מירידה ביצוא הסחורות, ברבעון הראשון ב-7.9% במונחים שנתיים. על-פי נתוני סחר החוץ המשיך יצוא הסחורות לרדת גם ברבעון השני בשיעור של כ-5% (לא במונחים שנתיים). הירידה ביצוא בולטת בתחום ההי-טק והכימיה ויתכן שהיא הושפעה מגורמים זמניים שהשיעור על מספר מצומצם של חברות גדולות. הצריכה הפרטית המשיכה להיות מנוע הצמיחה העיקרי של המשק והיא עלתה בשיעור שנתי של 5.0% ברבעון הראשון של השנה. אינדיקטורים חלקיים לחודשיים אפריל ומאי מראים האטה מסוימת גם בהתרחבות הצריכה הפרטית. העלייה המהירה בצריכה בשנים האחרונות נשענה על המצב הטוב של שוק העבודה והריבית הנמוכה. סביר להניח שהשפעת הריבית הנמוכה על הצריכה תפחת לאורך זמן, כך שהצמיחה לא תוכל להתבסס בעיקר על הצריכה הפרטית. תמונת ההשקעות נראית מעט טוב יותר במחצית השנה הראשונה – ניכרת עלייה ביבוא נכסי השקעה וכן ביבוא חומרי גלם. הפעילות בבנייה למגורים שומרת על רמה גבוהה, אם כי היקף התחלות הבניה אינו גדל ברבעונים האחרונים, והיזמים מדווחים על מגבלת כוח אדם משמעותית בענף. הביקושים לדירות ערים גם לאחר העלאת מס הרכישה על משקיעים צמצמו מאוד את רכישותיהם. מחירי הדירות המשיכו לעלות בשיעור של 7.8% ב-12 החודשים האחרונים.

התמונה העולה משוק העבודה מוסיפה להיות חיובית. שיעור האבטלה עמד בחודש יוני על 4.8% ונמשכה העלייה בשכר בכל ענפי המשק. בנק ישראל מעריך שהמשק קרוב לתעסוקה מלאה וככל הנראה בחלק מהענפים קיים מחסור מסוים בעובדים. שכר המינימום הועלה בחודש יולי ב-3.8% ל-4,825 שקלים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

במחצית הראשונה של שנת 2016 עמד הגירעון בתקציב המדינה על סכום של 3.4 מיליארד שקל, זאת לעומת גירעון של 3.8 מיליארד שקל בתקופה המקבילה אשתקד. הוצאות משרדי הממשלה עלו במחצית הראשונה של שנת 2016 בשיעור חד של 8.1%, אך חלק מזה נבע כנראה מכך שבתקופה המקבילה הממשלה פעלה ללא תקציב מאושר. ההכנסות ממסים עלו בשיעור נומינלי של 5.7%. הגירעון התקציבי ב-12 החודשים האחרונים עומד על 2.1% מהתמ"ג. יעד הגירעון לשנת 2016 עומד על 2.9% ונראה כי בתוואי הנוכחי הגירעון יהיה נמוך מהיעד. משרד האוצר הודיע כי במסגרת צעדים להגברת הצמיחה ועל רקע עודפי גביית המסים, יופחת מס החברות בשנים 2017 ו-2018 בנקודת אחוז בכל שנה. כמו-כן יופחת מס ההכנסה לבעלי השכר הנמוך והמוצטע ויעלה לבעלי השכר הגבוה. בנק ישראל הותיר את הריבית ברמה של 0.1% במהלך הרבעון השני של שנת 2016 וכן בחודשים יולי ואוגוסט של שנת 2016. האינפלציה נמוכה מהיעד לאורך זמן וגם הציפיות לאינפלציה לטווח הקצר נמוכות מהיעד, אך בנק ישראל התבטא ששימוש בכלים מוניטריים לא קונבנציונליים, שמור למקרים קיצוניים יותר. נכון לחודש יולי 2016, שוק ההון מגלם ציפייה שריבית בנק ישראל תיותר לכל שינוי בשנה הקרובה.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים ("הידוע") לצרכן עלה ברבעון השני של שנת 2016 בשיעור של 0.5%. המדד "בגין" עלה ברבעון השני בשיעור של 1.0%. ב-12 החודשים האחרונים (המסתיימים בחודש יוני 2016) ירד המדד בשיעור של 0.8%. ירידת המדד מיוחסת לירידה במחירי האנרגיה ולצעדי הממשלה להפחתת יוקר המחיי. בנק ישראל אומד את עליית מדד המחירים לצרכן בנטרול שתי השפעות אלו ב-0.6% בשנה האחרונה. הערכת הבנק היא שהדפלציה המתמשכת אינה נובעת מהיעדר ביקושים במשק ולכן אינה מהווה גורם סיכון שמאיים על הצמיחה בהמשך. יחד עם זאת, יש לציין שהציפיות לאינפלציה עדיין מאוד נמוכות ועומדות נכון לאמצע חודש יולי על כ-0.3% בהסתכלות של 12 חודשים קדימה.

שער החליפין של השקל פוחת במהלך הרבעון השני של שנת 2016 בשיעור של 2.1% מול הדולר ומול סל המטבעות האפקטיבי נרשם פיחות של 0.9%. בנק ישראל רכש מטבע-חוץ בהיקפים של 2.4 מיליארד דולר ברבעון השני של שנת 2016.

שוקי הכספים וההון

שוקי ההון בעולם המשיכו להיות מושפעים בעיקר מהמדיניות המוניטרית המאוד מרחיבה. תוצאות משאל העם בבריטניה הביאו את תשואות אגרות-החוב לשפל חדש ובכלל זה גם בארצות-הברית. ההשפעות לא פסחו על ישראל: מחירי אגרות-החוב השקליות הממשלתיות עלו ב-1.0% ואגרות-החוב הצמודות עלו ב-1.6%. מדד ת"א 100 רשם במהלך הרבעון ירידה של 3.1% בעוד שמדד המניות בארצות-הברית עלה דווקא ב-1.9%. ברבעון השני נרשמה ירידה בכמות החוב שהונפקה בבורסה לרמה של 11.4 מיליארד שקל לעומת 19.2 מיליארד ברבעון הראשון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 1-2: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין

לשנת 2015	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
	2015	2016	2015	2016	
(0.9%)	(0.5%)	(0.4%)	1.1%	0.5%	שיעור עליית (ירידת) מדד המחירים הידוע
0.3%	(3.1%)	(1.4%)	(5.3%)	2.1%	שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארצות-הברית
(4.6%)	(2.3%)	(10.6%)	0.8%	(4.7%)	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה שטרלינג
(0.1%)	3.2%	0.3%	(0.9%)	0.5%	שיעור עליית (ירידת) שער הפרנק השוויצרי
(10.1%)	(10.7%)	0.9%	(1.3%)	(0.0%)	שיעור עליית (ירידת) שער האירו
(19.6%)	(15.3%)	(0.5%)	(7.5%)	(0.2%)	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה התורכית
נתונים על ריבית בנק ישראל:					
30.06.15	30.09.15	31.12.15	31.03.16	30.06.16	
0.10%	0.10%	0.10%	0.10%	0.10%	שיעור הריבית בסוף התקופה

שינויים עיקריים במדיניות חשבונאית קריטית ואומדנים חשבונאים קריטיים

אומדני ההנהלה וההנחות העיקריות ששימשו, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2015, למעט עדכון ההנחות האקטואריות, במחצית הראשונה של שנת 2016, ביחס לשיעורי העזיבה של מנהלים בחוזה אישי בכיר, בעקבות אישור חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים. לפירוט נוסף ראה [ביאור 8.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

באשר להנחיית הפיקוח על הבנקים בנוגע להפרשה קבוצתית ראה [ביאור 1](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

גילוי בדבר הפניות תשומת לב רואי החשבון המבקרים

לעיתים, מוצא רואי החשבון המבקר לנכון לכלול שינוי מהנוסח האחיד על-ידי הוספת פיסקת הפניית תשומת לב שנועדה להדגיש עניין מסוים המשפיע באופן משמעותי על הדוחות הכספיים וכלול בביאור לדוחות הכספיים.

רואי החשבון המבקרים הפנו את תשומת הלב לאמור בביאור 10.ב. בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק, ולביאור 10.ג. בדבר עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

בעניין חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, נאמר בביאור 10.ג. כי "אין ביכולתו של הבנק להעריך את היקף החשיפה בנושא זה". כמו-כן נאמר כי "אפשר שנוכח אי הוודאות הקיימת, כאמור לעיל, שהתוצאות בסופו של דבר יהיו שונות באופן מהותי מסכום הפרשה עליו הורה המפקח על הבנקים". נוכח אי ודאות זו כללו רואי החשבון המבקרים הפניית תשומת לב בדוח הסקירה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-1,791 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 1,694 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמה בכ-11.0% בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד

שינוי משישה חודשים שהסתיימו ביום	לשישה חודשים שהסתיימו ביום	שינוי משלושה חודשים שהסתיימו ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	שינוי משלושה חודשים שהסתיימו ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	שינוי משלושה חודשים שהסתיימו ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	
30.06.15	30.06.15	30.06.15	31.03.16	30.06.15	31.03.16	30.06.15	31.03.16	30.06.16
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
3.5%	4,802	4,970	(9.0%)	29.2%	3,080	2,168	2,802	הכנסות ריבית
(7.7%)	(993)	(917)	(22.0%)	186.9%	(872)	(237)	(680)	הוצאות ריבית
6.4%	3,809	4,053	(3.9%)	9.9%	2,208	1,931	2,122	הכנסות ריבית, נטו
(11.1%)	835	742	75.8%	66.9%	264	278	464	הכנסות מימון שאינן מריבית
3.3%	4,644	4,795	4.6%	17.1%	2,472	2,209	2,586	רווח מימוני, נטו*
(130.0%)	273	(82)	(160.1%)	(378.3%)	213	46	(128)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
11.6%	4,371	4,877	20.1%	25.5%	2,259	2,163	2,714	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
(2.6%)	2,727	2,655	(1.9%)	(1.3%)	1,344	1,336	1,319	עמלות והכנסות אחרות*
3.4%	4,296	4,444	6.4%	1.8%	2,108	2,202	2,242	הוצאות תפעוליות ואחרות
10.2%	2,802	3,088	19.8%	38.1%	1,495	1,297	1,791	רווח לפני מסים
14.0%	1,142	1,302	6.8%	6.3%	628	631	671	הפרשה למסים על הרווח
	14	7	(75.0%)	(60.0%)	8	5	2	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
								רווח נקי:
7.1%	1,674	1,793	28.2%	67.2%	875	671	1,122	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
	20	(2)	(145.5%)	(266.7%)	11	3	(5)	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
5.7%	1,694	1,791	26.1%	65.7%	886	674	1,117	המיוחס לבעלי מניות הבנק
								תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
	11.0%	11.0%	19.9%	65.8%	11.6%	8.4%	13.9%	

* סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מתמצית דוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא ליד ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון מריבית מסעיף הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו. (1) מחושב על בסיס שנתי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

התפתחות הכנסות והוצאות

הרווח המימוני נטו:

בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים, בין היתר הפרשי שער ורווח ממימוש ניירות-ערך, המהווים חלק אינטגרלי בניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות מנגזרים כוללות, בין השאר, את השפעות ערך הזמן בשווי ההוגן של נגזרים המקזזות את חשיפות הריבית המאזניות וכן את השפעות שיעור עליית המדד הידוע בגין יתרות נגזרים המקזזות את חשיפות המדד בגין היתרות המאזניות.

טבלה 3-2: הרכב הרווח המימוני, נטו

שינוי משישה חודשים שהסתיימו ביום	לשישה חודשים שהסתיימו ביום	30.06.16	
30.06.15	30.06.15	30.06.16	
במיליוני ש"ח			
3.50%	4,802	4,970	הכנסות ריבית
(7.65%)	(993)	(917)	הוצאות ריבית
6.41%	3,809	4,053	הכנסות ריבית, נטו
(11.14%)	835	742	הכנסות מימון שאינן מריבית
3.25%	4,644	4,795	סך הרווח המימוני, נטו

טבלה 4-2: הרכב הרווח המימוני, נטו, בחלוקה לרבעונים

2015				2016		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
במיליוני ש"ח						
1,722	3,080	2,795	2,240	2,168	2,802	הכנסות ריבית
(121)	(872)	(671)	(288)	(237)	(680)	הוצאות ריבית
1,601	2,208	2,124	1,952	1,931	2,122	הכנסות ריבית, נטו
571	264	55	154	278	464	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
2,172	2,472	2,179	2,106	2,209	2,586	סך הרווח המימוני, נטו

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 5-2: התפתחות של סך הרווח המימוני, נטו

שינוי משישה חודשים שהסתיימו ביום	לשישה חודשים שהסתיימו ביום	30.06.15	30.06.15	30.06.16
במיליוני ש"ח				
7.1%	4,008			4,294
(47.2%)	381			201
(19.2%)	172			139
-	-			112
0.0%	35			35
(70.8%)	48			14
3.3%	4,644			4,795

טבלה 6-2: התפתחות הרבעונית של סך הרווח המימוני, נטו

2015				2016		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
במיליוני ש"ח						
1,836	2,172	2,128	2,005	2,020	2,274	(1)
205	176	53	86	164	37	
99	73	(65)	(13)	(12)	151	(2)
-	-	3	-	4	108	
16	19	57	29	15	20	(3)
16	32	3	(1)	18	(4)	(4)
2,172	2,472	2,179	2,106	2,209	2,586	

- רווח מימוני בניטרוול השפעות חריגות, ובניטרוול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי. זהו בגין השפעות שינויים במדד: הכנסה של 69 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2016, הוצאה של 146 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2016, הוצאה של 92 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2015, הכנסה של 35 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2015, הכנסה של 145 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2015 והוצאה של 235 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2015.
- ברבעון השני של שנת 2016 כלול רווח בסך 109 מיליון ש"ח, הנובע מעסיקת מיזוג ויזה אירופה עם ויזה העולמית. למידע נוסף ראה [ביאור 5](#) בדוחות הכספיים.
- השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
- השפעת חיסוי האיסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב הפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

הרווח המימוני, נטו הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-4,795 מיליון ש"ח בהשוואה ל-4,644 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה. הגידול ברווח המימוני נבע מעלייה ברווח מפעילות שוטפת בעיקר בשל גידול בהיקפי האשראי. כמו-כן במהלך המחצית הראשונה של שנת 2016 נרשם רווח ממכירת הלוואות בסך 112 מיליון ש"ח הנובע ברובו ממכירת חוב שסווג כפגום. מנגד, חלה ירידה בהכנסות הבנק מרווחים מאגרות-חוב ומניות. הירידה ברווחים ממניות קוזה בשל רווח בסך 109 מיליון ש"ח הנובע מעסקת מיזוג ויזה אירופה עם ויזה העולמית. למידע נוסף בדבר עסקת מיזוג ויזה ראה [ביאור 5](#) בדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 7-2: נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית

לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.06.15	30.06.16	30.06.15	30.06.16	
2.67%	2.61%	3.37%	2.92%	שיעור ההכנסה על נכסים נושאי ריבית
0.80%	0.73%	1.42%	1.08%	שיעור ההוצאה על התחייבויות נושאי ריבית
1.87%	1.88%	1.95%	1.84%	פער הריבית הכולל
2.12%	2.13%	2.41%	2.20%	יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית

הירידה בשיעור ההכנסה על הנכסים ובשיעור ההוצאה על התחייבויות, במחצית הראשונה של שנת 2016 לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נבעה מירידת הריבית הממוצעת במשק. מניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית בין המחצית הראשונה של שנת 2016 לבין התקופה המקבילה אשתקד עולה כי השינויים בשיעורי הריבית והמדד גרמו לגידול בסך של כ-56 מיליון ש"ח והשינויים בהיקף היתרות המאזניות הממוצעות גרמו לגידול בסך של כ-188 מיליון ש"ח בהכנסות ריבית נטו.

ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 בהכנסה בסך של (82) מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאה בסך של 273 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בגין הפרשה פרטנית נרשמה במחצית הראשונה של שנת 2016 הכנסה, נטו בסך של 124 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאה, נטו בסך של 5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסה נטו במחצית הראשונה של שנת 2016 נבעה מהוצאה בסך של 395 מיליון ש"ח בניכוי קיטון בהפרשה הפרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונית בסך של 519 מיליון ש"ח. ההוצאה בגין הפרשה קבוצתית הסתכמה ל-42 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2016, בהשוואה להוצאה בסך של 268 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

למידע נוסף בדבר התפתחות יתרות האשראי לציבור ראה פרק "ניהול הסיכונים - סיכון אשראי" בדוח הדירקטוריון. למידע נוסף בדבר התנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, ראה [ביאור 6](#) בדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 8-2: הוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים**

לשישה חודשים שהסתיימו ביום		
30.06.15	30.06.16	
במיליוני ש"ח		
602	395	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(597)	(519)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
5	(124)	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
268	42	הוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
273	(82)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי*
* מזה:		
229	(318)	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
5	(9)	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיוור
38	241	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
1	4	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
273	(82)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
שיעור הוצאה (הכנסה) מסך האשראי לציבור:		
0.60%	0.56%	שיעור הוצאה (הכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי
0.00%	0.62%	שיעור הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור***
(0.18%)	(0.06%)	שיעור הוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
(12.01%)	0.14%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.00%	9.44%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיוור שנבחן לפי עומק הפיגור.

*** הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך הוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 9-2: הוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים לפי רבעונים**

2015				2016		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
במיליוני ש"ח						
309	293	296	495	240	155	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(280)	(317)	(287)	(456)	(258)	(261)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
29	(24)	9	39	(18)	(106)	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
31	237	46	108	64	(22)	הוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
60	213	55	147	46	(128)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי*
* מזה:						
38	191	(23)	85	(58)	(260)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
-	5	2	(2)	(5)	(4)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
21	17	76	66	105	136	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
1	-	-	(2)	4	-	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
60	213	55	147	46	(128)	סך-הכל הוצאה להפסדי אשראי
שיעור הוצאה מסך האשראי לציבור***:						
0.46%	0.43%	0.43%	0.70%	0.34%	0.22%	שיעור הוצאה (הכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי
0.50%	0.78%	0.50%	0.86%	0.43%	0.19%	שיעור הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור****
0.09%	0.31%	0.08%	0.21%	0.06%	(0.18%)	שיעור הוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.22%	(0.06%)	0.10%	0.08%	0.14%	0.14%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
14.66%	(3.79%)	6.15%	4.89%	8.88%	9.58%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.

*** על בסיס שנתי.

**** הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך הוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

עמלות והכנסות אחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-2,655 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,727 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 10-2: פירוט עמלות והכנסות אחרות

שינוי משישה חודשים שהסתיימו ביום	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		שינוי משלושה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
	30.06.15	30.06.16	30.06.15	31.03.16	30.06.15	31.03.16			
		30.06.16							
	במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
עמלות									
	(2.8%)	495	481	(2.8%)	3.0%	251	237	244	דמי ניהול חשבונות
	(22.5%)	550	426	(21.5%)	(7.2%)	261	221	205	פעילות בניירות-ערך
	(16.8%)	113	94	(16.1%)	0.0%	56	47	47	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
	(9.5%)	21	19	(20.0%)	(27.3%)	10	11	8	ניהול תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים ⁽²⁾
	7.1%	829	888	8.6%	5.6%	420	432	456	כרטיסי אשראי, נטו
	44.7%	103	149	0.0%	(43.2%)	54	95	54	טיפול באשראי
	4.0%	273	284	4.5%	(4.1%)	133	145	139	עמלות מעסקי מימון
	(6.1%)	147	138	2.9%	6.0%	69	67	71	הפרשי המרה
	(6.7%)	60	56	0.0%	0.0%	28	28	28	פעילות סחר חוץ
	(14.3%)	21	18	(18.2%)	0.0%	11	9	9	הכנסות נטו משירותי תיקי אשראי
	0.0%	22	22	(9.1%)	(16.7%)	11	12	10	עמלות ביטוח חיים וביטוח דירות
	(50.0%)	18	9	(33.3%)	100.0%	9	3	6	עמלות אחרות
	(2.6%)	2,652	2,584	(2.7%)	(2.3%)	1,313	1,307	1,277	סך-הכל עמלות
	(5.3%)	75	71	35.5%	44.8%	31	29	42	הכנסות אחרות
	(2.6%)	2,727	2,655	(1.9%)	(1.3%)	1,344	1,336	1,319	סך-הכל עמלות והכנסות אחרות

(1) בעיקר קרנות נאמנות.

(2) בעיקר בגין שירותי ניהול ותפעול הניתנים לקופות-גמל.

העמלות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-2,584 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,652 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הקיטון נבע מירידה בהכנסות משוק ההון. קיזז ירידה זו גידול בעמלות טיפול באשראי ובעמלות מכרטיסי אשראי.

ההכנסות האחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-71 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-75 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-4,444 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4,296 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-3.4%.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 11-2: פירוט של הוצאות התפעוליות והאחרות

שינוי משישה חודשים שהסתיימו ביום	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		שינוי משלושה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		במיליוני ש"ח		
	30.06.15	30.06.15	30.06.15	31.03.16	30.06.15	31.03.16			
		30.06.16				30.06.16			
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח					
	הוצאות שכר								
	(1.8%)	2,237	2,197	(3.6%)	(2.8%)	1,123	1,114	1,083	שכר
	(13.6%)	272	235	0.0%	15.6%	126	109	126	מענקים ותגמול מבוסס מניות
	(3.1%)	2,509	2,432	(3.2%)	(1.1%)	1,249	1,223	1,209	סך-הכל שכר
	4.1%	733	763	9.4%	6.8%	360	369	394	אחזקה ופחת בניינים וציוד
									הפחתות וירידת-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
	-	7	-	-	-	3	-	-	
	19.3%	1,047	1,249	28.8%	4.8%	496	610	639	הוצאות אחרות
	3.4%	4,296	4,444	6.4%	1.8%	2,108	2,202	2,242	סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות

הוצאות השכר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-2,432 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,509 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 3.1%. הקיטון נבע בעיקר מחיסכון בעלויות השוטפות כתוצאה מתהליכי ההתייעלות ומירידה בהוצאות בגין תגמול הוני.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-763 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-733 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 4.1%.

ההוצאות התפעוליות האחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-1,249 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,047 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 19.3%. עיקר הגידול נרשם בגין הוצאות משפטיות הקשורות בחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים, וכן מגידול בהוצאות מחשב, שיווק, פרסום והפרשות לתביעות.

ההפרשה למסים על הרווח הסתכמה במחצית הראשונה של שנת 2016 בסך של 1,302 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,142 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור המס האפקטיבי של הבנק במחצית הראשונה הגיע ל-42.2% בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי של 35.9% וזאת, בעיקר בגין הירידה בשיעור מס הכנסה שגרמה להגדלת הוצאת המס ברבעון הראשון של שנת 2016 בסך של 114 מיליון ש"ח ולהקטנת נכס המס הנדחה.

שיעור המס האפקטיבי של הבנק במחצית הראשונה של שנת 2016 בנטרול השפעת השינוי בשיעור המס הגיע ל-39.9% והוא עולה על שיעורי המס הסטטוטורי בעיקר בגין הוצאות לא מוכרות, ומסים בגין קודמות בעיקר עקב גביית חובות שנמחקו בעבר.

חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2016 ברווח בסך של 7 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 14 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2016 ברווח בסך של 2 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 20 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של קבוצת הבנק הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2016 בסך של 1,791 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,694 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-1.35 ש"ח, בהשוואה ל-1.28 ש"ח בביתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2016

התפתחות ברווח כולל אחר

טבלה 12-2: רווח כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2015	2015	2016	2015	2016	
מבוקר	בלתי מבוקר				
	במיליוני ש"ח				
3,019	1,674	1,793	875	1,122	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
63	20	(2)	11	(5)	הפסד (רווח) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3,082	1,694	1,791	886	1,117	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:
(750)	(368)	(33)	(815)	60	התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
4	1	1	(1)	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים* נטו, לאחר השפעת גידורים**
49	25	(314)	340	(46)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים***
4	3	3	2	1	רווחים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
(693)	(339)	(343)	(474)	15	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
210	144	106	145	1	השפעת המס המתחייס
(483)	(195)	(237)	(329)	16	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
2	1	(2)	-	-	בניכוי הפסד (רווח) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(481)	(194)	(239)	(329)	16	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
2,536	1,479	1,556	546	1,138	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
65	21	(4)	11	(5)	ההפסד (הרווח) הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,601	1,500	1,552	557	1,133	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 ** גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.
 *** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הרווח הכולל הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2016 בסך של 1,552 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,500 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי העיקרי מלבד השינוי ברווח הנקי, נבע מיציבות שערים בתיק ניירות-ערך הזמינים למכירה, בהשוואה לידידת שערים באותו תיק בתקופה המקבילה אשתקד. מנגד, במחצית הראשונה של שנת 2016 חל גידול בהתאמות של התחייבויות בגין זכויות עובדים המחושבות על בסיס אקטוארי, הנזקפות לרווח כולל אחר, שנבעו בעיקרן מירידת ריבית ההיוון של ההתחייבויות האקטואריות ומגידול בשיעורי העזיבה החזויים של עובדים בחוזה אישי בכיר.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

2.3 המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן המאוחד ליום 30 ביוני 2016 הסתכם ב-440.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-431.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2015.

טבלה 13-2: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

שינוי מיום		יתרה ליום			
31.12.15	31.03.16	31.12.15	31.03.16	30.06.16	
במיליוני ש"ח					
2.1%	1.4%	431,638	434,905	440,856	סך-כך הנכסים
(0.1%)	(0.6%)	278,497	279,850	278,271	אשראי לציבור, נטו
5.4%	8.6%	64,976	63,086	68,483	מזומנים ופיקדונות בבנקים
7.7%	2.4%	62,884	66,154	67,720	ניירות-ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
1.8%	1.8%	321,727	321,576	327,500	פיקדונות הציבור
4.7%	(2.0%)	34,475	36,836	36,081	אגרות-חוב וכתבי התייבויות נדחים
4.0%	3.0%	33,032	33,336	34,342	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק

- (1) לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 15](#). בתמצית הדוחות הכספיים.
 (2) לפרטים בדבר ניירות-ערך ששועבדו למלווים ראה [ביאור 5](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

חבויית בעייתיות

טבלה 14-2: פילוח חבויית בעייתיות

31.12.15			30.06.16			
סך-הכל	חוף-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוף-מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
6,016	655	5,361	5,296	562	4,734	סיכון אשראי פגום
2,622	133	2,489	1,357	78	1,279	סיכון אשראי נחות
2,695	802	1,893	3,277	857	2,420	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
11,333	1,590	9,743	9,930	1,497	8,433	סך סיכון אשראי בעייתי*
9,311	1,477	7,834	8,232	1,365	6,867	סיכון אשראי בעייתי נטו
857	-	857	825	-	825	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר

במחצית הראשונה של שנת 2016 נמשכה מגמת השיפור באיכות תיק האשראי שבאה לידי ביטוי בקיטון בשיעור של 12.4% בסך החבויית הבעייתיות.

למידע נוסף על ניתוח תיק האשראי וסיכון אשראי בעייתי ראה פרק "סיכון אשראי" בסקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 15-2: ההתפתחות בסעיפים חוץ-מאזניים העיקריים

שינוי		יתרה ליום		30.06.16		
31.12.15	31.03.16	31.12.15	31.03.16			
במיליוני ש"ח					30,06.16	
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים						
למעט נגזרים						
(5.1%)	2.6%	1,074	993	1,019	אשראי תעודות	
5.8%	2.6%	48,430	49,921	51,215	ערבוביות והתחייבויות אחרות*	
0.7%	1.8%	32,721	32,366	32,941	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק	
(3.1%)	3.3%	11,700	10,966	11,332	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות בנקים אחרים	
(20.6%)	(12.6%)	41,613	37,792	33,048	מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו	
(13.0%)	(6.5%)	55,336	51,459	48,127	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות	

* כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 451 מיליוני ש"ח (30.06.15: 785 מיליוני ש"ח, 31.12.15: 505 מיליוני ש"ח).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

ניירות-ערך

לבנק השקעות באגרות-חוב ממשלתיות וקונצרניות וכן השקעה במניות סחירות ושיאין סחירות ובקרנות נאמנות, בפיזור נרחב. ניירות הערך הסתכמו ביום 30 ביוני 2016 ב-67.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-62.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2015, עלייה בשיעור של כ-7.7% שנבעה בעיקר מרכישת אגרות-חוב של ממשלת ישראל בתיק למסחר ובתיק הזמין למכירה. להלן פירוט אודות הפעילות בניירות הערך של קבוצת הבנק:

טבלה 16-2: יתרות ניירות-ערך

סך-הכל	מוחזק לפדיון		זמין למכירה		תיק למסחר			
	ערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	ערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	ערך במאזן	% מסך ניירות-ערך		
ליום 30 ביוני 2016								
72.5%	49,084	0.0%	-	60.2%	40,761	12.2%	8,323	אגרות-חוב ממשלת ישראל
7.0%	4,743	0.0%	-	6.8%	4,628	0.2%	115	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
								אגרות-חוב ממשלות -
2.6%	1,754	0.0%	-	2.6%	1,751	0.0%	3	מדינות זרות אחרות
82.1%	55,581	0.0%	-	69.6%	47,140	12.4%	8,441	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
2.8%	1,891	0.6%	412	2.2%	1,476	0.0%	3	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
11.6%	7,846	0.0%	9	11.6%	7,833	0.0%	4	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
14.4%	9,737	0.6%	421	13.8%	9,309	0.0%	7	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
3.5%	2,402	0.0%	-	3.5%	2,358	0.1%	44	מניות
100.0%	67,720	0.6%	421	86.9%	58,807	12.5%	8,492	סך-הכל ניירות-ערך
ליום 31 בדצמבר 2015								
69.4%	43,642	0.0%	-	59.4%	37,351	10.0%	6,291	אגרות-חוב ממשלת ישראל
6.1%	3,849	0.0%	-	6.1%	3,849	0.0%	-	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
								אגרות-חוב ממשלות -
2.8%	1,773	0.0%	-	2.8%	1,766	0.0%	7	מדינות זרות אחרות
78.3%	49,264	0.0%	-	68.3%	42,966	10.0%	6,298	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
4.3%	2,682	0.6%	405	3.6%	2,274	0.0%	3	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
13.4%	8,404	0.0%	9	13.1%	8,269	0.2%	126	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
17.6%	11,086	0.7%	414	16.8%	10,543	0.2%	129	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
4.0%	2,534	0.0%	-	4.0%	2,486	0.1%	48	מניות
100.0%	62,884	0.7%	414	89.0%	55,995	10.3%	6,475	סך-הכל ניירות-ערך

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 17-2: אגרות-חוב קונצרני לפי ענפי משק

31.12.15		30.06.16		
אחוז מסך אגרות-חוב קונצרני	ערך במאזן	אחוז מסך אגרות-חוב קונצרני	ערך במאזן	
8.9%	991	9.5%	929	כרייה וחציבה
15.6%	1,734	15.2%	1,476	תעשייה
6.8%	749	4.4%	431	מידע ותקשורת
2.1%	233	2.1%	207	שירותים פיננסיים
48.5%	5,371	54.3%	5,277	בנקים ומוסדות פיננסיים
18.1%	2,008	14.5%	1,417	אחרים
100.0%	11,086	100.0%	9,737	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות

לפרטים בדבר ההפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן בגין ניירות-ערך בתיק הזמין למכירה, ראה [ביאור 5](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

פיקדונות הציבור ופעילות חוץ-מאזנית בניירות-ערך המוחזקים על-ידי הציבור

טבלה 18-2: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ

שינוי	יתרה ליום		
	31.12.15	30.06.16	
	במיליוני ש"ח		
1.1%	872,139	882,040	ניירות-ערך ⁽¹⁾
0.4%	116,393	116,821	נכסי קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול ⁽²⁾
(0.4%)	70,029	69,778	נכסי קרנות נאמנות ⁽³⁾
16.7%	27,951	32,618	יתרות פנסיוניות נועצות ⁽⁴⁾

- (1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.
- (2) הירדה ביתרות הנכסים, נובעת מירידה בשווי השוק.
- (3) שווי הנכסים של קרנות הנאמנות המקבלות שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים. השינוי ביתרות נכסי קרנות הנאמנות נובע מירידה בשווי השוק ופדיונות.
- (4) יתרות מוצרים פנסיוניים וקרנות השתלמות שניתן לגביהן ייעוץ פנסיוני.

טבלה 19-2: התפתחות ביתרות הפיקדונות שהבנק קיבל

שינוי	יתרה ליום		
	31.12.15	30.06.16	
	במיליוני ש"ח		
1.8%	321,727	327,500	פיקדונות הציבור
(11.7%)	4,773	4,213	פיקדונות מבנקים
12.1%	354	397	פיקדונות הממשלה
1.6%	326,854	332,110	סך-הכל

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 20-2: פיקדונות הציבור לפי גודל

יתרה ליום		
31 בדצמבר 2015	30 ביוני 2016	
במיליוני ש"ח		
		תקרת הפקדון
108,213	112,984	עד 1
81,091	85,560	מעל 1 עד 10
53,447	51,929	מעל 10 עד 100
33,994	31,580	מעל 100 עד 500
44,982	45,447	מעל 500
321,727	327,500	סך-הכל

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 30 ביוני 2016 הסתכמו ב-36.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-34.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2015, גידול בשיעור של כ-4.7%. במחצית הראשונה של 2016 גויסו על-ידי קבוצת הבנק אגרות-חוב בסך של כ-3.1 מיליארד ש"ח ונפרעו אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים בסך של כ-1.2 מיליארד ש"ח.

טבלה 21-2: אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 30 ביוני 2016		ליום 31 בדצמבר 2015		
הערך במאזן	מזה: סחיר	הערך במאזן	מזה: סחיר	
במיליוני ש"ח				
18,778	14,875	19,885	15,750	כתבי התחייבות נדחים
17,303	16,585	14,590	13,773	אגרות-חוב
36,081	31,460	34,475	29,523	סך-הכל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

טבלה 22-2: מכשירים נגזרים

31.12.15			30.06.16			
ערך נקוב	שווי הוגן שולי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שולי	שווי הוגן חיובי	
במיליוני ש"ח						
617,003	8,975	8,244	609,813	10,498	9,690	חוזי ריבית
268,467	3,873	3,573	272,591	3,802	3,554	חוזי מטבע
37,789	877	882	37,812	737	743	חוזים בגין מניות
1,432	95	98	1,941	65	68	חוזי סחורות ושירותים (כולל נגזרי אשראי)
924,691	13,820	12,797	922,157	15,102	14,055	סך-הכל

הלימות הון ומינוף

(1) הלימות הון

גישת הבנק להערכת הלימות הון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל 2 ו-3 כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 211-201 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות.

הוראות באזל 2 מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכוני האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכוני נזילות, סיכוני סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שיבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

הוראות באזל 3

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר", וזאת, כדי לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל 3 ולקבוע תקופת מעבר עד ליישום המלא. הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל 3. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן הזכויות שאינן מקנות שליטה שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי, מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי הון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. מיום 1 בינואר 2016 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עומד על 60% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 60%.

יעד הלימות הון

ביום 30 במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים לכלל התאגידים הבנקאיים חוזר בדבר יחסי הון מינימליים במסגרת היערכות ליישום הוראות באזל 3. בהתאם לחוזר, כל התאגידים הבנקאיים נדרשים לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 9%, וזאת, עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, ידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת, עד ליום 1 בינואר 2017. כמו-כן קבע המפקח, כי החל מיום 1 בינואר 2015 יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של כל התאגידים הבנקאיים על 12.5%, וכי בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2017 יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של התאגידים הבנקאיים המשמעותיים במיוחד על 13.5%. הבנק עונה להגדרת תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה נוספת. בהתאם להוראה זו ולהוראות המעבר לשנת 2014, החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיר למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. ההשפעה הכוללת של הוראה זו, על בסיס יתרת ההלוואות לדיר לתאריך הדוחות הכספיים, נאמדת בכ-0.2%.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רוברד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינם 10.2% ו-13.7%, בהתאמה.

ביום 20 באפריל 2015 החליט דירקטוריון הבנק להגדיל את תכנון יחס הון עצמי רוברד 1 של הבנק באופן, שמיום 31 בדצמבר 2017 הוא יעמוד על 10.75%.

למידע נוסף ראה [דוח על הסיכונים](#).

הבנק נערך לעמידה ביעדי ההון כאמור, ופועל להשלמת ההון הנדרש בין היתר על-ידי צמצום נכסי הסיכון באמצעות רכישת ביטוח ערבויית חוק מכר ומכירת משכנתאות:

- **ביטוח לתיק ערבויית לרוכשי דירות מכח חוק מכר** – ביום ה-18 ביולי 2016 הושלמה התקשרות, עם מבטחי משנה בינלאומיים, לרכישת ביטוח לתיק ערבויית מכח חוק מכר (דירות) ולהתחייבויות להוצאת ערבויית כאמור. הרכישה נועדה לאפשר לבנק, בין היתר, הפחתה בהיקף ההון המוקצה בגין סיכון האשראי הנובע מהנפקת ערבויית חוק המכר וההתחייבות להנפקתן, תוך שימוש בפוליסה כ"מפחיתת סיכון אשראי", בהתאם להוראת נב"ת 203. החלק המבוטח מתיק ערבויית ומסגרות חוק מכר הינו בהיקף נוכחי של כ-29 מיליארד ש"ח (לאחר שיקלול במקדמי המרה לאשראי - CCF, כ-13 מיליארד ש"ח). בהתאם להערכות ראשוניות ההתקשרות צפויה להביא להפחתה של כ-9 מיליארד ש"ח בנכסי סיכון ולשיפור של כ-0.27% ביחס הלימות הון עצמי רוברד 1 של הבנק, החל מהרבעון השלישי של שנת 2016.
- **מכירת משכנתאות** – ביום 14 ביולי 2016 הושלמה התקשרות למכירת הלוואות לדיוור, תוך שמירה על היקף של 20% מכל הלוואה בבעלות הבנק. יתרת הלוואות שהועברו לרוכשת (80% מכל הלוואה) הינה בהיקף של כ-665 מיליון ש"ח החל מהרבעון השלישי של שנת 2016. הבנק ישקול מכירת הלוואות נוספות בהתאם לצרכים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 23-2: חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2015	30 ביוני 2015	30 ביוני 2016	
במיליוני ש"ח			
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
33,246	32,370	34,654	הון עצמי רובד 1
1,709	1,709	1,465	הון רובד 1 נוסף
34,955	34,079	36,119	סך-הכל הון רובד 1
14,593	14,612	12,886	הון רובד 2
49,548	48,691	49,005	סך-הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
317,891	314,758	312,541	סיכון אשראי
4,562	6,517	4,047	סיכונים שוק
22,671	22,496	23,091	סיכון תפעולי
345,124	343,771	339,679	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
באחוזים			
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
9.63%	9.42%	10.20%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
10.13%	9.91%	10.63%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.36%	14.16%	14.43%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
⁽¹⁾ 9.07%	⁽¹⁾ 9.02%	⁽¹⁾9.11%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
⁽¹⁾ 12.57%	⁽¹⁾ 12.52%	⁽¹⁾12.61%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים

(1) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9%-12.5%, בהתאמה, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10%-13.5%, בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיון למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינם 10.2% ו-13.7%, בהתאמה. כיתרת ההלוואות לדיון, ראה [ביאור 2.א.13](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2016.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 23-2: חישוב יחס ההון (המשך)

31 בדצמבר 2015	30 ביוני 2015	30 ביוני 2016	
4. חברות בת משמעותיות			
ישראל			
19.94%	19.67%	20.06%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
19.94%	19.67%	20.06%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
20.96%	20.68%	21.12%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
(1)9.00%	(1)9.00%	(1)8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
(1)12.50%	(1)12.50%	(1)11.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
בנק הפועלים שוויץ			
24.11%	22.23%	21.78%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
24.11%	22.23%	21.78%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
24.20%	22.30%	21.85%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00%	8.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
11.20%	11.20%	11.20%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
בנק פוזיטיף			
16.34%	15.53%	18.98%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
17.10%	16.18%	19.82%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
12.00%	12.00%	12.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

באזל 2⁽²⁾

- (1) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 הינם 9%-12.5% בהתאמה. בחודש מאי 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 472 בדבר "סולקים וסליקת עסקות בכרטיסי חיוב" ובו הקלה לסולק לעניין דרישת ההון העצמי, שתחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 (מדידת והלימות הון). על אף האמור בסעיף 40 להוראות ניהול בנקאי תקין 201, יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ 8% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ 11.5%. הוראה זו נכנסה לתוקף ביום 1 ביוני 2016.
- (2) בנק פוזיטיף אינו מיישם את הוראות באזל 3 ולכן הנתונים מוצגים לפי הוראות באזל 2.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 24-2: הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון

31 בדצמבר 2015	30 ביוני 2015	30 ביוני 2016	
במיליוני ש"ח			
הון רובד 1			
8,094	8,054	8,116	הון מניות רגילות נפרע ופרמיה
24,720	23,669	26,261	עודפים
148	184	125	זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו
451	730	415	רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(34)	11	(234)	מכשירים הוניים אחרים
(133)	(278)	(29)	סכומים שהופחתו מהון רובד 1
33,246	32,370	34,654	סך-הכל הון עצמי רובד 1
1,709	1,709	1,465	מכשירים מורכבים חדשניים
34,955	34,079	36,119	סך-הכל הון רובד 1
הון רובד 2			
1,150	1,199	1,065	מכשירי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים
3,915	3,934	3,733	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
9,528	9,479	8,088	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
-	-	-	סכומים שהופחתו מהון רובד 2
14,593	14,612	12,886	סך-הכל הון רובד 2
49,548	48,691	49,005	הון כולל כשיר

לפרטים נוספים, ראה [ביאור 9](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2016.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 25-2: רכיבי הסיכון ודרישות ההון הרגולטוריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי

31 בדצמבר 2015		30 ביוני 2015		30 ביוני 2016		
דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	
במיליוני ש"ח						
סיכון אשראי						
266	2,115	296	2,368	233	1,846	חובות של ריבוניות
394	3,138	478	3,820	411	3,258	חובות של ישויות סקטור ציבורי
696	5,535	942	7,520	722	5,725	חובות של תאגידים בנקאיים
16,473	131,054	16,855	134,622	15,426	122,328	חובות של תאגידים
7,982	63,500	7,390	59,029	7,916	62,773	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
5,710	45,427	5,334	42,606	5,956	47,231	חשיפות קמעונאיות ליחידים
907	7,219	807	6,449	954	7,565	הלוואות לעסקים קטנים
4,506	35,849	4,242	33,881	4,771	37,834	הלוואות לדיור
12	98	12	94	12	96	איגוח
2,442	19,431	2,414	19,281	2,416	19,160	נכסים אחרים
569	4,525	637	5,088	596	4,725	סיכון CVA
39,957	317,891	39,407	314,758	39,413	312,541	סך-הכולל בגין סיכון אשראי
573	4,562	816	6,517	510	4,047	סיכונים שוק
2,850	22,671	2,816	22,496	2,912	23,091	סיכון תפעולי
43,380	345,124	43,039	343,771	42,835	339,679	סך נכסי הסיכון בגין הסיכונים השונים
	33,246		32,370		34,654	הון עצמי רובד 1
	34,955		34,079		36,119	הון רובד 1
	49,548		48,691		49,005	הון כולל
באחוזים						
9.63%		9.42%		10.20%		יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי הסיכון
10.13%		9.91%		10.63%		יחס הון רובד 1 לרכיבי הסיכון
14.36%		14.16%		14.43%		יחס ההון הכולל לרכיבי הסיכון
⁽²⁾ 9.07%		⁽²⁾ 9.02%		⁽²⁾9.11%		יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים
⁽²⁾ 12.57%		⁽²⁾ 12.52%		⁽²⁾12.61%		יחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים

(1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים בשיעור של 12.61% ליום 30 ביוני 2016, 12.57% ליום 31 בדצמבר 2015 ו-12.52% ליום 30 ביוני 2015. הגישות הנהוגות בבנק לגבי קטגוריות הסיכון המרכזיות, לצורך חישוב ההון הפיקוחי הן: הגישה הסטנדרטית (מיושם בסיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכון תפעולי וסיכון איגוח) גישת החשיפה הנוכחית (סיכון אשראי צד נגדי) וחישוב על-פי משקולות הסיכון שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין (משמש לחישוב נכסים אחרים).

(2) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9%-12.5%, בהתאמה, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10%-13.5%, בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי שידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינם 10.2%-10.7%, בהתאמה. ליתרת הלוואות לדיור, ראה ב**באור 1.3.2** בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2016.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

(2) יחס מינוף

ביום 28 באפריל 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו-כן, לא ניתן להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן מצוין אחרת בהוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה, החשיפה בגין נגזרים מחושבת בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין 203, והחשיפות בגין פריטים חוץ-מאזניים מחושבות על-ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 203.

בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שידרש מהבנק הוא 6%.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי, אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה.

יחס המינוף של הבנק ושל חברות בנות משמעותיות בישראל מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218 בדבר "יחס מינוף". יחס המינוף של חברות בנות בנקאיות בחו"ל מוצג בהתאם להוראות הרגולטוריות והיחסים הנדרשים בכל תחום שיפוט, ככל שקיימים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 26-2: יחס מינוף

31 בדצמבר 2015	30 ביוני 2015	30 ביוני 2016	
			במיליוני ש"ח
			א. בנתוני המאוחד
34,955	34,079	36,119	הון רובד 1
492,192	475,900	496,608	סך החשיפות
			באחוזים
7.10%	7.16%	7.27%	יחס מינוף
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
			ב. חברות בת משמעותיות
			ישראלכרט
12.11%	11.99%	12.29%	יחס מינוף
5.00%	5.00%	5.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
			בנק הפועלים שוויץ*
10.00%	11.10%	10.30%	יחס מינוף
			בנק פודיטיף
12.60%	14.14%	14.30%	יחס מינוף
3.00%	3.00%	3.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

* על פי הרגולציה המקומית בשוויץ לא קיימת דרישת מינימום ליחס מינוף.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

דיבידנדים

דירקטוריון הבנק החליט ביום 10 ביולי 2013 לעדכן את מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. מדיניות חלוקת הדיבידנד שנקבעה על-ידי הדירקטוריון הנה לחלק עד 30% מהרווח הנקי הנובע מפעולות רגילות. מדיניות זו תהיה תקפה עד שהבנק יעמוד ביעדי ההון שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים ואומצו על-ידי הדירקטוריון. הבנק קיבל אישור המפקח על הבנקים לחלוקת דיבידנד בשיעור של 15% מהרווח השנתי בכפוף לעמידה במתווה שקבע להתפתחות ביחס הון הליבה. ביום 20 באפריל 2015 החליט הדירקטוריון לחלק, החל משנת 2015, דיבידנד בשיעור של 20% מהרווח השנתי, לאחר שקיבל לכך את אישור המפקח על הבנקים.

בנוסף למגבלות על-פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על-ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל, לפיה לא יחולק דיבידנד: (א) אם יתרת העודפים המצטברת של הבנק (בניכוי הפרשים בחובה, שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר) על-פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו אינה חיובית, או במידה שחלוקה כאמור תגרום ליתרה שלילית; (ב) כאשר אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל; (ג) כאשר התוצאה המצטברת של שלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים לגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד או על הפסד כולל; (ד) אם החלוקה תגרום לכך, שיחס הון הבנק לנכסי סיכון ירד מתחת ליחס הנדרש לגביו; (ה) מקרנות הון או מהפרשים בזכות, הנובעים מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ; (ו) במידה שלאחר חלוקתו, הנכסים הלא-כספיים של הבנק יעלו על הונו העצמי; או (ז) במידה שהבנק לא יעמוד בדרישות סעיף 23 לחוק הבנקאות אשר קובע הגבלה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים יריאליים. על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש ובכתב את אישורו של המפקח על הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

ביום 30 במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים חוזר בדבר יחסי הון מינימליים במסגרת היערכות ליישום הוראות באזל 3. בהתאם לחוזר, כל התאגידים הבנקאיים ידרשו לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, ידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. כמו-כן קבע המפקח, כי החל מיום 1 בינואר 2015 יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של כל התאגידים הבנקאיים על 12.5% וכי בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2017, יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של התאגידים הבנקאיים המשמעותיים במיוחד על 13.5%.

הבנק עונה להגדרת תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד ולכן ידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 10% וביחס הון כולל מינימלי של 13.5% החל מיום 1 בינואר 2017.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה נוספת שלפיה על כל תאגיד בנקאי להגדיל את יעד ההון העצמי רובד 1 שלו בשיעור המשקף 1% מיתרת ההלוואות לדיור, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. התאגידים הבנקאיים נדרשים להגדיל את יעד ההון העצמי רובד 1 שלהם מדי רבעון החל ביום 1 בינואר 2015 בשיעור יחסי מהיעד המלא הנדרש עד ליום 1 בינואר 2017. השפעתה של ההוראה נוספת זו על הבנק למועד הדוחות הכספיים נאמדת בכ-0.2%. התוצאה של מכלול ההוראות האמורות הנה שמיום 1 בינואר 2017 ידרש הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 של כ-10.2% כאמור לעיל וביחס הון כולל מינימלי של לא פחות מ-13.7%.

על-פי תנאי שטרי הון נדחים (סדרה א') לא יחולק דיבידנד במקרים הבאים: (א) היה והושעו תשלומי הריבית בגין שטרי הון אלו, הבנק לא ישלם דיבידנד לבעלי מניותיו כל עוד לא שולמו במלואם כל תשלומי הריבית שסילוקם הושעה, בין אם דיבידנד כאמור הוכרז טרם ניתנה הודעת הבנק בדבר היווצרות נסיבות משעות, ובין אם הוא הוכרז אחרי מתן הודעה כאמור; ו- (ב) אם חלוקתו תגרום לכך שהיחס בין הון הליבה לנכסי סיכון של הבנק ירד מתחת ליחס של 6.5%.

בנוסף, בהיתר נגיד בנק ישראל לרכישת השליטה בבנק על-ידי קבוצת אריסון נקבע, כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו בבנק עד יום 30 ביוני 1997 (ערב רכישת השליטה), אלא אם כן המפקח על הבנקים הסכים לכך מראש ובכתב.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

המפקח על הבנקים אישר רכישה עצמית של מניות הבנק עבור תוכניות התגמול של הבנק. לפרטים נוספים, ראה פרק [השקעות](#) [בהון הבנק ועסקות במניות](#).

יתרת העודפים של הבנק ליום 30 ביוני 2016 הסתכמה ב-26,263 מיליון ש"ח, מהם סך של כ-2,734 מיליון ש"ח אינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד כאמור.

להלן פרטים על חלוקת דיבידנד בשנת 2016 שטרם שולם:

בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק ולאחר שנתקבל אישור המפקח על הבנקים לחלוקת דיבידנד רבעונית החל משנת 2015 בגובה של 20% מהרווח הנקי, החליט דירקטוריון הבנק ביום 10 באוגוסט 2016 על חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון השני של שנת 2016 בסך של כ-223 מיליון ש"ח המהווה 16.770 אגורות לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ב. הדירקטוריון קבע את יום 23 באוגוסט 2016 כיום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד ואת יום 31 באוגוסט 2016 כיום התשלום.

טבלה 2-27: פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה באגורות	דיבידנד ששולם במזומן במיליוני ש"ח
18.5.2016	8.6.2016	10.116	135
28.2.2016	16.3.2016	8.804	117
15.11.2015	9.12.2015	12.080	160
19.8.2015	8.9.2015	13.350	177
19.5.2015	10.6.2015	12.180	162
9.3.2015	31.3.2015	5.262	70

השליטה בבנק

בעלת היתר השליטה בבנק בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים היא הגב' שרי אריסון. החזקותיה בבנק מתבצעות באמצעות אריסון החזקות (1998) בע"מ (להלן: "אריסון החזקות") המחזיקה בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים במניות המהוות כ-20.20% מהון המניות של הבנק, אשר מהוות את "גרעין שליטה" בבנק (כהגדרתו בהיתר השליטה שניתן על-ידי נגיד בנק ישראל).

השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 30 ביוני 2016 הינו 1,331,358,921 ש"ח ע.ב. המורכב ממניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ב. כל אחת. ההון המונפק הינו לאחר הפחתת 6,018,190 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק (להלן: "מניות באוצר"), כפי שיפורט להלן. הון המניות המונפק והנפרע של הבנק בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים הינו 1,331,583,373 ש"ח ע.ב, לאחר הפחתת 5,793,738 יתרת מניות באוצר.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

להלן פרטים בדבר ההתפתחויות העיקריות הקשורות בהון הבנק, לרבות השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו:

רכישה עצמית של מניות הבנק

המפקח על הבנקים אישר לבנק לבצע רכישה עצמית של 39,250,000 מניות לצורך יצירת מאגר מניות עבור תוכנית התגמול ההוני לעובדים ולמנהלים בכירים, ראה [ביאור 25 בדוחות הכספיים לשנת 2015](#).
עד ליום 30 ביוני 2016 רכש הבנק 26,700,000 מניות בעלות של כ-437 מיליון ש"ח.

שינויים בהון הבנק החל מיום 1 בינואר 2016 ועד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים

עד למועד פרסום הדוחות הכספיים חל גידול של 2,176,654 מניות רגילות בהון המונפק והנפרע של הבנק כתוצאה מהעברת מניות ממאגר המניות כתוצאה ממימוש יחידות RSU ואופציות, שקוזז מרכישת מניות למאגר המניות.

להלן פרטים על יתרת האופציות ויחידות RSU שהונפקו וטרם מומשו סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים:

1,910,796 יחידות אופציות למניות שהונפקו לעובדי הבנק במסגרת התוכנית לשנים 2010-2012.

388,814 יחידות RSU שהונפקו לעובדים בכירים במסגרת תוכנית התגמול של שנת 2010.

2,432,736 יחידות RSU שהונפקו לעובדים בכירים במסגרת תוכנית התגמול של שנת 2014 כתשלום נדחה של 50% מהמענק השנתי בגין השנים 2014 ו-2015.

לפרטים נוספים בקשר ליחידות RSU ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל, לעובדים בכירים, ראה [ביאור 24 בדוחות הכספיים לשנת 2015](#).

2.4 תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות

2.4.1 מגזרי פעילות פיקוחיים

כללי – המגזרים הפיקוחיים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות

ביום 3 בנובמבר 2014 פורסם חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. להלן השינויים העיקריים בהוראות הדיווח לציבור:

- נוספה דרישה לגילוי על "מגזרי פעילות פיקוחיים", בהתאם להגדרות של הפיקוח על הבנקים, המבוססות בעיקרן על סיווג הלקוחות על-פי מחזור הפעילות של הלקוח. מתכונת הגילוי על מגזרי הפעילות הפיקוחיים כוללת את המגזרים הבאים: עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים, עסקים גדולים, גופים מוסדיים וניהול פיננסי.
 - נוספה דרישה לגילוי נפרד על מגזר "ניהול פיננסי".
 - פעילות הבנק בחו"ל תוצג בנפרד תוך הפרדה בין פעילות אנשים פרטיים לבין פעילות עסקית.
- ההוראות שנקבעו בחוזר חלות באופן מלא החל מהדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2016, למעט הגילוי הנפרד על מגזר ניהול פיננסי שיוצג באופן מלא החל מהדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2017.

להלן הגדרות ומאפייני מגזרי פעילות הפיקוחיים:

אנשים פרטיים – מסווגים למגזרי פעילות לפי תיק נכסים פיננסיים בבנק, כמפורט להלן:

- מגזר הבנקאות הפרטית – אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני ש"ח.
 - מגזר משקי בית – כולל אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים במגזר בנקאות פרטית.
- למידע בדבר מאפייני המגזר, ראה [מגזר לקוחות פרטיים בפרק מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה](#) להלן.

לקוחות עסקיים – מסווגים למגזרי פעילות לפי מחזור הפעילות, כמפורט להלן:

- עסק זעיר או קטן – עסק שמחזור פעילותו קטן מ-50 מיליוני ש"ח. למידע נוסף על מאפייני המגזר ראה [מגזר עסקים קטנים בפרק מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה](#) להלן.
- עסק בינוני – עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח וקטן מ-250 מיליוני ש"ח. למידע נוסף על מאפייני המגזר ראה [מגזר מסחרי בפרק מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה](#) להלן.
- עסק גדול – עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-250 מיליוני ש"ח. למידע נוסף על מאפייני המגזר ראה [מגזר עסקי בפרק מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה](#) להלן.

כאשר מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף הפעילות שלו, פעילות הלקוח העסקי סווגה לפי האמור להלן: כאשר סך החבות של הלקוח העסקי שווה או גדולה מ-100 מיליון ש"ח סווג הלקוח למגזר עסקים גדולים. כאשר סך החבות שלו מתחת ל-100 מיליון ש"ח, התבסס סווג הלקוח למגזר הפעילות הפיקוחי הרלוונטי על סך הנכסים במאזן של העסק.

בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בקובץ שאלות ותשובות של בנק ישראל, נקבע כי לקוח עסקי, אשר החבות שלו לבנק עד סך של 300 אלפי ש"ח (לרבות מסגרת אשראי וכו'), ולבנק אין מידע על מחזור הפעילות של הלקוח, יסווג למגזר הפעילות הפיקוחי הרלוונטי לפי סך הנכסים הפיננסיים שלו בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים), כאשר במקום סך הנכסים במאזן הסיווג יעשה לפי סך הנכסים הפיננסיים לאחר הכפלתם במקדם של 10.

גופים מוסדיים – כולל קופות-גמל, קרנות נאמנות, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, חברות ביטוח, בהתאם להגדרות המפקח על הבנקים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

מגזר ניהול פיננסי – כולל פעילות למסחר, פעילות ניהול נכסים והתחייבויות, פעילות השקעה ריאלית ופעילויות נוספות, כהגדרתן בהוראות המפקח על הבנקים. בהתאם להוראות המעבר, בדוחות אלו לא נכלל גילוי נפרד אודות מגזר הניהול הפיננסי. למידע נוסף על מאפייני מגזר ניהול פיננסי בפרק מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה להלן.

אחר – רווחים מיעודות ותוצאות אחרות הקשורות לזכויות עובדים שלא שויכו למגזרי הפעילות האחרים, פעילויות שלא שויכו למגזרים האחרים והתאמות בין סך-כל הפריטים המיוחסים למגזרים לבין סך-כל הפריטים בדוח הכספי המאוחד. כמו-כן, כוללות תוצאות המגזר הוצאות משפטיות בקשר עם החקירה של עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

הגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה מתבסס על שיוך הלקוח בפועל ליחידה הארגונית המטפלת, ומבוצע בהתאם לקריטריונים שנקבעו על-ידי הנהלת הבנק (ראה פרק ["מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה"](#), להלן). פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט לעיל ולכן הגילוי אינו בהלימה לשיוך הארגוני של הלקוחות והקצאת ההוצאות בוצעה בהתבסס על מודל הקצאה פנימי תיאורטי שאינו נגזר ממעטפת השירות המוענקת ללקוח. השוני בהגדרות בא לידי ביטוי בעיקר המגזרים הבאים:

- לקוחות פרטיים, עם תיק נכסים פיננסיים בבנק הנמוך מ-3 מיליוני ש"ח, שסווגו למגזר לקוחות פרטיים בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, סווגו למגזר משקי בית בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
- עסקים זעירים וקטנים, שסווגו למגזר לקוחות פרטיים בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, בהתבסס על שיוכם ליחידה הארגונית המטפלת, סווגו למגזרים העסקיים האמורים בהתאם לקריטריונים שפורטו לעיל, בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
- לקוחות עסקיים שסווגו למגזר העסקי או למגזר המסחרי בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, בהתבסס על שיוכם ליחידה הארגונית המטפלת ועל בסיס השתייכותם לקבוצת חברות, סווגו למגזר עסקים זעירים וקטנים בהתאם לקריטריונים שפורטו לעיל, בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
- גופים מוסדיים שסווגו למגזר עסקי ולמגזר ניהול פיננסי בהתאם לגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, סווגו למגזר גופים מוסדיים בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 28-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016				
פעילות ישראל				
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
במיליוני ש"ח				
הכנסות ריבית מחיצוניים	18	1,003	327	978
הוצאות ריבית לחיצוניים	(40)	(13)	(14)	(37)
הכנסות ריבית, נטו:				
מחיצוניים	(22)	990	313	941
בינמגזרי	74	(95)	(49)	(293)
סך הכנסות ריבית, נטו	52	895	264	648
הכנסות שאינן מריבית:				
הכנסות מימון שלא מריבית	1	3	8	149
עמלות והכנסות אחרות	83	450	168	387
סך הכנסות שאינן מריבית	84	453	176	536
סך הכנסות	136	1,348	440	1,184
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	-	129	(107)	(312)
הוצאות תפעוליות ואחרות				
לחיצוניים	115	701	176	227
בינמגזרי	27	74	(5)	22
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	142	775	171	249
רווח (הפסד) לפני מסים	(6)	444	376	1,247
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)	(3)	180	155	513
רווח (הפסד) לאחר מסים	(3)	264	221	734
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(3)	264	221	734
הפסד (רווח) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(2)	-	-	-
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	(3)	264	221	734

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
במיליוני ש"ח								
4,970	425	89	275	61	4,545	-	417	23
(917)	(149)	(128)	(8)	(13)	(768)	-	(417)	(117)
4,053	276	(39)	267	48	3,777	-	-	(94)
-	11	97	(101)	15	(11)	-	446	129
4,053	287	58	166	63	3,766	-	446	35
742	83	72	11	-	659	-	482	12
2,655	162	4	34	124	2,493	415	39	88
3,397	245	76	45	124	3,152	415	521	100
7,450	532	134	211	187	6,918	415	967	135
(82)	14	2	8	4	(96)	-	7	-
4,444	408	96	101	211	4,036	416	240	77
-	6	3	-	3	(6)	(25)	(90)	23
4,444	414	99	101	214	4,030	391	150	100
3,088	104	33	102	(31)	2,984	24	810	35
1,302	43	14	42	(13)	1,259	38	347	15
1,786	61	19	60	(18)	1,725	(14)	463	20
7	-	-	-	-	7	-	7	-
1,793	61	19	60	(18)	1,732	(14)	470	20
(2)	(2)	(4)	(3)	5	-	-	2	-
1,791	59	15	57	(13)	1,732	(14)	472	20

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 28-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016					
פעילות ישראל					
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	
במיליוני ש"ח					
יתרה ממוצעת של נכסים	108,554	2,505	50,054	23,739	63,725
מזה: השקעות בחברות כלולות	-	-	-	-	-
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו	108,097	2,487	49,947	23,725	63,634
יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח	111,363	3,100	51,399	24,786	63,772
יתרת חובות פגומים	714	2	693	554	2,670
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	676	-	137	-	-
יתרה ממוצעת של התחייבויות	121,993	34,255	37,908	21,159	44,272
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	121,977	34,247	33,221	19,235	36,482
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	124,749	35,069	34,713	19,556	36,528
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	88,756	3,572	56,391	34,363	93,345
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	90,318	3,753	56,511	34,138	89,174
יתרה ממוצעת של נכסים בני הול	74,497	47,127	15,847	11,112	68,248
פיצול הכנסות ריבית נטו:					
מרווח מפעילות מתן אשראי	1,301	11	865	248	621
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	118	41	29	16	21
אחר	7	-	1	-	6
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	1,426	52	895	264	648

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016								
סך-הכלל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכלל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכלל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
במיליוני ש"ח								
436,537	52,756	30,725	16,305	5,726	383,781	5,135	127,936	2,133
147	-	-	-	-	147	-	147	-
276,659	22,031	-	16,305	5,726	254,628	5,008	-	1,730
282,445	21,672	-	16,218	5,454	260,773	4,966	-	1,387
4,707	74	-	74	-	4,633	-	-	-
825	12	-	12	-	813	-	-	-
403,202	37,498	11,913	5,626	19,959	365,704	42	62,685	43,390
322,040	35,349	9,830	5,560	19,959	286,691	-	-	41,529
327,500	36,402	9,628	7,179	19,595	291,098	-	-	40,483
343,224	28,118	411	21,510	6,197	315,106	5,326	27,884	5,469
339,679	26,842	415	20,180	6,247	312,837	5,580	29,358	4,005
982,733	38,694	-	-	38,694	944,039	2,057	62,545	662,606
4,626	215	-	163	52	4,411	-	1,356	9
(432)	2	(5)	1	6	(434)	-	(681)	22
(141)	70	63	2	5	(211)	-	(229)	4
4,053	287	58	166	63	3,766	-	446	35

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 28-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015*				
פעילות ישראל				
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
במיליוני ש"ח				
הכנסות ריבית מחיצוניים	18	965	339	1,043
הוצאות ריבית לחיצוניים	(51)	(17)	(10)	(50)
הכנסות ריבית, נטו:				
מחיצוניים	(33)	948	329	993
בינמגזרי	76	(103)	(59)	(327)
סך הכנסות ריבית, נטו	43	845	270	666
הכנסות שאינן מריבית:				
הכנסות מימון שלא מריבית	2	14	5	42
עמלות והכנסות אחרות	120	438	161	364
סך הכנסות שאינן מריבית	122	452	166	406
סך הכנסות	165	1,297	436	1,072
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	16	90	29	61
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
לחיצוניים	87	513	167	213
בינמגזרי	51	240	(3)	23
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	138	753	164	236
רווח לפני מסים	11	454	243	775
הפרשה למסים על הרווח	4	176	96	305
רווח לאחר מסים	7	278	147	470
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות	-	-	-	-
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	7	278	147	470
הפסד (רווח) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה (2)	-	-	-	-
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	7	278	147	470

* הוצג מחדש - ראה [ביאור ג.3](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015*								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
במיליוני ש"ח								
4,802	392	76	237	79	4,410	-	397	23
(993)	(131)	(77)	(45)	(9)	(862)	-	(479)	(118)
3,809	261	(1)	192	70	3,548	-	(82)	(95)
-	17	60	(50)	7	(17)	-	462	125
3,809	278	59	142	77	3,531	-	380	30
835	80	36	43	1	755	-	674	12
2,727	207	6	16	185	2,520	431	48	98
3,562	287	42	59	186	3,275	431	722	110
7,371	565	101	201	263	6,806	431	1,102	140
273	(8)	-	(8)	-	281	-	(3)	-
4,296	443	93	92	258	3,853	375	238	73
-	-	3	(1)	(2)	-	(31)	(102)	25
4,296	443	96	91	256	3,853	344	136	98
2,802	130	5	118	7	2,672	87	969	42
1,142	52	2	47	3	1,090	35	428	16
1,660	78	3	71	4	1,582	52	541	26
14	-	-	-	-	14	-	14	-
1,674	78	3	71	4	1,596	52	555	26
20	(4)	(2)	(7)	5	24	-	26	-
1,694	74	1	64	9	1,620	52	581	26

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 28-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015*				
פעילות ישראל				
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
במיליוני ש"ח				
יתרה ממוצעת של נכסים	99,828	47,313	22,666	67,526
מזה: השקעות בחברות כלולות	-	-	-	-
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו	99,426	47,214	22,650	67,438
יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח	102,761	48,934	22,971	69,240
יתרת חובות פגומים	639	895	554	3,697
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	737	216	-	3
יתרה ממוצעת של התחייבויות	110,853	36,254	18,519	44,222
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	110,848	31,793	16,720	36,761
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	114,936	33,733	18,294	36,925
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	80,208	51,982	33,025	98,719
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	82,104	53,014	33,988	97,998
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	88,246	63,277	10,727	83,368
פיצול הכנסות ריבית נטו:				
מרווח מפעילות מתן אשראי	1,162	816	258	647
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	127	27	12	17
אחר	8	2	-	2
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	1,297	845	270	666

* הוצג מחדש - ראה [ביאור 1.3](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015*								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
במיליוני ש"ח								
414,714	58,629	37,518	14,388	6,723	356,085	4,929	109,392	2,279
139	-	-	-	-	139	-	139	-
266,482	21,111	-	14,388	6,723	245,371	4,746	-	1,761
275,146	21,851	-	15,364	6,487	253,295	4,708	-	1,808
6,211	386	-	341	45	5,825	-	-	37
962	6	-	6	-	956	-	-	-
383,961	37,887	12,428	5,768	19,691	346,074	526	63,478	41,912
300,873	33,816	8,364	5,768	19,684	267,057	-	-	40,625
304,382	31,117	5,474	6,918	18,725	273,265	-	-	39,025
340,954	27,145	-	20,020	7,125	313,809	4,580	35,602	6,412
343,771	27,043	-	20,702	6,341	316,728	4,823	35,116	6,385
1,018,990	39,909	-	-	39,909	979,081	1,791	68,875	644,275
4,373	197	-	139	58	4,176	-	1,272	9
(427)	3	(5)	1	7	(430)	-	(660)	16
(137)	78	64	2	12	(215)	-	(232)	5
3,809	278	59	142	77	3,531	-	380	30

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 28-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016				
פעילות ישראל				
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
במיליוני ש"ח				
הכנסות ריבית מחיצוניים	12	533	178	545
הוצאות ריבית לחיצוניים	(28)	(9)	(9)	(22)
הכנסות ריבית, נטו:				
מחיצוניים	(16)	524	169	523
בינמגזרי	41	(72)	(38)	(199)
סך הכנסות ריבית, נטו	25	452	131	324
הכנסות שאינן מריבית:				
הכנסות מימון שלא מריבית	1	1	4	119
עמלות והכנסות אחרות	32	227	84	180
סך הכנסות שאינן מריבית	33	228	88	299
סך הכנסות	58	680	219	623
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	1	47	(84)	(209)
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
לחיצוניים	49	363	98	112
בינמגזרי	22	29	(10)	15
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	71	392	88	127
רווח (הפסד) לפני מסים	(14)	241	215	705
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)	(7)	89	81	263
רווח (הפסד) לאחר מסים	(7)	152	134	442
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(7)	152	134	442
הפסד (רווח) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(1)	-	-	-
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	(7)	152	134	442

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
במיליוני ש"ח								
2,802	230	78	125	27	2,572	-	171	13
(680)	(90)	(88)	4	(6)	(590)	-	(346)	(94)
2,122	140	(10)	129	21	1,982	-	(175)	(81)
-	6	37	(39)	8	(6)	-	473	101
2,122	146	27	90	29	1,976	-	298	20
464	33	26	7	-	431	5	294	6
1,319	86	3	28	55	1,233	198	25	42
1,783	119	29	35	55	1,664	203	319	48
3,905	265	56	125	84	3,640	203	617	68
(128)	12	2	8	2	(140)	-	3	-
2,242	195	48	52	95	2,047	(31)	189	35
-	1	-	(1)	2	(1)	222	(96)	15
2,242	196	48	51	97	2,046	191	93	50
1,791	57	6	66	(15)	1,734	12	521	18
671	20	1	25	(6)	651	5	199	8
1,120	37	5	41	(9)	1,083	7	322	10
2	-	-	-	-	2	(2)	4	-
1,122	37	5	41	(9)	1,085	5	326	10
(5)	(3)	(2)	(3)	2	(2)	-	(1)	-
1,117	34	3	38	(7)	1,083	5	325	10

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 28-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016				
פעילות ישראל				
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
במיליוני ש"ח				
יתרה ממוצעת של נכסים	109,441	51,715	23,659	62,577
מזה: השקעות בחברות כלולות	-	-	-	-
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו	108,809	51,574	23,644	62,476
יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח	111,363	51,399	24,786	63,772
יתרת חובות פגומים	714	693	554	2,670
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	676	137	-	-
יתרה ממוצעת של התחייבויות	124,128	38,650	21,402	43,630
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	124,117	33,930	19,456	35,861
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	124,749	34,713	19,556	36,528
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	89,351	56,266	34,181	91,292
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	90,318	56,511	34,138	89,174
יתרה ממוצעת של נכסים בני הול	60,833	47,607	16,053	36,252
פיצול הכנסות ריבית, נטו:				
מרווח מפעילות מתן אשראי	664	438	125	311
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	59	14	7	9
אחר	3	-	(1)	4
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	726	452	131	324

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
במיליוני ש"ח								
440,713	48,664	27,431	15,668	5,565	392,049	5,016	134,770	2,064
149	-	-	-	-	149	-	149	-
277,122	21,233	-	15,668	5,565	255,889	4,944	-	1,660
282,445	21,672	-	16,218	5,454	260,773	4,966	-	1,387
4,707	74	-	74	-	4,633	-	-	-
825	12	-	12	-	813	-	-	-
407,109	36,128	10,496	5,498	20,134	370,981	74	63,668	44,446
325,668	35,655	10,155	5,366	20,134	290,013	-	-	41,675
327,500	36,402	9,628	7,179	19,595	291,098	-	-	40,483
341,451	27,276	322	20,938	6,016	314,175	5,496	29,228	4,776
339,679	26,842	415	20,180	6,247	312,837	5,580	29,358	4,005
940,893	36,526	-	-	36,526	904,367	2,182	62,415	667,576
2,617	110	-	90	20	2,507	-	960	4
(280)	4	1	(2)	5	(284)	-	(407)	14
(215)	32	26	2	4	(247)	-	(255)	2
2,122	146	27	90	29	1,976	-	298	20

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 28-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015*				
פעילות ישראל				
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
במיליוני ש"ח				
הכנסות ריבית מחיצוניים	13	541	201	639
הוצאות ריבית לחיצוניים	(34)	(13)	(6)	(51)
הכנסות ריבית, נטו:				
מחיצוניים	(21)	528	195	588
בינמגזרי	39	(104)	(57)	(259)
סך הכנסות ריבית, נטו	18	424	138	329
הכנסות שאינן מריבית:				
הכנסות (הוצאות) מימון שלא מריבית	1	3	2	18
עמלות והכנסות אחרות	58	219	84	176
סך הכנסות שאינן מריבית	59	222	86	194
סך הכנסות	77	646	224	523
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	13	74	(13)	100
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
לחיצוניים	21	180	90	101
בינמגזרי	46	195	(8)	16
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	67	375	82	117
רווח (הפסד) לפני מסים	(3)	197	155	306
הפרשה (הטבת מס) למסים על הרווח (הפסד)	(1)	77	62	124
רווח (הפסד) לאחר מסים	(2)	120	93	182
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(2)	120	93	182
הפסד (רווח) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(2)	-	-	-
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	(2)	120	93	182

* הוצג מחדש - ראה [ביאור 3.1](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015*								
סך-הכלל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכלל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכלל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
במיליוני ש"ח								
3,080	217	47	118	52	2,863	-	191	13
(872)	(72)	(35)	(33)	(4)	(800)	-	(460)	(119)
2,208	145	12	85	48	2,063	-	(269)	(106)
-	5	(2)	4	3	(5)	-	752	121
2,208	150	10	89	51	2,058	-	483	15
264	62	18	43	1	202	(10)	178	7
1,344	96	6	2	88	1,248	206	22	49
1,608	158	24	45	89	1,450	196	200	56
3,816	308	34	134	140	3,508	196	683	71
213	-	-	2	(2)	213	-	(4)	-
2,108	213	35	48	130	1,895	(49)	175	32
-	-	1	-	(1)	-	216	(113)	17
2,108	213	36	48	129	1,895	167	62	49
1,495	95	(2)	84	13	1,400	29	625	22
628	38	(1)	34	5	590	16	281	7
867	57	(1)	50	8	810	13	344	15
8	-	-	-	-	8	-	8	-
875	57	(1)	50	8	818	13	352	15
11	(4)	(2)	(5)	3	15	-	17	-
886	53	(3)	45	11	833	13	369	15

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 28-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015*				
פעילות ישראל				
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
במיליוני ש"ח				
יתרה ממוצעת של נכסים	100,303	47,995	23,130	68,186
מזה: השקעות בחברות כלולות	-	-	-	-
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו	99,731	47,858	23,110	68,037
יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח	102,761	48,934	22,971	69,240
יתרת חובות פגומים	639	895	554	3,697
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	737	216	-	3
יתרה ממוצעת של התחייבויות	111,659	36,710	19,515	44,084
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	111,651	32,390	17,776	36,857
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	114,936	33,733	18,294	36,925
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	81,141	52,384	33,465	98,333
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	82,104	53,014	33,988	97,998
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	88,700	77,559	10,515	85,618
פיצול הכנסות ריבית נטו:				
מרווח מפעילות מתן אשראי	592	411	132	318
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	56	12	6	9
אחר	3	1	-	2
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	651	424	138	329

* הוצג מחדש - ראה [ביאור 1ג\(3\)](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015*								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
במיליוני ש"ח								
421,421	51,945	31,339	14,083	6,523	369,476	5,157	120,226	2,329
141	-	-	-	-	141	-	141	-
268,047	20,606	-	14,083	6,523	247,441	4,791	-	1,788
275,146	21,851	-	15,364	6,487	253,295	4,708	-	1,808
6,211	386	-	341	45	5,825	-	-	37
962	6	-	6	-	956	-	-	-
390,442	35,719	10,526	5,819	19,374	354,723	1,042	68,788	42,228
304,843	33,796	8,617	5,819	19,360	271,047	-	-	41,677
304,382	31,117	5,474	6,918	18,725	273,265	-	-	39,025
342,362	27,552	-	20,785	6,767	314,810	4,593	35,168	6,481
343,771	27,043	-	20,702	6,341	316,728	4,823	35,116	6,385
1,040,997	42,398	-	-	42,398	998,599	1,878	70,092	645,566
2,800	104	(5)	74	35	2,696	-	1,232	5
(301)	18	(2)	16	4	(319)	-	(424)	10
(291)	28	17	(1)	12	(319)	-	(325)	-
2,208	150	10	89	51	2,058	-	483	15

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

משקי בית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר משקי בית במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-38 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-59 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי ובהוצאות התפעוליות. הקיטון קוזז בחלקו על-ידי גידול ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-1,430 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,303 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקפי האשראי.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-863 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-860 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-187 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-88 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהפרשה הקבוצתית בשל גידול בהיקפי האשראי.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-2,052 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,984 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד וכן מגידול בהוצאות מחשב, שיווק ופרסום. גידול זה קוזז בחלקו על-ידי ירידה בהוצאות השכר עקב חיסכון בעלויות השוטפות כתוצאה מתהליכי ההתייעלות ומירידה בהוצאות בגין תגמול הוני.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכם בכ-111.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-107.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכמו בכ-124.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-118.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

בנקאות פרטית

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר בנקאות פרטית במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-3 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך 7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בעמלות והכנסות אחרות וקוזז בחלקו כתוצאה מירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

הרווח המימוני, נטו, במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-53 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-45 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-83 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-120 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהכנסות מפעילות בשוק ההון.

במחצית הראשונה של שנת 2016 לא נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי וזאת לעומת הוצאה בסך של 16 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהפרשה שנרשמה על בסיס פרטני.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-142 מיליון ש"ח בהשוואה ל-138 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכם בכ-3.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-2.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכמו בכ-35.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-34.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

עסקים קטנים וזעירים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים קטנים וזעירים במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-264 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-278 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מעלייה בהוצאות בגין הפסדי האשראי ומעלייה בהוצאות התפעוליות. הקיטון קוזז בחלקו על-ידי עלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-898 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-859 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקפי האשראי.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-450 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-438 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהכנסות מטיפול באשראי ומכרטיסי אשראי.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-129 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-90 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהפרשות על בסיס פרטני שקוזזה חלקית על-ידי ירידה בהפרשות שנרשמו על בסיס קבוצתי. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-775 מיליון ש"ח בהשוואה ל-753 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד וכן מגידול בהוצאות מחשב, שיווק ופרסום. גידול זה קוזז בחלקו על-ידי ירידה בהוצאות השכר עקב חיסכון בעלויות השוטפות כתוצאה מתהליכי ההתייעלות ומירידה בהוצאות בגין תגמול הוני.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכם בכ-51.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-50.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכמו בכ-34.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-33.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

עסקים בינוניים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים בינוניים במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-221 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-147 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מגידול בהכנסה בגין הפסדי אשראי.

הרווח המימוני, נטו, במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-272 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-275 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-168 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-161 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות טיפול באשראי.

ההכנסות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-107 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 29 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע מקיטון הן בהפרשה הקבוצתית והן בהפרשה הפרטנית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-171 מיליון ש"ח בהשוואה ל-164 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכם בכ-24.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-23.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכמו בכ-19.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-19.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

עסקים גדולים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים גדולים במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-734 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-470 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהכנסות בגין הפסדי אשראי ומעלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו, במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-797 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-708 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח המימוני במחצית הראשונה של שנת 2016 כולל רווח ממכירת הלוואות בסך 112 מיליון ש"ח הנובע ברובו ממכירת חוב שסווג כפגום. מאידך, חל קיטון שנבע מירידה בהיקפי האשראי.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-387 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-364 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נבע מעלייה בעמלות טיפול באשראי.

ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו לכ-312 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2016, בהשוואה להוצאות בסך של 61 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקר מירידה בהפרשה הפרטנית עקב גביית חובות שנמחקו חשבונאית, לצד קיטון בהפרשה הקבוצתית בעיקר כתוצאה מירידה ביתרות האשראי.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-249 מיליון ש"ח בהשוואה ל-236 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכם בכ-63.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-68.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכמו בכ-36.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-38.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

גופים מוסדיים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר גופים מוסדיים במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-20 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-26 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח המימוני, נטו, במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-47 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-42 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-88 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-98 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-100 מיליון ש"ח בהשוואה ל-98 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכם בכ-1.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-1.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכמו בכ-40.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-42.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר ניהול פיננסי במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-472 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-581 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו, במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-928 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,054 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה ברווחים מאגרות-חוב ומניות הירידה קוזזה ברווח בסך 109 מיליון ש"ח הנובע מעסקת מיזוג ויזה אירופה עם ויזה העולמית. למידע נוסף אודות עסקת ויזה, ראה [ביאור 5](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-39 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-48 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-150 מיליון ש"ח בהשוואה ל-136 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

מגזר אחר – פעילות ישראל

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר אחר בפעילות ישראל במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-14 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של 52 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד נבע מעלייה בהוצאות המשפטיות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים. כמו-כן נכללו במחצית הראשונה של שנת 2015 רווחים ממימוש נכסים. הרווח מכרטיסי אשראי בגין פעילות לקוחות בנקים מחוץ לקבוצה ומתירות נכנסת הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-35 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 26 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. האשראי ללקוחות של בנקים אחרים, אשר אינם חלק מקבוצת הבנק ושאינם התקשרה קבוצת ישראל כהסדר הסתכם ליום 30 ביוני 2016 בכ-5.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-5.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

פעילות בינלאומית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של הפעילות הבינלאומית במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-59 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-74 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו מירידה בהכנסות מעמלות ומגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי. הקיטון קוזז בחלקו על-ידי עלייה בפעילות ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק. תרומת הפעילות בתחום ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק הסתכמה בכ-36 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2016 בהשוואה לכ-23 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד ונבעה בעיקר מהגידול בהיקפי האשראי. הרווח המימוני, נטו, במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-370 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-358 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקף הפעילות בתחום ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק ומתקבולים בגין הסדרים משפטיים הקשורים ב-MBS שהוחזקו בעבר על-ידי הבנק. גידול זה קוזז בחלקו עקב הכנסה שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד ממכירת ניירות-ערך שהופחתו במלואם בעבר. העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-162 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-207 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהכנסות מפעילות הבנקאות הפרטית. ההוצאות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-14 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של 8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי בהוצאות נבע בעיקר מגידול בהפרשות שנרשמו על בסיס פרטני. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-414 מיליון ש"ח בהשוואה ל-443 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהוצאות כתוצאה ממכירת בנק פוזיטיב קזחסטן והיחלשות הלירה התורכית מול השקל. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכם בכ-21.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-23.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015. יתרת האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2016 בתחום ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק הסתכמה ב-8.1 מיליארד ש"ח (כ-2.1 מיליארד דולר) בהשוואה ל-6.7 מיליארד ש"ח (כ-1.7 מיליארד דולר) ליום 31 בדצמבר 2015. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכמו בכ-36.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-36.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

2.4.2. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

כללי – המגזרים השונים ואפיון המגזרים

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה באמצעות הבנק, חברות בנות, סניפים ונציגויות, בכל תחומי הבנקאות, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. כמו-כן, יש לבנק השקעות בחברות כלולות. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות. חלוקה זו משמשת את מקבל החלטות התפעולי הראשי בבנק לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה.

רקע להצגת מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בהתאם להוראות בנק ישראל, תאגיד בנקאי שבהתאם לגישת ההנהלה שלו מגזרי הפעילות שלו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים, יתן בנוסף גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה, על-פי כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מגזרי פעילות – נושא 280 בקודיפיקציה (ASC 280). מקבל החלטות התפעולי הראשי בבנק נקבע כהנהלת הבנק והדירקטוריון. להלן המגזרים ברי הדיווח שזיהה הבנק בהתאם לגישת ההנהלה: לקוחות פרטיים, עסקים קטנים, הלוואות לדיר, מסחר, עסקי, פעילות בינלאומית, קבוצת ישראל, ניהול פיננסי ואחרים והתאמות.

אפיון המגזרים

שיוך הלקוח למגזרי הפעילות מבוסס על שיוך הלקוח בפועל ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים המנויים להלן. עם זאת, יובהר כי שיוך הלקוח לעיתים לוקח בחשבון קריטריונים נוספים. לדוגמה, לקוח פרטי או חברה בעלת פרופיל או פוטנציאל לפעילות עתידית אשר תצדיק שיוכם למגזר לקוחות פרטיים או למגזר העסקי, לפי העניין. לצורך שיוך לקוח עסקי ליחידה ארגונית מטפלת, תילקח בחשבון גם השתייכותו לקבוצת חברות.

מגזר לקוחות פרטיים – הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם לקוחות פרטיים, להם הבנק מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, רבות שירותי ייעוץ בהשקעות.

מגזר הלוואות לדיר – המגזר אחראי על מתן שירותי אשראי לדיר ללקוחות המגזר.

מגזר עסקים קטנים – הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי אובליגו כולל (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) נמוך מ-10 מיליון ש"ח או בעלי אובליגו כולל (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) גבוה מ-10 מיליון ש"ח, אך בעלי אובליגו בבנק נמוך מ-6 מיליון ש"ח ומחזור מכירות נמוך מ-30 מיליון ש"ח.

מגזר מסחרי – הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי אובליגו כולל (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) גבוה מ-10 מיליון ש"ח ועד לסך של 100 מיליון ש"ח או מחזור מכירות מעל 30 מיליון ש"ח ועד מיליארד ש"ח. לקוחות בענף בנייה ונדל"ן שנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי אובליגו כולל גבוה מ-10 מיליון ש"ח ועד לסך של 350 מיליון ש"ח או יתרת אשראי כוללת בסך 150 מיליון ש"ח ומטה. **מגזר עסקי** – הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי אובליגו כולל בסך 250 מיליון ש"ח ומעלה או מחזור מכירות העולה על מיליארד ש"ח. לקוחות בענף בנייה ונדל"ן הנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי אובליגו כולל בסך 550 מיליון ש"ח ומעלה או יתרת אשראי כוללת בסך 250 מיליון ש"ח ומעלה.

קבוצת בעלות אובליגו כולל הנע בין 100 מיליון ש"ח ל-250 מיליון ש"ח, וקבוצות בענף הבניה והנדל"ן בעלות אובליגו כולל הנע בין 350 מיליון ש"ח לבין 550 מיליון ש"ח ואו יתרת אשראי כוללת בין 150 מיליון ש"ח לבין 250 מיליון ש"ח, משויכות בחלקם למגזר העסקי ובחלקם למגזר המסחרי, וזאת על סמך פרמטרים שונים הנבחרים ספציפית לכל קבוצה.

מגזר פעילות בינלאומית – כולל פעילויות חברות הבנות בחו"ל וסניפי הבנק בחו"ל לרבות Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd, סניפי ארצות-הברית, בנק פוזיטיב והחברה הבת שלו, JSC Bank Pozitiv עד למועד מכירתה ו-Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A.

מגזר קבוצת ישראלכרט – במגזר זה כלולה פעילות בכרטיסי אשראי המתבצעת באמצעות חברות ישראלכרט ופועלים אקספרס וכן החברות הבנות שלהן (להלן – "קבוצת ישראלכרט"). כמו-כן, המגזר כולל פעילות לקוחות בנקים מחוץ לקבוצת הבנק ותיירות נכנסת. **מגזר ניהול פיננסי –** אחראי על ניהול המקורות והשימושים בבנק, על פעילות הנוסטרו של הבנק, על פעילות חדרי העסקות (מטבע-חוץ וניירות-ערך), על הטיפול הכולל בחברות הניהול של קופות הגמל (למעט חברות הניהול של קופות הגמל שמנהלות בחברות ביטוח) ובקרנות הנאמנות, על הקשר והסדרת הפעילות עם גופים פיננסיים (בארץ ובחו"ל) וכן על מתן שירותי תפעול למנהלי נכסים פיננסיים ושירותי תפעול בניירות-ערך לכלל לקוחות הבנק. ניהול סיכויי השוק והנזילות, הנמצאים תחת אחריות המגזר, נעשה באמצעות ניהול פרואקטיבי של תיק הנוסטרו וכן באמצעות שימוש במכשירים פיננסיים כגון הנפקות ניירות-ערך שונים, פיקדונות, גזרי ריבית ומטבע-חוץ ועוד. **אחרים והתאמות –** כולל את כל הפעילויות האחרות של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר דיווח, וכן, הוצאות משפטיות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים. כמו-כן, בין היתר כלולות תוצאות הפעילות של פועלים סהר בע"מ, פועלים שוקי הון – בית השקעות בע"מ ופועלים ניהול תיקי השקעות בע"מ.

כללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים

להלן הכללים העיקריים שישמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית, נטו – כוללות בין היתר: (1) את המרווח שבין הריבית המתקבלת מלקוחות המגזר לבין הריבית הסיטונאית בה מחויב המגזר בגין המקור אשר שימש למתן ההלוואה ללקוח; (2) את המרווח שבין הריבית הסיטונאית בה מזוכה המגזר בגין המקורות אותם הוא מעמיד לשימוש הבנק לבין הריבית המשולמת ללקוחות המגזר בגין מקורות אלה.

הוצאות בגין הפסדי אשראי – ההוצאות בגין הפסדי אשראי נזקפות למגזר אליו משתייך הלווה, שכנגד חבותו נרשמה ההפרשה. **הכנסות מימון שאינן מריבית –** מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. ההכנסות שנרשמו במגזר ניהול פיננסי כוללות הכנסות ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב, רווחים מהשקעה במניות, תוצאות פעילות בנגזרים, רווח, נטו, מהפרשי שער והוצאות מימון הנובעות מחיסוי השקעות בחו"ל. ההכנסות שנרשמו ביתר המגזרים כוללות רווחים מחדר עסקות.

עמלות והכנסות אחרות – מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. הכנסות בגין שירותי מחשב אותם מעמיד הבנק לחיצוניים מיוחסות למגזר "אחרים והתאמות".

הוצאות תפעוליות ואחרות – ההוצאות מיוחסות על-פי כללים קבועים מראש ומחירי תקן, לכל אחד ממגזרי הפעילות אם כהוצאה המזוהה ישירות עם פעילות המגזר ואם על-פי מפתחות העמסה. מחירי התקן נקבעים באופן הדומה לאופן קביעת מחירי ההעברה כמפורט לעיל. פערים הנוצרים מהפרשים בחישוב בין תחשיב ההוצאות בפועל של יחידות אשר אינן יחידות רווח לבין ההכנסה המיוחסת ליחידות אלו בהתאם למחירי התקן, מיוחסים כהכנסה או כהוצאה, לפי העניין, למגזר "אחרים והתאמות". כללי הייחוס מבוססים על היקפי הפעילות הרלוונטיים לסוגי העלויות של כל מגזר.

חיוב על שירותים בינמגזריים – מגזר אליו משויך לקוח אשר מקבל שירותים ממגזר אחר, מחויב בהוצאה בינמגזרית על-פי מחירי תקן עבור שירותים שסיפקו מגזרים אחרים ללקוחותיו או על-פי מחיר העברה בגין השירות אשר הועמד לרשות הלקוח. בהתאם לכך, מוקטנות העלויות של המגזר המספק את השירות, ובמקביל, המגזר אליו משתייך הלקוח מחויב בעלויות אלו. מחירי ההעברה נקבעים על-ידי הבנק בהתבסס, בין היתר, על מחירי השוק בגין שירות, הערכת עלויות פנימית והשתתפות בהכנסות הנובעות במישורין או בעקיפין מהשירות כאמור.

חסים על ההכנסה – ההפרשה למס על תוצאות הפעילות של כל מגזר חושבה על-פי שיעור המס האפקטיבי השנתי המנוטרל מהשפעות הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל (המיוחסות למגזר ניהול פיננסי).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

מידע כספי תמציתי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

טבלה 2-29: רווח נקי המיוחס לבעלי המניות בבנק, לפי מגזרי פעילות

השינוי	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.15	30.06.16		30.06.15	30.06.16	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
(91.8%)	97	8	(96.1%)	51	2	לקוחות פרטיים
2.7%	146	150	32.9%	70	93	עסקים קטנים
36.5%	52	71	57.7%	26	41	הלוואות לדיור
51.1%	131	198	96.4%	55	108	מסחרי
57.4%	500	787	144.2%	197	481	עסקי
(20.3%)	74	59	(35.8%)	53	34	פעילות בינלאומית
(2.1%)	144	141	(13.4%)	82	71	קבוצת ישראלכרט
(18.2%)	511	418	(13.0%)	345	300	ניהול פיננסי
(205.1%)	39	(41)	(285.7%)	7	(13)	אחרים והתאמות
5.7%	1,694	1,791	26.1%	886	1,117	סך-הכל

טבלה 2-30: רווח מימוני נטו, לפי מגזרי פעילות

השינוי	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.15	30.06.16		30.06.15	30.06.16	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
4.4%	1,214	1,268	7.2%	594	637	לקוחות פרטיים
8.7%	585	636	10.3%	292	322	עסקים קטנים
27.0%	152	193	24.7%	81	101	הלוואות לדיור
7.5%	385	414	6.7%	194	207	מסחרי
7.2%	834	894	22.0%	404	493	עסקי
3.4%	358	370	(15.6%)	212	179	פעילות בינלאומית
17.4%	92	108	12.0%	50	56	קבוצת ישראלכרט
(9.8%)	993	896	(11.0%)	647	576	ניהול פיננסי
(48.4%)	31	16		(2)	15	אחרים והתאמות
3.3%	4,644	4,795	4.6%	2,472	2,586	סך-הכל

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 2-31: אשראי לציבור נטו, לפי מגזרי פעילות

שינוי מיום		יתרה ליום			30.06.16	
30.06.15	31.12.15	30.06.15	31.12.15	31.12.15		
במיליוני ש"ח						
7.4%	2.2%	37,047	38,956	39,797	לקוחות פרטיים	
10.8%	4.8%	24,147	25,520	26,744	עסקים קטנים	
6.6%	2.0%	63,904	66,794	68,149	הלוואות לדיר	
7.8%	4.3%	29,763	30,759	32,076	מסחרי	
(2.4%)	(5.9%)	76,413	79,185	74,546	עסקי	
(17.1%)	(3.9%)	21,694	18,705	17,976	פעילות בינלאומית	
9.8%	4.1%	16,413	17,309	18,026	קבוצת ישראלכרט*	
(33.4%)	(24.6%)	1,436	1,269	957	ניהול פיננסי	
2.8%	(0.1%)	270,817	278,497	278,271	סך-הכל	

* מזה: יתרות חייבים בערבות הבנק בסך 13,060 מיליוני ש"ח (ליום 30 ביוני 2015: 11,652 מיליוני ש"ח; ליום 31 בדצמבר 2015: 12,260 מיליוני ש"ח).

טבלה 2-32: פיקדונות הציבור, לפי מגזרי פעילות

שינוי מיום		יתרה ליום			30.06.16	
30.06.15	31.12.15	30.06.15	31.12.15	31.12.15		
במיליוני ש"ח						
10.5%	4.9%	152,840	160,988	168,908	אנשים פרטיים	
5.8%	4.5%	32,160	32,547	34,020	עסקים קטנים	
10.6%	(1.9%)	19,348	21,819	21,402	מסחרי	
11.7%	0.7%	31,102	34,507	34,756	עסקי	
17.0%	0.3%	31,117	36,277	36,402	פעילות בינלאומית	
(15.3%)	(10.1%)	37,815	35,589	32,012	מגזר ניהול פיננסי	
7.6%	1.8%	304,382	321,727	327,500	סך-הכל	

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 2-33: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016										
סך-הכל	אחרים והתאמות	ניהול פיננסי	קבוצת ישראל	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
					עסקי	מסחרי	לקוחות פרטיים	עסקים קטנים	הלוואות לדיר	
במיליוני ש"ח										
הכנסות ריבית, נטו:										
4,053	4	(70)	113	276	1,090	387	593	653	1,007	מחיצוניים
-	1	489	(2)	11	(350)	22	(400)	(17)	246	בינמגזרי
742	11	477	(3)	83	154	5	-	-	15	הכנסות מימון שאינן מריבית
4,795	16	896	108	370	894	414	193	636	1,268	סך-הכל רווח מימוני, נטו
2,655	(45)	74	901	173	302	191	32	263	764	עמלות והכנסות אחרות
7,450	(29)	970	1,009	543	1,196	605	225	899	2,032	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי										
(82)	-	(2)	33	14	(459)	18	-	141	173	
הוצאות תפעוליות ואחרות:										
4,444	183	325	617	408	283	247	104	451	1,826	מחיצוניים
-	(194)	(76)	148	17	32	3	-	51	19	בינמגזרי
3,088	(18)	723	211	104	1,340	337	121	256	14	רווח לפני מסים
1,302	27	310	68	43	553	139	50	106	6	הפרשה למסים על הרווח
1,786	(45)	413	143	61	787	198	71	150	8	רווח לאחר מסים
7	4	3	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח (הפסד) נקי:										
1,793	(41)	416	143	61	787	198	71	150	8	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(2)	-	2	(2)	(2)	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,791	(41)	418	141	59	787	198	71	150	8	המיוחס לבעלי מניות הבנק
278,271	-	957	18,026	17,976	74,546	32,076	68,149	26,744	39,797	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
327,500	-	32,012	-	36,402	34,756	21,402	-	34,020	168,908	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 2-33: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015										
סך-הכל	אחרים והתאמות	ניהול פיננסי	קבוצת ישראל	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
					עסקי	מסחרי	הלוואות לדיר	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
במיליוני ש"ח										
הכנסות ריבית, נטו:										
3,809	-	(236)	82	261	1,207	444	546	594	911	מחיצוניים
-	-	595	(2)	17	(415)	(66)	(394)	(10)	275	בינמגזרי
835	31	634	12	80	42	7	-	1	28	הכנסות מימון שאינן מריבית
4,644	31	993	92	358	834	385	152	585	1,214	סך-הכל רווח מימוני, נטו
2,727	3	85	844	218	292	161	35	257	832	עמלות והכנסות אחרות
7,371	34	1,078	936	576	1,126	546	187	842	2,046	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי										
273	-	1	15	(8)	(11)	93	(3)	125	61	
הוצאות תפעוליות ואחרות:										
4,296	139	316	585	443	266	230	104	432	1,781	מחיצוניים
-	(176)	(92)	131	11	38	4	-	41	43	בינמגזרי
2,802	71	853	205	130	833	219	86	244	161	רווח לפני מסים
1,142	28	386	59	52	333	88	34	98	64	הפרשה למסים על הרווח
1,660	43	467	146	78	500	131	52	146	97	רווח לאחר מסים
14	-	14	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח (הפסד) נקי:										
1,674	43	481	146	78	500	131	52	146	97	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
20	(4)	30	(2)	(4)	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,694	39	511	144	74	500	131	52	146	97	המיוחס לבעלי מניות הבנק
אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח										
270,817	-	1,436	16,413	21,694	76,413	29,763	63,904	24,147	37,047	
פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח										
304,382	-	37,815	-	31,117	31,102	19,348	-	32,160	152,840	

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 2-33: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016										
סך-הכל	אחרים והתאמות	ניהול פיננסי	קבוצת ישראל	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
					עסקי	מסחרי	לקוחות פרטיים	עסקים קטנים	הלוואות לדויר	
במיליוני ש"ח										
הכנסות ריבית, נטו:										
2,122	2	(212)	59	140	603	182	533	330	485	מחיצוניים
-	1	495	(1)	6	(230)	23	(432)	(8)	146	בינמגזרי
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית										
464	12	293	(2)	33	120	2	-	-	6	סך-הכל רווח מימוני, נטו
2,586	15	576	56	179	493	207	101	322	637	עמלות והכנסות אחרות
1,319	(22)	32	461	93	129	95	15	132	384	סך ההכנסות
3,905	(7)	608	517	272	622	302	116	454	1,021	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי										
(128)	-	(1)	18	12	(307)	5	1	56	88	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים										
2,242	102	159	319	195	144	126	51	224	922	בינמגזרי
-	(101)	(37)	77	8	17	2	-	25	9	רווח לפני מסים
1,791	(8)	487	103	57	768	169	64	149	2	הפרשה למסים על הרווח
671	7	186	31	20	287	61	23	56	-	רווח לאחר מסים
1,120	(15)	301	72	37	481	108	41	93	2	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה										
1,122	(13)	301	72	37	481	108	41	93	2	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(5)	-	(1)	(1)	(3)	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי מניות הבנק
1,117	(13)	300	71	34	481	108	41	93	2	
אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח										
278,271	-	957	18,026	17,976	74,546	32,076	68,149	26,744	39,797	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
327,500	-	32,012	-	36,402	34,756	21,402	-	34,020	168,908	

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 2-33: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015										
סך-הכל	אחרים והתאמות	ניהול פיננסי	קבוצת ישראל	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
					עסקי	מסחרי	הלוואות לדיר	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
במיליוני ש"ח										
הכנסות ריבית, נטו:										
2,208	-	(379)	44	145	719	245	744	286	404	מחיצוניים
-	-	859	(1)	5	(334)	(53)	(663)	5	182	בינמגזרי
264	(2)	167	7	62	19	2	-	1	8	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,472	(2)	647	50	212	404	194	81	292	594	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,344	(5)	48	425	102	137	78	17	130	412	עמלות והכנסות אחרות
3,816	(7)	695	475	314	541	272	98	422	1,006	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי										
213	-	-	2	-	55	65	1	69	21	
הוצאות תפעוליות ואחרות:										
2,108	87	143	290	213	125	111	53	211	875	מחיצוניים
-	(107)	(39)	66	6	25	2	-	23	24	בינמגזרי
1,495	13	591	117	95	336	94	44	119	86	רווח לפני מסים
628	5	271	34	38	139	39	18	49	35	הפרשה למסים על הרווח
867	8	320	83	57	197	55	26	70	51	רווח לאחר מסים
8	(1)	9	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר מסים
רווח (הפסד) נקי:										
875	7	329	83	57	197	55	26	70	51	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
11	-	16	(1)	(4)	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
886	7	345	82	53	197	55	26	70	51	המיוחס לבעלי מניות הבנק
אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח										
270,817	-	1,436	16,413	21,694	76,413	29,763	63,904	24,147	37,047	
פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח										
304,382	-	37,815	-	31,117	31,102	19,348	-	32,160	152,840	

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

מגזר לקוחות פרטיים

כללי ומבנה המגזר

המגזר מספק מגוון של שירותים ללקוחות פרטיים. השירותים ללקוחות המגזר מוענקים באמצעות 240 סניפים ביניהם סניפים מסורתיים וסניפים דיגיטליים מתקדמים ובאמצעות ערוצים ישירים: מכשירים לשירות עצמי בסניפים וב-"חצרות לקוח", "פועלים באינטרנט", "פועלים בסלולר", מוקד "פועלים בטלפון" ובאפליקציות בסמרטפונים. הבנק מציע ללקוחות בעלי צרכים פיננסיים מורכבים, שירותים ופתרונות באמצעות מוצרים מתקדמים, ניהול נכסים גלובלי ומעטפת שירות מקצועית מיוחדת הכוללת: פגישות וטלפונים יזומים ומערך ייעוץ מתקדם הנעזר בכלים תומכי החלטה. השירות ניתן בסניפים ביחידות בנקאות פרטית מבודלות וכן באמצעות הערוצים הישירים.

פעילויות

הפעילויות העיקריות במגזר זה הינם שירותי ניהול חשבון שוטף, מתן אשראי למטרות שונות, פיקדונות ותוכניות חיסכון ופעילות בשוק ההון.

מוצרים ושירותים

פועלים CashBack – מועדון פועלים CashBack שהושק בשנת 2012, המשיך לבסס את מעמדו כמועדון הלקוחות של הבנק גם בשנת 2016. המועדון מעניק החזר כספי ישירות לחשבון הלקוח, ברכישה בכרטיס אשראי בכל אחד מבתי העסק המשתתפים במועדון. מיום השקת המועדון הוחזרו סך-הכל 114 מיליון ש"ח למעל 1 מיליון לקוחות. המועדון כולל כ-50 רשתות גדולות בפריסה ארצית ועוד אלפי עסקים קטנים ברחבי הארץ, בהם נהנים לקוחות הבנק ממגוון מבצעים והנחות משמעותיות, נוסף להחזרי ה-CashBack השוטפים.

פועלים GOLD – מועדון פועלים GOLD הושק ביוני 2015, ומהווה נדבך נוסף באסטרטגיה ארוכת טווח שהשיק הבנק בשם "הוותיקים החדשים". המועדון פונה לאוכלוסיית הגיל השלישי, בעלי תעודת אזרח ותיק והמחזיקים כרטיס אשראי בנקאי. המועדון מעניק לחברים בו חוויות, מבצעים והטבות מיוחדות בתחומי פנאי ונופש, בישול, לימודים ומשפחה. בנוסף מדי יום שני מוצעת ללקוחות הטבת GOLD MONDAY מתחלפת, במחיר מיוחד. מדי חודש נערכים אירועים במיוחד עבור הלקוחות הוותיקים.

זיהוי קולי

במרץ 2016 הושק באפליקציית ניהול החשבון שירות זיהוי קולי, המאפשר כניסה לאפליקציה באמצעות הקול בלבד במקום סיסמא.

הוותיקים החדשים

הבנק השיק במהלך 2015 מהלך ייעודי לאוכלוסיית הוותיקים (בני 55 ומעלה) המספק להם מוצרים, כלים ופעילויות המתאימים לצרכיהם הפיננסיים במטרה לסייע ולשפר את התנהלותם השוטפת. במסגרת המהלך הושקה גם אפליקציה ייעודית.

Poalim BE Online

שירות הצעת ערך המיועדת לפלח לקוחות המסתפק בשירותי בנקאות בסיסיים ומעוניין לפעול באופן מקוון בלבד, על מנת לחסוך בעמלות הושק ביום 3 בספטמבר 2015. במרץ 2016, מותג Be online מחדש, תוך חיבורו לנראות ושפת בנק הפועלים - שמו שונה ל-Poalim Be online ונראות האתר ואמצעי הנראות השונים הוסבו לצבעי הבנק.

Poalim Digital

בנובמבר 2015 השיק הבנק את מערך הסניפים הדיגיטליים Poalim Digital. לראשונה בישראל, מציע הבנק את חווית הבנקאות המתקדמת ביותר בענף, בכדי להתאים את עולם הבנקאות בכלל, ואת החוויה הסניפית בפרט לצרכי הלקוח בעידן החדש. סניפי Poalim Digital משלבים בין אמצעים טכנולוגיים חדשניים לבין ליווי אישי ומקצועי של בנקאי ויועץ, ומיועדים ללקוחות הדיגיטליים המבצעים פעילות בנקאית באתר האינטרנט ובאפליקציות ומותאמים לאורח וקצב החיים של לקוחות אלו. בין החידושים:

- שעות פתיחה מורחבות.
 - Poalim Store - קיר מוצרים דיגיטלי לביצוע פעולות ישירות מהסמארטפון.
 - Poalim Explore - קיר למידה המאפשר להכיר וללמוד על מוצרי ושירותי הבנק השונים.
 - Touch Table - שולחן מגע המאפשר להתנסות במוצרים לפי הרכישה באמצעות סימולציות אינטראקטיביות.
 - Poalim Kids - שולחן מגע עם משחקים אינטרקטיביים להקניית הרגלים פיננסיים נכונים לילדי הלקוחות.
- במהלך המחצית הראשונה של שנת 2016 נפתח סניף שלישי ברחובות בנוסף לסניפי תל-אביב וחיפה שנפתחו בסוף 2015.

פעילות שוק ההון

פעילות קבוצת הבנק בשוק ההון כוללת מגוון פעילויות ושירותים פיננסיים בתחומים שונים: ביצוע פעילות מסחר תפעול וקסטודי בניירות-ערך ישראלים, כולל בתחום המעו"ף (הבנק וכן חברה בת בבעלותו המלאה הינם חברים בבורסה ובמסלוקת הבורסה. לפרטים בדבר שיעבוד אשר נרשם על נכסי הבנק כתנאי לחברותו במסלוקת שונות, ראה [ביאור 27 בדוחות הכספיים של שנת 2015](#)). הבנק פעיל גם בתחום מסחר בניירות-ערך זרים (חבר במסלוקת ה-Euroclear), בתחום מחקר וייעוץ ללקוחות בתחום שוק ההון, מתן שירותים למנהלי נכסים פיננסיים, ניהול הנפקות, ניהול תיקי השקעות בניירות-ערך ובנכסים פיננסיים עבור לקוחות פרטיים, תאגידים, מלכ"רים ומוסדות וכן מתן שירותי נאמנות (כמו-כן לחברה כלולה של הבנק פעילות בתחום החיתום). הפעילויות והשירותים הפיננסיים המפורטים לעיל, מתבצעים בחלקם ישירות על-ידי הבנק ובחלקם על-ידי חברות בנות, אשר כל אחת מהן מתמחה ועוסקת בתחום מוגדר.

ייעוץ פנסיוני

לבנק רישיון ייעוץ פנסיוני והוא מעסיק יועצים בעלי רישיון ייעוץ פנסיוני. עד כה נחתמו על-ידי הבנק הסכמי הפצה עם כ-16 חברות המנהלות קופות-גמל וקרנות פנסיה. החל משנת 2013 החל הבנק בפריסת מרכזי ייעוץ פנסיוני ברחבי הארץ. עד כה הוקמו 12 מרכזי ייעוץ. על הבנק, כמו על יתר המפיצים הפנסיונים, חלה חובת שימוש במסלוקת הפנסיונית שהוקמה לשם העברת מידע מקדים על אחזקות הלקוח במוצרים פנסיונים מהגופים המוסדיים ליועצים ולמשווקים הפנסיוניים. הבנק מקושר למסלוקת הפנסיונית וקולט את אחזקות הלקוח במוצרים פנסיונים באמצעות ממשק האחזקות האחיד. תחום הייעוץ הפנסיוני עדיין בהסדרה והבנק עוקב אחר השינויים ומיישם אותם הלכה למעשה. להלן תיאור השירותים העיקריים הניתנים על-ידי קבוצת הבנק במסגרת פעילות שוק ההון וכן בדבר חלק מחברות קבוצת הבנק הפעילות בתחום:

הפצת קרנות השתלמות, קופות-גמל וקרנות פנסיה

הבנק התקשר בהסכמים בדבר הפצה של קרנות השתלמות, קופות-גמל וקרנות פנסיה בין לקוחותיו, והוא זכאי לגבות עמלות הפצה בקשר עם הפצתן בהתאם לקבוע בתקנות.

הפצת קרנות נאמנות

הבנק התקשר בהסכמים בדבר הפצה של יחידות של קרנות נאמנות בין לקוחותיו, וזאת עם הרוב המכריע של מנהלי קרנות הנאמנות בישראל, והוא זכאי לגבות ממנהלי הקרנות עמלות הפצה בקשר עם פעילות זו, בהתאם לקבוע בתקנות.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה של המגזר מתבצעים באמצעות מהלכי שיווק המקבלים ביטוי גם בפרסום בעיתונות, בטלוויזיה, באינטרנט, ברדיו ובשלטי חוצות.

הבנק מזהה עצמו ציבורית כגוף מקצועי בתחום הפיננסי המקדם את לקוחותיו לחירות פיננסית באמצעות ליווי ופיתוח מתמיד של כלים חדשניים להתנהלות פיננסית נכונה ועידוד החיסכון.

בנוסף, הלקוח מקבל את המסרים השיווקיים בערוצים השונים בהם הוא משתמש בבנק באופן מגיב וכן באופן יזום - בסניף (פנים אל פנים ובטלפון), ב"פועלים בטלפון", באתר "פועלים באינטרנט" וב"פועלים בסלולר".

מסרים שיווקיים מועברים גם בדיוור ישיר ללקוח (דוח מצב חשבון, דיוור ישיר ייעודי), בשירותים עצמיים (בנקט ועדכן), ובמילים שיווקיים. בשנתיים האחרונות הרחיב הבנק בצורה משמעותית את השימוש באמצעי שיווק במדיה הדיגיטלית, באינטרנט ובסלולר, המאפשר פנייה ממוקדת ללקוחות על-פי תחומי העניין ומאפייני הפעילות שלהם ברחבי הרשת באמצעות מילות חיפוש, באנרים מטרורגטים לפלחי לקוחות מאופיינים, פרסום מקדים לסרטוני YOUTUBE, פרסום דיגיטלי בפייסבוק, במעברונים שונים ועוד. כמו-כן, מעת לעת, נעשה שימוש בערוצי שיווק המוניים, בהם טלוויזיה, עיתונות, רדיו ואינטרנט לשיווק הצעות ערך של הבנק ללקוח.

ייחודי לחברי "מועדון פלטינום" בלבד:

- לרשות הלקוחות עומד מנהל קשרי לקוחות, המרכז עבורם את כל השירותים הבנקאיים תוך ליווי אישי והיכרות עם צרכיהם הפיננסיים.
- הפגישות עם הלקוחות נערכות במיקום המועדף על הלקוח באמצעות בנקאות ניידת מאובטחת, המאפשרת ביצוע פעילות גם מחוץ למשרדי הבנק.
- ללקוחות פלטינום מוצע כרטיס הסנטוריון, כרטיס האשראי היוקרתי בעולם, באמצעותו ניתן ליהנות משירותי קונסיירז' בינלאומיים ומהטבות ושדרוגים במגוון תחומי הנסיעות והתיירות.

לקוחות, לרבות התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

לקוחות המגזר כוללים בעיקר משקי בית בעלי עושר פיננסי בינוני עד נמוך וכן לקוחות עסקיים קטנים. הלקוחות מפולחים לפלחי לקוחות על-פי פרמטרים של גיל, עושר פיננסי ו/או רמת הכנסה, יתרות אקטיבה ופוטנציאל צמיחה.

בשנים האחרונות קיימת מגמה מתמשכת של גידול בהיקפי הפעילות הבנקאית באמצעות ערוצים לא מאוישים (במכשירי בנק אוטומטיים לשירות עצמי, באתר האינטרנט, באפליקציות, בסלולר ובמענה הקולי האוטומטי במוקד פועלים בטלפון).

לקוחות הבנקאות הפרטית בארץ הם בעלי עושר פיננסי גבוה ו/או בעלי פוטנציאל צמיחה עתידי.

הלקוחות משויכים על-פי פרמטרים של גיל, עושר פיננסי ו/או הכנסה.

לקוחות הבנקאות הפרטית הגלובלית הם לקוחות פרטיים, אמידים, תושבי חוץ, מרביתם בעלי זיקה יהודית/ישראלית.

תחרות

בשנים האחרונות נמשכת העלייה בעוצמת התחרות על לקוחות המגזר. התפתחויות טכנולוגיות ובשלות עולה מצד קהלי לקוחות מהוות פוטנציאל להגברת הכוחות התחרותיים בשוק, במקביל להורדת חסמי כניסה לשחקנים חדשים וחיזוק שחקנים קטנים. בשנים האחרונות התרחבה סביבת התחרות לגופים פיננסיים וחוץ בנקאיים, דוגמת חברות כרטיסי האשראי, חברות הביטוח, מיזמים טכנולוגיים פיננסיים וגופים קמעונאים נוספים. התמודדות עם אתגרי סביבת התחרות הינה דרך פילוח מותאם צורכי והעדפות לקוח, התאמה מיטבית של הצעת הערך והשירות לצרכים ולטעמים השונים, תוך פיתוח מערך הפצה רב ערוצי, מותאם, זמין ונגיש.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- שירות וניהול קשר המשכי ויזום עם הלקוחות, תוך הקפדה על מתן פתרון פיננסי כולל ומותאם דיפרנציאלית לצרכי הלקוח לצד שביעות רצון גבוהה לאורך זמן של הלקוחות.
- ניהול ופיתוח מערך הפצה קמעונאי מתקדם, זמין, נגיש ומותאם לצרכי קהלי לקוחות שונים, בהיבטי סינוף, ערוצים ישירים ושירותים חוצי ערוצים.
- פיתוח רציף של הצעות ערך מותאמות לצרכי ולטעמי הלקוחות בערוצים ובעולמות התוכן השונים.
- כוח אדם מיומן ומקצועי.
- הגדרת מדיניות ותיאבון הסיכון לצד ניהול סיכונים מושכל והדוק ופיתוח מודלים וכלים תומכי החלטה.
- גמישות לשינויים בשוק, לרבות מגמות בסביבה התחרותית, הצרכנית והרגולטורית.
- שמירה על יעילות וגמישות תפעולית.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- ניהול מערכת יחסים אישית והמשכית עם הלקוחות.
- פיתוח המשכי של סל מוצרים ושירותים מגוון בעל ערך מוסף, מבודל ומותאם לצורכי ולטעמי הלקוחות.
- הכשרת כוח אדם מיומן במגוון המוצרים והפעילויות הבנקאיות.
- מערך סניפים רחב בפריסה ארצית.
- השקעה בהקמה, תחזוקה ושדרוג של שירותים ישירים, פלטפורמות טכנולוגיות מתקדמות וכלים ניהוליים.
- בניית מותג קמעונאי חזק, מוביל ואמין.
- דרישות הון מינימלי ויחס הלימות הון על-פי הנחיות בנק ישראל.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

אפליקציית פועלים Start

הושקה אפליקציה ייחודית המיועדת ללקוחות העושים את צעדיהם הראשונים בניהול החשבון בסלולר. האפליקציה החדשה מאפשרת להתעדכן במצב החשבון ולבצע פעולות בסיסיות: צפייה ביתרת העו"ש ובכרטיסי האשראי, העברת כספים, הפקדה ומשיכה מפקדון יומי (פרי"), הזמנת פנקסי שיקים ובקשת הלוואה.

פתיחת חשבון בחובייל

מעטה ניתן לפתוח חשבון בבנק הפועלים גם באמצעות הסמארטפון: ממלאים פרטים אישיים, מצלמים את המסמכים הרלוונטיים. לאחר מכן נפגשים עם בנקאי בשיחת וידאו באפליקציה, בסימונה נפתח חשבון מקוון. לראשונה ובלעדי לבנק, ניתן לפתוח גם חשבון זוגי בתהליך זה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

ציאת דיגיטלי עם בנקאי גם באפליקציה

לקוחות Connect והסניף הדיגיטלי יכולים להתכתב עם בנקאי בציאת, ישירות מהסמארטפון. בקלות ובנוחות בלי לעמוד בתור או להמתין בטלפון.

קבלת סיסמה ב-SMS

כדי לשפר את חוויית הלקוח בסניף ובערוצי הדיגיטל, יוכלו מעתה לקוחות המגיעים לסניף לצורך חידוש סיסמה או הצטרפות לשרות האינטרנט לקבל את סיסתם ב-SMS, במקום בנייר מודפס.

העברות כספים באתר

לקוחות הבנק המעבירים כספים באתר נהנים ממגוון שיפורים בתהליך ההעברה: תצוגה ויזואלית משופרת, השלמת הקלדה אוטומטית ועדכון המוטב ב-SMS על ביצוע ההעברה.

הון אנושי

בסניפים מועסקים עובדים קבועים שהוכשרו לתפקידים שונים, בהתאם לצרכים הבנקאיים של הלקוחות. בנוסף, מועסקים עובדים חיצוניים בתפקידים בסיסיים (בנכולים), לאחר שעברו הכשרה מתאימה. מדיניות הבנק היא לקלוט, ככל שניתן, עובדים אקדמאים, וקיימת מגמה של גידול מתמיד בשיעור האקדמאים. הבנק גם מעודד עובדים ללמוד לתואר ראשון ושני, וזאת הן באמצעות עזרה במימון הלימודים והן באמצעות הוספת ימי חופשה למבחנים. במוקדי "פועלים בטלפון" מועסקים עובדי בנק ועובדים חיצוניים, אשר עברו הכשרה יעודית, כולל עמידה במבחני קבלה כמוקדן למתן שירות.

שינויים רגולטוריים – מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות, החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים, כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות-ערך ועוד. ביום 15 בדצמבר 2014 פורסם חוזר סופי לתיקון ניהול בנקאי תקין מס' 432 - העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח - שמטרתו להסדיר, לייעל ולפשט את תהליך העברת פעילותו או סגירת חשבון של לקוח. בין ההוראות: ביצוע כל הפעולות עבור הלקוח על-ידי הבנק החדש; מסירת מידע מפורט ללקוח לצורך בחינת כדאיות המעבר וסגירת החשבון (בצורת דו"ח שנתי כחלק מ"תעודת זהות בנקאית" ופירוט הפעולות הכרוכות בהעברת הפעילות ו/או סגירת החשבון); סגירת חשבון ללא צורך להגיע לסניף הבנק (באתר האינטרנט של הבנק); לוח זמנים לתהליך סגירת החשבון (העברת פעילות תוך חמישה ימי עסקים ממועד הגשת הבקשה, הליך סגירת חשבון תוך חמישה ימי עסקים ממועד סיום הפעולות על-ידי הלקוח והעברת תיק נירות ערך ישראליים תוך חמישה ימי עסקים ממועד מתן ההוראה על-ידי הלקוח); שמירת הטבות והנחות שהוענקו ללקוח. ההוראה נכנסה לתוקף ביום 1 ביולי 2015 למעט החלקים המתייחסים לתעודת זהות בנקאית, אשר נכנסו לתוקף ביום 28 בפברואר 2016. בחודש אוקטובר 2015 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת חוק להעמקת גביית המסים והגברת האכיפה שמטרתה, בין היתר, להילחם בהון שחור ולהעמיק את גביית המס ושבמסגרתה תיקבע חובת דיווח מיוחדת על גופים פיננסיים, כך שידווחו באופן שוטף לרשות המסים על פעילות לקוחותיהם. בחודש נובמבר 2015 החליטה ועדת חוקה לפצל את הצעת החוק לשתי הצעות חוק נפרדות ובמרץ 2016 אישרה הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את החלק הראשון כחוק איסור הלבנת הון (תיקון מספר 14), התשע"ו-2016 העוסק בהגדרת הטיפול הממשלתי במלביני הון. ועדת החוקה טרם סיימה את דיוניה לגבי החלק השני העוסק בדיווח של גופים פיננסיים אך הובהר כי המנגנון החדש יעסוק בדיווח על לקוחות פרטיים בלבד ולא על לקוחות עסקיים. ביום 28 בפברואר 2016 נכנסה לתוקף הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 425 "דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים".

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

לכל הלקוחות המוגדרים "יחיד/עסק קטן" הופקה תעודת זהות בנקאית עבור נתוני שנת 2015. מטרת ההוראה להסדיר את חובת הדיווח של התאגידים הבנקאיים ללקוחותיהם אודות כלל הנכסים וההתחייבויות של הלקוח בתאגיד הבנקאי, לרבות סך ההכנסות וההוצאות במהלך השנה בגין נכסים, התחייבויות ופעילות שוטפת בחשבון. הדו"ח השנתי נועד לשפר את יכולת המעקב של הלקוחות אחר פעילותם בחשבון ולהגביר את יכולת השוואה בין מוצרים ושירותים בנקאיים שונים.

ביום 1 בינואר 2016 נכנסה לתוקף הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 423 - "שירות המסלולים". על פי ההוראה נדרש לפרט את הצגת המסלולים בתהליך פתיחת החשבון ניהול החשבון על-פי מסלול או בשיטת תשלום בגין פעולה (Pay as you go).

קידום אפשרות פתיחת חשבון באינטרנט והיערכות למתן שירותי בנקאות אינטרנטיים - בנק ישראל פרסם ביום 4 בינואר 2015 חוזר בנושא סוגי חשבונות ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימתו של לקוח על הסכם (חשבון מקוון). כמו-כן, פורסמה רשימת הסכמים בין התאגיד הבנקאי ללקוח, כדוגמת הסכם פתיחת חשבון עו"ש, הסכם להפקה לפיקדון לתקופה של למעלה משנה והסכם בנושא הוראות טלפוניות, לגביהם לא תידרש חתימתו של הלקוח ובתנאי שהלקוח אישר כי עיין במסמך באתר האינטרנט. שינוי זה מתבסס על סמכותו של המפקח סוגי חשבונות ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימת לקוח.

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בנושא טיפול בתלונות הציבור (9/14) A308 מונה בבנק נציב לטיפול בתלונות הציבור. הנציב כפוף ישירות לממונה על חטיבת קשר עם מחזיקי עניין ועוסק אך ורק בטיפול בתלונות הציבור. כמו-כן, פועל הנציב על-פי הוראת הנהל המגדיר שגרות עבודה, אופן דיווח, מבנה דוחות ואופן פרסומם. על-פי הוראת הנהל להוציא מקרים חריגים, בהם בחר הפיקוח על הבנקים לטפל ישירות בתלונה, כל תלונה תתברר באמצעות הנציב ותהווה תנאי מוקדם להגשתה לפיקוח על הבנקים בבנק ישראל.

ביום 26 ביוני 2016 עודכן נוסח כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון התשע"ו-2016) וצו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח) על שירות דוחות סטנדרטיים לבקשת לקוח). על-פי הכללים המאשרים, יש לבצע צירוף יזום של אוכלוסיית לקוחות אזרח ותיק או אדם בעל מוגבלות לשירות המסלולים הבסיסי החל מה-1 בספטמבר 2016.

יזמות רגולטורית

בדצמבר 2011 מונה "הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית", בראשות המפקח על הבנקים, כנגזרת של הוועדה לשינוי כלכלי-חברתי בראשות הפרופ' מנואל טרכטנברג.

מטרת הצוות, כפי שהוגדרה בכתב המינוי: לבחון ולהמליץ "על אמצעים שונים להגברת התחרותיות בשוק הבנקאות הישראלי". המלצות הצוות פורסמו ביום 19 במרץ 2013 בדוח הסופי.

עיקרי המלצות הדוח בתחום העמלות, יושמו בתיקון האחרון לכללי הבנקאות שפורסם ביום 28 בנובמבר 2012 והוחל בשתי פעימות ביום 1 בינואר וביום 1 במרץ 2013.

ביום 9 בספטמבר 2013 פורסם תיקון לכללי הבנקאות המתייחס לשמירת התוספת או הפחתה לריבית הבסיסית שנקבעה במועד ההפקדה לפיקדון, לאורך כל תקופת הפיקדון. כמו-כן, נקבע כי המנגנון לקביעת הריבית יהיה אובייקטיבי וחיצוני ללא יכולת השפעה של התאגיד הבנקאי על קביעתו.

תחילתן של הוראות אלו ביום 1 ביולי 2014.

החל מיום 1 באפריל 2014 יושמו הוראות כללי הבנקאות בנושא דמי ניהול מינימליים, עמלת פעולה אחת על-ידי פקיד וכן נכנסו לתוקף מסלולי "עובר ושב". כמו-כן הוטל פיקוח על מחיר המסלול הבסיסי ומחירו המרבי נקבע על 10 ש"ח.

ביום 2 באפריל 2014 פורסם חוזר המתייחס לגילוי עלות שירותים בניירות-ערך אשר נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2015.

ביום 15 באפריל 2014 פורסמה הוראת בנק ישראל בנושא פתיחת חשבון באמצעות האינטרנט.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

בינואר 2015 הפעיל הבנק את האפשרות לפתיחת חשבונות באמצעות האינטרנט. בחודש מרץ 2014 פורסם ברשומות תיקון לחוק הבנקאות שירות ללקוח, לפיו יש לתת הודעה ללקוחות טרם העמדת הלוואה שהעמיד להם תאגיד בנקאי לפירעון מידי או טרם פתיחת הליך משפטי, כמפורט בחוק. החוק נכנס לתוקף ביום 10 בספטמבר 2014.

במהלך שנת 2015, נכנסו לתוקף שינויים רבים בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) התשס"ח-2008, ובהם:

1. ביטול חיוב בעמלת ערוץ ישיר בעסקות המתבצעות בכרטיס לחיוב מידי (דביט).
 2. ביטול עמלות דמי ניהול הלוואה לדירור והלוואות שאינן לדירור שניתנו עד יולי 2008.
 3. ביטול עמלת תשלום נדחה בעסקות שיבוצעו החל מפברואר 2015 בכרטיסי אשראי.
 4. שינוי בהגדרת "עסק קטן" באופן שהגדרה תהיה ללא תוקף בזמן.
 5. שינויים בעמלות בגין עסקות במטבע-חוץ ומשיכות בחו"ל באמצעות כרטיסי חיוב.
 6. שינוי בעמלה בגין הודעות על התראות מושל"כ ופיגור בתשלומים ובוטלה עמלת חיוב מפקיד בהחזרת שיק.
- ביום 19 בנובמבר 2014, כחלק מיישום המלצות הצוות לבחינת הגברת התחרותיות בענף הבנקאות ("ועדת זקן"), פרסם המפקח על הבנקים הוראה בעניין "דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים". מטרת ההוראה להסדיר את חובת הדיווח של התאגידים הבנקאיים ללקוחותיהם אודות כלל הנכסים וההתחייבויות של הלקוח בתאגיד הבנקאי, לרבות סך הכנסות וההוצאות במהלך שנה, בגין נכסים, התחייבויות ופעילות שוטפת בחשבון. הדוח השנתי "תעודת זהות בנקאית" נועד לשפר את יכולת המעקב של הלקוחות אחר פעילותם בחשבון, ולהגביר את יכולת ההשוואה בין מוצרים ושירותים בנקאיים שונים. ההוראה נכנסה לתוקף ביום 28 לפברואר 2016 עבור נתוני שנת 2015 וישמה בבנק בהתאם.

בחודש פברואר 2014 פורסמה טיוטה להערת הציבור של הדוח בנושא הגברת היעילות והתחרות בתחום כרטיסי חיוב מטעם רשות ההגבלים העסקיים. דוח סופי פורסם בספטמבר 2014. הדוח עוסק במספר נושאים מרכזיים ובהם הכנסת השימוש בכרטיס חיוב מידי (דביט) לשוק הישראלי, הפחתת חסמים על מנת לאפשר כניסת שחקנים חדשים לתחום הסליקה והורדת עלויות לבתי העסק על-ידי הקדמת מועד הזיכוי מחברות האשראי.

משמעויות מרכזיות שעלו מהדוח – הפחתת העמלה הצולבת, זיכוי מידי לבתי העסק בגין עסקות דביט, ובגין עסקות חיוב נדחה תוך חיוב הבנקים לשאת בעלות ימי האשראי הנובעת מכך. החלת חובה על חברות כרטיסי האשראי להנפקת כרטיס משולב שיאפשר ביצוע עסקות דביט וגם עסקות חיוב נדחה.

הדוח עבר אישור ממשלה ביום 22 באוקטובר 2014 ונכנס לתוקף החל מיום 1 באפריל 2016.

על פי ההסכם הקואליציוני שנחתם בחודש אפריל 2015, הממשלה תפעל להגברת התחרות במערכת הפיננסית, להפחתת עלויות החיסכון לטווח ארוך ותקדם הפרדת חברות כרטיסי האשראי מהבנקים בשיתוף עם בנק ישראל. בנוסף, משרד האוצר יגבש תזכיר חוק להרחבת התחרות בשוק האשראי לצרכנים ולבעלי עסקים קטנים ובינוניים, וזאת, בין היתר, באמצעות קידום היישום של חוק שירות נתוני אשראי התשס"ב-2002 וחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות 1993, יישום "תעודת זהות בנקאית", הרחבת תפוצת השימוש בכרטיס חיוב מידי ומתן ערבות מדינה לדרישות ההון ולאשראי הניתן למשקי בית ולעסקים קטנים על-ידי בנקים חדשים (ובכללם אינטרנטיים וקואופרטיביים). עוד סוכם כי הממשלה תפעל ותסייע להקמת מערכות תשתית מחשוב הנחוצות לבנקים חדשים ויוקם צוות לבחינת יישום ביטוח פיקדונות.

בהתאם לכך, בחודש יוני 2015 מינו שר האוצר ונגידת בנק ישראל ועדה להגברת התחרותיות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים הניתנים למשקי בית ולעסקים שאינם גדולים (ועדת שטרומ). על הוועדה להמליץ בנושא הכנסת שחקנים חדשים לתחום זה, לרבות באמצעות הפרדת חברות כרטיסי האשראי מבעלות הבנקים. כן הוטל על הוועדה להמליץ על צעדים משלימים נדרשים ועל הסרת החסמים לכניסת שחקנים והגברת תחרות כאמור.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

בחודש דצמבר 2015 פורסמו המלצות הוועדה בדוח ביניים שפורסם להערות הציבור ובחודש יולי 2016 פרסמה הוועדה דוח ותזכיר חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק הבנקאות בישראל, התשע"ו-2016. ביום 31 ביולי 2016 אישרה הממשלה את תזכיר החוק. וביום 2 לאוגוסט 2016 פורסמה ברשומות הצעת חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016 ("הצעת חוק"). בהתאם להצעת החוק נאסר על הבנק לעסוק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב ובסליקתם. כן נאסרה שליטה או החזקה באמצעי שליטה בתאגיד העוסק בפעילויות אלו. האיסור יחול תוך 3 עד 4 שנים מיום פרסום החוק. בנוסף הוגבל הבנק, בהנפקת כרטיסי אשראי ללקוחותיו ובשינוי תנאי הנפקה לכרטיסי אשראי שהנפיק ללקוחותיו קודם לפרסום החוק. ההגבלה כוללת תנאים שנקבעו בהצעת החוק ובהם תנאי כי מתום שנתיים לפרסום החוק ועד לתום 3 שנים ממועד ההיפרדות מחברות כרטיסי אשראי, הבנק לא יתפעל אצל חברת תפעול הנפקה יותר מ-40% מסך כרטיסי החיוב החדשים שיונפקו ללקוחותיו וכן כי באותה התקופה סך האשראי המונפק על ידו בכרטיסי אשראי לא יעלה על 50% בכל שנה מהיקף האשראי שהנפיק ללקוחותיו בשנת 2015. על-פי הצעת החוק מגבלת האשראי לא תחול על בנקים שאינם בנקים גדולים. עוד נקבע בהצעת החוק כי:

1. לבנק יותר למכור שירותי מחשוב ותפעול ולהשכיר מקרקעין לצרכים אלו, באישור המפקח ובלבד שעיקרם משמש את הבנק.
2. הבנק לא ימנע ממי שיתפעל עבורו הנפקה של כרטיסי חיוב שימוש במידע שיגיע אליו במסגרת התפעול לצורך מתן אשראי וכן לא ישלול ולא יגביל אותו מלהנפיק ללקוחותיו כרטיסי אשראי.
3. יתרת חשבון העו"ש תימסר מהבנק לגופים פיננסיים באופן יומי או מדי תקופה ארוכה יותר, לפי בקשת הלקוח.
4. הבנק יפיץ ללקוח את כרטיסי האשראי של כל המנפיקים הקשורים עמו בהסכם הפצה. על הבנק נאסר לסרב סירוב בלתי סביר להתקשר בהסכם הפצה עם מנפיק.
5. חברת כרטיסי האשראי תהיה רשאית לעשות שימוש בפרטי ההתקשרות של לקוחות הבנק, לשם הצעה לשירותי הנפקה או הצעה מתן אשראי, אלא אם דרש הלקוח שלא תעשה כן.
6. הבנק יציג ללקוח מידע על עסקות שביצע באמצעות כרטיסי חיוב שהונפקו על-ידי מנפיק אחר, אם התשלום בעדן יעשה בדרך של חיוב חשבון העו"ש בבנק, לפי בקשת הלקוח. אופן ההצגה יהיה זהה להצגת עסקות בכרטיסי חיוב המונפקים על-ידי הבנק.
7. מתום שנה לפרסום החוק ועד לתום 3 שנים ממועד ההיפרדות מחברות כרטיסי האשראי, יחויב הבנק לתפעל הנפקה באמצעות 2 חברות כרטיסי חיוב לפחות שאחת מהן אינה בשליטתו והוא לא מחזיק בה אמצעי שליטה.
8. חלוקת ההכנסות הנובעות מתפעול הנפקה של כרטיסי החיוב ומפעילות הלקוחות בהם, תהיה בהתאם לחוזה ההתקשרות שבין הבנק לחברות כרטיסי האשראי שהיה בתוקף עד 3 ביוני 2015.
9. הוגבלו הגופים הרשאים לרכוש חברת כרטיסי אשראי. בנק, גוף מוסדי גדול ותאגיד ריאלי משמעותי, כהגדרתם בהצעת החוק, לא יהיו רשאים לרכוש מהבנק אמצעי שליטה בחברות כרטיסי האשראי.

בדוח נקבעו המלצות נוספות שלא נקבעו בהצעת החוק וביניהן:

1. המלצות להגברת התחרות בתחום הסליקה: תנאים מקלים למתן רישיון סולק וסולק מתארת, הפחתת עמלה צולבת.
2. הקלות לגופים מוסדיים במתן אשראי ללקוחות קמעונאיים.
3. איגום משותף של משאבי מיחשוב לבנקים קטנים וגופים חוץ בנקאיים.
4. סיוע על-ידי המדינה במימון שירותי מיחשוב למתחרים חדשים.
5. זכותו של לקוח לשעבד נכס בשעבוד שני ללא הסכמת בעל השיעבוד הראשון.
6. הטלת חובה על ביטוח פיקדונות לכל הבנקים.
7. הסדרת מכלול שירותי התשלום שתתבסס על הסדרה בינלאומית.
8. העצמת יכולת הצרכן לבצע תיחור בין בנקים והקלת מעבר לקוחות בין בנקים.
9. אסדרת שירותי אגרגציה.

בחודש יוני 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת "מתווה להקמת בנק חדש בישראל: מדיניות חדשה של הפיקוח על הבנקים להסרת חסמי כניסה". לפי תמצית המדיניות, המתווה מהווה חלק מצעד הפיקוח על הבנקים להגברת התחרות במערכות הבנקאות בישראל וכתמיכה בשינויים המותווים, בין היתר, במסגרת "ועדת שטרם". חלקו הראשון של המתווה מתמקד במתן רישיון בנק לחברות כרטיסי אשראי, וחלקו השני מתמקד בתנאים הנדרשים להקמת בנק חדש מהיסוד. בנוסף למפורט לעיל, קיימות מגוון הצעות חוק פרטיות שהונחו על שולחן הכנסת ה-20 ובינן, הצעות לביטול/הפחתת עמלות, הצעה לאפשר לגופים שאינם בעלי רישיון בנק להעניק שירותי אשראי ופיקדון כאחד עד לסכום כולל של 1.5 מיליארד ש"ח. ישנם עדכונים לחוק הוצאה לפועל בעלי השלכה ישירה על פעילות התאגידים הבנקאיים לרבות מתן הפטרים ופטורים מריביות פיגורים לחיובים שונים ועוד.

יזמות רגולטוריות אלה משפיעות לרעה על הכנסות הבנק ועלולות להשפיע לרעה על עסקי קבוצת הבנק בעתיד. בשלב זה, הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של האמור לעיל על הכנסות הבנק ומשמעויות עסקיות ותפעוליות ארוכות טווח נוספות. השפעות אלו אינן ניתנות לכימות בשלב זה ותלויות, בין היתר בהתנהגות הלקוחות, שינויים רגולטוריים נוספים ופעילות המתחרים. ביום 2 במרץ 2016 הוגשה לכנסת הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016. ההצעה אושרה בקריאה ראשונה וצפויה להיות נדונה במושב הקיץ הקרוב של הכנסת לקראת הבאתה לאישור בקריאה שנייה ושלישית. אם תתקבל הצעת החוק יכנס החוק לתוקף שנה מיום פרסומו (למעט החרגות לגבי נושאים מסוימים כמפורט בסעיף התחולה של הצעת החוק). על הליכי פירוק לפי פקודת החברות, על הליכי פשרה או הסדר שניתן במסגרתם צו הקפאת הליכים לפי חוק החברות וכן על הליכי פשיטת רגל לפי פקודת פשיטת הרגל שהיו תלויים ועומדים ערב כניסת החוק לתוקף, ימשיכו לחול הוראות הדין הקיימות טרם כניסת החוק לתוקף.

החוק המוצע כולל שינויים מקיפים בתחום חדלות הפירעון, תוך כדי יצירת קודיפיקציה של דיני חדלות הפירעון והסדרה של כלל דיני חדלות הפירעון של יחידים ושל תאגידים בחוק חדש ועדכני, וביטול ההסדרים הקיימים בחוק החברות ובפקודות הישנות. לחוק המוצע עשויה להיות השפעה על גביית חובות מחייבים שהם בבחינת חדלי פירעון בהתאם להגדרות שנקבעו בחוק המוצע. בין היתר, מוצע בחוק כי נושה המובטח בשעבוד צף יהיה רשאי להיפרע את החוב המובטח מנכסי השעבוד הצף, רק עד סכום השווה ל-75% מהתמורה שהתקבלה ממימוש הנכסים הנ"ל (ולאחר ניכוי הוצאות המימוש), ויתרת השווי של הנכסים הנ"ל תשמש לפירעון החובות הכלליים של התאגיד החייב. על מימוש השעבוד הצף שנוצר לפני יום פרסום החוק, ושניתן כערוכה להלוואה שניתנה לפני יום פרסומו של החוק יחולו הוראות הדין הקיים טרם חקיקת החוק. בנוסף, אם ההלוואה ניתנה לאחר יום פרסום החוק, אך השעבוד הצף נוצר לפני יום פרסום החוק, יחול על מימוש השעבוד הצף הדין הקיים טרם כניסת החוק לתוקף למשך חמש שנים מיום פרסום החוק, בלבד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

עוד נקבע בהצעת החוק, בין היתר, כי נושה מובטח שיפרע את חובו על-ידי מימוש הנכס המשועבד יהיה רשאי לגבות את הריביות והפרשי ההצמדה המוסכמים בינו לבין החייב, אך לא יצורפו לחוב המובטח ריביות פיגורים או קנסות פיגורים שנוספו לחוב ממועד מתן הצו לפתיחת הליכי חדלות הפירעון, ודינם יהיה כדין ריביות והפרשי הצמדה שנצברו במהלך הליכי חדלות הפירעון. לא ניתן בשלב זה להעריך את השפעתו של החוק, במידה ויחוקק בנוסחו הקיים, אם בכלל, על מכלול ההיבטים הקשורים לאשראי הרלוונטי להוראות החוק ולהכנסות הבנק.

יעדים ואסטרטגיה עסקית וצפי להתפתחות בשנה הקרובה

מגזר הלקוחות הפרטיים נמצא במיקוד וימשיך להוות מנוע צמיחה משמעותי בפעילות הבנק בשנים הבאות. בסיס האסטרטגיה נשען על תפישת הלקוח במרכז וחתימה להבנה מעמיקה של מכלול הצרכים הנוכחיים והעתידיים שלו, בדגש על שביעות רצון ונאמנות כמנוף לשימור היתרון התחרותי.

יישום האסטרטגיה עתיד להביא להצמחה והעמקת הפעילות עם לקוחות קיימים, במקביל להרחבת בסיס הלקוחות במיקוד על מגזרי ומוצרי צמיחה. כל זאת תוך הקצאת משאבים מותאמת תרומה ושיפור המשכי של תהליכי העבודה במקביל לשמירה ולניהול סיכונים.

- מימוש האסטרטגיה נשען על שורת צעדים - חיזוק ההיכרות והקשר האישי עם הלקוח, תוך פיתוח והטמעת תפישות שירות מתקדמות ליצירת חווית לקוח מותאמת ולבניית מערכת יחסים המשכית עם הלקוחות.
- בניית הצעת ערך ייחודית מותאמת לצרכים המובחנים של הלקוחות.
- פיתוח מערך הפצה רב-ערוצי מתקדם, תוך בניית מענה המבוסס הן על מערך הסינוף מותאם והן על זמינות ונגישות לביצוע פעולות ולמידע ממגוון ערוצים ישירים.
- פיתוח המשכי של תשתיות מתקדמות להיכרות עם צורכי הלקוחות כבסיס לפיתוח הצעות ערך מותאמות ומובחנות לסגמנטים השונים.

יישום שיטות ניהול משאבים ותהליכי עבודה אשר מכוונים ליצירת תנאים למציאות תפעולית תוך התמקצעות העובדים בתהליכי שירות ומכירה. פיתוח התפישת של הבנק כמלווה פיננסי שותף ותומך בהצמחת הלקוחות. לדוגמא, הבנק הרחיב את היעוץ הפנסיוני בסניפים, תוך התמחות בראיה כוללת של צורכי הלקוח ובמתן ייעוץ אובייקטיבי מקיף.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 2-34: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר לקוחות פרטיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2015	2016	2015	2016	
במיליוני ש"ח				
הכנסות ריבית, נטו:				
404	485	911	1,007	מחיצוניים
182	146	275	246	בינמגזרי
8	6	28	15	הכנסות מימון שאינן מריבית
594	637	1,214	1,268	סך-הכל רווח מימוני, נטו
412	384	832	764	עמלות והכנסות אחרות
1,006	1,021	2,046	2,032	סך ההכנסות
21	88	61	173	הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
875	922	1,781	1,826	מחיצוניים
24	9	43	19	בינמגזרי
86	2	161	14	רווח לפני מסים
35	-	64	6	הפרשה למסים על הרווח
רווח נקי:				
51	2	97	8	המיוחס לבעלי מניות הבנק
		37,047	39,797	אשראי לציבור, נטו, לסוף התקופה
		152,840	168,908	פיקדונות הציבור לסוף התקופה

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר לקוחות פרטיים במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-8 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-97 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מעלייה בהוצאות הפסדי אשראי, ומירידה בהכנסות מעמלות. קיטון זה קוזז בעלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו, במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-1,268 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,214 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ביתרות האשראי הממוצעות בין התקופות וקוזז על-ידי ירידה במרווחים הפיננסיים על האשראי. העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-764 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-832 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הקיטון נבע מירידה בהכנסות מפעילות בניירות-ערך.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-173 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-61 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהפרשה הקבוצתית בשל גידול בהיקף האשראי, וכן מגידול בהפרשה הפרטנית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-1,845 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,824 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד וכן מגידול בהוצאות מחשב, שיווק ופרסום. גידול זה קוזז בחלקו על-ידי ירידה בהוצאות השכר עקב חיסכון בעלויות השוטפות כתוצאה מתהליכי ההתייעלות ומירידה בהוצאות בגין תגמול הוני. האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2016 הסתכם בכ-39.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-39.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכמו בכ-168.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-161.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

מגזר עסקים קטנים

כללי ומבנה המגזר

הבנק מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים. פעילות המגזר מבוצעת באמצעות מערך הסינוף הארצי של הבנק וכן באמצעות הערוצים הישירים (ראה בפרק "[מגזר לקוחות פרטיים](#)" לעיל). המגזר מספק שירותים נדרשים גם ללקוחות עסקיים של המגזר העסקי והמגזר המסחרי.

פעילויות

שנת 2016 היא השנה הרביעית שהבנק שם את העסקים הקטנים במוקד:

גם ברבעון השני של שנת 2016 המשיך הבנק את המיקוד במגזר העסקים הקטנים ובהתאם השיק מהלכים רחבי היקף לתמיכה והצמחה של מגזר זה וביניהם העמדת אשראי ייעודי במסגרת מגוון קרנות – החל מקרן ייעודית של הבנק "קרן פועלים לעסקים" שהוקמה בשיתוף חברת כלל ביטוח ומעניקה אשראי למגזר זה בסינדיקציה (75% בנה"פ, 25% חברת כלל), היקף הקרן הינו 8 מיליארד ש"ח לתקופה של 4 שנים, ברבעון זה סיים הבנק את פעילותו בקרן לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה, ועד לקרנות סקטוריאליות שמקים הבנק בשיתוף עם גופים מובילים במשק.

הפעילויות העיקריות במגזר זה הינן בנקאות ופיננסיים ושוק ההון ומתן תמיכה לעסקים קטנים גם באמצעות שירותים חוץ בנקאיים במסגרת שיתופי פעולה ייעודיים.

השירותים הניתנים ללקוחות המגזר במסגרת פעילות "בנקאות ופיננסיים" כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, מתן אשראי למטרות שונות (סמכות האשראי המרבית לעובדי המגזר, בשים לב לצרכי הלקוחות, מצבם הכלכלי ועושרם הפיננסי הוגדלה לסך של 7 מיליון ש"ח סמכות צוות האשראי החטיבתי הוגדלה ל-12 מיליון ש"ח) פיקדונות ותוכניות חיסכון. השירותים הניתנים ללקוחות המגזר כוללים פעולות בסיסיות בדומה לאלו הניתנים ללקוחות פרטיים במגזר משקי הבית וכן פעולות מורכבות יותר כגון: ניכיון שקים, מטבע-חוץ, סחר-חוץ ועסקות מימוניות אחרות.

מוצרים ושירותים

הקמת "קרן פועלים לעסקים" – במאי 2016 השיק הבנק את הקרן החדשה לעסקים קטנים של בנק הפועלים בשיתוף "כלל" – "קרן פועלים לעסקים": קרן האשראי מיועדת לעסקים קטנים ומעניקה הלוואות בתנאים אטרקטיביים מעבר למהלך העסקים הרגיל. **כנסי יועצים ארציים –** במרץ 2016 קיים הבנק כנסי יועצים כלכליים ורואי חשבון ארצי וכן סדרה של כנסים אזוריים במנהלות בכל רחבי הארץ. במטרה לסייע לעסקים קטנים משלב הבנק כוחות עם יועצים כלכליים ורואי חשבון בכל רחבי הארץ, מקדם ומעלה מודעות בקרב העסקים הקטנים לאפשרויות המימון הייחודיות במסגרת "קרן פועלים לעסקים".

פועלים Business – המועדון לעסקים קטנים ובינוניים, הושק בחודש פברואר 2015. המועדון מציע הזדה משמעותית בעלויות הכרוכות בניהול העסק עם פוטנציאל לחיסכון של עד אלפי ש"ח בשנה, ומעניק הטבות ייחודיות הנוגעות בליבת הפעילות של העסק. המועדון מאפשר לבעלי העסקים ולעובדיהם, לרכוש מוצרים ושירותים מגוונים במחירים דומים לאלו הניתנים לעסקים גדולים במשק. ההטבות המרכזיות שמוצעות לחברי המועדון כוללות הנחות בתחום ההסעדה, תחבורה, ציוד משרדי וביטוח. כמו-כן, הוקם פורטל רווחה ייעודי שיעניק מגוון רחב של הטבות בענפי הפנאי, הביילוי והנופש.

כל עסק קטן-בינוני המנהל חשבון בבנק הפועלים ומחזיק בכרטיס אשראי בנקאי הינו חבר במועדון "פועלים Business" וזכאי למגוון הנחות ללא רישום מוקדם.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

הקמת המרכז לליווי עסקים – במאי 2016 השיק הבנק במהלך רחב וראשון מסוגו את "המרכז לליווי עסקים". המרכז הושק בשיתוף פעולה עם המכללה למנהל, ארגון להב וקרן שכ"ל ופועל בפריסה ארצית במטרה להעניק לעסקים קטנים בכל רחבי הארץ ידע וכלים לניהול העסק והצמחתו. במסגרת "המרכז לליווי עסקים" נהנים העסקים הקטנים מקורסים מקצועיים, סדנאות במגוון תחומים עסקיים ומפגשי ייעוץ אחד על אחד עם יועצים מומחים.

החנות האינטרנטית שלי – במטרה להעניק לעסקים קטנים שירותי בנקאות אשר יסייעו להם להגדיל את היקפי המכירות של העסק ואת מלאי הלקוחות, חתם הבנק על הסכם שיתוף פעולה בלעדי עם ישראלכרט ב"חנות האינטרנטית שלי". במסגרת שיתוף הפעולה נהנים עסקים קטנים, לקוחות הבנק, מהטבה בלעדית של 50% הנחה למשך חצי שנה על חבילת הבסיס, בהקמת חנות אינטרנטית לבית העסק.

שיווק והפצה

כחלק מתמיכת הבנק בשנת העסקים הקטנים התקיים בינואר 2016 "יום העסקים הקטנים 4", במסגרתו נקראו כל תושבי מדינת ישראל לרכוש בעסקים הקטנים ולסייע לצמיחת המשק. המהלך נעשה בשיתוף עם גופים ציבוריים שונים כגון השלטון המקומי, ראשי ערים ועוד.

בכוונת הבנק למסד את יום העסקים הקטנים כמסורת שנתי.

השיווק וההפצה בארץ נעשים בסניפי הבנק, פנים אל פנים ובאמצעות הטלפון וב-"פועלים בטלפון", הן בפנייה יזומה והן בתגובה לפניית הלקוחות. כמו-כן, מתבצעות פעולות השיווק וההפצה ב"פועלים באינטרנט".

בשנה האחרונה הורחב משמעותית השימוש בשיווק דיגיטלי, באינטרנט ובסלולר, המאפשר פנייה ממוקדת ללקוחות על-פי תחומי העניין ומאפייני הפעילות שלהם ברחבי הרשת באמצעות מילות חיפוש, באנרים מטורגטים לפלחי לקוחות מאופיינים, פרסום מקדים לסרטוני YOUTUBE, פרסום דיגיטלי בפייסבוק, במעברונים שונים ועוד.

לקוחות, לרבות התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

מגזר העסקים הקטנים מספק שירותים ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים קטנים ובינוניים ממגוון רחב של ענפי משק, רובם בעלי מחזור פעילות של עד 30 מיליון ש"ח והאובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) נמוך מ-10 מיליון ש"ח. בנוסף, מטופלים במגזר החשבונות הפרטיים של הלקוחות העסקיים.

ברבעון השני של שנת 2016 לא חלו שינויים מהותיים במאפייני לקוחות המגזר. עם זאת, התחרות על מגזר זה עולה ומתבטאת בפיתוח הצעות ערך ייעודיות לגיוס ולהעמקת פעילות עם הלקוחות. יש אינדיקציות שבעתיד גופים פיננסיים ומוסדיים עשויים להיכנס לתחום האשראי לעסקים קטנים ולהגדיל את התחרות בתחום. במקביל, נמשכת מגמת מעבר לערוצי בנקאות ישירים, כגון אינטרנט לעסקים ומכונות להפקדת שיקים ומזומנים.

תחרות

עיקר התחרות במגזר זה הנה עם ארבעת הקבוצות הבנקאיות הגדולות הנוספות והן עם הבנקים האחרים במערכת. הפעילות במגזר זה דורשת התמחות והיכרות מעמיקה עם הלקוח, לצורך ניהול סיכונים האשראי, ולכן התחרות במגזר זה הנה בעיקרה בין בנקים, על מכלול הפעילות של הלקוח. עם זאת, עוצמת התחרות הולכת וגדלה הן מצד המתחרים המרכזיים (הבנקים המרכזיים המקומיים), לצד שחקנים פיננסיים, מוסדיים ודיגיטליים שהחלו לפעול בתקופה האחרונה בתחום האשראי לעסקים קטנים. גופים ממשלתיים מעוניינים לעודד את העמקת פעילותם של שחקנים אלו בעתיד.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- ניהול מערכת יחסים אישית והמשכית עם הלקוחות.
- סל מוצרים מגוון ומותאם לצורכי הלקוחות.
- הכשרת כוח אדם מיומן ומקצועי במגוון המוצרים והפעולות הבנקאיות.
- הקמת מערך סניפים רחב ומותאם בפריסה ארצית.
- השקעה בהקמה, תחזוקה ושדרוג של ערוצים ישירים ואמצעים טכנולוגיים מתקדמים.
- השקעה גבוהה בבניית מותג חזק, מוביל ואמין.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

למרבות המוצרים הבנקאיים לא קיימים מוצרים תחליפיים. בשנים האחרונות התפתחה תחרות מצד גופים פיננסיים חוץ-בנקאיים (חברות השקעות, חברות ביטוח, חברות כרטיסי אשראי ועוד) בחלק מן המוצרים והשירותים אשר הבנק מספק ללקוחותיו. הבנק פועל לשיפור תהליכים ושיפורים טכנולוגיים, במטרה לשפר את השירות ולהרחיב את סל המוצרים הבנקאיים, ובכך לבדל את הבנק מול מתחריו.

הון אנושי

ביחידות העסקיות מועסקים רפרנטים לאשראי עסקי שהוכשרו במיוחד, בהתאם לצרכים הבנקאיים של הלקוחות העסקיים. מדיניות הבנק היא לקלוט בעיקר עובדים אקדמאיים ולכן קיימת מגמה של גידול מתמיד בשיעור האקדמאיים. הבנק גם מעודד את עובדיו לרכוש השכלה והוא מסייע להם בלימודי תואר ראשון ושני.

יעדים ואסטרטגיה עסקית וצפי להתפתחות בשנה הקרובה

מגזר העסקים הקטנים נמצא במיקוד וימשיך להוות מנוע צמיחה משמעותי בפעילות הבנק בשנים הבאות. בסיס האסטרטגיה נשען על תפישת הלקוח במרכז וחתימה להבנה מעמיקה של מכלול הצרכים הנוכחיים והעתידים שלו. יישום האסטרטגיה עתיד להביא להצמחה והעמקת הפעילות עם לקוחות קיימים, במקביל להרחבת בסיס הלקוחות.

מימוש האסטרטגיה נשען על שורת צעדים:

- שיפור רמת השירות ללקוחות.
- מתן פתרונות פיננסיים מותאמים אישית ללקוח.
- התאמת רשת ההפצה לצרכי הלקוחות.
- חיזוק ההיכרות והקשר האישי עם הלקוח.
- תמהיל מיטבי של שירות אישי ואמצעים טכנולוגיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 2-35: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2015	2016	2015	2016	
במיליוני ש"ח				
הכנסות ריבית, נטו:				
286	330	594	653	מחיצוניים
5	(8)	(10)	(17)	בינמגזרי
1	-	1	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
292	322	585	636	סך-הכל רווח מימוני, נטו
130	132	257	263	עמלות והכנסות אחרות
422	454	842	899	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
69	56	125	141	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים				
211	224	432	451	מחיצוניים
23	25	41	51	בינמגזרי
119	149	244	256	רווח לפני מסים
49	56	98	106	הפרשה למסים על הרווח
רווח נקי:				
70	93	146	150	המיוחס לבעלי מניות הבנק
		24,147	26,744	אשראי לציבור, נטו, לסוף התקופה
		32,160	34,020	פיקדונות הציבור לסוף התקופה

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר העסקים הקטנים במחצית הראשונה של שנת 2016, הסתכם ב-150 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-146 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו שקוּזז בחלקו על-ידי גידול בהוצאות התפעוליות והאחרות ובהוצאות בגין הפסדי אשראי.

הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-636 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-585 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ביתרות האשראי הממוצעות בין התקופות וקוּזז בחלקו על-ידי ירידה במרווחים הפיננסיים על האשראי. העמלות וההכנסות האחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-263 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-257 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-141 מיליון ש"ח בהשוואה ל-125 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהפרשה הקבוצתית, עקב עלייה בהיקפי האשראי.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-502 מיליון ש"ח בהשוואה ל-473 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד וכן מגידול בהוצאות מחשב, שיווק ופרסום. גידול זה קוּזז בחלקו על-ידי ירידה בהוצאות השכר עקב חיסכון בעלויות השוטפות כתוצאה מתהליכי התייעלות ומירידה בהוצאות בגין תגמול הוני.

האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2016 הסתכם בכ-26.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-25.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכמו בכ-34.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-32.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

מגזר הלוואות לדיור

כללי ומבנה המגזר

הבנק מציע הלוואות לדיור ללקוחות פרטיים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תוכניות הסיוע הממשלתיות, באמצעות נציגויות משכן בסניפים השונים הפרושים ברחבי הארץ.

פעילויות

הפעילות העיקרית של מגזר זה הינה מתן הלוואות לדיור ומיועדת לקהל לקוחות המבקשים הלוואה למימון אחת מהמטרות שלהלן:

1. ההלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה או שיפוץ.
2. ההלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות לדירת מגורים תמורת דמי מפתח.
3. ההלוואה ניתנת במשכון דירת מגורים ושיאינה למטרת עסק.
4. ההלוואה מיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה כאמור בסעיפים 1 ו-2, במלואה או בחלקה.

פעולת חיתום משכנתאות נערכת ונבחנת בהתייחס לארבעה רכיבים מהותיים: יכולת החזר, הבטוחה – הנכס המוצע לשעבוד, שיעור מימון, מרווחים.

מוצרים ושירותים

קיים מגוון של מסלולי ומוצרי אשראי לדיור: מסלולים בריבית קבועה וריבית משתנה במגזר הצמוד והלא-צמוד למדד המותאמים לצרכי הלקוחות. בנוסף, קיימים מוצרים ייחודיים כגון: משלים משכנתא, חודש חופש בשנה, חופשת לידה.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה של המגזר מתבצעים על-ידי נציגויות משכן בסניפי הבנק, פנים אל פנים ובאמצעות "פועלים בטלפון", "פועלים באינטרנט" וסניפים מפנים. כמו-כן, מתבצעות פעולות שיווק והפצה באמצעי המדיה השונים, שלטים באתרי בניה.

לקוחות, לרבות התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

לקוחות המגזר הינם לקוחות פרטיים אשר ניתנות להם הלוואות לדיור. מדובר בלקוחות הבנק על-פי קווי הלקוחות השונים להם קיימת פעילות בנקאית שוטפת וכן לקוחות בנקים זרים שנטלו משכנתא וזוהי פעילותם היחידה בבנק.

תחרות

בתחום הלוואות לדיור המתחרים העיקריים הינם תאגידים בנקאיים – בנק מזרחי טפחות בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ ובנק דיסקונט לישראל בע"מ. מדיניות האשראי בתחום הלוואות לדיור מותאמת ומתעדכנת בהתאם להתפתחויות ולמגמות בשווקים בעולם ובארץ, והשפעתן על תחום הנדל"ן ומשקי הבית בישראל ועל צורכי הלקוחות. המשכנתא הינה "מוצר חיפוש" בראיית הלקוח, המתאפיין בהעדר נאמנות הלוואה "לבנק הבית", ואילו בראיית בנקים המשכנתא מהווה "מוצר עוגן", באמצעותו מנסים לשמר/לגייס לקוחות. לפיכך הבנק נוקט במדיניות ליצירת ערך ייחודי ללקוחות הבנק תוך נקיטת אסטרטגיה של "משכנתא לוקחים בבית". חלקו של הבנק בהיקף האשראי לדיור (ביצועים שוטפים) ללקוחות השונים ברבעון השני לשנת 2016 עמד על כ-18.5% (בהתאם לדוחות בנק ישראל כולל קבוצות רכישה).

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- פיתוח מדף פתרונות אשראי לדיור וביניהם הלוואות ומוצרי משכנתא חדשים המותאמים לתנאי השוק ולצורכי הלקוחות.
- הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. הבנק מנהל ומגדר את תאבונו הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת המדיניות.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

הכשרת והדרכת כוח אדם מיומן במגוון המוצרים והתהליכים בהלוואות לדיור. סל מוצרים מגוון ומותאם לצורכי הלקוחות.

הון אנושי

השירותים ללקוחות המגזר ניתנים באמצעות יועצי משכנתאות בניציגויות משכן הפרושות ברחבי הארץ וכן באמצעות סניפים מפנים.

שינויים רגולטוריים – מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הלוואות לדיור קיימת חקיקה ענפה כדוגמת: נוהל בנקאי תקין 451, נוהל בנקאי תקין 329, צו בנקאות פירעון מוקדם הלוואות לדיור.

- משרד האוצר ומשרד הבינוי והשיכון: שינויים בכללי הסיוע לזכאים חסרי דירה: שונה מנגנון קביעת הריבית להלוואות זכאות מכספי בנק ומכספי מדינה, וכן נקבעו מענקים יישוביים חדשים.

- רפורמת הזכאים: "נקבע מנגנון חדש לקביעת ריבית בהלוואות הסיוע לזכאים חסרי דירה, מכספי בנק ומכספי מדינה. הריבית תתבסס על מנגנון שהעוגן שלו הינו הריבית הממוצעת של בנק ישראל פחות 0.5% כאשר קיימת מגבלת מקסימום של 3% כמו-כן נקבעו קריטריונים שביאו להגדלה במספר הזכאים.

השינוי נכנס לתוקפו ב-15 במאי 2016 – לגבי כל הלוואות הזכאות המבוצעות ממועד זה ואילך (גם אם חוזה ההלוואה נחתם קודם לכן).

- "דירה במחיר מופחת": "משרד האוצר ובמשרד הבינוי והשיכון פרסמו 2 תוכניות לשיווק דירות במחיר מופחת לזכאים": תוכנית מחיר למשתכן במתכונת החדשה מיום 14 באפריל 2016 הכוללת גם מתן מענקים ישוביים; ותוכנית "מחיר מטר" מיום 18 במאי 2015.
- ביום 1 במאי 2016 – פרסם בנק ישראל תיקון להוראת נוהל בנקאי תקין, 329 לפיו הבנק יוכל לאשר הלוואות לרוכשי דירות (בסכום של עד 1.8 מ' ש"ח) בפרויקטים הנ"ל, כאשר אחוז המימון יחושב משווי הדירה שיקבע שמאי, ולא משווי הדירה בחוזה הרכישה.

כמו-כן, קיימות מספר הצעות חוק שהוגשו במגזר הלוואות לדיור בנושאים הבאים: חוק המכר – בטוחה לרוכש בקבוצת רכישה, קבוצות רכישה – אחריות גורם מארגן והבטחת זכויות קונים, סיוע למחוסרי דיור שלא זכו במחיר למשתכן, כל עוד הן בגדר הצעות חוק בלבד, לא ניתן להעריך מה תהיה השפעתן על המגזר.

בנוסף הוגשה עתירה מנהלית על-פי חוק חופש המידע לבנק ישראל לקבלת מידע לגבי נתונים על ביצוע משכנתאות.

יעדים ואסטרטגיה עסקית וצפי להתפתחות בשנה הקרובה

פיתוח פעילות הלוואות לדיור בתפיסה של מוצר עוגן, תוך מיקוד בלקוחות הבנק במקביל לשיפור בתהליכי המכירה והשיווק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 2-36: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הלוואות לדיר

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2015	2016	2015	2016	
במיליוני ש"ח				
				הכנסות ריבית, נטו:
744	533	546	593	מחיצוניים
(663)	(432)	(394)	(400)	בינמגזרי
81	101	152	193	סך-הכל רווח מימוני, נטו
17	15	35	32	עמלות והכנסות אחרות
98	116	187	225	סך ההכנסות
				הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1	1	(3)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות:
				מחיצוניים
53	51	104	104	רווח לפני מסים
44	64	86	121	הפרשה למסים על הרווח
18	23	34	50	רווח נקי:
26	41	52	71	המיוחס לבעלי מניות הבנק
		63,904	68,149	אשראי לציבור, נטו, לסוף התקופה

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הלוואות לדיר הסתכם ב-71 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2016, בהשוואה ל-52 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-193 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-152 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהיקפי האשראי ומעלייה במרווחים הפיננסיים. העמלות וההכנסות האחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-32 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-17 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-104 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכם בכ-68.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-66.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקף הפעילות.

מגזר מסחרי

כללי ומבנה המגזר

המגזר המסחרי מספק מגוון שירותי בנקאות ללקוחות עסקיים מדרג הביניים (Middle Market). ענפי המשק העיקריים בהם פועל המגזר הינם: תעשייה, מסחר ובנייה ונדל"ן. פעילותם של מרבית לקוחות המגזר מתבצעת בשוק המקומי, כשבנוסף מטפל המגזר גם בלקוחות המנהלים פעילות יבוא ויצוא. המגזר פועל באמצעות שבעה מרכזי עסקים, הפרושים ברחבי הארץ. בכל מרכז עסקים פועלים מספר צוותי עבודה, האמונים על ניהול הקשר העסקי השוטף עם הלקוחות. בראש כל צוות עומד מנהל קשרי לקוחות, שעיקר התמחותו הבנקאית הינה בתחום האשראי העסקי. בנוסף לכך, פועל בכל מרכז עסקים יועץ משפטי המלווה את פעילות מרכז העסקים. חשובותיהם של לקוחות המגזר מנוהלים במערך הסניפים העסקיים המונה 22 סניפים המספקים את מכלול השירותים העסקיים הנדרשים. חלק מלקוחות המגזר המסחרי מאושכלים למנהלי הסניפים העסקיים בהתאם לקריטריונים שהוגדרו. בנוסף שאר סניפי הבנק מעניקים ללקוחות המגזר שירותים תפעוליים.

במטה החטיבה העסקית קיימת מחלקה העוסקת בביתוח בקשות אשראי של לקוחות המגזר. פעילות המחלקה מתבצעת בחלקה על-ידי מנתחי אשראי הנמצאים במטה החטיבה העסקית ובחלקה באמצעות מנתחי אשראי הנמצאים במרכזי העסקים אך כפופים ניהולית למטה החטיבה העסקית. תפקיד המחלקה לנתח את בקשות האשראי ולתת המלצה בלתי תלויה לבעל הסמכות. יחידות אלה פועלות מחוץ לאגף המסחרי.

פעילויות מוצרים ושירותים

הפעילויות העיקריות במגזר זה הינן בנקאות ופיננסים ובנייה ונדל"ן. השירותים אותם מעמיד הבנק ללקוחות המגזר במסגרת פעילות "בנקאות ופיננסים" כוללים מתן אשראי לפעילות שוטפת ולמימון השקעות, ערבויות, מכתבי אשראי, פעילות סחר חוץ ועסקות במכשירים פיננסיים ונגזרים, בהתאם למדיניות האשראי המתוקפת אחת לשנה. כמו-כן, ניתנים שירותי השקעות באפיקים השונים: מטבע-חוץ, שקלים, ניירות-ערך וכו'. בדצמבר 2012 נחתם חדש מול משרד האוצר לתקופה של ארבע שנים. במסגרת זו מעמיד הבנק הלוואות ללקוחות המגזר העומדים בתנאים שנקבעו. כמו-כן, התקשר הבנק עם התאחדות התעשיינים, בהסכם לארבע שנים אשר במסגרתו מעמידה הקרן ההדדית של המעסיקים של התאחדות התעשיינים פיקדון, המשמש כבטוחה לעסקים בינוניים החברים בהתאחדות התעשיינים כתחליף לבטוחות שאמור להמציא הלקוח. המגזר המסחרי מספק שירותים בנקאיים גם ללקוחות הפועלים בענף הבנייה והנדל"ן. השירותים הבנקאיים כוללים בין השאר, מתן אשראי ללקוחות וכן הנפקת ערבויות מסוגים שונים ובכלל זה ערבויות לרוכשי דירות בהתאם לחוק המכר. מוצרים נוספים:

FX Trader - מערכת מסחר באינטרנט בפלטפורמה זמינה ונוחה ללקוח. אשראי ישיר לעסקים - הלוואות בתוך מסגרת מאושרת, ניתן לנצל הלוואות על חשבון מסגרת האשראי המאושרת באינטרנט ללקוחות העסקיים (הגבלה יומית לסכום), באמצעות ערוץ השירות "אתר האינטרנט לעסקים".

שיווק והפצה

שיווק מוצרי הבנקאות ושירותי הבנקאות והפצתם ללקוחות מתבצעים באמצעות מחלקת ניהול מכירות שבמטה האגף המסחרי, מנהלי המכירות במרכזי העסקים ובאמצעות מערך הסניפים העסקיים ובשיתוף עם המטה החטיבתי. לרשות הלקוחות עומדים ערוצי התקשורת המקובלים בבנקאות המקומית, כגון: סניפים, "פועלים בטלפון", אינטרנט וכד'. פעילות השיווק מתבצעת תוך קשר בלתי אמצעי בין עובדי הבנק והלקוח וללא תלות מהותית בגורם חיצוני לבנק.

לקוחות, לרבות התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

לפרטים בדבר אופן שיוך הלקוחות למגזר, ראה פרק "כללי - המגזרים השונים וקריטריונים לשיוך לקוחות" לעיל. ברבעון השני של שנת 2016 ממשיכה התמתנות בצמיחה בפעילות העסקית. לקוחות המגזר הושפעו, מקצב הצמיחה במשק, שיעורי הריבית הנמוכים, חולשה בביקוש העולמי לצד שינויים בענף הנדל"ן בשל תוכניות ממשלתיות בתחום הדיר.

תחרות

התחרות במגזר זה גבוהה וכוללת את ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות, וכן את הבנקים הבינוניים. בתחום האשראי - התחרות באה לידי ביטוי הן בשיעורי הריבית והעמלות המוצעים ללקוחות על-ידי הבנקים המתחרים והן בתנאים הנלווים כגון שיעורי המימון אותם מוכנים לאשר הבנקים המתחרים.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- זיהוי צורכי הלקוחות והתאמת השירות הבנקאי לצרכים אלה - איתור נכון של מכלול צרכי הבנקאיים של הלקוח, התאמה נכונה של מוצרי הבנקאות לצרכים העסקיים של הלקוחות והעמדתם ב"זמן אמת".
- היכולת להעניק שירות כולל ומתאים לכל לקוח - צמצום הפער בין רמת הציפיות של הלקוח מהשירות הניתן לו, לבין רמת השירות בפועל (זמן תגובה, מקצועיות וכו'), תוך הישענות, בין היתר, על היכולות הטכנולוגיות לאספקת השירות.
- היכולת לנהל ולקיים בקרת סיכונים (בעיקר סיכוני אשראי) ב"זמן אמת" - סיכון האשראי הינו גורם הסיכון המשמעותי ביותר בפעילות המגזר. ניהול סיכונים אלה וקיום מערכת בקרה נאותה חיוניים לצמצום הסיכונים ככל האפשר ולהשגת רווחיות נאותה בפעילות המגזר.
- קביעת מדיניות אשראי התואמת את תפיסת הסיכון של הבנק ודרכי המימון של הלקוחות תוך ביצוע בקרה על הביצועים.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- הקמת מערכת סינוף רחבה בפריסה ארצית.
- הכשרת כוח אדם מיומן במגוון המוצרים והפעילויות הבנקאיות.
- השקעה בהקמת אמצעים טכנולוגיים מתקדמים, תחזוקתם ושדרוגם.
- פעילות המגזר שנכסי הסיכון בו מהווים חלק משמעותי בתמהיל הפעילות מחייבת ריתוק הון בהיקף משמעותי.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

התחליפים הקיימים לחלק מלקוחות המגזר לאשראי הבנקאי הינם הנפקות ציבוריות ופרטיות ואשראי שניתן על-ידי גופים פיננסיים חוץ בבנקאים. הממוצע החודשי של הנפקות ברבעון השני של שנת 2016 גבוה מהממוצע החודשי של הנפקות ברבעון הראשון של שנת 2016.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

המגזר נעזר במערכות טכנולוגיות לצורך ניהול תהליכי ניתוח מצב הלקוחות, בקרה ושיווק. בבנק מבוצע תהליך מתמשך של שיפור מערכות אלו. תהליך זה כולל גם מרכיבים הנוגעים לטיפול בלקוחות המגזר. טיוב המערכות בבנק ושכלולן מהווים גורם חשוב בהעלאת רמת השירות ללקוחות המגזר וליצירת אפשרויות נוספות להרחבת הפעילות איתם.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

הון אנושי

ממרבית העובדים באגף המסחרי נדרשת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום העסקי ובעיקר בתחומי האשראי וההשקעות. בסניפים העסקיים מועסקים עובדי בנק שהוכשרו לתפקידים שונים, בהתאם לצרכים הבנקאיים. בנוסף מועסקים עובדים חיצוניים בתפקידים בסיסיים (בנכולים) לאחר שעברו הכשרה מתאימה.

שינויים רגולטורים – מגבלת חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

ראה בפרק [המגזר העסקי](#) להלן.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

יעדיו האסטרטגיים של הבנק במגזר זה מתמקדים במספר נושאים:

- מתן שירות ומענה כולל לצורכי הלקוחות, תוך התאמת מוצרים חדשים המתאימים לפעילותם.
- ניהול מושכל של תיק האשראי ומעקב אחר פרופיל הסיכון.
- הגדלת נתח השוק של הבנק בקרב לקוחות המגזר.
- עמידה ביעדי הרווחיות והתשואה להון מתואם סיכון מהפעילות הבנקאית של המגזר.
- המשך שיפור התשתית הטכנולוגית המסייעת בתהליכי ניתוח, בקרה ושיווק, פיתוח מוצרים תחליפיים ומשלימים לאשראי המסורתית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 2-37: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2015	2016	2015	2016	
במיליוני ש"ח				
הכנסות ריבית, נטו:				
245	182	444	387	מחיצוניים
(53)	23	(66)	22	בינמגזרי
2	2	7	5	הכנסות מימון שאינן מריבית
194	207	385	414	סך-הכל רווח מימוני, נטו
78	95	161	191	עמלות והכנסות אחרות
272	302	546	605	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי				
65	5	93	18	הוצאות תפעוליות ואחרות:
111	126	230	247	מחיצוניים
2	2	4	3	בינמגזרי
94	169	219	337	רווח לפני מסים
39	61	88	139	הפרשה למסים על הרווח
רווח נקי:				
55	108	131	198	המיוחס לבעלי מניות הבנק
		29,763	32,076	אשראי לציבור, נטו, לסוף התקופה
		19,348	21,402	פיקדונות הציבור לסוף התקופה

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר המסחרי במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-198 מיליון ש"ח בהשוואה ל-131 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי וכן מגידול ברווח המימוני, נטו ובעמלות והכנסות אחרות.

הרווח המימוני, נטו, של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-414 מיליון ש"ח בהשוואה ל-385 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ביתרות האשראי הממוצעות בין התקופות.

העמלות וההכנסות האחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-191 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-161 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהכנסות מעמלות טיפול באשראי כתוצאה מעלייה בהיקפי הפעילות וכן מגידול בעמלות מעסקי מימון.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-18 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאות בסך של 93 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הקיטון נבע מירידה בהפרשה הפרטנית, עקב גביית חובות שנמחקו חשבונאית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-250 מיליון ש"ח בהשוואה ל-234 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד וכן מגידול בהוצאות מחשב, שיווק ופרסום. גידול זה קוזז בחלקו על-ידי ירידה בהוצאות השכר עקב חיסכון בעלויות השוטפות כתוצאה מתהליכי ההתייעלות ומירידה בהוצאות בגין תגמול הוני.

האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2016 הסתכם בכ-32.1 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-30.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכמו בכ-21.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-21.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

מגזר עסקי

כללי ומבנה המגזר

המגזר העסקי מתמחה במתן שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים בישראל ובחו"ל כאשר מתן אשראי מהווה את עיקר פעילותו. המגזר העסקי של הבנק פועל בעיקר באמצעות האגף העסקי שבחטיבה העסקית.

האגף העסקי מחולק לשלושה מערכים, שבכל אחד מהם פועלים מנהלי קשרי לקוחות (מק"לים), בעלי התמחות בתחום ספציפי. באגף העסקי קיימת גם יחידה העוסקת במוצרי אשראי מורכבים, הכוללת מחלקות המתמחות, בין היתר, בעסקות מורכבות בסחר חוץ והתאמת סוגי מימון לעסקות ספציפיות, הנותנת שירותים לכלל לקוחות החטיבה העוסקים בפעילות זו וכן יחידה העוסקת בארגון חוב, סינדיקציה, מכירת סיכונים ושוק ההון.

בחטיבה העסקית פועל המטה העסקי הכולל שתי מחלקות העוסקות בניטוח ובהערכת סיכונים האשראי, האחת ללקוחות המגזר והשנייה ללקוחות המגזר המסחרי. בנוסף, כולל המטה העסקי מחלקה העוסקת בתכנון ובקרה עסקית ובהתוויית מדיניות האשראי ללקוחות המגזר בארץ ובחו"ל וללקוחות המגזר המסחרי, בשיתוף החטיבה לניהול סיכונים. בנוסף, מטה שיווק ואסטרטגיה הכולל יחידת אסטרטגיה, שעוסקת בהתוויית האסטרטגיה של החטיבה העסקית ומחלקת שיווק ומכירות המנהלת את תחום השיווק, המכירות וה-Business Intelligence בחטיבה.

החטיבה העסקית כוללת גם את האגף לאשראים מיוחדים, אשר מרכז את הטיפול בלקוחות המגזר העסקי והמגזר המסחרי שנקלעו לקשיים, מתוך ניסיון לסייע לשיקומם תוך מתן תמיכה עסקית. בנוסף, עוסק האגף בגביית חובות מלקוחות בקשיים בהיעדר יכולת שיקום.

פעילויות מוצרים ושירותים

השירותים הניתנים ללקוחות המגזר כוללים מימון פעילות שוטפת, כמו גם מימון השקעות, מימון פרויקטים בתחום התשתית (בשיטת ה-BOT/PFI), שירותים פיננסיים, וכן פעולות סחר-חוץ ועסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. כמו-כן, מספק המגזר, באמצעות מערך הסניפים, שירותים בנקאיים שונים כגון סחר חוץ, השקעות ושירותי חדר עסקות.

המגזר העסקי מספק שירותים בנקאיים גם ללקוחות הפועלים בענף הבניה והנדל"ן. השירותים הבנקאיים כוללים בין השאר ליווי פרויקטי בנייה, מתן אשראי ללקוחות וכן הנפקת ערבויות מסוגים שונים ובכלל זה ערבויות לרכשי דירות בהתאם לחוק המכר. שירותי הבנקאות השונים ניתנים לכלל לקוחות המגזר במערך הסניפים העסקיים המונה 22 סניפים, ובנוסף ניתנים שירותים תפעוליים ללקוחות המגזר במערך הסינוף הכולל של הבנק.

מוצרים נוספים:

FX Trader - מערכת מסחר באינטרנט בפלטפורמה זמינה ונוחה ללקוח.

אשראי ישיר לעסקים - הלוואות בתוך מסגרת מאושרת, ניתן לנצל הלוואות על חשבון מסגרת האשראי המאושרת באינטרנט ללקוחות העסקיים (הגבלה יומית לסכום), באמצעות ערוץ השירות "אתר האינטרנט לעסקים".

שיווק והפצה

שיווק מוצרי הבנקאות והפצתם ללקוחות המגזר מתבצעים באמצעות מנהלי קשרי הלקוחות שבאגף העסקי בשיתוף עם המטה החטיבתי. כחלק מרכזי מפלטפורמת המכירות, עומדים לרשות לקוחות המגזר מומחי מוצר בתחומי חדר עסקות, יעוץ השקעות, סחר-חוץ, עו"ש ועוד אשר עובדים בצמוד למנהל קשרי הלקוחות. מנהל קשרי הלקוחות נמצא בקשר רצוף עם הלקוחות שהוא מטפל בהם, לצורך מענה לצרכים הבנקאיים שלהם, שיווק מוצרי הבנק והתאמת פתרונות מימון לעסקות שונות.

לקוחות, לרבות התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

לפרטים בדבר אופן שיוך הלקוחות למגזר, ראה פרק "כללי - המגזרים השונים ואפיון המגזרים" לעיל.

ברבעון השני של שנת 2016 ממשיכה התמתנות בצמיחה בפעילות העסקית במשק. לקוחות המגזר הושפעו מקצב הצמיחה במשק, שיעורי הריבית הנמוכים, חולשה בביקוש העולמי לצד שינויים בענף הנדל"ן בשל תוכניות ממשלתיות בתחום הדיוור.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

תחרות

התחרות בתחום זה גבוהה מצד גופים בנקאיים (ולגבי אפשרויות מימון חוץ-בנקאי, ראה לעיל). התחרות מתבטאת בשירות, במחירים, בתנאים להעמדת המימון ובמהירות התגובה. קבוצת הבנק מתמודדת בתחום זה בעיקר מול ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות הנוספות בישראל ומול בנקים זרים שיש להם נציגויות בישראל. פעילות הבנק באמצעות חברות בנות בנקאיות ובאמצעות סניפיו בארצות-הברית הינה בסביבה תחרותית ביותר הנשלטת בידי גופים פיננסיים גלובליים.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- איתור נכון של מכלול צרכיו הבנקאיים של הלקוח והתאמה הולמת של מוצרי הבנקאות לצרכים העסקיים שלו.
- היכולת להעניק שירות כולל ומתאים ללקוחות - התאמת השירות הבנקאי ושיפור רמת השירות (זמן תגובה, מקצועיות וכו'), תוך הישענות, בין היתר, על היכולות הטכנולוגיות לאספקת השירות.
- היכולת לנהל ולקיים בקרת סיכונים (בעיקר סיכוני אשראי) ב"זמן אמת" - סיכון האשראי הינו גורם הסיכון המשמעותי ביותר בפעילות המגזר.
- ניהול סיכונים וקיום מערכת בקרה נאותה חיוניים לצמצום, ככל האפשר, של הסיכונים הכרוכים בפעילות המגזר ולהשגת רווחיות נאותה בפעילותו.
- קביעת מדיניות אשראי התואמת את תפיסת הסיכון של הבנק ודרכי המימון של הלקוחות תוך בקרה על הביצועים.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

פעילות המגזר העסקי כרוכה במערכת קשרים ארוכת טווח עם הלקוחות ובכלל זה הנתונים הפיננסיים והביטחונות שהעמידו לרשות הבנק, ניהול מעקב ובקרה על החשיפות והסיכונים השונים, כמו גם הקצאת הון מתאימה ועמידה במגבלות הרגולטוריות החלות על המגזר. פעילות המגזר שנכסי הסיכון בו מהווים חלק משמעותי בתמהיל הפעילות, מחייבת ריתוק הון בהיקף משמעותי. לשם כך יש צורך בהכשרת כוח אדם איכותי ומיומן ובניית יכולת טכנולוגית גבוהה להתמודדות עם רמת המורכבות של המגזר.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

חלק מלקוחות המגזר העסקי משתמש בהנפקות אגרות-חוב או באשראי מגופים חוץ-בנקאיים כתחליף חלקי או מלא לאשראי הבנקאי. הממוצע החודשי של הנפקות ברבעון השני של שנת 2016 גבוה מהממוצע החודשי של ההנפקות במחצית הראשונה של שנת 2016.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

מערכות המידע המשמשות את המגזר העסקי מיועדות לסייע בתהליכי ניתוח, בקרה ושיווק. המגזר העסקי עוסק באופן שוטף בשיפור ועדכון המערכות הטכנולוגיות המשמשות אותו. כמו-כן, הורחב השימוש במערכת "מטבע" לשיפור תהליכי עבודה, ניהול המידע והבקרה על פעילות לקוחות המגזר.

הון אנושי

באגף העסקי מועסקים עובדים המוכשרים לתחום האשראי ברמות שונות. ממרבית העובדים נדרשת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום העסקי והאשראי וכן, לימודים אקדמיים רלוונטיים.

שינויים רגולטורים – מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות-ערך ועוד. להלן פירוט של מספר הוראות כאמור אשר הינן, או שהיו עם פרסומן, בעלות השלכות מהותיות על המגזר.

מגבלת מתן אשראי ללקוחות מסוימים

במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין חלות המגבלות הבאות בקשר עם היקפי אשראי:

עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים – ביום 1 בינואר 2015 נכנס לתוקף תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312 שעניינה "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים". על-פי התיקון הצפוי להוראה 312, הורחבה, בין היתר, הגדרת "איש קשור" כך שתחול, בין היתר על:

1. מי שמחזיק יותר מ-5% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בבנק, קרובו ותאגידים בשליטת מי מהם;
2. מי שמחזיק יותר מ-5% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד בנקאי השולט בבנק, קרובו, ותאגידים בשליטת מי מהם;
3. נושא משרה באיזה מארבעת סוגי התאגידים המפורטים להלן, קרובו של נושא משרה כאמור ותאגידים הנשלטים על-ידי מי מהם:

הבנק; תאגיד באמצעותו מוחזקים אמצעי השליטה של קבוצת השליטה (קרי, קבוצת האנשים בעלת ההיתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בתאגיד הבנקאי) (להלן: "קבוצת השליטה"); תאגיד המחזיק יותר מ-5% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בבנק; תאגיד המחזיק יותר מ-5% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד בנקאי השולט בבנק.

4. מי שמחזיק 10% או יותר מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד שהבנק שולט בו וקרוב של מי שמחזיק 10% או יותר מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד שהבנק שולט בו;

בנוסף, על-פי התיקון האמור להוראה 312, נקבע כי המגבלות הכמותיות על עסקי הבנק עם אנשים קשורים המתייחסות להון הבנק, תתייחסנה אך ורק להון "רוברד 1" של הבנק (לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים כשמשמעותו בהוראת נוהל בנקאי תקין 202). כמו-כן נוספו המגבלות הכמותיות הבאות:

- על מי שאינו מהווה מרכיב בקבוצת השליטה, המחזיק 5% או יותר מסוג כלשהו של אמצעי השליטה בבנק או בתאגיד בנקאי השולט בבנק, כך שחבותו של כל גורם כאמור לא תעלה בכל עת על 5% מהון רוברד 1 של הבנק.
- על מי שמחזיק 10% או יותר מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד שהבנק שולט בו, כך שחבותו של כל גורם כאמור לא תעלה בכל עת על 5% מהון רוברד 1 של הבנק.

השינויים המפורטים לעיל מצמצמים במידה ניכרת את היקף החבות המותרת למכלול האנשים הקשורים ולכל אחד מהאנשים הקשורים. **מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים –** הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 עוסקת בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים". בחודש יוני 2015 פורסם עדכון להוראה, הכולל בין היתר, צמצום הגדרת ההון להון רוברד 1 (לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים), כשמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 ועדכון מגבלת החבות של קבוצת לווים בנקאית לתאגיד בנקאי שעמדה על 25% מההון כך שתעמוד על 15% מההון. מועד תחילת התיקונים להוראה, 1 בינואר 2016.

לעניין הגדרת ההון יחול כדלקמן – הון רוברד 1 כאמור בהגדרת ההון, בתוספת הון רוברד 2 כפי שפורסם בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015. תוספת זו תופחת בשיעורים שווים, על פני 12 רבעונים, עד לאיפוסה ביום 31 בדצמבר 2018.

על פי ההוראה שיעור ה"חבות" של "לווה" ושל "קבוצת לווים", כהגדרתם בהוראה, אחרי שנוכו מן החבות סכומים שניתן להפחיתם לצורך כך כמפורט בהוראה, לא יעלה על 15% ועל 25% בהתאמה מהון הבנק כהגדרתו לעיל. כמו-כן, קובעת ההוראה, כי סך-כל החבויות (לאחר ניכוי סכומים מותרים) של הלווים, קבוצות הלווים, וקבוצות הלווים הבנקאיות שחבותם נטו לתאגיד הבנקאי עולה על שיעור של 10% מהון הבנק, לא יעלה על 120% מההון הבנק כהגדרתו לעיל. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלה.

להערכת הבנק אין לתיקון ההוראה השפעה על יכולתו של הבנק לעמוד במגבלות הפיקוחיות הנדרשות בהוראה והשפעת אימוץ ההוראה, על הדוחות הכספיים, אינה צפויה להיות מהותית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

מימון רכישת אמצעי שליטה – הוראת ניהול בנקאי מספר 323 בנושא "מימון אמצעי שליטה בתאגידים" מגבילה את יתרת האשראי שניתן לרכישת אמצעי שליטה בתאגידים, במקרים בהם שיעור המימון לרכישת אמצעי שליטה בתאגיד עלה על 50% העלות רכישתו, ל-70% מהונו של הבנק. כמו-כן, קובעת ההוראה מגבלה בדבר שיעור המימון לרכישת אמצעי שליטה בתאגידים בנקאיים אחרים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלה.

באפריל 2015 פורסם עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 323 כך שתחול על כל "אשראי למטרת עסקה הונית" במקום על "אשראי לרכישת אמצעי שליטה". עסקה הונית היא עסקה שמטרתה רכישת זכות הונית בתאגיד אחר, רכישה עצמית או חלוקת הון. הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323 מגבילה את סך יתרת האשראי שניתן למטרת עסקות הוניות, במקרים בהם שיעור המימון עולה על 50%, כך שלא יעלה על 70% מהונו של הבנק. כמו-כן, קובעת ההוראה מגבלה בדבר שיעור המימון לרכישת זכויות הוניות בתאגיד בנקאי אחר. הגדרת ההון לעניין הוראה זו הינו הון רובד 1 לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא ההון הפיקוחי. מועד תחילת התיקונים להוראה, 1 בינואר 2016.

ניהול הלוואות ממונפות – בחודש אפריל 2015 פורסמה הוראה חדשה לניהול בנקאי תקין מספר 327 בנושא "ניהול הלוואות ממונפות". ההוראה מגדירה את מסגרת ניהול הסיכונים הכוללת להלוואות ממונפות ומסדירה נושאים שונים, בין היתר: הגדרת הלוואה ממונפת, הנחיות כלליות בנוגע למדיניות, נוהלי חיתום, דיווח וניתוח כמותי, סיווג הלוואות ממונפות, ניתוח אשראי ועוד. האמור חל על אשראי שניתן החל מיום 1 בינואר 2016.

מגבלה ענפית – הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 (בנושא "הפרשה נוספת לחובות מסופקים") קובעת, בין היתר, כי כאשר סך-כך החבויות ("חבות" – כהגדרתה בהוראה, ואחר שנזכרו ממנה הניכויים המותרים על-פי ההוראה) של ענף מסוים לתאגיד בנקאי עולה על 20% מסך-כל חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי, יחשב עודף זה כחבות חריגה, אשר בגינה נדרש הבנק לבצע הפרשה במסגרת ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים, אשר מהווה רף תחתון להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי. יצוין כי, המגבלה נבחנת על בסיס לא מאוחד. הגידול בחבות האשראי לענף הבנייה והנדל"ן הביא לכך שמשקל הענף מתקרב ל-20% מסך חבות הציבור לתאגיד הבנקאי.

בנוסף על המגבלות שפורטו לעיל, על-פי הוראות ניהול בנקאי תקין, קובע דירקטוריון הבנק מעת לעת מגבלות נוספות לריכוזיות האשראי. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות שנקבעו. בנוסף על כך, הבנק מיישם מדיניות של הפחתת החשיפה למוקדי ריכוזיות בתיק האשראי, שהביאה להמשך הפחתת הריכוזיות גם בשנת 2015 ובמחצית הראשונה של שנת 2016.

יעדיו האסטרטגיים של המגזר העסקי מתמקדים במספר נושאים:

בישראל:

- מתן שירות ומענה לצורכי הלקוחות, תוך התאמת מוצרים חדשים המתאימים לפעילותם.
- ניהול מושכל של תיק האשראי ומעקב אחר פרופיל הסיכון לרבות באמצעות מכירת נכסי אשראי.
- חיזוק מעמד המובילות בקרב לקוחות המגזר.
- ארגון והובלת מימונים מורכבים ובכלל זה, מימון פרויקטי תשתית ושיתוף מממנים אחרים בדרך של סינדיקציה.
- עמידה ביעדי הרווחיות והתשואה להון מתואם סיכון מהפעילות הבנקאית של המגזר.
- המשך שיפור התשתית הטכנולוגית המסייעת בתהליכי ניתוח, בקרה ושיווק.
- פיתוח מוצרים תחליפיים ומשלימים לאשראי המסורת.

בחו"ל:

- מתן שירותים (לרבות אשראי באחריות המגזר העסקי) לחברות ישראליות בחו"ל או חברות בנות שלהן, באמצעות סניף ניו-יורק ובנק הפועלים לוקסמבורג.
- ליווי חברות ישראליות או בזיקה ישראלית, הפועלות בחו"ל.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 2-38: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2015	2016	2015	2016	
במיליוני ש"ח				
הכנסות ריבית, נטו:				
719	603	1,207	1,090	מחיצוניים
(334)	(230)	(415)	(350)	בינמגזרי
19	120	42	154	הכנסות מימון שאינן מריבית
404	493	834	894	סך-הכל רווח מימוני, נטו
137	129	292	302	עמלות והכנסות אחרות
541	622	1,126	1,196	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי				
55	(307)	(11)	(459)	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים				
125	144	266	283	מחיצוניים
25	17	38	32	בינמגזרי
336	768	833	1,340	רווח לפני מסים
139	287	333	553	הפרשה למסים על הרווח
רווח נקי:				
197	481	500	787	המיוחס לבעלי מניות הבנק
		76,413	74,546	אשראי לציבור, נטו, לסוף התקופה
		31,102	34,756	פיקדונות הציבור לסוף התקופה

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר העסקי במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-787 מיליון ש"ח בהשוואה ל-500 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מגידול בהכנסות בגין הפסדי אשראי ומגידול ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו, של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-894 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-834 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מרישום רווח ממכירת הלוואות בסך 112 מיליון ש"ח הנובע ברובו ממכירת חוב שסווג כפגום. רווח זה קוזז בחלקו על-ידי ירידה בהכנסות הריבית עקב קיטון בהיקפי האשראי. העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-302 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-292 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בעמלות טיפול באשראי. ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-459 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של 11 מיליון ש"ח שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בהכנסות נבעה בעיקר מקיטון בהפרשה הקבוצתית בשל ירידה ביתרות האשראי, לצד קיטון בהפרשה הפרטנית בעקבות גביית חובות שנמחקו חשבונאית. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-315 מיליון ש"ח בהשוואה ל-304 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2016 הסתכם בכ-74.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-79.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכמו בכ-34.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-34.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

פעילות בינלאומית

כללי

הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק מתבצעת באמצעות חברות בנות בנקאיות, חברות פיננסיות, סניפי הבנק בחו"ל ונציגויות. פעילות הבנק בחו"ל מתמקדת בתחום העסקי ובתחום הבנקאות הפרטית. בנוסף, לבנק פעילות עסקית ופעילות בבנקאות פרטית בתורכיה. במסגרת פעילותו הבינלאומית מקיים הבנק קשרים עם בנקים כתבים ברחבי העולם. הפעילות מול בנקים כתבים אלה כוללת מסחר באמצעות חדרי עסקות, שיתוף פעולה בסחר חוץ ובמימון סחר בינלאומי, מימון פרויקטים, סליקת תשלומים ושירותים בתחום שוק ההון (ראה פרק "חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים").

הפעילות העסקית בחו"ל כוללת מתן אשראי ללווים מקומיים וזרים, וכן השקעות באגרות-חוב. במסגרת פעילות הבנקאות הפרטית מספק הבנק ללקוחותיו בעלי עושר פיננסי בחו"ל שירותים ומוצרים מתקדמים ומקצועיים, הכוללים מוצרי השקעה וניהול נכסים גלובלי. הפעילות הפרטית והעסקית בשווקים מתעוררים ממוקדת בפעילות בנק פוזיטיב בתורכיה.

הדגש המרכזי באסטרטגיית הבנק מכוון לפעילות הבנקאות המסחרית בניו-יורק ולפעילות הבנקאות הפרטית הבינלאומית (Global Private Banking). הבנק שואף להמשיך להרחיב את מעטפת השירות ולשפר את יכולותיו בתחום המוצרים, השיווק והשירות ללקוחות.

מגבלת חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות הבינלאומית

פיקוח רגולטורי בחו"ל

בנוסף לכללים ולמגבלות המוטלים על-ידי בנק ישראל על הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק, הן מכוח חקיקה ונהלים והן מכוח הוראות בהיתרים הניתנים על-ידי בנק ישראל בעת רכישת חברות בנות ו/או פתיחת סניפים בחו"ל, פעילות המגזר הבינלאומי במדינות השונות כפופה לתקנות רלוונטיות לאופי הפעילות של הקבוצה במדינות בהן מתקיימת פעילות עסקית (cross border regulations) ולפיקוח רגולטורי מצד רשויות שלטוניות שונות במדינות בהן פועלות שלוחות הבנק בחו"ל, הכוללות דרישות של הון, החזקת נכסים נזילים, ציות ואיסור הלבנת הון וכיוצא בזה.

עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים

במהלך שנת 2011 מסרו רשויות שוויץ לבנק הפועלים (שוויץ) בע"מ (להלן: "הפועלים שוויץ"), כי כמה בנקים שוויצריים ובהם הפועלים שוויץ נחקרים על-ידי רשויות של ארצות-הברית, ככל הידוע בקשר עם חשד או חשש לסיוע ללקוחות אמריקאים בהעלמת מס מרשויות ארצות-הברית. לא נמסרו פרטים או נסיבות המתייחסים לפועלים שוויץ עצמו בקשר עם החקירה.

לפי בקשת רשויות שוויץ, מסרו אותם בנקים מידע סטטיסטי אודות עסקיהם עם לקוחות אמריקאים לרשויות שוויץ, על מנת שיעבירו אותו לרשויות ארצות-הברית. במסגרת זו, מסר בנק הפועלים שוויץ במחצית השנייה של שנת 2011 מידע סטטיסטי לרשויות שוויץ, מבלי למסור פרטים מזיהם על הלקוחות, כגון שמות לקוחות. הפועלים שוויץ שיתף וממשיך לשתף פעולה עם רשויות שוויץ ופועל על-פי הוראות הדין החלות עליו.

ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם כי שלטונות ארצות-הברית ושוויץ הגיעו להסדר ("ההסדר השוויצרי"), לפיו בנקים שוויצריים אשר יבחרו להצטרף להסדר השוויצרי ויעמדו בתנאים (ביניהם, תשלום קנס, מסירת מידע נרחב אודות החשבונות של לקוחותיהם האמריקאים, אודות כספים שהתקבלו מבנקים אחרים ועוד), לא יעמדו לדין בארצות-הברית בקשר עם עניינים המהווים חלק מהסדר זה. ההסדר השוויצרי מגדיר "קטגוריה 2" כקטגוריה שמתייחסת לבנקים שאינם נתונים לחקירה ושיכולים להצטרף להסדר ולחתום על הסכם אי העמדה לדין (Non-Prosecution Agreement). משרד המשפטים האמריקאי פרסם, כי ההסדר השוויצרי לא יחול על 14 בנקים שוויצריים, אשר לגבי פעילותם הינו מנהל חקירה. לפיכך, גם הפועלים שוויץ אינו נכלל בהסדר השוויצרי וביום 29 באוגוסט 2013 הודיע משרד המשפטים האמריקאי במכתב לבא כוחו של הפועלים שוויץ, כי הוא לא ייכלל בו בהיותו נתון לחקירה. במכתב האמור לא פורטו טענות או דרישות כלשהן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

מאז שנת 2011 ועד לתום שנת 2014, למעט מספר שיחות טלפון בין נציגי רשויות בארצות-הברית לבין נציגי הבנק ובאי כוחו בארצות-הברית, לא התקיימו פגישות או שיחות בין נציגי הרשויות בארצות-הברית ובין הבנק והפועלים שוויץ או באי כוחם, בהקשרים הנוגעים לחקירה כנגד הפועלים שוויץ ו/או לפעילות הבנקאית של גורמים אחרים בקבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים. בתחילת שנת 2015 קיימו נציגי הבנק מספר פגישות עם נציגים של מחלקת השירותים הפיננסיים של מדינת ניו-יורק (New York Department of Financial Services) (ה-NYDFS) ועם נציגים בווינגטון של משרד המשפטים של ארצות-הברית (Department of Justice) (ה-DOJ) וכן נפגשו עם נציגי ה-Federal Reserve בניו-יורק, במסגרת זו, הודיעו הרשויות האמריקאיות לנציגי הבנק על חקירה המתנהלת נגד קבוצת הבנק ונמסרו צווי גילוי מסמכים ובקשות שונות למידע וחומרים. פניות נוספות לאיסוף ומסירת מידע וחומרים נוספים נתקבלו במרוצת שנת 2015 ובחודשים ינואר ופברואר 2016. הבנק, באמצעות נציגו, מסר ומסר ל-DOJ ול-NYDFS מידע וחומרים שונים בדבר פעילות קבוצת הבנק מול לקוחות אמריקאים. הבנק, באמצעות נציגו, ממשיך לעמוד בקשר ולשתף עמם פעולה ונציגי הבנק צפויים להמשיך ולהיפגש עם נציגי הרשויות. במהלך התקופה שחלפה משנת 2011 נעזרת קבוצת הבנק ביועצים משפטיים חיצוניים מארצות-הברית, שוויץ וישראל ובוצעו בדיקות פנימיות בקשר לפעילות בנקאית מול לקוחות אמריקאים. הבנק ממשיך וצפוי להמשיך לערוך בדיקות פנימיות, בין השאר, על מנת להשלים את איסוף המידע והחומרים אשר נדרשו ונדרשים, מעת לעת, על-ידי הרשויות בארצות-הברית, ככל שהדבר ניתן ובגבולות הדין. הבנק מעריך שרוב החומר שהתבקש הבנק להעביר עד כה הועבר לרשויות האמריקאיות וניתן להניח שבמרוצת השנה יתקיימו איתן דיונים ביחס לחומרים. ביום 27 בינואר 2016 הודיע משרד המשפטים האמריקאי כי נחתם ההסכם האחרון עם הבנקים הנמנים על קטגוריה 2 שבהסדר השוויצרי. בהודעתו ציין עוד משרד המשפטים האמריקאי כי בסך-הכל נחתמו כ-80 הסכמים עם בנקים שוויצרים בהתאם לקטגוריה 2 שבהסדר השוויצרי. מנעד השונות בין הבנקים השוויצרים, ההסכמים השונים שנחתמו ביניהם לבין משרד המשפטים האמריקאי והחויבים והקנסות שהושטו במסגרתם הוא רחב מאוד, כפי שניתן ללמוד מהפרסומים הפומביים של משרד המשפטים האמריקאי בהקשר זה. במרוצת הזמן חתם משרד המשפטים האמריקאי גם על הסדרים עם בנקים שאינם נמנים על קטגוריה 2. גם הסדרים אלה שונים זה מזה וגם ביחס אליהם ניתן פרסום פומבי על-ידי משרד המשפטים האמריקאי. חלק מבנקים אלה שילמו קנסות גם לרשויות אמריקאיות אחרות.

בשלב זה, בשים לב לכך שנכון למועד הדיווח הרשויות האמריקאיות לא הפנו כנגד הבנק האשמות קונקרטריות, בשים לב לכך שקבוצת הבנק אינה מנהלת משא ומתן עם הרשויות האמריקאיות ובשים לב לכך שלא ניתן ללמוד גזירה שווה בין ההסדרים שנחתמו בין בנקים שונים לבין משרד המשפטים האמריקאי כאמור לעיל (ובכלל זה אירועי ותוצאות בנק לאומי לישראל בע"מ בהקשר זה, השונים משל הבנק) וגם לאור חוות הדעת המשפטיות של עורכי הדין החיצוניים של הבנק אשר לפיהן בשלב זה לא ניתן לאמוד את היקף החשיפה של הבנק בקשר לחקירותיהן של ה-NYDFS ושל ה-DOJ; ונכח אי הוודאות הנובעת מכל אלה, אין ביכולתו של הבנק להעריך את היקף החשיפה בנושא זה. הגם שלא מן הנמנע, כי הבנק ידרש, בסופו של דבר, לשלם קנסות לרשויות האמריקאיות (או מי מהן).

על אף האמור לעיל המפקח על הבנקים, לאחר שבחן את הנסיבות ומטעמי שמרנות חשבונאית, הורה לבנק במהלך 2014 לכלול בדוחות הכספיים הפרשה בגין האמור (שאלמלא הוראת המפקח על הבנקים לא הייתה נכללת בדוחות מהטעמים האמורים לעיל) ובהמשך הורה לתת לה גילוי בדוח השנתי לשנת 2014. לפיכך, הדוחות הכספיים כוללים הפרשה בסכום בשקלים חדשים השווה לכ-50 מיליון דולר ארצות-הברית. על-פי הוראת המפקח על הבנקים חושב סכום ההפרשה הנ"ל על בסיס אומדן של הסכום שהיה כנראה על הפועלים שוויץ לשלם לשלטונות ארצות-הברית לפי הנוסחה הקבועה בהסדר השוויצרי, אילו היה נכלל הפועלים שוויץ בקטגוריה 2 שלפי ההסדר השוויצרי, זאת הגם שההפרשה האמורה מתייחסת לקבוצת הבנק בכללותה ואפשר שנכח אי הוודאות הקיימת, כאמור לעיל, שהתוצאות בסופו של דבר יהיו שונות באופן מהותי מסכום ההפרשה עליו הורה המפקח על הבנקים.

חקירת הבנק בקשר עם בכירים בארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA)

ביום 27 במאי 2015 פרסם משרד המשפטים האמריקאי את דבר קיומו של כתב אישום, שהוגש לבית המשפט הפדרלי בניו-יורק, נגד 14 בכירים בארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA), בקשר לחשדות לביצוע עבירות שוחד, תרמית ועבירות קשורות. על-פי האמור בכתב האישום, חלק מהנאשמים ניהלו חשבונות בקבוצת הבנק. בנסיבות אלה, מקיימת קבוצת הבנק בדיקות פנימיות בקשר עם חשבונות הנוגעים לחקירה.

בחודש ספטמבר 2015 נודע לבנק, כי רשויות אמריקאיות חוקרות גם את מעורבותם של בנקים שונים, ובהם קבוצת הבנק, בנושא זה. הבנק מקיים מגעים עם רשויות אלה, משתף אתן פעולה בחקירה תוך המצאת מידע ומסמכים, בהתאם לדינים הרלוונטיים. בשלב מקדמי זה, אין ביכולתו של הבנק להעריך את היקף החשיפה בנושא זה.

היחידות העיקריות בבנקאות הבינלאומית

במסגרת זו מספקת קבוצת הבנק ללקוחותיה הפרטיים המנהלים את חשבונותיהם בסניפי קבוצת הבנק בחו"ל וכן במרכז לבנקאות פרטית בתל-אביב, שירותים מקצועיים ומוצרים מתקדמים, הכוללים מוצרי השקעה וניהול נכסים גלובלי. הפעילות פרוסה כיום בישראל, אירופה, ארצות-הברית, אמריקה הלטינית וקנדה, וזאת, בין היתר, באמצעות מוקדי פעילות הכוללים חברות בנות בנקאיות, סניפים, חברות בנות לניהול נכסים ונציגויות.

להלן פרטים על השלוחות העיקריות הכלולות במגזר הפעילות הבינלאומית:

Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. (הפועלים שוויץ)

חברה בת בנקאית (בבעלות מלאה של הבנק) העוסקת בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות שלושה סניפים: שניים בשוויץ, בציריך ובגינבה ואחד בלוקסמבורג. כמו-כן, פועל הבנק באמצעות חברות ליעוץ השקעות בישראל ונציגויות בישראל וברוסיה. לפרטים נוספים ראה פרק "[חברות מוחזקות עיקריות](#)" להלן.

לפרטים בדבר עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ראה [ביאור 10](#), בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר חקירה בנושא ארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA) ראה [ביאור 10](#), בדוחות הכספיים.

Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. (להלן: "הפועלים לוקסמבורג")

חברה בת בנקאית (בבעלות מלאה של הבנק) אשר עיקר פעילותה מתן שירותי תפעול לאשראי שניתן לחברות בזיקה ישראלית הפועלות באירופה.

המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בתל-אביב

מרכז המספק לתושבי חוץ מכל רחבי העולם שירותים ומוצרי בנקאות פרטית ומהווה חלק אינטגרלי ממערך ה-GPB.

Poolim Asset Management (Ireland) Ltd.-I Poolim Asset Management (UK) Ltd. (להלן: "חברות PAM")

חברות PAM (חברות בנות בבעלות מלאה של הבנק) אחראיות לבחירה, מתן תמיכה מקצועית בכל הקשור למוצרי השקעה המוצעים

ללקוחות הבנקאות הפרטית הגלובלית ברחבי העולם, תוך שיתוף פעולה עם גופים פיננסיים בינלאומיים מובילים בתחומים אלה. הקבוצה מהווה נדבך מרכזי ביישום אסטרטגיית הצמיחה של הבנק בחו"ל.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

סניפי ארצות-הברית

סניף ניו-יורק – פעילות עסקית

- עיקר הפעילות העסקית הבינלאומית של קבוצת הבנק מבוצעת באמצעות סניף ניו-יורק, המתמקד בשלושה תחומי פעילות:
- מתן שירותים בנקאיים מקיפים הן לחברות ישראליות גדולות הפועלות בארצות-הברית והן לחברות ולקוחות מקומיים, הכוללים: אשאי, סחר-חוץ, השקעות ושירותי חדר עסקות. סניף ניו-יורק מאפשר ללקוחותיו גם ביטוח פיקדונות על-ידי ה-FDIC.
 - מתן אשאי עסקי לחברות גדולות במשק האמריקאי בדרך של רכישת השתתפויות בקווי אשאי, המאורגנים על-ידי בנקים מובילים (כ-95% מהיקף האשאי ניתן לחברות בעלות דירוג השקעה, או מובטח על-ידי גופים בעלי דירוג השקעה, Investment Grade על-ידי חברות הדירוג הבינלאומיות Standard & Poor's או Moody's).
 - מתן שירותי חדר עסקות, לרבות בשעות בהם סגורים חדרי העסקות בישראל, כחלק מהפעילות הגלובלית של חדרי העסקות של הבנק.
- בהתאם לאסטרטגיה אשר אושרה לסניף, מפתח סניף ניו-יורק פעילות בתחום ה-Middle Market (להלן: "פעילות מקומית") בארצות-הברית, באמצעות פיתוח מערכת יחסים ומתן אשאי ישיר ללקוחות מסחריים מקומיים, תוך מיקוד עסקי ברור באזורים גאוגרפיים ותחומי פעילות מוגדרים.
- כמו-כן, ימשיך הבנק בפעילותו בשוק הסינדיקציות כפעילות משלימה וכן ימשיך בפעילותו עם לקוחות ישראלים, להם פעילות עסקית בארצות-הברית.
- לבנק נציגויות בלוס אנג'לס. המתמקדות בעיקר בחברות בגודל בינוני ומעניקות מגוון פתרונות פיננסיים.

בנקאות פרטית בארצות-הברית

סניף מיאמי מציע שירותי בנקאות פרטית ללקוחות ה-GPB. ומתמקד בעיקר בלקוחות מאמריקה הלטינית.

הפעילות בשווקים מתעוררים

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה באמצעות Bank Pozitif Kredi'Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף"), הפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית, הבנקאות להשקעות ובתחום משקי הבית. לבנק פוזיטיף אין היתר פיקדונות מהרגולטור התורכי.

חלקו של הבנק בבנק פוזיטיף עומד על 69.8%. לפרטים נוספים ראה פרק "[חברות מוחזקות עיקריות](#)" להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 2-39: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הפעילות הבינלאומית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2015	2016	2015	2016	
במיליוני ש"ח				
				הכנסות ריבית, נטו:
145	140	261	276	מחיצוניים
5	6	17	11	בינמגזרי
62	33	80	83	הכנסות מימון שאינן מריבית
212	179	358	370	סך-הכל רווח מימוני, נטו
102	93	218	173	עמלות והכנסות אחרות
314	272	576	543	סך ההכנסות
				הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
-	12	(8)	14	הוצאות תפעוליות ואחרות:
				מחיצוניים
213	195	443	408	בינמגזרי
6	8	11	17	רווח לפני מסים
95	57	130	104	הפרשה למסים על הרווח
38	20	52	43	רווח (הפסד) נקי:
57	37	78	61	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(4)	(3)	(4)	(2)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
53	34	74	59	המיוחס לבעלי מניות הבנק
		21,694	17,976	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
		31,117	36,402	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של הפעילות הבינלאומית במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-59 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-74 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו מירידה בהכנסות מעמלות ומגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי. הקיטון קוזז בחלקו על-ידי עלייה בפעילות ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק.

תרומת הפעילות בתחום ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק הסתכמה בכ-36 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2016 בהשוואה לכ-23 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד ונבעה בעיקר מהגידול בהיקפי האשראי.

הרווח המימוני, נטו, במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-370 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-358 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקף הפעילות בתחום ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק ומתקבולים בגין הסדרים משפטיים הקשורים ב-MBS שהוחזקו בעבר על-ידי הבנק. גידול זה קוזז בחלקו עקב הכנסה שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד ממכירת ניירות-ערך שהופחתו במלואם בעבר.

העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-173 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-218 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון שמקורו בירידה בהכנסות מפעילות הבנקאות הפרטית.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-14 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של 8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בהוצאות נבעה בעיקר מגידול בהפרשות שנרשמו על בסיס פרטני.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמו ב-425 מיליון ש"ח בהשוואה ל-454 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מרידה בהוצאות כתוצאה ממכירת בנק פוזיטיבי קזחסטן והיחלשות הלירה התורכית מול השקל.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכם בכ-18.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-18.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015. יתרת האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2016 בתחום ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק הסתכמה ב-8.1 מיליארד ש"ח (כ-2.1 מיליארד דולר) בהשוואה ל-6.7 מיליארד ש"ח (כ-1.7 מיליארד דולר) ליום 31 בדצמבר 2015.

פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכמו בכ-36.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-36.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

קבוצת ישראל

כללי

הפעילויות העיקריות של קבוצת הבנק בתחום כרטיסי האשראי מתבצעות באמצעות חברות הפועלות בתחום אמצעי התשלום תחת קורת גג ניהולית ותפעולית אחת שתכונה להלן בשם "קבוצת ישראל". פעילות הליבה של קבוצת ישראל היא הנפקה וסליקה של כרטיסי אשראי מסוג "ישראל", מותג פרטי בבעלותה, וכן של כרטיסי אשראי מסוג "מסטרקארד", "ויזה" ו"אמריקן אקספרס" וזאת מכוח הסכמי רישיון.

בחודש יוני 2015 מינו שר האוצר ונגידת בנק ישראל ועדה להגברת התחרותיות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים הניתנים למשקי בית ולעסקים שאינם גדולים (ועדת שטרם).

בחודש דצמבר 2015 פורסם דוח הביניים של הוועדה, שבמסגרתו הומלץ, בין היתר, להפריד את חברות כרטיסי האשראי מהבנקים הגדולים בתוך 3 שנים ממועד אימוץ מסקנות הוועדה בחקיקה. בחודש יולי 2016 פורסם דוח הוועדה ותזכיר חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק הבנקאות בישראל, התשע"ו-2016. בהתאם לתזכיר החוק נאסר על הבנק לעסוק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב ובסליקתם. כן נאסרה שליטה או החזקה באמצעי שליטה בתאגיד העוסק בפעילויות אלו. לפרטים נוספים [ראה "שינויים רגולטוריים" להלן](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

הנפקת כרטיסי אשראי

קבוצת ישראלכרט מפיקה כרטיסים ללקוחות של בנקים איתם התקשרה קבוצת ישראלכרט בהסדר, לרבות הבנק, בנק מזרחי טפחות, הבנק הבינלאומי הראשון, בנק יהב, בנק אוצר החייל, בנק מסד, בנק ירושלים, בנק איגוד; בנוסף, מפיקה קבוצת ישראלכרט כרטיסים באופן ישיר ללקוחות ("כרטיסים חוץ-בנקאיים"), שהינם בעיקר חברי מועדוני צרכנים וגופים שונים איתם התקשרה קבוצת ישראלכרט. לקוחות קבוצת ישראלכרט בתחום ההנפקה הינם לקוחות פרטיים, עובדי תאגידים ותאגידים (ורכש תאגידי הכולל - B2B (Business to Business) - העברת תשלומים בין עסקים).

במסגרת פעילות ההנפקה ומתפעלת קבוצת ישראלכרט מגוון מוצרים ושירותים נוספים כגון כרטיסי "אשראי מתגלגל", כרטיסי תדלוק והתקני תדלוק, כרטיסי מתנה, כרטיסי רכש ייעודיים וכרטיסים נטענים. בנוסף, קבוצת ישראלכרט מעניקה אשראי והלוואות לכל מטרה על בסיס מסגרת אשראי בכרטיס, הלוואות לרכישת רכב, אפשרויות מגוונות לפריסת תשלומים ושירותי מידע ואישורים. בנוסף לקבוצת ישראלכרט, בתחום ההנפקה פועלות בישראל כיום שתי חברות כרטיסי אשראי, בשליטה של בנקים: כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") בשליטת בנק דיסקונט ולאומי קארד בע"מ (להלן: "לאומי קארד") בשליטת בנק לאומי. מספר הכרטיסים ליום 30 ביוני 2016 שהונפקו על-ידי קבוצת ישראלכרט הינו 4.8 מיליון כרטיסים בהשוואה ל-4.7 מיליון כרטיסים ביום 31 בדצמבר 2015.

במחצית הראשונה של שנת 2016 הגיע מחזור הפעילות בכרטיסי קבוצת ישראלכרט ל-65.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-60.4 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סליקת כרטיסי אשראי

במסגרת הסכם הנערך לצורך שירותי הסליקה מתחייבת חברת כרטיסי אשראי הסולקת כלפי בתי עסק, בכפוף לקיום תנאי ההסכם ביניהם, לפרוע לבית העסק את החיובים בהם התחייבו כלפיו מחזיקי הכרטיסים הנסלקים על ידה בעת שרכשו טובין או שירות בבית העסק. בנוסף, מציעה קבוצת ישראלכרט לבתי עסק מגוון שירותים פיננסיים נוספים כגון: מתן הלוואות, מקדמות (הקדמת תשלומים בגין עסקות שבוצעו), הקדמות, ניכיון שוברים ושירותים שיווקיים ותפעוליים, ביניהם אפשרות לפריסת תשלומים, תאריכי זיכוי גמישים, מידע ייעודי ומבצעי קידום מכירות.

לקוחות קבוצת ישראלכרט בתחום סליקת כרטיסי האשראי הינם בתי עסק רבים ומגוונים הקשורים עימה בהסכמים, ביניהם גם משרדי ממשלה שונים וכן חברות המספקות לבתי עסק שירותי ניכיון.

תחום הסליקה של כרטיסי האשראי מאופיין בתחרותיות גבוהה מאוד, בין היתר, בעקבות הפעלתו של הממשק המקומי לסליקה צולבת של עסקות בכרטיסי אשראי מסוג מסטרקארד וויזה (בעקבותיו כאל ולאומי קארד החלו לסלוק כרטיסי מסטרקארד וקבוצת ישראלכרט החלה לסלוק כרטיסי ויזה). מיום 15 במאי 2012 פתוח השוק לסליקה צולבת של המותג "ישראלכרט", ובתי עסק יכולים להחליף סולקים במותג זה. התחרות בתחום הסליקה מתמקדת בגיוס בתי עסק חדשים להסכמי סליקה ובשימור בתי עסק הקיימים כלקוחות תחום הסליקה. היבט נוסף של התחרות מתבטא בפיתוח מוצרים ושירותים פיננסיים ותפעוליים לבתי עסק. בנוסף לקבוצת הבנק, בתחום הסליקה פועלות בישראל כיום שתי חברות כרטיסי האשראי, בשליטה של בנקים אשר פורטו לעיל.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

שינויים רגולטוריים

על פי הסדר שבין ישראלכרט וחרות כרטיסי האשראי לאומי קארד וכאל שאושר על-ידי בית הדין להגבלים עסקיים ביום 7 במרץ 2012 (להלן: "ההסדר") החל מיום 1 ביולי 2014 ועד לסוף תקופת ההסדר (31 בדצמבר 2018) תעמוד עמלת המנפיק הממוצעת על 0.7%. ההסכם שנחתם בין הצדדים המפרט את תנאי הפעלת הממשק הטכני המשותף, הוגש לממונה לקבלת פטור מאישור הסדר כובל. בחודש נובמבר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה מתוקנת של תהליך קבלת רישיון סולק. בטיטה, בין היתר, פורטו דרישות ההון מסולק, וכן נקבעו הוראות שונות בנוגע לאופן החזקת כספים שטרם הועברו לבית העסק, אבטחת מידע, מוכנות תפעולית לעבודה בתקן EMV, עמידה בהוראות דין ועוד. הערות לטיטה ניתן היה להעביר עד ליום 15 בדצמבר 2015.

בצד הטיטה הוציא הפיקוח על הבנקים הודעה לעיתונות לפיה, בין היתר: תינתן אפשרות לסולק חדש שקיבל רישיון מבנק ישראל, להתחבר למערכת כרטיסי החיוב באמצעות אירוח על תשתיות סולק קיים, על בסיס הסכם שייחתם ביניהם; גרעין השליטה המינימלי לבעלות בסולק הופחת כמפורט בטיטה המתוקנת; החוסן הפיננסי של בעל השליטה בסולק אף הוא הופחת בהתאם לאמור בטיטה המפורטת והורחבה רשימת הגופים שיוכלו להרכיב גרעין שליטה בסולק.

בחודש יוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים מספר הוראות שמטרתן להביא ליישום המלצות וצעדים להרחבת התפוצה והשימוש בכרטיסי חיוב מידי (דביט) בישראל ולהגברת התחרות בתחום כרטיסי החיוב. במסגרת ההוראות, בין היתר, קבע הפיקוח על הבנקים הוראות להפצת כרטיסי חיוב מידי ללקוחות הבנקים וכללים להתחשבות כספית מיידית בעסקות חיוב מידי ולאופן הצגת פירוט העסקות המבוצעות בכרטיס ולוחות הזמנים ליישום (בכללם זיכוי בית העסק בעסקות המבוצעות בכרטיס חיוב מידי תוך 3 ימים ממועד שידור העסקה, החל מיום 1 באפריל 2016). בחודש אוגוסט 2015 פורסמה ברשומות הוראת שעה, בה הכריזה נגידת בנק ישראל על העמלה הצולבת לעסקות חיוב מידי כעמלה בפיקוח ומחירה נקבע בשיעור של 0.3% מסכום העסקה לתקופה של שנה, החל מיום 1 באפריל 2016.

במקביל לאמור לעיל בנושא כרטיס חיוב מידי (דביט), בחודש יוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראה להטמעת השימוש בתקן האבטחה EMV, הן בצד ההנפקה והן בצד הסליקה. בהוראה נקבעו, בין היתר, לוחות הזמנים להנפקת כרטיסים תומכי תקן EMV ולחיבור מסופים התומכים בתקן, וכן לכניסתו לתוקף של מנגנון הסטת האחריות מהמנפיק לסולק.

בחודש מאי 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 472 בנושא סולקים וסליקת עסקות בכרטיסי חיוב. ההוראה מתווה את הכללים העיקריים לפעילות סליקת עסקות בכרטיסי חיוב, ומבוססת, בין היתר, על הרגולציה בתחום זה בחו"ל. ההוראה מקלה חלק מהדרישות הרגולטוריות שהוטלו עד היום על חברות כרטיסי אשראי וסולקים במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין, תוך התאמה לרמת הסיכון של גופים אלה, שאינם מגייסים פיקדונות מהציבור. ההוראה כוללת הוראות שונות, ובין השאר מאפשרת לסולק לספק מסופים לבתי עסק בתנאים הכלוליים בהוראה. ההוראה נכנסה לתוקף ביום 1 ביוני 2016, למעט סעיפים מסוימים להם נקבע תאריך תחילה שונה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

בחדש יוני 2015 מינו שר האוצר ונגידת בנק ישראל ועדה להגברת התחרותיות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים הניתנים למשקי בית ולעסקים שאינם גדולים (ועדת שטרומ). על הוועדה להמליץ בנושא הכנסת שחקנים חדשים לתחום זה, לרבות באמצעות הפרדת חברות כרטיסי האשראי מבעלות הבנקים. כן הוטל על הוועדה להמליץ על צעדים משלימים נדרשים ועל הסרת החסמים לכניסת שחקנים והגברת תחרות כאמור. בחדש דצמבר 2015 פורסם דוח הביניים של הוועדה. בחדש יולי 2016 פורסם תזכיר חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק הבנקאות בישראל, התשע"ו-2016. ביום 2 לאוגוסט 2016 פורסמה ברשומות הצעת חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016 ("הצעת חוק"). במסגרת לתזכיר החוק נאסר על הבנק לעסוק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב ובסליקתם. כן נאסרה שליטה או החזקה באמצעי שליטה בתאגיד העוסק בפעילויות אלו. האיסור יחול תוך 3 עד 4 שנים מיום פרסום החוק. בנוסף הוגבל הבנק, בהנפקת כרטיסי אשראי ללקוחותיו ובשינוי תנאי הנפקה לכרטיסי אשראי שהנפיק ללקוחותיו קודם לפרסום החוק. ההגבלה כוללת תנאים שנקבעו בתזכיר החוק ובהם תנאי כי הבנק לא יתפעל אצל חברת תפעול הנפקה יותר מ-40% מסך כרטיסי האשראי המונפקים ללקוחותיו וכן כי סך האשראי המונפק על ידו לא יעלה על 50% מהיקף האשראי שהנפיק ללקוחותיו בשנת 2015. על-פי תזכיר החוק מגבלות אלו לא יחולו על בנקים שאינם בנקים גדולים. הבנק יהיה רשאי להנפיק ללקוחותיו כרטיסי חיוב מידי אולם לא יהיה רשאי לתפעל את הנפקת הכרטיס אלא באמצעות תאגיד ישראלי אחר. הוועדה פנתה לציבור שיציג בפניה את עמדותיו בנוגע לתזכיר החוק.

בחדש יולי 2015 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת החוק לצמצום השימוש במזומן שפורסם בחדש ינואר 2015 ואושר על-ידי ועדת השרים לחקיקה בחדש מאי 2015, שמטרתו להביא ליישום האמור בדוח הוועדה לבחינת צמצום השימוש במזומן במשק הישראלי, תוך קביעת מגבלות באופן מדורג על שימוש במזומן ובשיקים סחירים על מנת לצמצם את תופעת הכלכלה השחורה בישראל, להיאבק בפשיעה ובהלבנת הון ולאפשר שימוש באמצעי תשלום מתקדמים ויעילים. בין היתר מוקנית בהצעת החוק סמכות לממונה על הגבלים עסקיים לקבוע שיעורי עמלה צולבת של עסקות בכרטיסי חיוב. הצעת החוק קובעת כי תנאי לתחולתו הוא כי כרטיסי חיוב מידי הינם מוצר זמין בדומה לכרטיסי חיוב נדחה. בחדש פברואר 2016 קיימה ועדת הכלכלה דיון הכנה לקריאה ראשונה.

ריבוי הליכי הרגולציה, ככל שישומו, עלולים להיות בעלי השפעה מהותית לרעה על פעילות קבוצת ישראל, אך בשלב זה לא ניתן להעריך את היקפה. לפרטים נוספים בנושא שינויים רגולטוריים המתייחסים גם לחברות כרטיסי אשראי, ראה פרק "יוזמות רגולטוריות" בפרק ["מגזר לקוחות פרטיים"](#) לעיל

פעילויות נוספות

בנוסף לפעילויות הקשורות בהנפקה ובסליקה של כרטיסי אשראי, כמפורט לעיל לקבוצת ישראל, פעילויות נוספות כדלקמן: פעילות בתחום הבטחת פירעון המחאות וניכיון; הענקת אשראי צרכני שלא באמצעות כרטיס אשראי; ניכיון שוברים באופן ישיר ופעילות בתחום הפקטורינג (ניכיון חייבים).

תרומת ההכנסות מכרטיסי אשראי

תרומת ההכנסות מכרטיסי אשראי להכנסות מעמלות, שנכללו במסגרת ההכנסות התפעוליות (לפני ניכוי הוצאות המתייחסות), הסתכמה המחצית הראשונה של שנת 2016 ב-888 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-829 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-7.1%.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 40-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של קבוצת ישראלכרט

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2015	2016	2015	2016	
במיליוני ש"ח				
הכנסות ריבית, נטו:				
44	59	82	113	מחיצוניים
(1)	(1)	(2)	(2)	בינמגזרי
7	(2)	12	(3)	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
50	56	92	108	סך-הכל רווח מימוני, נטו
425	461	844	901	עמלות והכנסות אחרות
475	517	936	1,009	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
2	18	15	33	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים				
290	319	585	617	בינמגזרי
66	77	131	148	רווח לפני מסים
117	103	205	211	הפרשה למסים על הרווח
34	31	59	68	רווח (הפסד) נקי:
83	72	146	143	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1)	(1)	(2)	(2)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
82	71	144	141	המיוחס לבעלי מניות הבנק
		16,413	18,026	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של קבוצת ישראלכרט במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-141 מיליון ש"ח בהשוואה ל-144 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח המימוני, נטו, של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-108 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-92 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקף הפעילות.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-901 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-844 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה במחזור העסקות בכרטיסי האשראי של קבוצת ישראלכרט בארץ שנסלקו על-ידי סולקים אחרים, וכן מגידול במחזורי הסליקה של עסקות שנעשו בבתי עסק הקשורים עם קבוצת ישראלכרט בהסכמי סליקה. עלייה זו קוזזה על-ידי הירידה בשיעור העמלה הממוצעת לבתי עסק.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-33 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-15 מיליון ש"ח שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד, גידול שנבע בעיקרו מגידול בתיק האשראי.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-765 מיליון ש"ח בהשוואה ל-716 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור, נטו, ליום 30 ביוני 2016 הסתכם בכ-18.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-17.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

מגזר ניהול פיננסי

כללי ומבנה

פעילות הבנק בשוקי ההון וניהול ה-Treasury מרוכזים בחטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית. פעילות מגזר זה, כוללת פעילות בתיק הבנקאי ופעילות בתחום המסחר. הפעילות בתיק הבנקאי כוללת בעיקר את ניהול המקורות והשימושים תוך ניהול סיכוני השוק והנזילות (לפרטים בדבר סיכונים אלה, ראה פרק "סקירת הסיכונים" להלן). וזאת, באמצעות קביעת מחירי העברה פנימיים (ראה להלן). ניהול תיק השקעות, הנפקות אגרות-חוב וביצוע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. פעילות המגזר בתיק הבנקאי מתבצעת בעיקרה באמצעות היחידות לניהול נכסים והתחייבויות ("נני"ה") בארץ ובח"ל ובאמצעות היחידות לניהול תיק השקעות הנוסטרו האחראיות על ניהול תיק אגרות-חוב (ממשלתי וקונצרני) והשקעה במניות ברמת הקבוצה, אשר מוזגו ליחידה אחת לאחר תאריך המאזן. הפעילות בתחום המסחר מתבצעת בעיקר באמצעות חדרי העסקות המעניקים ללקוחות הבנק שירות לביצוע עסקות בניירות-ערך (ישראלים וזרים), במכשירים פיננסיים בש"ח, במטבע-חוץ ובריביות, כמו גם תמיכה בפיתוח ובתמחור של מוצרים פיננסיים מתוחכמים.

ההכנסות העיקריות של המגזר נובעות מניהול חשיפות בתיק הבנקאי ובתיק למסחר וכן ממרווחים ועמלות בפעילות חדרי העסקות ושירותי התפעול מול הלקוחות. בנוסף, כולל המגזר בחישוב הכנסותיו, תוצאות מניהול תיק השקעות במניות ובאגרות-חוב ומהשקעות בחברות כלולות.

הפעילות העסקית של המגזר למעט ההשקעה בחברות כלולות (בהקשר זה יצוין כי על-פי סעיף 23 לחוק הבנקאות חלות על הבנק מגבלות המתייחסות לשיעור החזקתו בתאגידים ריאליים, והיקף ההון אותו הוא רשאי להשקיע בתאגידים כאמור) מרוכזת בכפיפות לחבר הנהלה הממונה על חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית. פעילות ה-Treasury כוללת גם את תיאום ניהול הנכסים וההתחייבויות הפיננסיים של קבוצת הבנק (לרבות חברות בנות זרות) במטבע-חוץ ברמה גלובלית ותיאום פעילות ההשקעות והמסחר במטבע-חוץ ונגזרים בסניפי חו"ל, מול יחידות ה-Treasury המקומיות. כמו-כן החטיבה מנהלת את הקשרים עם בנקים ומוסדות פיננסיים ברחבי העולם ואחראית על מתן שירותים ללקוחות הפעילים בישראל במגוון תחומים לרבות בשוקי ההון והכסף.

התיק הבנקאי – ניהול מקורות ושימושים

אגף נני"ה בבנק אחראי לניהול המקורות והשימושים של הבנק על מיוון פעילויות המגזרים השונים. האגף מקבל ומקצה מקורות לשימושי המגזרים השונים תוך קביעת מחירי ההעברה הפנימיים שלהם (להלן "ריבית סיטונאית" - לפרטים נוספים, ראה הרחבה בהמשך). הריבית הסיטונאית מהווה את ריבית הבסיס לפעילות המגזרים השונים מול לקוחות הבנק וכן אחד האמצעים לניהול סיכוני השוק והנזילות. לבנק מקורות מימון מגוונים, שעיקרם פיקדונות לזמן קצוב מהציבור. הפיקדונות מגויסים ממספר רב מאוד של מפקידים וללא תלות במפקיד בודד או בקבוצת מפקידים. עיקר גיוס המקורות של הבנק מתבצע מהציבור בארץ כשחלקו הארי מלקוחות פרטיים. המקורות בשקלים לא-צמודים מגיעים ברובם מלקוחות אלה, ובמידה מסוימת גם מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים (שחלקם פועלים ישירות מול אגף נני"ה). מקורות בשקלים צמודים מגויסים באמצעות פיקדונות המגויסים מהציבור הרחב ומלקוחות מוסדיים, באגרות-חוב ומכשירי הון שמנפיקה קבוצת הבנק. הבנק מייחס חשיבות רבה לגיוס מקורות יציבים בעלי פיזור גבוה. המקורות במטבע-חוץ כוללים פיקדונות לקוחות פרטיים ולקוחות עסקיים בארץ, תושבי חוץ, לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית, חברות ישראליות בחו"ל, הנפקת CDs ומכשירים אחרים המבוטחים על-ידי ה-FDIC בארצות-הברית והנפקות של אגרות-חוב בחו"ל (באמצעות החברה הבת פועלים אינטרנשיונל). בנוסף, כחלק מניהול סיכוני השוק והנזילות מנהלת חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית תיק אגרות-חוב, המורכב מאגרות-חוב ממשלתיות ואגרות-חוב קונצרניות. התיק מנוהל באמצעות יחידת הנוסטרו של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2016

מקורות המגויסים על-ידי מגזרי הפעילות השונים, "מועברים" מהמגזר אליו משויך הלקוח לאגף נ"ה במגזר הניהול הפיננסי ובתמורה, מזכה מגזר הניהול הפיננסי את המגזר הרלוונטי, בריבית הסיטונאית אותה קובע אגף נ"ה בגין אותו מקור על-פי מאפייני המקור (קרי על-פי התקופה, מגזר ההצמדה וסוג הריבית) - לפרטים נוספים בדבר אופן קביעת הריבית הסיטונאית, ראה להלן הרחבה בהמשך). מקורות אלו, וכן מקורות אשר מגייס המגזר כמפורט לעיל, מקצה מגזר ניהול פיננסי לשימושי מגזרי הפעילות השונים. בתמורה, מחייב אותו מגזר בריבית הסיטונאית (לפי מגזר ההצמדה ותקופת השימוש), הנקבעת על-ידי אגף נ"ה. קביעת הריבית הסיטונאית נעשית על-ידי אגף נ"ה מדווחת ונדונה באופן שוטף על-ידי צוות נ"ה. בנוסף לדיון ולניתוח השוטף בצוותי נ"ה, נמסר דיווח אחת לחודש בצוות הנהלה ואחת לרבעון נמסר דיווח בנדון להנהלת הבנק ולדירקטוריון. הריבית הסיטונאית נקבעת, בין היתר, בהתחשב בגורמים הבאים: מחירי השוק בגין מקורות בני השוואה (קרי לפי מגזר ההצמדה, התקופה וסוג הריבית); עלות גיוס אגרות-החוב של הבנק ותאגידים בנקאיים דומים; תשואות אגרות-חוב ממשלתיות; ריבית בנק ישראל; ונתונים מאקרו כלכליים. בנוסף, בוחנים צוותי נ"ה מידע בדבר: תזרימי הקרן והריבית (Gap Report) של הבנק לפי מועדי שינוי הריבית ולפי מועדי פירעון; חשיפות הריבית של הבנק (רגישות ערך ורגישות הכנסה); VaR של כלל הבנק; עסקות צפויות; יתרות וביצועים יומיים ועוד. הצוותים מקיימים דיון גם בהתייחס למגבלות והפוזיציה הרצויה בהתאם למדיניות הבנק. פעילות השקעות לנוסטרו - בחטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית מנהל תיק השקעות המבוסס על עודפי מזילות תוך גיוון תיק הנכסים ומקסום הערך בשל עודפי הנזילות. ניהול תיק ההשקעות הינו חלק מהניהול הכולל של הנכסים וההתחייבויות בתיק הבנקאי. פעילות ההשקעות לנוסטרו מנהלת על-ידי שתי יחידות ייעודיות שהוקמו למטרה זו: יחידת השקעות באגרות-חוב ויחידת השקעות במניות, אשר מוזגו ליחידה אחת לאחר תאריך המאזן. תיק הנוסטרו מאפשר גמישות ויעילות בניהול התיק הבנקאי.

פעילות בתחום המסחר - חדר עסקות מטבע-חוץ (OTC)

הבנק מעניק ללקוחותיו שירות מקיף בחדרי העסקות, להגנה מפני סיכונים הכרוכים בתנודות בשערי החליפין ובריביות מחד גיסא, ולהשקעה ולניצול התנודות כאמור לעשיית רווחים מאידך גיסא. חדר העסקות בתל-אביב מספק ללקוחותיו שירות במכשירים הפיננסיים השונים (עסקות מסוג ספוט, פורוורד, אופציות, אופציות אקזוטיות, עסקות החלף ומוצרים מובנים) ועל נכסי בסיס שונים (שערי חליפין במטבע-חוץ/מטבע-חוץ, מטבע-חוץ/ש"ח, ריביות שקליות וריביות מטבע-חוץ, מדד מחירים לצרכן, מדדי מניות, סחורות וכו'). ביצוע העסקות עם לקוחות הבנק נעשה בהתאם למסגרות האשראי שהוקצו להם על-ידי בעלי סמכויות האשראי בבנק ועל בסיס מודלים פנימיים של הבנק. המודלים מגדירים את חשיפות האשראי בעסקות המבוצעות בחדר העסקות. בשנים האחרונות קיימת עלייה מתמדת במודעות לפעילויות שמציע חדר העסקות, אשר גררה בעקבותיה גם דרישה למגוון רחב יותר של מוצרים וברמות תחכום גבוהות יותר. כמענה לצרכים אלה, וכדי לשמר את מעמדו כבנק מוביל וחדשני, נוספו לסל המוצרים בארץ מוצרים מורכבים, הכוללים: נגזרים, לרבות אופציות ריבית בשקלים ואופציות אקזוטיות, נגזרי אשראי ומוצרי ריבית מתוחכמים. בנוסף, בשנים האחרונות גבר השימוש במוצרים מובנים, הכוללים פקדון או אגרת-חוב, שתנאי הריבית שלהם נקבעים על-פי תנאי נגזרת כלשהי המשובצת במכשיר החוב.

הבנק פועל כאחד מעושי השוק הראשיים באגרות-חוב ממשלתיות. חדר העסקות מהווה עושה שוק במרבית המוצרים בהם הוא פעיל; הבנק פועל לצד לעסקה מול הלקוח, ולא כמתווך בין הלקוח לצד ג'.

שירותי ברוקראג'

בחטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית פועלים בנוסף לחדר עסקות מטבע-חוץ, גם שני חדרי מסחר בניירות-ערך: חדר מסחר בניירות-ערך ישראלים וחדר מסחר בניירות-ערך זרים. בחדר המסחר הישראלי, ניתן שירות ללקוחות מוסדיים וכן ללקוחות פרטיים בעלי פעילות גבוהה. בחדר מסחר ניירות-ערך זרים, ניתן שירות ללקוחות מוסדיים, ללקוחות פרטיים בעלי פעילות גבוהה וכן גיבוי לפעילות המסחר ליתר לקוחות הבנק. שלושת חדרי המסחר פועלים בתיאום ומעמידים לרשות לקוחות הבנק מעטפת שירות מקצועית, מתקדמת ויעילה תחת קורת גג אחת.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

שירותים למנהלי נכסים פיננסיים

מערך שירות למנהלי נכסים פיננסיים, מאגד בתוכו פעילויות של מתן שירותים שונים למנהלי נכסים פיננסיים: מנהלי קופות-גמל, קרנות השתלמות ופנסיה, מנהלי קרנות נאמנות ומנהלי תיקי השקעות. פעילות המערך כוללת תפעול הנכסים הפיננסיים האמורים לעיל ומתן שירותים בנקאיים לגופים המנהלים אותם. השירותים כוללים בין השאר שערוך נכסים, הפקת דוחות בקרה, הפקת דיווחים לרשויות, ניהול ספרים, ניהול חשבונות וזכויות עמיתים בקופות-גמל, חישוב תשואות. לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות לבנק הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות. בנוסף המערך נותן טיפול כולל לחברות הניהול של קופות הגמל (למעט חברות הניהול של קופות הגמל שמנוהלות בחברות ביטוח) ולקרנות הנאמנות, סכומי היתרות וכן תוצאות פעילות זו ומוצגים במגזר ניהול פיננסי. ביום 30 ביוני 2016 הסתכם היקף הנכסים של קופות הגמל, קרנות ההשתלמות להן מספק הבנק שירותי תפעול בסך של כ-116.8 מיליארד ש"ח, שווי הנכסים של קרנות הנאמנות להן מספק המערך שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים הסתכם בסך של כ-69.8 מיליארד ש"ח.

שירותים למוסדות פיננסיים

במסגרת ניהול פעילותו מול בנקים ומוסדות פיננסיים זרים הבנק מספק מגוון רחב של שירותים לרבות שירותי סאב-קסטודי לבנקים קסטודיאנים מובילים מחו"ל הפעילים בישראל בתחום ניירות-ערך.

שינויים רגולטוריים המשפיעים על המגזר

מגזר הניהול הפיננסי הינו מגזר עתיר רגולציה המושפע תדיר על-ידי שינויים רגולטוריים מקומיים ושינויים רגולטוריים גלובליים. ניתן לציין את ההסכמות לרפורמה בשוק הנגזרים העולמי של מנהיגי ה-G20 אשר היישומים הבולטים שלהן הן רגולציית Dodd Frank בארצות-הברית ורגולציית EMIR באירופה. רגולציות אלה משפיעות על תהליכי העבודה בתחום נגזרי ה-OTC. במהלך שנת 2015, הבנק השלים את יישום הוראות באזל 3 נזילות ומדווח על-פיהן.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

מגזר הניהול הפיננסי הוא עתיר טכנולוגיה. בהתאם לכך, שינויים טכנולוגיים שמשפיעים על המגזר מתרחשים באופן שוטף. בשנים האחרונות ניתן לציין מספר תהליכים כאלה, דוגמת הפצה נרחבת של מידע פיננסי בזמן אמת ויכולת לבצע עסקות בצורה מידית, בלי קשר למיקום גיאוגרפי. עיקר ההשקעות המבוצעות במגזר הן במערכות מידע.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

גורם ההצלחה המשמעותי ביותר בתחום הניהול הפיננסי הוא איכות המשאב האנושי, כאשר המועסקים בתחום נדרשים להיות בעלי ידע מקצועי וכישורים אנליטיים גבוהים. גורם הצלחה קריטי נוסף הוא מערכות ממוחשבות ברמה גבוהה, הן בתחום ביצוע עסקות והן בתחום המידע והניתוח. תחום הניהול הפיננסי הינו בעל ממשק חזק לרוב תחומי הפעילות העסקית של הבנק. אי לכך, מטבע הדברים, הצלחת הפעילות מותנית ברמת שיתוף פעולה בינמגזרי בתוך הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

מחסומי הכניסה העיקריים למגזר הניהול הפיננסי נובעים מהצורך בהשקעות גבוהות במערכות מידע וביכולת לגייס כוח אדם מקצועי בעל רמה גבוהה.

בנוסף, היכולת לספק שירותים ללקוחות גדולים נגזרת גם מגודלו היחסי של הבנק ומיכולתו לספק נזילות לתחומי הפעילות השונים. בהתאם לכך, בתחומי פעילות מסוימים ובסוגים מסוימים של עסקות יש יתרונות לגודל.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

בשנים האחרונות עולה באופן מתמיד רמת התחכום בשווקים הפיננסיים בישראל. מגמה זו בולטת במיוחד בהרחבת סל המוצרים העומדים לרשות המשקיעים והפעילים בשוק. מכשירים סחירים מסוגים שונים ומכשירים נגזרים הופכים להיות נגישים יותר. דוגמאות למכשירים אלה הינן תעודות סל, פיקדונות מובנים, אופציות אקזוטיות, אופציות מעו"ף ועוד.

תחרות

בכל הקשור לפעילות חדרי העסקות קיימת תחרות ענפה ואינטנסיבית. המתחרים העיקריים הינם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל, ובשנים האחרונות גם בנקים זרים, וכן חברות פיננסיות אחרות, המתמחות בתחום.

לקוחות

המגזר מספק שירותים מגוונים לכלל לקוחות המגזרים האחרים בבנק, בין אם באמצעות סניפי הבנק ומנהלי קשרי הלקוחות ובין אם בקשר ישיר עם לקוחות גדולים. חדר העסקות מקיים פעילות שיווקית מול מוסדות פיננסיים זרים, דבר שהביא להגדלה משמעותית של מחזורי הפעילות מול לקוחות אלה (במיגון המוצרים בהם הבנק משמש "עושה שוק").

הון אנושי

מגזר הניהול הפיננסי מוטה כוח אדם מקצועי. בהתאם לכך, קיימת תחרות משמעותית על שירותיהם של עובדים איכותיים; תחרות שבאה הן מהבנקים המקומיים, הן מבנקים זרים, הן מגופים פיננסיים אחרים והן מחברות עסקיות. הדבר בולט במיוחד בתחום חדרי העסקות.

הסכמי שיתוף פעולה

במהלך העסקים השוטף מקיים הבנק, ובמסגרתו המגזר לניהול פיננסי, קשרים ענפים עם המוסדות הפיננסיים המובילים בעולם. הקשרים העסקיים בין הבנק לגופים אלה בשוקי ההון השונים מושתתים, בין היתר, על הסדרים בינלאומיים סטנדרטיים, כגון: הסכמי מסגרת התומכים בפעילות חדרי העסקות, הסכמים מיוחדים למזעור סיכונים אשראי שמיועדים להגביל את סיכון האשראי בנגזרים (Credit Support Annex) או פעילות באמצעות מסלוקה בינלאומית (CLS), לשם מזעור סיכונים סליקה בעסקות החלף במטבע-חוץ.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

היעדים המרכזיים של המגזר הינם פיתוח הפעילות הפיננסית בשווקים המקומיים והבינלאומיים, וכן המשך הצמיחה בפעילות המקומית. התוכנית האסטרטגית לשנת 2016, כוללת תוכניות עבודה בהן התייחסות לתשתיות, תהליכי עבודה ויעדים כמותיים. התוכנית מושתתת על הרחבת מיגוון המוצרים, גידול בבסיס הלקוחות, העמקת פעילות עם לקוחות קיימים ופיתוח פעילות גלובלית הן בתחומי המסחר והן בתחומי הברוקראג'.

התוכנית האסטרטגית מבוססת על הערכות ומשקפת את נקודת המבט הנוכחית של הבנק, ולכן הינה בבחינת מידע צופה פני עתיד. קיימת אפשרות שהתוכנית לא תתממש, או לא תתממש במלואה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

נושאים נוספים

מיזוג חברת ויזה אירופה עם חברת Visa Inc.

ביום 21 בדצמבר 2015 הכריזה Visa Inc. על כוונתה לרכוש את ויזה אירופה אשר במנייתיה החזיק הבנק ערב העסקה. ביום 21 ביוני 2016 נסגרה עסקת המיזוג של ויזה אירופה עם Visa Inc. (מועד השלמת העסקה). כתוצאה מהעסקה, הבנק העביר את החזקותיו בוויזה אירופה, בתמורה לסך של כ-87 מיליון ש"ח (20 מיליון אירו) שהתקבלו במזומן וסך של כ-15 מיליון ש"ח שהתקבלו במניות חסומות של Visa Inc. בנוסף, הבנק יקבל תקבול נדחה בסך של כ-7 מיליון ש"ח (כ-1.7 מיליון אירו) במזומן, שיוענק בתום 3 שנים ממועד סגירת העסקה. המניות החסומות שהתקבלו כאמור, אינן סחירות וניתנות להעברה בתנאים מוגבלים. בנוסף, המניות החסומות המיוחסות למניות רגילות של Visa Inc. במועדים אשר יקבעו על-ידי Visa Inc. אך לא יאוחר מ-12 שנים ממועד סגירת העסקה. יחס ההמרה למניות רגילות נקבע במועד סגירת העסקה אך עשוי להשתנות בעתיד כתוצאה מתביעות עתידיות או היעדר תביעות עתידיות כנגד ויזה אירופה. עם השלמת עסקת החלפת המניות הכיר הבנק ברווח ממכירת מניות לפני מס בסך כ-109 מיליון ש"ח. הרווח שהוכר חושב בהתאם למזומן שהתקבל, המניות החסומות שהתקבלו והמזומן שצפוי להתקבל בתום 3 שנים ממועד העסקה תוך הבאה בחשבון של מקדם הגבלת סחירות בגין המניות החסומות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 41-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2015	2016	2015	2016	
במיליוני ש"ח				
הכנסות ריבית, נטו:				
(379)	(212)	(236)	(70)	מחיצוניים
859	495	595	489	בינמגזרי
167	293	634	477	הכנסות מימון שאינן מריבית
647	576	993	896	סך-הכל רווח מימוני, נטו
48	32	85	74	עמלות והכנסות אחרות
695	608	1,078	970	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי				
-	(1)	1	(2)	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים				
143	159	316	325	בינמגזרי
(39)	(37)	(92)	(76)	רווח לפני מסים
591	487	853	723	הפרשה למסים על הרווח
271	186	386	310	רווח (הפסד) לאחר מסים
320	301	467	413	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
9	-	14	3	רווח (הפסד) נקי:
329	301	481	416	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
16	(1)	30	2	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
345	300	511	418	המיוחס לבעלי מניות הבנק
		1,436	957	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
		37,815	32,012	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק במגזר הניהול הפיננסי במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-418 מיליון ש"ח בהשוואה ל-511 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מקיטון ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו, של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם ב-896 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-993 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה ברווחים מאגרות-חוב ומניות. הירידה קוזזה ברווח בסך 109 מיליון ש"ח הנובע מעסקת מיזוג ויזה אירופה עם ויזה העולמית. למידע נוסף אודות עסקת ויזה, ראה [ביאור 5](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-74 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-85 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2016 ב-249 מיליון ש"ח בהשוואה ל-224 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד וכן מגידול בהוצאות מחשב, שיווק ופרסום. גידול זה קוזז בחלקו על-ידי ירידה בהוצאות השכר עקב חיסכון בעלויות השוטפות כתוצאה מתהליכי ההתייעלות ומירידה בהוצאות בגין תגמול הוני.

האשראי לציבור, נטו, ליום 30 ביוני 2016 הסתכם בכ-1.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-1.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2016 הסתכמו בכ-32.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-35.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015. הקיטון נבע כתוצאה מירידה בפיקדונות מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים.

אחרים והתאמות

מסגרת זו כוללת את כל הפעילויות האחרות של קבוצת הבנק, אשר אף אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר-דיווח על-פי הוראות המפקח על הבנקים. מסגרת זו כוללת: (1) תוצאות חברות הבת פועלים סהר בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, ופעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ; (2) הכנסות משירותי מחשב לחברות שאוחדו בעבר; (3) הוצאות משפטיות הקשורות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים; (4) התאמות של פעולות בין-מגזריות.

להלן החברות העיקריות הנכללות במגזר זה:

פועלים סהר בע"מ

פועלים סהר בע"מ (להלן: "פועלים סהר"), שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, הינה חברה בבורסה ובמסלוקת הבורסה. החברה מתמחה במתן שירותים לגופים מוסדיים: קרנות פנסיה ותיקות וחדשות, קופות-גמל בנקאיות, קופות-גמל ענפיות, קרנות השתלמות, חברות ביטוח וחברות גופים ציבוריים. החברה נותנת ללקוחות שירותי ברוקראג' בארץ ובחו"ל, שירותי מחקר, שירותי משמרת ושירותים נלווים נוספים לרבות שירותים תפעוליים.

פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ

פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ, שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, עוסקת בניהול תיקי השקעות עבור לקוחות פרטיים, גופים עסקיים, מלכ"רים ואחרים. ניהול ההשקעות עבור לקוחות החברה, הן הישראלים והן הזרים, מתבצע בשוק ההון הישראלי וכן בשוקי ההון בעולם.

נכון ליום 30 ביוני 2016 ניהלה החברה תיקים בערך כספי של 16.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-16.4 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2015.

קבוצת פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ

קבוצת פועלים שוקי הון בע"מ (להלן: "פועלים שוקי הון") פעלה בשנת החשבון בשני תחומים עיקריים: השקעה בתחום קרנות הון והשקעות ישירות, פעילות בנקאות להשקעות בארץ ובחו"ל. לפרטים נוספים ראה פרק [חברות מוחזקות עיקריות](#) להלן. ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר אחר במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם בהפסד של 41 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של 39 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע עקב הכללת הוצאות משפטיות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים במגזר זה. כמו-כן, נרשם בתקופה המקבילה אשתקד רווח ממימוש נכסים.

2.5. חברות מוחזקות עיקריות

כללי

קבוצת הבנק פועלת באמצעות חברות בנות בנקאיות ושאין בנקאיות בישראל ובח"ל. תחומי פעילותן של אותן חברות בנות שאין בנקאיות הינם בתחום הפיננסי, שיווק ותפעול מערך כרטיסי האשראי, פעילות בעסקי נאמנות, הנפקה ומימון ומתן שירותי בנקאות להשקעות. תרומת החברות המוחזקות לתוצאות הפעילות של הבנק בנטרול הפרשי שער של החברות הבנות בחו"ל במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמה ב-255 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-394 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השקעת הבנק בחברות המוחזקות ליום 30 ביוני 2016 הסתכמה ב-16.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-16.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2015.

להלן סקירה על חברות עיקריות:

קבוצת ישראלכרט

הקבוצה כוללת את החברות: ישראלכרט בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ, יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ, ישראלכרט מימון בע"מ, ישראלכרט (נכסים) 1994 בע"מ, צמרת מימונים בע"מ וגלובל פקטורינג בע"מ. חברות אלו מהוות את פעילות הבנק בתחום כרטיסי האשראי. פעילות הליבה של קבוצת ישראלכרט הינה הנפקה, סליקה ומימון של כרטיסי אשראי מסוג "ישראלכרט", מותג פרטי בבעלותה, וכן של כרטיסי אשראי מסוג "מסטרקרד", "ויזה" ו"אמריקן אקספרס" וזאת מכוח הסכמי רישיון. בנוסף, לקבוצה פעילויות בתחומים: הענקת אשראי צרכני שלא באמצעות כרטיס אשראי, הבטחת פירעון המחאות וניכיון המחאות, ניכיון שוברים באופן ישיר ופעילות בתחום הפקטורינג (ניכיון חייבים).

תרומת קבוצת ישראלכרט לתוצאות הפעילות של הבנק, לאחר מסים, במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמה ב-141 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-144 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. סך השקעת הבנק בקבוצת ישראלכרט הסתכמה ביום 30 ביוני 2016 ב-2,874 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,743 מיליון ש"ח בסוף שנת 2015. לפרטים נוספים בנושא שינויים רגולטוריים ראה פרק "קבוצת ישראלכרט" לעיל. לפרטים בנוגע לסוגיות רגולטוריות שונות, ראה [ביאור 26 ג' בדוחות הכספיים לשנת 2015](#).

קבוצת פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ

קבוצת פועלים שוקי הון בע"מ (להלן: "פועלים שוקי הון") פעלה בשנת החשבון בשני תחומים עיקריים: השקעה בתחום קרנות הון והשקעות ישירות, פעילות בנקאות להשקעות בארץ ובח"ל.

במסגרת פעילות ההשקעה בקרנות הון (Private Equity) משקיעה פועלים שוקי הון בקרנות הון הפעילות במגוון סקטורים כולל: תשתיות, buyout אנרגיה אלטרנטיבית וכו'. בנוסף, פועלים שוקי הון ממשיכה לעסוק בניהול של קרנות הון סיכון על-פי היתר שניתן לה מבנק ישראל. פועלים שוקי הון משקיעה גם בחברות במגוון סקטורים כולל: תעשייה, פינטק וכו' במסגרת פעילותה בתחום הבנקאות להשקעות מעמידה פועלים שוקי הון מגוון שירותים הכוללים: ייעוץ פיננסי ואסטרטגי למיזוגים ורכישות וליווי חברות בהשקעות שונות בארץ ובח"ל וייעוץ לגיוסי הון ציבוריים ופרטיים בחו"ל בנוסף, פועלים שוקי הון מחזיקה בפועלים אי.בי.אי (שיעור החזקות 18.86%), העוסקת במתן שירותי ייעוץ, חיתום וניהול הנפקות ציבוריות בישראל ובגיוסי הון בדרך של הנפקות פרטיות.

תרומת פועלים שוקי הון לתוצאות הפעילות של הבנק במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמה ברווח בסך של 7 מיליון ש"ח. בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

השקעת הבנק בפועלים שוקי הון ליום 30 ביוני 2016 הסתכמה ב-860 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-853 מיליון ש"ח בסוף שנת 2015.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

פועלים סהר בע"מ

פועלים סהר בע"מ (להלן: "פועלים סהר"), שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, הינה חברה בבורסה ובמסלוקת הבורסה. החברה מתמחה במתן שירותים לגופים מוסדיים: קרנות פנסיה ותיקות וחדשות, קופות-גמל בנקאיות, קופות-גמל ענפיות, קרנות השתלמות, חברות ביטוח וחברות גופים ציבוריים. החברה נותנת ללקוחות שירותי ברוקראג' בארץ ובח"ל, שירותי מחקר, שירותי משמרת ושירותים נלווים נוספים לרבות שירותים תפעוליים.

תרומת פועלים סהר לתוצאות הפעילות של הבנק במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמה בסך של 5 מיליון ש"ח, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

השקעת הבנק בפועלים סהר ליום 30 ביוני 2016 הסתכמה ב 305 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-300 מיליון ש"ח בסוף שנת 2015.

Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. (להלן: "הפועלים שוויץ")

חברה בת בנקאית המאוגדת בשוויץ (בבעלות מלאה של הבנק) העוסקת בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות שלושה סניפים: שניים בשוויץ, בציריך ובג'נבה ואחד בלוקסמבורג. כמו-כן, פועל הבנק באמצעות חברה לייעוץ השקעות בישראל ונציגויות בישראל וברוסיה.

הרווח של הפועלים שוויץ במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם בכ-6.8 מיליון פרנק שוויצרי (כ-26.8 מיליון ש"ח) בדומה למחצית המקבילה שנה קודמת.

תרומת הפועלים שוויץ, בנטרול הפרשי שער ולאחר השלמת מס בישראל, לתוצאות הפעילות של הבנק במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמה ב-23 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

השקעת הבנק בפועלים שוויץ ליום 30 ביוני 2016 הסתכמה ב-1,732 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-1,676 מיליון ש"ח בסוף שנת 2015. לפרטים בדבר עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ראה [ביאור 10ג](#). בדוחות הכספיים. לפרטים בדבר חקירה בנושא ארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA) ראה [ביאור 10ד](#). בדוחות הכספיים.

Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה באמצעות בנק פוזיטיף, הפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית, הבנקאות להשקעות ובתחום משקי הבית. לבנק פוזיטיף אין היתר פיקדונות מהרגולטור התורכי.

הרווח של קבוצת בנק פוזיטיף במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכם בכ-5.6 מיליון לירות תורכיות לעומת רווח של כ-6.9 מיליון לירות תורכיות בתקופה המקבילה אשתקד.

תרומת קבוצת בנק פוזיטיף בנטרול הפרשי שער ולאחר השלמת מס בישראל לתוצאות הפעילות של הבנק במחצית הראשונה של שנת 2016 הסתכמה בתרומה חיובית של כ-6 מיליון ש"ח בהשוואה לתרומה חיובית של כ-14 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השקעת הבנק בקבוצת בנק פוזיטיף ליום 30 ביוני 2016 הסתכמה ב-331 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-328 מיליון ש"ח בסוף שנת 2015.

3. סקירת הסיכונים

חלק מהמידע המפורט בפרק זה, אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, וכמפורט לעיל.

מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא באתר האינטרנט של הבנק "דוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים" ליום 30 ביוני 2016 להלן "הדוח על הסיכונים". יש לעיין בסקירה זו ביחד עם הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2015 והדוח הכספי ליום 31 בדצמבר 2015 והביאורים הנלווים להם להלן "הדיווח השנתי".

3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

פעילותו של הבנק כרוכה בסיכונים הפיננסיים הבאים: סיכוני אשראי (לרבות סיכון ריכוזיות וסיכון צד נגדי), סיכוני שוק (לרבות סיכון שער-חליפין וסיכון ריבית בתיק הבנקאי), סיכון השקעה (סיכון מניות ומרווחי אשראי) וסיכון הנזילות (לרבות סיכון המימון). סיכונים אחרים שאינם פיננסיים הם בעיקר סיכון הציות, הסיכון המשפטי והסיכונים התפעוליים. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והינם: סיכון מוניטין, סיכון תחרות, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי, סיכון אסטרטגי וסיכון סביבתי. אסטרטגיית ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה כולה, תוך זיהוי וכימות הסיכונים, הגדרת אחריות על הסיכונים (Risk Ownership) ומקסום התועלת העסקית בהתייחס לעלות במונחי סיכון, על-ידי כל גורם אחראי בכל הרמות של הארגון. ניהול הסיכונים בבנק מתבצע במתודולוגיה אחידה ובראיה כוללת תוך התאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בנטילת סיכונים באופן מושכל על מנת להשיא את רווחיות הקבוצה ברמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון.

הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון ציות, סיכון תפעולי, סיכון ריכוזיות, סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי וסיכון רגולטורי. פירוט והרחבה לגבי כל סוג סיכון ראה פרק זה וכן בדוח על הסיכונים ובדיווח השנתי. לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות הגורמים האחראים, וועדות הדירקטוריון וצוותי ההנהלה בזיקה ראה הדיווח השנתי.

3.2. סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבותיו לבנק על-פי הסכם האשראי. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה. פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות:

1. אשראי מאזני:

התחייבויות נוכחיות כלפי הבנק כגון אשראי ומשכנתאות לציבור, אשראי לבנקים ופיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, השקעה באגרות-חוב (קונצרניות ואחרות) וכן החלק המאזני (שווי נוכחי) של נגזרים ומכשירים פיננסיים.

2. אשראי חוץ-מאזני:

התחייבויות פוטנציאליות (שטרם מומשו) כלפי הבנק כגון ערבויות, התחייבויות לא מנוצלות, למתן אשראי, מסגרות לא מנוצלות וכן התחייבויות פוטנציאליות כתוצאה משינוי בשווי עסקות בנגזרים ומכשירים פיננסיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

ניהול סיכונים האשראי

מטרת ניהול סיכונים אשראי לאפשר ולוודא שהקבוצה פועלת על-פי המדיניות והיעדים האסטרטגים שנקבעו, ובמסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר בתחום האשראי מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי. מדיניות הבנק בניהול סיכונים האשראי מתבססת על פיזור תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר. פיזור הסיכונים מתבטא בפיזור תיק האשראי בבנק בין ענפי המשק השונים, מספר רב של לווים, בין מגזרי הצמדה שונים ובאזורים גיאוגרפיים שונים בחו"ל. מדיניות פיזור הסיכונים בין ענפי המשק מושתתת על הערכת ההתפתחויות הצפויות במגזרי המשק השונים. לשם כך נערכים סקרים ענפיים וסקרי היתכנות כלכליים, אשר מטרתם להעריך את הסיכון ואת הפוטנציאל העסקי בפעילות במגזרי המשק השונים, ועל-פיהם נקבעים היעדים העסקיים של הבנק. מערכת ניהול האשראי מנטרת את חשיפת האשראי של הלקוחות, ומערכות בקרת האשראי מזהות, מנטרות ומדווחות לגורם המטפל ולמנהלים על תסמינים שליליים אצל לווים. באשר להנחיית הפיקוח על הבנקים בנוגע להפרשה קבוצתית ראה [ביאור 1](#) מדיניות חשבונאית. להרחבה על סיכון האשראי וניהולו ראה הדיווח השנתי.

3.2.1. חבויות בעייתיות

טבלה 1-3: פילוח חבויות בעייתיות

31.12.15			30.06.16			
מאזני	חוץ-מאזני	סך-הכל	מאזני	חוץ-מאזני	סך-הכל	
במיליוני ש"ח						
4,734	562	5,296	5,361	655	6,016	סיכון אשראי פגום
1,279	78	1,357	2,489	133	2,622	סיכון אשראי נחות
2,420	857	3,277	1,893	802	2,695	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
8,433	1,497	9,930	9,743	1,590	11,333	סך סיכון אשראי בעייתי*
6,867	1,365	8,232	7,834	1,477	9,311	סיכון אשראי בעייתי נטו
825	-	825	857	-	857	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר

טבלה 2-3: נכסים שאינם מבצעים

יתרה ליום		
31.12.15	30.06.16	
במיליוני ש"ח		
4,942	4,263	אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL)
125	125	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
5,067	4,388	סך-הכל נכסים שאינם מבצעים

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 3-3: תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית

30 ביוני 2016		
מסחרי	פרטי	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור		
4,640	696	5,336
489	214	703
(216)	(8)	(224)
(285)	(74)	(359)
(637)	(112)	(749)
3,991	716	4,707
תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש		
1,852	585	2,437
161	226	387
(364)	(94)	(458)
(161)	(123)	(284)
1,488	594	2,082
תנועה ביתרת הפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים		
985	111	1,096
286	99	385
(141)	(15)	(156)
(303)	(60)	(363)
(158)	24	(134)
(247)	(89)	(336)
303	60	363
883	106	989

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 3-4: מדדי סיכון

ליום		
31.12.15	30.06.16	
1.89%	1.67%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור*
0.30%	0.29%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור*
1.56%	1.48%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור*
1.22%	1.16%	שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור*
82.72%	88.68%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום*
71.27%	75.45%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר*
2.47%	2.24%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור*
שיעור ההוצאה (הכנסה) מסך האשראי לציבור:		
0.17%	(0.06%)	שיעור ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.08%	0.14%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
5.17%	9.44%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

* לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

ניתוח איכות התיק

רוב מדדי הסיכון מעידים על המשך שיפור באיכות תיק האשראי של הבנק ברבעון השני של 2016:

- ישנה ירידה בשיעור האשראי הפגום מיתרת אשראי לציבור מ-1.89% ליום 31 בדצמבר 2015 ל-1.67% ליום 30 ביוני 2016.
- ישנה עלייה בשיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום מ-82.72% ליום 31 בדצמבר 2015 ל-88.68% ליום 30 ביוני 2016. עלייה זו מעידה על כך ששיעור גבוה יותר מתוך האשראי שנבחן הופרש להפסדי אשראי ואי לכך הסבירות כי ירשמו הפסדי אשראי נוספים בגין האשראי הפגום נמוכים יותר.
- ישנה ירידה בשיעור סיכון האשראי הבעייתי בגין הציבור מסיכון האשראי הכולל בגין הציבור מ-2.47% ליום 31 בדצמבר 2015 ל-2.24% ליום 30 ביוני 2016.
- מדדים אלו מצביעים על ירידה בשיעור החובות הבעייתיים ועל הגדלת שיעור ההפרשה בגין האשראי הבעייתי הקיים.
- שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ירד מ-0.17% ליום 31 בדצמבר 2015 להכנסה של 0.06% ליום 30 ביוני 2016. יצוין כי נרשמה עלייה בשיעור המחיקות נטו מ-0.08% ליום 31 בדצמבר 2015 ל-0.14% ליום 30 ביוני 2016.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

3.2.2. מיון וניתוח סיכון האשראי לפי ענפי משק

טבלה 5-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 30 ביוני 2016									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)				
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 30.06.16 (4)	פגום	בעייתי (6)	* מזה: חובות (2)	סך-הכנ* (2)	דירוג ביצוע בעייתי (6)	סך-הכנ	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך-הכנ	
הוצאות (הכנסות) מחייקות חשבונאיות	מחייקות חשבונאיות	מחייקות חשבונאיות	מחייקות חשבונאיות	מחייקות חשבונאיות	מחייקות חשבונאיות	מחייקות חשבונאיות	מחייקות חשבונאיות	מחייקות חשבונאיות	מחייקות חשבונאיות
יורת להפסדי אשראי	יורת להפסדי אשראי	יורת להפסדי אשראי	יורת להפסדי אשראי	יורת להפסדי אשראי	יורת להפסדי אשראי	יורת להפסדי אשראי	יורת להפסדי אשראי	יורת להפסדי אשראי	יורת להפסדי אשראי
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לזרים בישראל									
ציבור - מסחר									
23	(6)	(9)	21	34	2,110	2,841	34	2,582	2,848
6	-	1	-	18	2,029	2,725	18	3,098	3,138
387	(70)	(146)	616	1,519	16,643	35,321	1,525	34,287	36,581
556	12	(68)	570	1,124	20,398	56,335	1,146	54,359	56,430
430	(56)	(141)	518	651	19,800	23,950	651	23,066	24,183
64	-	3	2	2	5,912	9,196	2	10,369	10,459
1,255	74	155	1,301	2,624	28,080	36,861	2,647	33,258	37,242
70	22	16	235	267	9,341	10,762	267	9,728	10,827
42	7	3	72	130	6,618	8,613	130	8,142	8,982
193	13	(33)	623	804	3,843	5,813	804	5,214	6,193
139	(37)	(107)	308	312	12,763	19,131	312	22,570	23,563
108	18	19	75	139	8,552	12,532	139	11,557	12,582
51	3	1	44	54	5,883	7,736	54	7,473	7,743
3,324	(20)	(306)	4,385	7,678	141,972	231,816	7,729	225,703	240,771
382	-	(9)	-	591	61,636	64,047	591	63,019	64,047
858	192	244	689	1,005	53,547	91,881	1,005	88,598	92,051
4,564	172	(71)	5,074	9,274	257,155	387,744	9,325	377,320	396,869
-	-	-	-	-	124	1,397	-	4,551	4,551
-	-	-	-	-	989	1,238	-	50,402	50,402
4,564	172	(71)	5,074	9,274	258,268	390,379	9,325	432,273	451,822 (1)

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 50,733, 217, 5,829 ו-136,775 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעורף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-11,332 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירוג שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירוג שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-925 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-569 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- יורת החובות המסחריים כוללת יורת הלוואות לדירוג, בסך של כ-6,362 מיליוני ש"ח, של לזרים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 5-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 30 ביוני 2016									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 30.06.16 ⁽⁴⁾	פגום	בעיית ⁽⁶⁾	* מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל*	דירוג ביצוע בעיית ⁽⁶⁾	סך-הכל	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפסדי אשראי							
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לזוים בחו"ל									
ציבור - מסחרי									
2	-	1	-	142	463	-	463	463	חקלאות
1	-	-	-	85	146	85	919	919	כרייה וחציבה
9	-	(2)	11	27	3,287	27	6,420	6,582	תעשייה
94	8	14	53	78	6,666	78	9,288	9,892	בינוי ונדל"ן
6	(2)	(1)	-	574	1,403	-	1,537	1,595	אספקת חשמל ומים
14	9	4	6	108	1,964	108	2,627	2,720	מסחר
17	-	6	50	51	1,210	51	1,156	1,573	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
3	-	1	7	13	391	13	636	648	תחבורה ואחסנה
4	-	(27)	-	44	394	44	1,101	1,180	מידע ותקשורת
33	8	(8)	17	132	7,147	132	15,205	15,367	שירותים פיננסיים
6	-	2	1	1	747	1	1,083	1,221	שירותים עסקיים אחרים
13	-	(2)	15	15	306	15	655	711	שירותים ציבוריים וקהילתיים
202	23	(12)	160	554	22,974	554	41,090	42,871	סך-הכל מסחרי ⁽⁷⁾
1	-	-	-	12	555	12	543	565	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
33	2	(3)	33	39	1,761	39	2,906	2,968	אנשים פרטיים - אחר
236	25	(15)	193	605	25,290	605	44,539	46,404	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
4	-	1	-	-	22,962	-	37,136	37,136	בנקים בחו"ל ⁽⁸⁾
3	-	3	-	-	1,763	-	8,310	8,310	ממשלות חו"ל
243	25	(11)	193	605	50,015	605	89,985	91,850 ⁽¹⁾	סך-הכל פעילות בחו"ל
4,807	197	(82)	5,267	9,879	308,283	9,930	522,258	543,672	סך-הכל בישראל ובחו"ל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 14,585, 50,015, 8,217, 19,033 ו-19,033 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדירור, בסך של כ-49 מיליוני ש"ח, של לזוים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 5-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 30 ביוני 2015										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 30.06.15 ⁽⁴⁾	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	* מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל*	סך-הכל	דירוג ביצוע בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע ⁽⁵⁾	סך-הכל	סך-הכל	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	יתרת להפסדי אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בישראל (המשך)										
ציבור - מסחר										
20	(7)	(4)	26	37	2,018	2,744	37	2,459	2,753	חקלאות
7	-	(3)	-	8	2,101	2,772	8	3,141	3,180	כרייה וחציבה
495	(44)	(17)	992	2,393	19,120	40,035	2,420	36,760	41,365	תעשייה
623	(58)	(38)	895	1,419	20,620	53,599	1,449	51,387	54,093	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
536	(71)	(75)	544	1,032	19,270	23,362	1,032	22,526	23,671	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
53	(1)	(6)	1	1	5,647	8,712	1	10,472	10,567	אספקת חשמל ומים
1,006	91	264	1,330	2,893	26,930	37,516	2,903	33,912	38,092	מסחר
75	1	(3)	380	414	8,865	10,419	414	9,248	10,480	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
49	4	16	95	133	6,336	8,381	133	7,853	8,616	תחבורה ואחסנה
241	6	82	876	1,083	4,732	6,923	1,085	6,190	7,406	מידע ותקשורת
258	62	11	663	678	12,322	26,856	678	30,349	31,166	שירותים פיננסיים
101	10	13	91	176	7,449	11,664	176	10,842	11,804	שירותים עסקיים אחרים
48	(9)	(24)	52	89	5,724	7,626	89	7,309	7,650	שירותים ציבוריים וקהילתיים
3,512	(16)	216	5,945	10,356	141,134	240,609	10,425	232,448	250,843	סך-הכל מסחרי ⁽⁸⁾
389	-	5	-	665	58,063	60,584	665	59,263	60,584	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
834	85	36	653	923	49,848	86,952	923	83,723	87,000	אנשים פרטיים - אחר
4,735	69	257	6,598	11,944	249,045	388,145	12,013	375,434	398,427	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	163	1,465	-	5,094	5,094	בנקים בישראל ⁽⁹⁾
-	-	-	-	-	652	1,459	-	39,218	39,218	ממשלת ישראל
4,735	69	257	6,598	11,944	249,860	391,069	12,013	419,746	442,739 ⁽¹⁾	סך-הכל פעילות בישראל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 242, 40,435, 249,860, 6,231 ו-145,971 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-11,477 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיוור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-905 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,199 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור, בסך של כ-5,662 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (9) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 5-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 30 ביוני 2015										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 30.06.15 ⁽⁴⁾	פגום	בעיית ⁽⁶⁾	* מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל*	סך-הכל	דירוג ביצוע בעיית ⁽⁶⁾	אשראי ⁽⁵⁾	הכל	סך-הכל	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפסדי אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בחו"ל (המשך)										
ציבור - מסחרי										
15	-	-	27	27	47	62	27	26	62	חקלאות
-	-	-	-	-	136	332	-	915	915	כרייה וחציבה
14	6	(1)	4	17	3,182	5,126	17	6,361	6,771	תעשייה
69	3	-	139	139	6,108	8,340	139	7,695	8,840	בינוי ונדל"ן
7	-	-	-	-	631	1,938	-	2,233	2,234	אספקת חשמל ומים
12	31	-	17	17	1,698	2,308	17	2,209	2,420	מסחר
11	-	2	60	69	1,735	2,014	69	1,869	2,044	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
5	-	-	12	12	676	772	12	754	925	תחבורה ואחסנה
37	(4)	22	-	189	634	969	189	1,375	1,515	מידע ותקשורת
37	2	(3)	37	113	7,432	12,985	113	17,353	17,452	שירותים פיננסיים
5	(2)	1	1	77	605	856	77	911	994	שירותים עסקיים אחרים
19	(4)	(8)	20	20	622	858	20	1,117	1,153	שירותים ציבוריים וקהילתיים
231	32	13	317	680	23,506	36,560	680	42,818	45,325	סך-הכל מסחרי ⁽⁷⁾
3	-	-	-	4	564	579	4	566	579	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
48	7	2	46	56	2,031	3,007	56	3,011	3,079	אנשים פרטיים - אחר
282	39	15	363	740	26,101	40,146	740	46,395	48,983	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
5	-	1	-	-	19,360	20,610	-	34,123	34,123	בנקים בחו"ל ⁽⁸⁾
-	-	-	-	-	1,616	2,103	-	5,504	5,504	ממשלות חו"ל
287	39	16	363	740	47,077	62,859	740	86,022	88,610 ⁽¹⁾	סך-הכל פעילות בחו"ל
5,022	108	273	6,961	12,684	296,937	453,928	12,753	505,768	531,349	סך-הכל בישראל ובחו"ל

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 47,077, 13,103, 7,569, 405 ו-20,456 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור, בסך של כ-62 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 5-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2015									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.15 ⁽⁴⁾	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	* מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל*	דירוג ביצוע בעייתי ⁽⁶⁾	סך-הכל	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל	דירוג ביצוע
הוצאות (הכנסות) חשבונאיות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפסדי אשראי							
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לווים בישראל (המשך)									
ציבור - מסחרי									
25	(7)	1	25	39	2,062	2,747	39	2,467	2,754
7	-	(4)	-	6	2,226	2,829	6	3,219	3,256
469	(150)	(149)	879	2,249	17,805	38,146	2,291	36,962	39,357
636	(148)	(106)	637	1,305	20,576	56,887	1,328	54,988	57,262
515	(148)	(169)	583	1,056	19,891	23,801	1,056	22,958	24,147
61	(1)	2	1	2	6,091	9,696	2	10,986	11,054
1,170	298	626	1,293	2,301	26,609	37,092	2,310	33,353	37,452
70	5	(4)	234	266	9,432	10,608	266	9,558	10,640
42	(2)	4	96	141	6,538	8,717	141	7,967	8,914
234	20	91	715	912	4,029	6,246	913	5,682	6,735
218	82	(16)	453	465	13,887	26,691	465	30,756	31,362
108	24	34	81	171	8,311	12,555	171	11,593	12,583
51	(11)	(22)	42	55	5,997	8,001	55	7,705	8,008
3,606	(38)	288	5,039	8,968	143,454	244,016	9,043	238,194	253,524
389	-	5	-	634	60,569	63,161	634	61,919	63,161
809	252	174	672	999	51,825	90,171	999	85,242	90,193
4,804	214	467	5,711	10,601	255,848	397,348	10,676	385,355	406,878
-	-	-	-	-	51	1,374	-	4,439	4,439
-	-	-	-	-	813	1,065	-	44,907	44,907
4,804	214	467	5,711	10,601	256,712	399,787	10,676	434,701	456,224 ⁽¹⁾

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 5,656,119,45,943,256,712 של 147,794 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים בסך של כ-11,700 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירוג שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירוג שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-829 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,029 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדירוג, בסך של כ-6,067 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 5-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2015									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.15 ⁽⁴⁾	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	* מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל*	סך-הכל	דירוג ביצוע בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע ⁽⁵⁾	אשראי	אשראי
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	ייתר	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לווים בחו"ל (המשך)									
ציבור - מסחרי									
-	-	-	-	17	20	-	20	20	20
-	-	-	-	153	349	-	1,003	1,003	1,003
10	6	(1)	1	14	3,225	14	6,907	6,923	6,923
88	(22)	9	123	163	6,338	163	9,397	9,566	9,566
6	-	(2)	-	-	592	-	2,078	2,078	2,078
9	31	(1)	10	33	2,037	33	2,882	3,004	3,004
16	-	8	55	64	1,731	64	1,967	2,030	2,030
6	-	1	10	10	548	10	782	794	794
37	(4)	15	-	202	650	202	1,651	1,721	1,721
45	(5)	(2)	30	101	8,153	101	18,064	18,171	18,171
6	(3)	2	1	1	669	1	1,092	1,105	1,105
18	(5)	(26)	17	17	430	17	881	898	898
241	(2)	3	247	605	24,543	605	46,724	47,313	47,313
3	-	-	-	6	551	6	555	569	569
35	16	6	32	46	1,969	46	3,147	3,220	3,220
279	14	9	279	657	27,063	657	50,426	51,102	51,102
3	-	(1)	-	-	24,186	-	37,524	37,524	37,524
-	-	-	-	-	1,751	-	7,607	7,607	7,607
282	14	8	279	657	53,000	657	95,557	96,233 ⁽¹⁾	96,233
5,086	228	475	5,990	11,258	309,712	11,333	530,258	552,457	552,457

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים, כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 14,407, 53,000, 7,132, 21,694 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיר שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיר, בסך של כ-59 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- לא כולל יתרת מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

3.2.3. סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים גדולים

טבלה 6-3: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

30 ביוני 2016			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
3	783	5,843	6,626
תעשייה			
1	274	1,389	1,663
בינוי ונדל"ן - בינוי			
2	1,930	926	2,856
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
1	1,661	2,064	3,725
אספקת חשמל ומים			
1	1,013	289	1,302
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל			
2	3,473	1,063	4,536
שירותים פיננסיים			
10	9,134	11,574	20,708
סך-הכל			

טבלה 7-3: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ל-6 הלווים הגדולים לפי ענפי משק

30 ביוני 2016			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	177	3,472	3,649
אספקת חשמל ומים			
2	2,282	393	2,675
תעשייה			
1	1,191	670	1,861
שירותים פיננסיים			
1	274	1,389	1,663
בינוי ונדל"ן - בינוי			
1	606	885	1,491
תעשייה			
6	6,191	8,873	15,064
סך-הכל			

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

3.2.4. סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

טבלה 8-3: יתרות סיכון האשראי לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" (להלן – הוראה 313), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313)

30 ביוני 2016						
שיעור מההון הרגולטורי	חבות נטו ⁽⁵⁾	ניכויים ⁽⁴⁾	מזה: סיכון אשראי חבות ברוטו ⁽³⁾ חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	
						במיליוני ש"ח
15.63%	7,658	77	7,735	323	3,048	4,679 קבוצת לווים א'

- (1) לאחר ניכוי יתרת מחיקות חשבונאיות ויתרות הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני.
- (2) סיכון האשראי החוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) הסכום כולל ערבויות צד ג' מחוץ לקבוצה.
- (4) ניכויים המותרים בהתאם להוראה 313, הכוללים בעיקר פיקדונות המופקדים בבנק, אגרות-חוב שהונפקו על-ידי מדינת ישראל, כתבי שיפוי של מדינת ישראל או גופים פיננסיים המותרים בניכוי.
- (5) הנתונים המוצגים לעיל מייצגים חשיפה לקבוצות לווים והינם לאחר הפחתת הניכויים המותרים בהוראה 313 ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני. לפיכך, נתונים אלה אינם ברי השוואה לנתונים בדבר חבות לווים המפורטים בגילויים אחרים בדוח.

3.2.5. חשיפת אשראי למדינות זרות

סיכון חשיפת האשראי למדינות זרות מבטא את האפשרות שאירוע כלכלי, פוליטי או אירוע אחר במדינה זרה יפגע בשווי נכסי קבוצת הבנק, או ישפיע באופן שלילי על יכולת החייבים במדינה לעמוד בהתחייבויותיהם כלפי קבוצת הבנק. סיכון החשיפה למדינות זרות כולל חשיפה מאזנית מעבר לגבול (סך החשיפה המאזנית של הבנק בישראל לתושבי מדינה זרה, בתוספת סך החשיפות המאזניות של שלוחות הבנק בחו"ל לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה), וכן חשיפה מאזנית של שלוחות הבנק בחו"ל לתושבים מקומיים באותן מדינות בניכוי התחייבויות השלוחות. סיכון חשיפה מאזנית מעבר לגבול הינו הסיכון שפעולות שיינקטו על-ידי ממשלות זרות ימנעו את היכולת להמיר מטבע ו/או להעביר כספים מחוץ למדינה (Transfer Risk), ובכך ישפיעו על יכולת החברות והלקוחות לבצע עסקות מעבר לגבול. להרחבה ראה הדיווח השנתי וכן מידע בדבר סיכון כלכלי- מצב המשק בעולם.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

חלק א' - מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך כסום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

טבלה 9-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾

ליום 30 ביוני 2016													
חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾			חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾										
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	מזה: סיכון חוץ-מאזנית אשראי חוץ-מאזני בעייתי ⁽⁴⁾		חובות פגומים ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול		לאחרים	לממשלות ⁽³⁾ לבנקים	
	לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה				חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות			
במיליוני ש"ח													
המדינה													
6,687	2,876	112	7,387	22	242	21,221	11,658	13,014	24,672	2,854	2,749	3,960	א. ארצות-הברית
431	404	-	170	-	-	8,164	7,329	-	7,329	66	769	-	ב. שוויץ
6,912	2,513	-	2,695	-	-	9,481	56	-	56	4,530	4,767	128	ג. אנגליה
9,840	6,612	9	4,944	209	234	17,570	1,118	776	1,894	8,292	6,369	1,791	ד. אחרות
23,870	12,405	121	15,196	231	476	56,436	20,161	13,790	33,951	15,742	14,654	5,879	סך-כל החשיפות למדינות זרות
731	362	-	1,338	101	102	2,160	1,067	775	1,842	948	121	24	מזה: סך החשיפות למדינות LDC
203	261	-	332	-	-	464	-	-	-	230	232	2	מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIIGS: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים". הסכום כולל את נתוני תורכיה, כמפורט בטבלה לעיל.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה. חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(4) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 9-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾ (המשך)

ליום 30 ביוני 2015												
		חשיפה חוץ-מאזנית ⁽⁴⁾⁽²⁾			חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾							
חשיפה מאזנית מעבר לגבול		מזה: סיכון	סך חשיפה חוץ-מאזנית אשראי	חובות פגומים ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני בעיית ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול		
לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	חוץ-מאזני בעיית ⁽⁴⁾				חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לממשלות ⁽³⁾ לבנקים		
במיליוני ש"ח												
המדינה												
א. ארצות-הברית												
5,598	3,070	102	8,967	51	110	16,370	7,702	9,697	17,399	4,182	3,027	1,459
ב. שוויץ												
423	587	-	273	-	-	6,439	5,429	-	5,429	49	961	-
ג. אנגליה												
6,710	2,917	-	2,915	-	2	9,720	93	-	93	3,944	5,558	125
ד. אחרות												
10,603	10,497	13	4,792	168	244	22,691	1,591	1,085	2,676	10,132	9,420	1,548
סך-כל החשיפות למדינות זרות												
23,334	17,071	115	16,947	219	356	55,220	14,815	10,782	25,597	18,307	18,966	3,132
מזה: סך החשיפות למדינות LDC												
1,031	520	-	1,661	106	109	3,094	1,543	1,085	2,628	1,032	369	150
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIIGS: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד												
223	291	-	315	-	-	514	-	-	-	286	227	1

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים". הסכום כולל את נתוני תורכיה, כמפורט בטבלה לעיל.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה. חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(4) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 9-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾ (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2015													
חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾			חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾										
חשיפה מאזנית מעבר לגבול		מזה: סיכון חוץ-מאזנית אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	סך חשיפה חוץ-מאזנית	חובות פגומים ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול		לממשלות ⁽³⁾ לבנקים	
לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה					חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים				
במיליוני ש"ח													
המדינה													
7,368	2,096	55	9,194	41	129	23,846	14,382	12,808	27,190	3,826	2,055	3,583	א. ארצות-הברית
373	163	-	229	-	1	7,586	7,050	-	7,050	32	504	-	ב. שוויץ
6,500	1,988	-	2,637	-	1	8,563	75	-	75	3,509	4,850	129	ג. אנגליה
10,296	6,563	14	5,447	155	234	18,044	1,185	936	2,121	9,140	5,802	1,917	ד. אחרות
24,537	10,810	69	17,507	196	365	58,039	22,692	13,744	36,436	16,507	13,211	5,629	סך-כל החשיפות למדינות זרות
892	456	-	1,627	94	92	2,468	1,120	935	2,055	1,012	269	67	מזה: סך החשיפות למדינות LDC
234	210	-	394	-	-	444	-	-	-	278	166	-	מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIIGS: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים". הסכום כולל את נתוני תורכיה, כמפורט בטבלה לעיל.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה. חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגדרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(4) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

חלק ב' - מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך:

31 בדצמבר 2015		30 ביוני 2015		30 ביוני 2016	
חשיפה חוץ-מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה חוץ-מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה חוץ-מאזנית	חשיפה מאזנית
במיליוני ש"ח					
1,262	2,732	1,035	2,738	1,167	3,140
צרפת					

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

חלק ג' - מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות:

טבלה 10-3: תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות⁽¹⁾

לתקופה של שלושה חודשים המסתיימת ביום 30.06.2016					
אירלנד	פורטוגל	איטליה	ספרד	סך-הכל	
במיליוני ש"ח					
153	11	162	210	536	סכום החשיפה בתחילת התקופה
(20)	(9)	(2)	(22)	(53)	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
שינויים ביתר החשיפות:					
-	-	1	1	2	חשיפות שהתווספו
-	-	-	1	1	הכנסת ריבית שנצברה
(1)	(1)	(1)	(19)	(22)	סכומים שנגבו
132	1	160	171	464	סכום חשיפה בסוף התקופה

לתקופה של שישה חודשים המסתיימת ביום 30.06.2016					
אירלנד	פורטוגל	איטליה	ספרד	סך-הכל	
במיליוני ש"ח					
155	13	53	223	444	סכום החשיפה בתחילת התקופה
(28)	(11)	104	(14)	51	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
שינויים ביתר החשיפות:					
6	-	5	2	13	חשיפות שהתווספו
-	-	-	2	2	הכנסת ריבית שנצברה
(1)	(1)	(2)	(42)	(46)	סכומים שנגבו
132	1	160	171	464	סכום חשיפה בסוף התקופה

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 10-3: תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות⁽¹⁾ (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים המסתיימת ביום 30.06.2015					
אירלנד	פורטוגל	איטליה	ספרד	סך-הכל	
במיליוני ש"ח					
214	13	50	179	456	סכום החשיפה בתחילת התקופה
(39)	1	81	(5)	38	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
שינויים ביתר החשיפות:					
-	-	3	26	29	חשיפות שהתווספו
-	-	1	1	2	הכנסת ריבית שנצברה
-	-	(6)	(5)	(11)	סכומים שנגבו
175	14	129	196	514	סכום חשיפה בסוף התקופה

לתקופה של שישה חודשים המסתיימת ביום 30.06.2015					
אירלנד	פורטוגל	איטליה	ספרד	סך-הכל	
במיליוני ש"ח					
199	1	50	161	411	סכום החשיפה בתחילת התקופה
(20)	13	82	(18)	57	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
שינויים ביתר החשיפות:					
-	-	4	57	61	חשיפות שהתווספו
-	-	1	2	3	הכנסת ריבית שנצברה
(4)	-	(8)	(6)	(18)	סכומים שנגבו
175	14	129	196	514	סכום חשיפה בסוף התקופה

לשנת 2015					
אירלנד	פורטוגל	איטליה	ספרד	סך-הכל	
במיליוני ש"ח					
199	1	50	161	411	סכום החשיפה בתחילת התקופה
(37)	12	19	(18)	(24)	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
שינויים ביתר החשיפות:					
1	-	6	81	88	חשיפות שהתווספו
-	-	-	4	4	הכנסת ריבית שנצברה
(8)	-	(22)	(5)	(35)	סכומים שנגבו
155	13	53	223	444	סכום חשיפה בסוף התקופה

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגדרי אשראי.

3.2.6. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

במסגרת פעילותה העסקית השוטפת, חשופה קבוצת הבנק לסיכון הנובע מחשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים. סיכון זה בא לידי ביטוי בפעילויות מגוונות מול מוסדות פיננסיים, כגון: עסקות המתבצעות בחדרי העסקות של הבנק – הפקדות יתרות מטבע-חוץ ונגזרים, רכישת אגרות-חוב אשר הונפקו על-ידי אותם מוסדות, מימון סחר חוץ לסוגיו, פעילות בשוק ההון וניהול חשבונות. מוסדות פיננסיים זרים כוללים בנקים, בנקים להשקעות, חברות ביטוח, חברות ברוקר/דילר וגופים מוסדיים.

החשיפה למוסדות פיננסיים זרים מושפעת, הן מחוסנו הספציפי של כל מוסד ומוסד והן מסיכון המדינות בהן הוא פועל, ויכולה להיות מושפעת מאירועים שיתרחשו במדינה הזרה העלולים לגרום להפחתת השווי של נכסי הבנק, או לפגוע ביכולתם של המוסדות הזרים לכבד את התחייבויותיהם, לרבות כלפי קבוצת הבנק, וביניהם: משבר פיננסי או כלכלי, השלכות של שינויים במצב הפוליטי בארצות השונות, אי יציבות חברתית ועוד. יודגש, כי רוב חשיפות האשראי של קבוצת הבנק כלפי מוסדות פיננסיים זרים הינן כלפי בנקים, כאשר מרבית החשיפות הן כלפי מערכת הבנקאות במערב אירופה ובצפון אמריקה, בעוד שהחשיפה למוסדות פיננסיים אחרים נמוכה יחסית.

הבנק נוקט בצעדים למזעור הסיכונים על-ידי ניתוב הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים אל מוסדות עמם נחתמו הסכמי CSA (Credit Support Annex) שהם הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבות יומית, לרוב המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם. כמו-כן הבנק נוקט בצעדים לניטרול סיכוני סליקה על-ידי ביצוע פעילות הסליקה במטבעות באמצעות המסלוקה הבינלאומית הידועה בשם (Continuous Linked Settlement) CLS.

בחינת מדיניות האשראי נמשכת כל העת תוך התאמתה להתפתחויות בשווקים העולמיים. בנוסף הבנק מקיים מעקב ובקרה שוטפים אחרי החוסן הפיננסי והחשיפות כלפי כל המוסדות הפיננסיים עמם יש פעילות. המעקב מתבסס, בין היתר, על בחינה שוטפת של מספר אינדיקטורים: התייחסות חברות הדירוג הבינלאומיות, תנודות מחירים בשוקי ההון, לרבות מחירי הביטוח לנכסים פיננסיים (CDS), הדוחות הכספיים, תחזיות והערכות מקרו כלכליות ובחינת יכולת המדינות לתמוך בסקטור הפיננסי במידת הצורך. לפרטים בדבר שינויים בסביבת הסיכון ראה [סיכון כלכלי](#) להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 11-3: חשיפה למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

30 ביוני 2016			
סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח			
5,918	1,314	4,604	דירוג אשראי חיצוני⁽⁵⁾
			AAA עד AA-
14,387	1,075	13,312	A+ עד A-
2,974	166	2,808	BBB+ עד BBB-
26	17	9	BB+ עד B-
-	-	-	פחות מ-B-
128	22	106	כלא דירוג**
23,433	2,594	20,839	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים*
-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾
-	-	-	מזה: יתרת חובות פגומים
-	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
23,433	2,594	20,839	סך-הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים לאחר ניכוי יתרת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
7	1	6	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

- * היתרות כוללות חשיפה של קבוצת הבנק למוסדות הפיננסיים במדינות הבאות:
- 90 - סך חשיפה של כ-121 מיליון ש"ח, מזה סך של 46 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 69 מיליון ש"ח בדירוג BBB+, סך של 3 מיליון ש"ח בדירוג BBB- והיתרה בסך של 3 מיליון ש"ח בדירוג BB+ (סך חשיפה בסוף שנת 2015 הייתה כ-161 מיליון ש"ח, מזה סך של 46 מיליון ש"ח בדירוג BBB+, סך של 112 מיליון ש"ח בדירוג BBB, והיתרה בסך של 3 מיליון ש"ח בדירוג BB+).
- אירלנד - סך חשיפה של כ-6 מיליון ש"ח ללא דירוג. (סך החשיפה בסוף שנת 2015 הייתה כ-12 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-3 מיליון ש"ח בדירוג AA-, והיתרה בסך של 9 מיליון ש"ח ללא דירוג).
- איטליה - סך חשיפה של כ-235 מיליון ש"ח, בדירוג BBB- (סך החשיפה בסוף שנת 2015 הייתה כ-145 מיליון ש"ח, מזה כ-144 מיליון ש"ח בדירוג BBB- והיתרה בסך כ-1 מיליון ש"ח בדירוג B-).
- ביוון ובפורטוגל החשיפה למוסדות פיננסיים הינה מזערית ומסתכמת בפחות ממיליון ש"ח.
- ** מזה מסלקות בחו"ל המהוות 53% מהיתרה. הסכום הנותר מפוזר בשורה ארוכה של בנקים ומוסדות פיננסיים. (31.12.15: 74% מהיתרה).
- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו. אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
- (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבייות והתחייבויות לתמן אשראי. אינו כולל סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.
- (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות S&P, Fitch, Moody's. הדירוג מעודכן ליום 21 ביולי 2016 (31.12.15: הדירוג מעודכן ליום 27 בינואר 2016).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 11-3: חשיפה למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾ (המשך)

31 בדצמבר 2015			
סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	במיליוני ש"ח
דירוג אשראי חיצוני⁽⁵⁾			
3,769	2,080	5,849	AAA עד AA-
11,272	999	12,271	A+ עד A-
2,423	231	2,654	BBB+ עד BBB-
93	20	113	BB+ עד B-
-	-	-	פחות מ-B-
226	23	249	כלא דירוג**
17,783	3,353	21,136	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים*
-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעיית ⁽⁴⁾
-	-	-	מזה: יתרת חובות פגומים
-	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
17,783	3,353	21,136	סך-הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים לאחר ניכוי יתרת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
3	1	4	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

* היתרות כוללות חשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים במדינות הבאות:
 ספרד - סך חשיפה של כ-121 מיליון ש"ח, מזה סך של 46 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 69 מיליון ש"ח בדירוג BBB+, סך של 3 מיליון ש"ח בדירוג BBB- והיתרה בסך של 3 מיליון ש"ח בדירוג BB+ (סך חשיפה בסוף שנת 2015 הייתה כ-161 מיליון ש"ח, מזה סך של 46 מיליון ש"ח בדירוג BBB+, סך של 112 מיליון ש"ח בדירוג BBB, והיתרה בסך של 3 מיליון ש"ח בדירוג BB+).
 אירלנד - סך חשיפה של כ-6 מיליון ש"ח ללא דירוג. (סך החשיפה בסוף שנת 2015 הייתה כ-12 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-3 מיליון ש"ח בדירוג AA-, והיתרה בסך של 9 מיליון ש"ח ללא דירוג).
 איטליה - סך חשיפה של כ-235 מיליון ש"ח, בדירוג BBB- (סך החשיפה בסוף שנת 2015 הייתה כ-145 מיליון ש"ח, מזה כ-144 מיליון ש"ח בדירוג BBB- והיתרה בסך כ-1 מיליון ש"ח בדירוג B-).
 ביוון ובפורטוגל החשיפה למוסדות פיננסיים הינה מזערית ומסתכמת בפחות ממיליון ש"ח.
 ** מזה מסלקות בחו"ל המהוות 53% מהיתרה. הסכום הנותר מפוזר בשורה ארוכה של בנקים ומוסדות פיננסיים. (31.12.15: 74% מהיתרה).
 (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו. אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
 (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
 (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי. אינו כולל סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.
 (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
 (5) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות S&P-Fitch, Moody's. הדירוג מעודכן ליום 21 ביולי 2016 (31.12.15: הדירוג מעודכן ליום 27 בינואר 2016).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 30 ביוני 2016 בכ-23.4 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-2.3 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-21.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2015. עלייה זו נבעה מגידול בחשיפה המאזנית בסך כ-3 מיליארד ש"ח, שקוזה חלקית על-ידי קיטון של 0.7 מיליארד ש"ח בחשיפה החוץ-מאזנית.

כ-87% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A- ומעלה. החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-91% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, 5% במוסדות פיננסיים אחרים, ו-4% בחברות ביטוח.

עיקר החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים בארצות-הברית (19%), ובמדינות מערב אירופה (72%). ענף "בנקים בחו"ל" בגילוי על סיכון אשראי לפי ענפי משק בפרק סקירת הסיכונים כולל רק את החשיפות בגין בנקים חו"ל, כולל בנקים מרכזיים. מוסדות פיננסיים מוצגים בעיקר בענף שירותים פיננסיים. כמו-כן כולל "סיכון האשראי הכולל" יתרות מאזניות וחוף-מאזניות בגין נגזרים. הטבלה לעיל אינה כוללת חשיפה בגין בנקים מרכזיים כמו גם יתרות חוף-מאזניות בגין נגזרים. סך "חובות וסיכון אשראי חוף-מאזני" בגילוי על סיכון אשראי לפי ענפי משק בפרק סקירת הסיכונים כולל אשראי לציבור ופיקדונות בבנקים אך אינו כולל אגרות-חוב וניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר הכלולים בטבלה לעיל. אשראי מאזני וחוף-מאזני בגין נגזרים אינו נכלל בסך "חובות וסיכון אשראי חוף-מאזני". לעומת זאת, הטבלה לעיל כוללת יתרות מאזניות בגין נגזרים.

3.2.7. סיכונים בתיק הלוואות לדיוור

טבלה 12-3: סיכונים בתיק הלוואות לדיוור

יתרה ליום		
31.12.15	30.06.15	30.06.16
במיליוני ש"ח		
יתרות אשראי		
67,246	64,351	68,602
2,135	2,555	1,901
132	159	115
69,513	67,065	70,618
סך-הכל		
לשישה חודשים שהסתיימו ביום		
31.12.15	30.06.15	30.06.16
במיליוני ש"ח		
ביצוע		
הלוואות מכספי האוצר		
4	2	2
7	4	2
11	6	4
15,180	7,399	6,125
15,191	7,405	6,129
3,054	1,878	636
18,245	9,283	6,765
סך-הכל הלוואות שניתנו		

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

התפתחות יתרות אשראי לדיוור

טבלה 13-3: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיוור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

שיעור שינוי בתקופה	סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד				
		ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		
		יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	
2.0%	68,602	0.9%	604	29.6%	20,273	19.0%	13,023	36.1%	24,791	14.4%	9,911	30.06.16
8.3%	67,246	1.0%	678	30.8%	20,724	19.6%	13,179	35.5%	23,880	13.1%	8,785	31.12.15

היקף החוב הבעייתי

בשנים האחרונות ניכרת ירידה מתמשכת בשיעור הסכומים בפיגור מתוך יתרות האשראי ובהיקפי הפרשה להפסדי אשראי.

טבלה 14-3: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיוור והפרשה להפסדי אשראי

שיעור חוב בעייתי	חוב בעייתי במיליוני ש"ח	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור	הפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור (כולל הפרשה קבוצתית) במיליוני ש"ח	שיעור הפיגור	סכום בפיגור מעל 90 יום	יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח	
1.3%	886	0.7%	453	0.2%	118	68,602	30.06.16
1.4%	949	0.7%	453	0.2%	111	67,246	31.12.15
1.7%	1,029	0.7%	445	0.2%	121	62,114	31.12.14

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2016

כימות ומדידת הסיכון – תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק.

גידור הסיכון: הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית.

הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. קיימים אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, אינפלציה חדה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור. דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות מנהל החטיבה הקמעונאית ובהשתתפות מנהל החטיבה לניהול סיכונים וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון. הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפרשה הכלכלית בתיק המשכנתאות. בנוסף מבוצעים תרחישי מאמץ על תיק המשכנתאות ומנותחת ההשפעה על התיק עצמו ועל כלל הבנק. התרחישים כוללים התייחסות לירידה חדה במחירי הדיור, עלייה בריבית ועלייה ברמת האבטלה במשק.

כמו-כן, קיימים הסדרי ביטוח – ביטוח חיים וביטוח מבנה. בנוסף, בהלוואות שאושרו עד ליום 1 בנובמבר 2012 נהג הבנק לדרוש ביטוח אשראי בהלוואות בהן LTV גבוה משיעור של 75%. החל מיום 1 בנובמבר 2012 לא ניתן לאשר הלוואות בשיעור מימון העולה על 75%.

לפרטים נוספים, ראה פרק "מגזר הלוואות לדיור" לעיל.

טבלה 3-15: ההתפתחות הרבעונית של יתרות האשראי לדיור

2015				2016		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
במיליוני ש"ח						
62,568	64,351	65,979	67,246	67,438	68,602	יתרות לסוף תקופה
0.7%	2.8%	2.5%	1.9%	0.3%	1.7%	שינוי ביתרות
3,467	3,932	3,971	3,810	2,864	3,261	ביצוע הלוואות חדשות

ברבעון השני של שנת 2016 חלה עלייה הן בקצב הביצועים החדשים והן ביתרות התיק בהשוואה לרבעון הראשון.

כימות ומדידת הסיכון – ביצוע אשראי לדיור

אישור הלוואות לדיור מתבצע בהתאם למדרג סמכויות המגלם את מהות בקשת האשראי והסיכון הגלום בה. כימות ומדידת סיכון האשראי לדיור מבוצעים במספר רמות: רמת הלקוח הבודד וכן ברמת כלל תיק האשראי של הבנק. לצורך כך, פותחו ויושמו תהליכי כימות ומדידה, המשלבים הערכות מומחים בתחום האשראי לדיור ומודלים סטטיסטיים. במסגרת כימות הסיכון מבוצעת בחינה ממוקדת בנושא בחינת כושר החזר כולל בחינת רגישות לשינויים אפשריים בכושר החזר כתוצאה משינוי אפשרי בשיעור הריבית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

נתוני הלוואות לדיור

טבלה 16-3: מאפיינים שונים של אשראי לדיור - שיעור מסך הביצועים החדשים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.06.15	30.09.15	31.12.15	31.03.16	30.06.16	
מאפיינים					
30.4%	33.1%	34.9%	31.2%	27.0%	שיעור מימון מעל 60%
0.7%	0.4%	0.5%	0.3%	0.2%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
0.2%	0.1%	0.1%	0.2%	0.1%	שיעור מימון מעל 60% וגם שיעור החזר מעל 40%
28.9%	30.1%	29.5%	30.3%	29.9%	שיעור הביצועים בריבית המשתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים (הגבלת בנק ישראל 33.3%)
2.7%	2.5%	3.0%	3.3%	2.8%	שיעור הלוואות לכל מטרה
16.4%	18.2%	14.8%	15.3%	15.2%	שיעור הלוואות להשקעה מרכישה
658	689	663	613	686	הלוואה ממוצעת לרכישה (באלפי ש"ח) - ללא מיחזורי אוצר
21.2	21.9	22.5	22.8	23.3	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים (ללא גישור)
21.5%	26.5%	29.2%	30.8%	33.9%	שיעור מעל 25 שנה (כולל מיחזורים)
1.31%	1.29%	1.23%	1.19%	1.19%	שיעור שולי של יתרות לווים מעל 5 מיליון ש"ח

יצוין כי שיעורי המימון חושבו על-פי הוראת דיווח לפיקוח על הבנקים מספר 876 - דוח על הלוואות לדיור.

ברבעון השני של שנת 2016, נמשכה הירידה בשיעורי המימון מעל 60% ובשיעור החזר מהכנסה מעל 40%. מנגד, נמשכת העלייה בשיעור הביצועים מעל 25 שנה, ובתקופת הפירעון הממוצעת לרכישה (ערכים יחסית גבוהים לשנים האחרונות) כתוצאה מעליית מחירי הדירות ומהורדת שיעורי המימון ושיעורי החזר.

3.3. סיכון שוק

- סיכון שוק - סיכון להפסד או ירידת-ערך הנובע משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים, וברמה הכוללת שינוי בשווי הכלכלי של הבנק, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים, ובכלל זה:
- סיכון ריבית - סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי ריבית במטבעות השונים.
 - סיכון מטבע - סיכון להפסד כתוצאה משינויי שערי חליפין.
 - סיכון אינפלציה - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן.
 - סיכון מחיר מניות - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי המניות או מדדי המניות.
 - סיכון מרווחי אשראי - סיכון להפסד כתוצאה משינוי במרווח בין התשואה לפדיון אגרות-החוב קונצרניות הנסחרות בשווקים לבין הריבית חסרת הסיכון הרלוונטית.
 - סיכון תנודתיות - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי התנודתיות המצוטטים בשוק.
 - סיכון מרווח (Basis spread) - סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים, או בסיסי ריבית שונים;

לפירוט והרחבה בנושא מבנה וארגון ניהול סיכונים השוק ראה הדיווח השנתי.

3.3.1. סיכון ריבית

סיכון הריבית כהגדרתו לעיל, כולל גם את גורמי הסיכון הבאים:

סיכון תמחור מחדש (Repricing Risk) – סיכון הנובע מהבדלי עיתוי בתקופות לפירעון (בריבית הקבועה) ובמועדי התמחור מחדש (בריבית המשתנה);

סיכון עקום התשואה (Yield curve risk) – סיכון הנובע משינויים שונים בשיעורי הריבית לתקופות פירעון שונות ויבואו לידי ביטוי בשינוי שיפוע העקום (תלילות או השטחה) או בצורתו (פיתול);

סיכון בסיס (סיכון מרווח, Basis spread) – סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים;

סיכון אופציונליות – נובע מזכויות מימוש שונות הגלומות בנכסים והתחייבויות (לדוגמה הזכות למשיכת כספים בכל עת, לעיתים ללא קנסות);

חשיפת ערך – אומדן השינוי הצפוי בערך הכלכלי (ההון הפיננסי) כתוצאה משינוי הריבית;

חשיפת ההכנסה החשבונאית – השינוי הצפוי בהכנסה החשבונאית בשנה הקרובה כתוצאה משינוי הריבית.

הבנק, בדומה לבנקים בעולם, חשוף לסיכון הריבית הן בתיק הבנקאי והן בתיק למסחר. סיכון ריבית הוא סיכון מובנה בפעילות הבנקאית, עיקר החשיפות לסיכון זה נובעות מניהול התיק הבנקאי. ניהול סיכון הריבית הינו חלק מניהול החשיפות לסיכונים השוק כמתואר בדיווח השנתי.

סיכון ריבית בתיק הבנקאי – מתייחס להשפעה הפוטנציאלית של שינויים בעקומי הריבית השונים על הערך הכלכלי של ההון, ו/או על ההכנסה החשבונאית. הסיכון נוצר במהלך הפעילות הבנקאית השוטפת והיזומה של הבנק, ונובע ממתן שירות שוטף לקהל הרחב ולמגזר העסקי והפיננסי ומפעילויות אחרות, ובכללן חשיפת הריבית הנובעת מניהול תיקי ההשקעות. הסיכון נובע מהבדלים במבנה הנכסים והתחייבויות – פערי מגזר, תקופה, בסיסי ריבית, מועדי חידוש ריבית ועוד.

החשיפה לסיכון נמדדת בשני המישורים: (א) חשיפת ערך – הערכה של שינוי הערך הכלכלי של התיק הבנקאי כתוצאה משינוי בעקום הריבית; (ב) רגישות ההכנסה החשבונאית – השינויים הצפויים להכנסה (החשבונאית) בתיק הבנקאי כתוצאה משינויים בעקום התשואות (בהנחת רמה קבועה של יתרות). חשיפת ההכנסה נמדדת אף היא בשני מישורים: רגישות ההכנסה של כלל התיק הבנקאי בשנה הקרובה (12 החודשים הבאים), ורגישות ההכנסה (המיידית) של המכשירים הנמדדים חשבונאית לפי MtM (למעט גידורים חשבונאיים). הבנק בחר להתמקד בניהול חשיפת הערך, כאשר מוטלות מגבלות גם על רגישויות ההכנסה כאמור לעיל. כמו-כן בוחן הבנק את רגישות ההון החשבונאי לזעזוע שוק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

ניתוח רגישות השווי ההוגן

טבלה 17-3: שווי הוגן לפי מגזרי הצמדה

30 ביוני 2016					
סך-הכל	מטבע-חוץ**			מטבע ישראלי	
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד
במיליוני ש"ח					
417,704	10,503	9,496	62,205	49,666	285,834
נכסים פיננסיים*					
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים***					
690,067	25,095	33,101	247,475	24,029	360,367
התחייבויות פיננסיות*					
389,046	5,394	14,195	84,697	44,602	240,158
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים***					
691,079	26,497	28,075	229,563	24,801	382,143
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים					
27,646	3,707	327	(4,580)	4,292	23,900
31 בדצמבר 2015					
סך-הכל	מטבע-חוץ**			מטבע ישראלי	
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד
במיליוני ש"ח					
409,180	11,091	9,953	66,154	51,595	270,387
נכסים פיננסיים*					
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים***					
690,387	20,399	31,754	244,086	19,173	374,975
התחייבויות פיננסיות*					
382,142	5,729	14,963	82,877	42,693	235,880
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים***					
691,402	22,796	26,436	231,205	21,568	389,397
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים					
26,023	2,965	308	(3,842)	6,507	20,085

* כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים.
 ** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
 *** סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, כשהם מהוונים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 18-3: השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא-כספיים

30 ביוני 2016										
שינוי בשווי הוגן		שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית**								
סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	מטבע-חוץ*			מטבע ישראלי			לא-צמוד	צמוד למדד
			אחר	אירו	דולר	לא-צמוד	צמוד למדד			
במיליוני ש"ח										
(3.6%)	(1,003)	26,643	3,520	173	(4,452)	4,312	23,090	גידול מידי מקביל של אחוז אחד		
(0.6%)	(153)	27,493	3,562	213	(4,391)	4,295	23,814	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז		
3.6%	998	28,644	3,623	263	(4,302)	4,288	24,772	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד		

השינוי בשיעורי הריבית

31 בדצמבר 2015										
שינוי בשווי הוגן		שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית**								
סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	מטבע-חוץ*			מטבע ישראלי			לא-צמוד	צמוד למדד
			אחר	אירו	דולר	לא-צמוד	צמוד למדד			
במיליוני ש"ח										
(4.5%)	(1,178)	24,845	2,974	240	(4,083)	6,439	19,275	גידול מידי מקביל של אחוז אחד		
(0.1%)	(28)	25,995	3,065	300	(3,867)	6,485	20,012	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז		
5.7%	1,478	27,501	3,175	378	(3,590)	6,558	20,980	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד		

* לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.

** שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך-הכל שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא-כספיים) בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

לפרטים נוספים בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

3.3.1.2. חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

טבלה 19-3: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

30 ביוני 2016						
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 20 עד 30 שנים	מעל 30 שנים
במיליוני ש"ח						
א. מטבע ישראלי לא-צמוד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים						
205,506	23,044	23,849	16,374	6,059	5,547	1,919
66,382	103,733	71,350	59,387	27,130	26,297	448
977	1,406	743	869	259	1,394	-
272,865	128,183	95,942	76,630	33,448	33,238	2,367
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
207,799	8,641	9,983	8,189	3,620	1,473	344
73,109	108,864	77,152	65,059	27,259	26,600	524
1,398	1,017	1,086	75	-	-	-
282,306	118,522	88,221	73,323	30,879	28,073	868
מכשירים פיננסיים, נטו						
(9,441)	9,661	7,721	3,307	2,569	5,165	1,499
(9,441)	220	7,941	11,248	13,817	18,982	20,481

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור. השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הגדלת השווי הוגן ב-69 מיליוני ש"ח והקטנת מח"מ הנכסים ופער המח"מ ב-0.03 שנה.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה **ביאור 15** לתמצית הדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרו כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

2015 בדצמבר 31			2015 ביוני 30			2016 ביוני 30				
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכלל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכלל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכלל שווי הוגן	כלל תקופת פירעון	מעל 20 שנה
									במיליוני ש"ח	
0.51	2.63	270,379	0.50	2.70	258,762	0.50	2.43	285,826	3,405	123
1.11		370,007	1.12		370,520	1.16		354,727	-	-
2.65		4,976	1.66		8,795	2.21		5,648	-	-
⁽²⁾ 0.87		645,362	⁽²⁾ 0.88		638,077	⁽²⁾ 0.88		646,201	3,405	123
0.23	1.12	235,880	0.26	1.33	222,571	0.23	1.01	240,158	109	-
1.10		385,364	1.10		388,536	1.13		378,567	-	-
0.35		4,033	0.27		6,156	0.24		3,576	-	-
⁽²⁾ 0.77		625,277	⁽²⁾ 0.79		617,263	⁽²⁾ 0.78		622,301	109	-
		20,085			20,814			23,900	3,296	123
								23,900	20,604	

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך) טבלה 19-3: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך)

30 ביוני 2016						
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 20 עד 30 שנים	מעל 30 שנים
במיליוני ש"ח						
ב. מטבע ישראלי צמוד למדד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים						
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽³⁾	2,022	1,945	9,022	16,541	9,994	7,028
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	76	762	4,939	10,556	3,488	3,980
סך-הכל שווי הוגן	2,098	2,707	13,961	27,097	13,482	11,008
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	1,588	772	5,788	11,192	13,084	11,184
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	31	712	4,672	10,922	3,691	4,315
סך-הכל שווי הוגן	1,619	1,484	10,460	22,114	16,775	15,499
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	479	1,223	3,501	4,983	(3,293)	(4,491)
החשיפה המצטברת במגזר	479	1,702	5,203	10,186	6,893	2,402

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
 (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
 (3) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור. השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הגדלת השווי הוגן ב-47 מיליוני ש"ח והקטנת מח"מ הנכסים ופער המח"מ ב-0.18 שנה.

הערות כלליות:

- א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
 ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה [ביאור 15](#) לתמצית הדוחות הכספיים.
 ג. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים.
 ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
 ה. רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

2015 בדצמבר 31			2015 ביוני 30			2016 ביוני 30					
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכלל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכלל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכלל שווי הוגן	כלל תקופת פירעון	מעל 20 שנה	
									במיליוני ש"ח		
3.34	2.67	51,595	3.28	2.39	54,548	3.39	2.59	49,666	185	233	
3.13		19,173	3.65		17,834	2.97		24,029	-	-	
⁽²⁾ 3.28		70,768	⁽²⁾ 3.37		72,382	⁽²⁾ 3.25		73,695	185	233	
<hr/>											
3.84	1.14	42,693	4.11	1.00	45,345	3.75	0.74	44,602	-	-	
3.21		21,568	3.49		21,995	3.12		24,801	-	-	
⁽²⁾ 3.63		64,261	⁽²⁾ 3.91		67,340	⁽²⁾ 3.53		69,403	-	-	
<hr/>											
									4,292	185	233
									4,292	4,107	

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך) טבלה 19-3: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך)

30 ביוני 2016						
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 20 עד 30 שנים	מעל 30 שנים
במיליוני ש"ח						
ג. מטבע-חוץ⁽³⁾						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים						
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽⁴⁾	40,061	9,559	10,031	9,153	5,470	6,124
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	79,319	80,207	63,945	30,214	12,763	24,564
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	4,401	5,535	3,276	179	7	53
סך-הכל שווי הוגן	123,781	95,301	77,252	39,546	18,240	30,741
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	67,043	17,387	15,490	3,746	416	97
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	64,493	70,259	63,378	27,178	14,227	27,656
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	3,873	5,863	2,925	991	264	1,461
סך-הכל שווי הוגן	135,409	93,509	81,793	31,915	14,907	29,214
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(11,628)	1,792	(4,541)	7,631	3,333	1,527
החשיפה המצטברת במגזר	(11,628)	(9,836)	(14,377)	(6,746)	(3,413)	(1,886)

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
- (4) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיוור. השפעת הנחות אלו הינה זניחה.

הערות כלליות:

- א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה **ביאור 15** לתמצית הדוחות הכספיים.
- ג. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים.
- ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרו כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- ה. רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2016

2015 בדצמבר 31			2015 ביוני 30			2016 ביוני 30				
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	כלא תקופת פירעון	מעל 20 שנה
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים		במיליוני ש"ח	
1.25	2.78	87,198	1.50	2.82	80,039	1.16	2.36	82,204	1,305	125
1.18		286,886	1.13		296,868	1.20		292,220	-	-
0.29		9,353	0.29		13,634	0.22		13,451	-	-
⁽²⁾ 1.17		383,437	⁽²⁾ 1.18		390,541	⁽²⁾ 1.15		387,875	1,305	125
0.21	1.33	103,555	0.23	1.58	98,658	0.19	0.97	104,260	10	-
1.37		270,229	1.33		276,450	1.41		268,784	-	130
1.44		10,222	1.01		16,201	0.96		15,377	-	-
⁽²⁾ 1.05		384,006	⁽²⁾ 1.04		391,309	⁽²⁾ 1.06		388,421	10	130
		(569)			(768)			(546)	1,295	(5)
								(546)	(1,841)	

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך) טבלה 19-3: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך)

30 ביוני 2016						
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודש עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 שנים עד 5 שנים	מעל 5 שנים עד 10 שנים	מעל 10 שנים עד 20 שנים
במיליוני ש"ח						
ד. חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים						
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽³⁾⁽⁴⁾	247,589	34,548	42,902	42,068	21,523	4,991
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	145,777	184,702	140,234	100,157	43,381	1,884
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	5,378	6,941	4,019	1,048	266	-
סך-הכל שווי הוגן	398,744	226,191	187,155	143,273	65,170	6,875
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	276,430	26,800	31,261	23,127	17,120	1,409
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	137,633	179,835	145,202	103,159	45,177	2,445
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	5,271	6,880	4,011	1,066	264	-
סך-הכל שווי הוגן	419,334	213,515	180,474	127,352	62,561	3,854
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(20,590)	12,676	6,681	15,921	2,609	3,021
החשיפה המצטברת במגזר	(20,590)	(7,914)	(1,233)	14,688	17,297	22,519

- למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פירעון".
- הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור. במגזר הלא-צמוד והצמוד: השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הגדלת השווי הוגן ב-69 ו-47 מיליוני ש"ח והקטנת מחירי הנכסים ופער המח"מ ב-0.03 ו-0.18 שנה, בהתאמה. במגזר מטבע-החוץ השפעת הנחות אלו הינה זניחה.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה [ביאור 15](#) לתמצית הדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- רכיבים אופציונליים המשוייכים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

2015 בדצמבר 31			2015 ביוני 30			2016 ביוני 30				
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	כלא תקופת פירעון	מעל 20 שנה
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים		במיליוני ש"ח	
1.01	2.70	411,706	1.07	2.74	396,043	0.96	2.49	420,098	7,297	481
1.20		676,066	1.19		685,222	1.24		670,976	-	-
1.11		14,329	0.83		22,429	0.81		19,099	-	-
⁽²⁾ 1.13		1,102,101	⁽²⁾ 1.14		1,103,694	⁽²⁾ 1.13		1,110,173	7,297	481
0.63	1.19	382,128	0.73	1.20	366,574	0.63	0.89	389,020	119	-
1.27		677,161	1.27		686,981	1.31		672,152	-	130
1.13		14,255	0.81		22,357	0.82		18,953	-	-
⁽²⁾ 1.04		1,073,544	⁽²⁾ 1.08		1,075,912	⁽²⁾ 1.06		1,080,125	119	130
		28,557			27,782			30,048	7,178	351
								30,048	30,048	22,870

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

כאמור, הבנק מתמקד בניהול רגישות הערך, אשר מתבססת על שינויי הערך המהוון של כלל הנכסים וההתחייבויות במאזן הבנק עם שינוי הריבית (תוך שימוש במודלים פנימיים לצרכי החישוב), ומנטר את רגישות ההכנסה באמצעות מגבלות. רגישות ההכנסה שונה מרגישות הערך, שכן בניגוד אליה, רגישות ההכנסה אינה מביאה בחשבון שינויי ערך מהוון של נכסים והתחייבויות ארוכים אשר אינם נמדדים בדוח רווח והפסד על בסיס שווי הוגן, אך כן מביאה בחשבון באופן מלא שינויי מרווחי פיקדונות ועו"ש. הבנק מודד את רגישות הערך הכלכלי במגוון תרחישים מדי חודש, תדירות התואמת לאופי התיק הבנקאי, עם מדידות בתדירות גבוהה יותר לצרכי ניהול החשיפה. רגישויות התיק למסחר נמדדות מספר פעמים ביום.

טבלה 20-3: נתונים אודות רגישות הון הבנק כולל חברות בנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, כולל מודלים פנימיים)

מינימום בשנת 2016		מקסימום בשנת 2016		30 ביוני 2016		
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%
במיליוני ש"ח						
תרחיש						
תזוזה בריבית צמודה למדד						
164	(120)	312	(259)	(20)	232	(181)
בבנק						
163	(118)	310	(256)	(20)	228	(177)
מזה: בתיק הבנקאי						
-	-	(5)	(4)	-	4	(4)
בתיק למסחר						
תזוזה בריבית לא-צמודה						
153	(121)	190	(154)	(17)	190	(154)
בבנק						
134	(103)	200	(163)	(18)	200	(163)
מזה: בתיק הבנקאי						
2	(2)	19	(20)	1	(10)	9
בתיק למסחר						
תזוזה בריביות במטבע-חוץ						
(90)	87	(149)	144	12	(120)	119
בבנק						
(94)	91	(159)	153	12	(122)	121
מזה: בתיק הבנקאי						
2	(2)	12	(11)	-	2	(2)
בתיק למסחר						
מינימום בשנת 2015		מקסימום בשנת 2015		31 בדצמבר 2015		
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%
במיליוני ש"ח						
תרחיש						
תזוזה בריבית צמודה למדד						
59	(37)	263	(230)	(19)	215	(173)
בבנק						
54	(32)	262	(229)	(19)	217	(174)
מזה: בתיק הבנקאי						
-	-	23	(21)	-	(2)	1
בתיק למסחר						
תזוזה בריבית לא-צמודה						
(7)	(3)	236	(194)	(18)	195	(160)
בבנק						
-	-	229	(192)	(18)	200	(165)
מזה: בתיק הבנקאי						
3	(2)	(27)	21	-	(5)	5
בתיק למסחר						
תזוזה בריביות במטבע-חוץ						
(20)	17	(252)	235	4	(42)	37
בבנק						
(31)	27	(265)	249	4	(39)	33
מזה: בתיק הבנקאי						
2	(2)	25	(25)	-	(3)	4
בתיק למסחר						

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית, המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בעקום ריבית שככלל, אינו מביא בחשבון את מרווח סיכון האשראי של הצד הנגדי ותוך שימוש במודלים פנימיים לגבי חלק מהמוצרים. זאת בשונה מחישוב שווי הוגן המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בשיעורי הריבית המשקפים את רמות הסיכון, כמקובל בדוחות הכספיים, וללא מודלים פנימיים בחלק מהמוצרים.

נגזרים שאינם משמשים לגידור חשבונאי משפיעים על הון הבנק ישירות דרך חשבון רווח והפסד. הבנק מגדר בנגזרים, תוך שימוש בחשבונאות גידור, חלק מרגישות הריבית של אגרות-החוב הארוכות במטבע-חוץ. כמו-כן משתמש הבנק בנגזרים הן לגידור רגישויות בתיק הבנקאי והן לפעילות בתיק למסחר. רגישויות אלו נכללות בתוך רגישות הערך שהובאה לעיל. בנוסף לבחינת רגישות הערך הכוללת, הבנק בוחן גם את רגישות הנגזרים שאינם משמשים לגידור חשבונאי אל מול מגבלות רגישות ייעודיות ונפרדות מהמגבלות הכוללות.

למידע נוסף על סיכון הריבית, סיכון שער חליפין וסיכון מניות ראה "[הדוח על הסיכונים](#)".

3.4 סיכון נזילות ומימון

סיכון נזילות – סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים, או עתידי, ליציבות הבנק ולרווחיו הנובע מאי יכולתו לעמוד בתזרים המזומנים הנדרש לצרכיו. סיכון הנזילות בבנק מוגדר כיכולתו של הבנק לעמוד בפירעון התחייבויותיו במועד פירעון גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תוכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון מימון – הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו בהכנסות הבנק נטו מריבית.

מתחילת השנה לא חלו שינויים מהותיים במדיניות ניהול סיכון הנזילות ובמדיניות גיוס המקורות, לפירוט והרחבה ראה "[הדיווח השנתי](#)".

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 21-3: יחס כיסוי הנזילות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום			
	30 ביוני 2015	30 ביוני 2016	31 בדצמבר 2015
באחוזים			
א. בנתוני המאוחד⁽¹⁾			
יחס כיסוי נזילות	88%	113%	99%
יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים*	60%	80%	60%
ב. בנתוני הבנק⁽²⁾			
יחס כיסוי נזילות	81%	107%	92%
יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים*	60%	80%	60%
ג. חברות בת משמעותיות**			
בנק הפועלים שוויץ			
יחס כיסוי נזילות בהתאם לרגולציה המקומית	139%	163%	149%
יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית***	60%	70%	60%

* יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים עומד על 80% החל מיום 1 בינואר 2016, ויגדל לשיעור של 100% החל מיום 1 בינואר 2017 (עד ליום 31 בדצמבר 2015 היחס הנדרש עמד על 60%).

** בשלב זה, חברות כרטיסי האשראי לא נדרשות למלא אחר החוזר והן תמשכנה לעמוד בדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 342. בהמשך, חברות כרטיסי האשראי ידרשו לעמוד במודל כמותי פיקוחי, אשר יותאם למאפייני הפעילות שלהן. כמו-כן, בנק פוזיטיף אינו כפוף בתורכיה להוראת יחס כיסוי נזילות.

*** יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית גדל ב-10% כל שנה עד לשיעור של 100% בשנת 2019.

(1) היחס במאוחד מחושב, בהתאם להוראות המעבר, מדי חודש, ומדווח כממוצע שלוש התצפיות החודשיות.

(2) היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב יומית, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות.

הבנק עומד בכל מגבלות סיכון הנזילות, הרגולטוריות והפנימיות, הכוללות, בין השאר, מודלי טווח קצר כדוגמת LCR ומודל פנימי ל-30 יום, מודלי טווח בינוני כדוגמת מודל פנימי דמוי NSFR (מקורות מימון יציבים למעל שנה חלקי צרכי מימון יציבים למעל שנה כהגדרתם בבנק ברוח המלצות ועדת באזל) ומגבלות המתייחסות לטווח הארוך. הבנק מחזיק על בסיס מאוחד, לזמן משבר, נכסים נזילים (לאחר מקדמי ביטחון) בסך של 100,485 מיליון ש"ח נכון ליום 30 ביוני 2016, בנוסף לאגרות-חוב נזיל שלא מוכר לצרכי חישוב הנכסים הנזילים על-פי הוראת נב"ת 221. הנכסים הנזילים מוחזקים בחלקם בבנק ובחלקם בחברות הבנות, כאשר הבנק מתחשב במגבלות אפשריות להעברת נזילות בין חלק מהחברות הבנות לבנק עצמו, בדגש על חברות בנות בנקאיות בחו"ל. בהתאם, חלק מהחברות הבנות מחזיק נכסים נזילים לזמן משבר (או קו אשראי מהחברה האם) בהתאם לצורך, והבנק אינו מסתמך על נכסים אלו. לאור ההנחות לגבי מחזור פיקדונות במהלך עסקים רגיל והנחות אחרות, הבנק אינו צופה בעיות נזילות שיחייבו שימוש בנכסים הנזילים, אך ערוך לכל התרחישים הנדרשים. יחס ה-LCR הממוצע במהלך הרבעון עמד על 113% במאוחד (ממוצע של שלוש תצפיות חודשיות) ו-107% בתאגיד הבנקאי "סולו" (ממוצע התצפיות היומיות). היחס עלה במהלך הרבעון ביחס לרבעון הקודם בזכות גידול בפיקדונות קמעונאיים ואחרים וגיוס אגרות-חוב שבוצע בסוף הרבעון הקודם, שהביאו לגידול בנכסים הנזילים. הבנק נערך, בהתאם לתוכנית העסקית, לעמידה במגבלה הרגולטורית לשנת 2017.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

טבלה 22-3: יתרת סך הפיקדונות של שלוש קבוצות* המפקידים הגדולות**

31 בדצמבר 2015	30 ביוני 2016	
במיליוני ש"ח		
13,829	12,037	קבוצה א
4,772	3,625	קבוצה ב
3,171	2,812	קבוצה ג

* "קבוצה" - מפקיד, לרבות צד השולט בו (לרבות אחרים הנשלטים על-ידיו) וצד הנשלט על-ידיו.
** שלוש קבוצות המפקידים הגדולות באותו מועד דיווח.

3.5 סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, סיכונים IT, סיכונים טכנולוגיים מידע וסייבר והמשכיות עסקית אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. להרחבה ראה [הדיווח השנתי](#).

3.6 סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון הכרוך באי-ציות של הבנק או מי מעובדיו, בכל מקום רלוונטי לפעילות הבנק, להוראות החוק והרגולציה. סיכון הציות כולל גם את סיכון המוניטין הנלווה לאי-הציות להוראות האמורות. הבנק נוקט מדיניות של ציות לכל הוראות החוק והרגולציה הנוגעים לפעילותו.

במסגרת סיכונים אלה כלולים הסיכונים הבאים:

- הסיכון לנזק מהותי בגין צו רגולטורי מצד רשות כלשהי בשל אי-ציות של הבנק או מי מעובדיו להוראות העוסקות באיסור הלבנת הון ומימון טרור וכן בגין ליקויים בתהליכים שנועדו להבטיח ציות כאמור או בגין חסרונם של תהליכים כאמור (לרבות הסיכון הקשור לפעילות הקורספונדנטית של הבנק);
- הסיכון לנזק מהותי בגין צו רגולטורי מצד רשות כלשהי בשל פעילות לא נאותה של הבנק או מי מעובדיו ביחס ללקוחות הבנק, ביחס לנושאי מס או בשל אי-ציות להוראות דין ספציפי בעניין זה;
- הסיכון לנזק מהותי בגין צו רגולטורי מצד רשות כלשהי בשל אי-ציות של הבנק או מי מעובדיו לדיני נירות-ערך;
- הסיכון לנזק מהותי בגין תביעה ייצוגית הנובעת מאי-ציות להוראות המסדירות את יחסי הבנק והלקוח;
- הסיכון לתביעה פלילית נגד הבנק או עובדים בכירים בו בשל אי-ציות לאחד הנושאים המפורטים לעיל.

תחת סיכון הציות כלולים גם הסיכונים הנובעים מהחקירות על-ידי רשויות בארצות-הברית כאמור בביאור 10 סעיפים ג-ד לתמצית הדוחות הכספיים.

בתחילת שנת 2009 הפסיק הבנק את פעילותו עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה, לאחר שהממשלה הכריזה על עזה כעל ישות עוינת. במרוצת השנים חזר הבנק ופנה לבנק ישראל ולמשרד האוצר והודיע כי נוכח הבעייתיות הכרוכה במתן שירותים בבנקאים לבנקים הפלסטינאים ברצונו להפסיק מתן שירותים אלה. הבנק מקיים דיונים עם בנק ישראל ומשרד האוצר בנושא זה. בתאריך 28 במרץ 2016 קיבל הבנק מכתב ממשרד האוצר המצייין כי הוא פועל להסדרת הגנה לבנק בגין פעילותו זו.

למידע נוסף לגבי סיכונים הציות ראה [הדיווח השנתי](#).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2016

3.7 סיכון משפטי

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה כתוצאה מאירועים בלתי צפויים, כגון תביעות משפטיות, לרבות תביעות ייצוגיות, חוסר יכולת לאכוף חוזים, או פסיקות לרעת הקבוצה, שעלולים לגרום לפגיעה ברווחיות הקבוצה. הקבוצה נעזרת במערך יעוץ משפטי פנימי וחיצוני. להרחבה ראה דוח שנתי על הסיכונים, [ביאור 26 בדוח הכספי השנתי וביאור 10](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני, 2016.

3.8 סיכון מוניטין

סיכון המוניטין מוגדר כסיכון קיים או עתיד לפגיעה בהכנסות או בהון כתוצאה מתדמית שלילית על-ידי בעלי העניין הרלוונטיים כגון: לקוחות, צדדים לעסקות, בעלי מניות, משקיעים, או גופים רגולטוריים. מדיניות ניהול סיכון המוניטין בקבוצת הבנק אושרה על-ידי הנהלה והדירקטוריון ומיושמת ביחידות הקבוצה. להרחבה בנושא סיכון המוניטין ראה [הדיווח השנתי](#).

3.9 סיכון כלכלי

זיהוי גורמי הסיכון בסביבה הכלכלית נעשה על-ידי המחלקה הכלכלית תוך מעקב אחר נתונים כלכליים ופיננסיים שוטפים בארץ ובעולם, והערכה מקצועית של המשמעויות הנגזרות מנתונים אלו. המחלקה ממפה ומדווחת על הסיכונים הפוטנציאליים במשק ובשווקים הפיננסיים לצוותים ולועדות הרלוונטיים.

במקביל עורכת המחלקה סט תרחישי קיצון בעלי הסתברות להתממשות עתידית, אף אם נמוכה, שלהערכתה עשויות להיות להם השלכות כלכליות ופיננסיות משמעותיות על המשק ועל הבנק. תרחישי הקיצון מתעדכנים מדי שנה בהתאם למפת הסיכונים, התרחישים מאושרים על-פי הנהלים על-ידי הגורמים המוסמכים לכך. בד בבד, המחלקה הכלכלית בוחנת שורה של "נורות אזהרה" שעשויות לאותת על עלייה בהסתברות לאירוע של תרחיש קיצון. דיווח על נורות האזהרה מבוצע באופן שוטף לצוות הנהלה לניהול סיכונים. הבנק מתרגם את תנאי השוק בתרחיש להשפעה על פעילותו העסקית בהתאם לתחומי הסיכון השונים, ובוחן את ההשפעה על הרווחיות, ההון והלימות ההון.

סיכון כלכלי - מצב המשק בישראל

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה כתוצאה מהאטה כלכלית בפעילות המשק, או ממצבים גיאופוליטיים שעלולים להשפיע לרעה על מצבם של חלק מהעסקים השונים במשק, על רמת ההכנסות ועל רמת האבטלה במשק. תהליך מעין זה עלול לגרום להרעה במצבם של חלק מהלווים של הקבוצה, קרי-עלול להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי. כמו-כן, האטה כלכלית במשק עלולה לגרום לירידה בהכנסות שאינן מאשראי, כגון: הכנסות מפעילות בשוק ההון ומפעילות בסחר חוץ, ולגרום לשינוי לרעה בהרכב המקורות הפיננסיים, כדוגמת עלייה בעלות המקורות וירידה בזמינותם.

צמיחת המשק הואטה במחצית הראשונה של השנה, בהשפעת ירידה חדה של יצוא הסחורות. על-פי נתוני הלמ"ס הצמיחה ברבעון הראשון הסתכמה בשיעור שנתי של 1.7% והיצוא ללא ילומים וחברות הזנק ירד בשיעור שנתי של 5.3%. נתוני סחר חוץ לרבעון השני המשיכו להראות ירידה ביצוא הסחורות, ועל סמך הנתונים שפורסמו עד כה נראה כי הצמיחה ברבעון השני תהיה נמוכה גם כן. שוק העבודה המשיך להפגין עצמה - שיעור האבטלה ירד לרמה של 4.8% בחודש מאי והשכר הממוצע במשק במגמת עלייה. מדד המחירים לצרכן עלה ברבעון השני (מדד ידוע) בשיעור של 0.5%, אם כי יש לציין שעליית המדד מיוחסת בעיקר לגורמים עונתיים. ב-12 החודשים האחרונים מדד המחירים לצרכן עדיין ירד בשיעור של 0.8%. מחירי הדירות המשיכו לעלות ב-12 החודשים האחרונים שהסתיימו במאי ב-7.8%. היקף רכישת הדירות החדשות נותר גבוה, אם כי ניכרת ירידה ברכישת דירות לצרכי השקעה, לאחר העלאת מס הרכישה אשתקד.

סיכון כלכלי – מצב המשק בעולם

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה, כתוצאה מהאטה משמעותית בפעילות הכלכלית בשוק העולמי, שעלולה להשפיע לרעה על מצבם של חלק מהעסקים בישראל ועל היקפי הפעילות העסקית. השפעה זו יכולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי ו/או להקטין את ההכנסות מעמלות ו/או מפעילות בשוק ההון ו/או מפעילות הקבוצה בחו"ל ו/או ממתן שירותים הקשורים לפעילות סחר חוץ ו/או מפעילות של משקיעים זרים ו/או ממתן שירותים ללקוחות ישראלים שפעילים בחו"ל.

השווקים הגלובליים אופייני בתנודתיות גבוהה במחצית הראשונה של השנה, בין השאר על רקע התפתחויות פוליטיות. שנת 2016 נפתחה באופן שלילי בשוקי ההון בעולם על רקע החשש מהאטה בשווקים המתעוררים ובעיקר בסין. המשך הירידה במחיר הנפט בעולם, ואי-הוודאות בקשר למדיניות הריבית של הפד בארצות-הברית העיבו אף הם על השווקים הפיננסיים. מחירי הנכסים המאופיינים בסיכון כמו מניות ואגרות-חוב חברות רשמו ירידות שערים חדות. מנגד, נרשמו ביקושים לאגרות-חוב ממשלתיות, תוך ירידה ניכרת בתשואות לפדיון לטווחים הארוכים. המגמה השלילית בלטה בענפי הפיננסים, והבנקאות בפרט, על רקע ביצועים שליליים בחלק מהבנקים המסחריים הגדולים והידועים ביותר באירופה. הדבר בא לידי ביטוי בירידה חדה במחיר מניות בנקים ובעלייה בפרמיות הסיכון המגולמות בתשואות לפדיון על אגרות-החוב שלהם. רווחיות הבנקים באירופה נפגעה כתוצאה משילוב מספר גורמים: גולציה הדוקה שצמצמה פעילות בחלק ממגזרי הפעילות, קנסות גדולים שהוטלו על הבנקים והריבית השלילית של הבנקים המרכזיים באירופה. קובעי המדיניות באירופה ומדינות המערב האחרות ערים לחשיבות של שמירה על אמינות גבוהה של מערכת הבנקים בעיני הציבור, ובחלק מהמקרים אף יצאו בהצהרות תמיכה בהם, וזאת על מנת להבטיח את המשך ההתאוששות בצד הריאלי ללא זעזועים במערכת הפיננסית.

ברבעון השני של השנה החששות החלו לקטון בין השאר על רקע נתונים חיוביים יותר בארצות-הברית ובשווקים המתעוררים ועלייה במחיר הנפט. המדיניות המוניטרית הוסיפה להיות מרחיבה מאוד ותמכה בשיפור בשווקים הפיננסיים. הפד לא המשיך להעלות את הריבית ובאירופה הבנק המרכזי הרחיב את רכישות אגרות-החוב בשווקים וכלל בהן גם אגרות-חוב קונצרניות.

ב-23 לחודש יוני אזרחי בריטניה החליטו במשאל עם להיפרד מהאיחוד האירופי. תוצאות המשאל הביאו לתנודתיות גבוהה בשווקים הפיננסיים למספר ימים. ההערכות הן שכלכלת בריטניה צפויה להאט בטווח הקצר ואילו פגיעה מצומצמת יותר צפויה בגוש האירו. בהתאם לכך ולמצב המשק בישראל, הבנק ממשיך לנטר את הסיכונים והמגזרים אשר עשויים להיות מושפעים משינויים אלה, ומתאים את מדיניותו ופעילותו הבקרה לפי צורך. בין היתר, הבנק בוחן את ניירות-הערך בתיק ההשקעות בישראל ובחו"ל, את החשיפה למוסדות פיננסיים זרים, וכן מוקדי סיכון בתיק האשראי העלולים להיות מושפעים מן ההתפתחויות. הבנק עומד באופן שוטף בדרישות הנזילות כנדרש מהוראות הפיקוח.

3.10. סיכון רגולציה וחקיקה

סיכון רגולציה הינו סיכון להכנסות ו/או להון הקבוצה, שנובע מתהליכי חקיקה ו/או מטיטוטות הוראות של גופים רגולטורים שונים, שגורמים לשינויים בסביבה העסקית של הקבוצה. שינויים אלה יכולים להשפיע, לעיתים, על יכולת הקבוצה להציע שירותים מסוימים ו/או לחייבה לבצע השקעות טכנולוגיות ואחרות בעלות ניכרת ותוך פגיעה בלוח הזמנים לפיתוח שירותים מתוכננים אחרים.

ביום 28 במרץ 2016 התקבל בכנסת חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים, אשר מציב מגבלות על היקף התגמול של עובדים בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016 (להלן: "החוק"). החוק צפוי להביא לפגיעה ישירה או עקיפה בתגמול אוכלוסיית הבכירים בבנק וקיימת אי בהירות ביחס לאופן יישומו. בהחלטת בית המשפט העליון בשבתו כבג"צ בתיק 4406/16, מיום 11 ביולי 2016, נקבע כי "עובדים בתאגידים בנקאיים ונושאי משרה בכירה בתאגידים אלה שיוודעו על התפטרות מעבודתם בתאגידים בתוך 45 ימים ממועד ההכרעה בעתירה או ביטול צו הביניים, לא יאבדו את זכאותם הנוכחית לקבל את מלוא הזכויות שהיו מגיעות להם בגין סיום יחסי עובד-מעביד או סיום כהונתם, אילו הסתיימו יחסים אלו במועד הגשת בקשה זו (קרי 1, ביוני)". ביום 27 ביולי, 2016 נתן בית המשפט העליון צו על תנאי המורה למדינה לבוא ולהסביר מדוע שלא לבטל את סעיף 2(ב) ("כבילת היחס") לחוק ואת סעיף 4(1) (אי הכרה בהוצאה המס), ומדוע לא יקבע במפורש כי זכויות העבר אינן נפגעות. לפרטים נוספים ראה [ביאור 8](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

מניתוח ראשוני של הוראות החוק, עולים הסיכונים המפורטים להלן, אשר מוקדם עדיין בשלב זה להעריך את השפעתם.

- סיכון בטווח הקצר לפרישת מנהלים המועסקים בחוזה אישי ברמות ניהוליות שונות.
- עמימות אשר קיימת בנוסח החוק שנוצרה בעקבות חקיקת החוק, עלולה להביא לתביעות משפטיות בקשר עם יישומו על-ידי הבנק.
- תיתכן פגיעה ביכולת הבנק לשמר מנהלים ועובדים בכירים בארץ ובחול"ל ובכלל זה יכולתו להתחרות בתנאי ההעסקה שמציעות חברות בתעשיות שהחוק אינו חל עליהן.
- תיתכן פגיעה ביכולת הבנק לגייס מחוץ לבנק עובדים בעלי כישורים מיוחדים כגון בתחומי הטכנולוגיה, וכיוצא בזה אנשי מקצוע אשר פוטנציאל ההשתכרות והקידום שלהם בתעשיות אחרות נותר גבוה באופן משמעותי מאלה שבתחום הפיננסי ביום שלאחר כניסת חוק הגבלת התגמול לתוקף.

להרחבה בנושא סיכון רגולציה וחקיקה ראה [הדיווח השנתי](#).

3.11. סיכון אסטרטגי

סיכון אסטרטגי הינו סיכון מהותי עכשווי או עתידי לרווחים, הון, מוניטין או מעמד שעשוי להיגרם בעקבות שינויים בסביבה העסקית, החלטות עסקיות שגויות, יישום בלתי נאות של אסטרטגיה או החלטות עסקיות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים (לדוגמא מהלכי מתחרים), כלכליים או טכנולוגיים.

הסיכון האסטרטגי הינו פונקציה של התאמת היעדים האסטרטגיים של הארגון לסביבת פעילותו, התאמת התוכניות העסקיות שפותחו על מנת להשיג יעדים אלו, הקצאת המשאבים, ואיכות היישום.

להרחבה בנושא הסיכון האסטרטגי ראה [הדיווח השנתי](#).

3.12. סיכון סביבתי

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן, היכול להתממש באם יישא הבנק באחריות ישירה למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שהבנק יידרש להסיר מפגע סביבתי או שמא יהיה אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי, או כתוצאה מירידת-ערך של ביטחונות שמומשו. הסיכון אף עשוי להתממש בעקיפין, כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של אחר בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו-כן, ייתכן ויתממש סיכון מוניטין כתוצאה מייחוס לבנק קשר לגורם למפגע סביבתי.

להרחבה בנושא הסיכון הסביבתי ראה [הדיווח השנתי](#).

3.13. הליכים משפטיים

(א) קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותה במהלך עסקיה הרגיל. עילות התביעה נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות.

לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, באשר לסיכויי תביעות אלו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, לכיסוי נזקים אפשריים עקב תביעות אלו.

לפירוט בדבר התביעות והבקשות לאישור תובענות כתובענות ייצוגיות בסכומים מהותיים אשר קבוצת הבנק צד להם - ראה [ביאור 1.10](#) בדוחות הכספיים.

(ב) בקשות לאישור תביעות נגזרות והליכים אחרים

1. ביום 9 במרץ 2010 וביום 11 ביולי 2010 הוגשו שתי בקשות לאישור תובענה כנגזרת כנגד הבנק, במסגרתן התבקש בית המשפט לאשר למבקשים להגיש תביעה בשם הבנק כנגד מר דן דנקנר, כנגד מי שכיהנו כחברי הדירקטוריון של הבנק בתקופות הרלוונטיות, כנגד תרשים החזקות והשקעות הפועלים בע"מ (להלן: "תרשים"), שהינה חברה בת של הבנק וכנגד Explorer Master Fund RP (להלן: "RP") (להלן ביחד "הנתבעים").

העילה בגינה מבוקש האישור לתביעה כנגזרת, נוגעת להתקשרותה של תרשים בשנת 2005 בהסכם לרכישת מניותיו של הבנק הטורקי הידוע בשם Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף") על-ידי תרשים (להלן: "הסכם הרכישה") וכן בפיצוי ששולם ל-RP בשנת 2008 בקשר עם אותו הסכם (להלן: "הפיצוי"). ביום 19 באוקטובר 2010 החליטה נשיאת בית המשפט העליון לאחד את הדיון בשתי הבקשות והמבקשים הגישו במאוחד לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה ותובענה מתוקנת לאישור תביעתם כנגזרת (להלן, ביחד - "התובענה המאוחדת"). בתובענה המאוחדת לא צורפה RP כמשיבה.

לטענת המבקשים, הנתבעים, ביחד ולחוד, הסבו לבנק נזק בסכום שבין כ-72 מיליון ש"ח לבין 88 מיליון ש"ח (סכום הפיצוי) ועליהם לפצות את הבנק בסכום זה. כנגד מר דן דנקנר נטען, כי הסכם הרכישה ותשלום הפיצוי האמור ל-RP היו נגועים בעניינו האישי ולא אושרו כדיון וכנגד הדירקטורים האחרים נטען, כי לא קיימו את חובת הזהירות שלהם לבנק.

בחדש אוקטובר 2012 הוגש כתב אישום נגד מר דן דנקנר, בגין עניינים ועובדות המצויים במרכזה של התובענה המאוחדת (להלן: "ההליך הפלילי").

בעקבות הגשת כתב האישום הגישו המבקשים בקשה בהסכמה לדחיית מועד הדיון בבקשה המתוקנת עד להכרעה בהליך הפלילי. לאחר ההכרעה בהליך הפלילי באוקטובר 2013 התחדשו ההליכים בתובענה המאוחדת.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

ביום 15 בינואר 2015 הוגשה לבית המשפט בקשה לתת תוקף של פסק דין להסכם פשרה שנחתם בין הצדדים על פיו, מבטח אחריות נושאי המשרה של הבנק הסכים, לצרכי פשרה בלבד ומטעמים של חיסכון בעלויות, לשלם פיצוי לבנק ושכר טרחה וגמול מיוחד למבקשים ובאי כוחם בסך כולל של 6 מיליון ש"ח. הסכמתו של המבטח לשלם את סכום הפשרה לבנק ניתנה לפני משורת הדין ואינה מהווה הסכמה או הודאה מכל מין או סוג מצידו של המבטח או מצידם של מי מהצדדים האחרים בתובענה המאוחדת ובטענה מהטענות המפורטות בה. הבנק והדירקטורים עומדים בתוקף על טענתם כי הדירקטורים נהגו באופן ראוי, בתום לב, וללא כל דופי, כי דירקטוריון הבנק פעל באופן ראוי בהתבסס על המידע שהיה מצוי בידיו, וכי פעל אך ורק לטובת הבנק.

על פי הוראת בית המשפט פורסמה ביום 25 בינואר 2015 מודעה בעיתונים בדבר מתווה הסכם הפשרה וניתנה אפשרות להתנגד לו בתוך 21 ימים ממועד הפרסום. כמו-כן, בהתאם להוראת בית המשפט, הועבר הסכם הפשרה לעיון המפקח על הבנקים, אשר העביר את ההסדר המוצע גם לעיונם של משרד המשפטים ורשות ניירות-ערך.

ביום 16 באפריל 2015 הגיש המפקח על הבנקים את עמדתו בנוגע למתווה הסכם הפשרה. בעמדתו מפנה המפקח על הבנקים את בית המשפט למספר נושאים בהסכם הפשרה המוצע ובהם, הפער הגדול בין סכום הפיצוי עליו הוסכם לנזק שנטען שנגרם לבנק בבקשת האישור, שיעור שכר הטרחה לעורכי הדין מתוך סכום הפיצוי, שלעמדת המפקח הינו חריג בגובהו וכן, לניסיון ליצור מעשה בית דין גם כלפי בעלי דין שאינם חלק מההליך הנדון.

ביום 18 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה שלפיה אין לתת למר דן דנקנר פטור גורף כלשאר נושאי המשרה, וזאת לאור הודאתו והרשעתו בהליך הפלילי, וכי ראוי לסייג את הפטור רק למעשים שנעשו ברשלנות, במובחן ממעשים שנעשו במודעות. באשר ליתר תנאי הסכם הפשרה, היועץ המשפטי לממשלה לא מצא לנכון להוסיף על עמדת המפקח על הבנקים. המבקשים, הבנק ויתר המשיבים (כל אחד בנפרד) הגישו לבית המשפט התייחסות לעמדת המפקח על הבנקים לפיה סכום הפשרה שהושג הינו סביר והולם בהתחשב בנסיבות ולאור הקושי בהוכחת קיומו של נזק וכי שיעור שכר הטרחה לעורכי הדין הינו סביר; לאור הטענה שההפטר שניתן רחב מדי, הוסכם בין הצדדים על נוסח מצומצם יותר.

בתגובה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה בשאלת ההפטר למר דן דנקנר, הגיש מר דן דנקנר את תגובתו ובה טען כי במסגרת ההליך הפלילי נגדו נקבע, כי לבנק לא נגרם נזק כתוצאה מהפרשה נשוא ההליך וכן, כי הקביעה שהיה בניגוד עניינים אינה מלמדת בהכרח שהיה מודע לנזק הנתבע בתובענה הנגזרת.

הבנק מצידו הודיע בתגובה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה, שאין לו התנגדות להגביל את ההפטר שניתן למר דן דנקנר לאור עמדת היועץ המשפטי לממשלה.

בהחלטה מיום 22 ביולי 2015, דחה בית המשפט את הסכם הפשרה המוצע.

ביום 25 בפברואר 2016 אישר בית המשפט הסכם פשרה חדש שהוצע על-ידי הצדדים, על פיו הוסכם, בין היתר, כי מבטח אחריות נושאי המשרה של הבנק ישלם לבנק סך של 9 מיליון ש"ח כאשר מתוך סכום זה ישולם גמול של 50 אלף ש"ח לכל אחד מהמבקשים וסכום של 600 אלף ש"ח שכר טרחה לכל אחד מעורכי הדין של המבקשים. עוד הוסכם שהבנק מוותר ומשחרר את הדירקטורים ומנכ"ל הבנק דאז מכל אחריות ו/או דרישה בעניינים נשוא התביעה הנגזרת. באשר למר דנקנר, הפטור הני"ל לא יחול על מעשים אשר בגינם הורשע במסגרת ההליך הפלילי.

2. ביום 29 ביוני 2014, הוגשה על-ידי התנועה לאיכות השלטון בישראל לבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, עתירה למתן צווים על תנאי כנגד המפקח על הבנקים ונגידת בנק ישראל, בה התבקש בית המשפט להורות למפקח על הבנקים לבצע חקירה מקיפה ומערכתית בעניין האשראי שהועמד על-ידי המערכת הבנקאית לקבוצת אי.די.בי וכן, לפרסם את תוצאות הבדיקה. הבנק ויתר הבנקים המעורבים צורפו כמשיבים פורמליים. לבקשת העותרת ניתנה ביום 7 באוקטובר 2015 החלטת בית המשפט לפיה יידחה הדיון בעתירה עד לאחר מתן הכרעה בעתירה מנהלית המפורטת בסעיף 6 להלן ולערעור שהוגש על פסק הדין שהתקבל בעתירה זו.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

3. ביום 1 במרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, בקשה לאישור תביעה נגזרת, נגד הבנק ונגד שורה של נושאי משרה, אשר כיהנו או מכהנים בין השנים 2015-2000, או בחלק מתקופה זו, וכן נגד רואי החשבון של הבנק (להלן ביחד: "המשיבים הפורמליים").

המבקשת מבקשת מבית המשפט לקבוע, כי על המשיבים הפורמליים לפצות, לשפות ולהיטיב את הבנק בגין נזק שגרמו לכאורה לבנק במעשיהם ובמחדליהם בסך של 228 מיליוני דולר ארצות-הברית, אותו להערכת המבקשת יידרש הבנק לשלם לרשויות האכיפה האמריקאיות, בקשר לחשבונות של לקוחות אמריקאים בבנק הפועלים שוויץ.

עוד טוענת המבקשת, כי הבנק לא פעל ולא הפריש כמתחייב על-פי כללי חשבונאות מקובלים ועל פי הוראות הדין, הפרשה חשבונאית ראויה בדוחותיו הכספיים בגין התשלום הצפוי.

במסגרת התביעה הנגזרת הגישה המבקשת בקשה לגילוי ועיון במסמכים הקשורים לחקירה וביניהם, חומרי חקירה ותכתובות שנערכו בין הבנק לבין רשויות החוק בארצות-הברית.

בית המשפט קיבל את ההסכמה הדיונית אליה הגיעו הצדדים ולפיה, הדיון בבקשה יידחה עד שהליכי החקירה המתנהלת נגד הבנק על-ידי שלטונות ארצות-הברית יושלמו ויוודעו תוצאותיהם.

4. ביום 1 במרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, בקשה לגילוי מסמכים לפני הגשת תביעה נגזרת, בקשר לחקירת הרשויות בארצות-הברית לגבי פעילות בנק הפועלים שוויץ ביחס ללקוחות אמריקאים. הבנק הגיש בקשה למחיקת בקשת הגילוי על הסף, בין היתר, מחמת שהוגשה כבר בקשה קודמת לבית המשפט באותו עניין (המפורטת בסעיף 3 לעיל).

5. ביום 10 במאי 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי תל-אביב-יפו בקשה לאישור תביעה נגזרת נגד הבנק ונגד 18 נושאי משרה (בהווה ובעבר) בבנק. עניינה של הבקשה בטענת המבקש על פיה אשראים אשר ניתנו לקבוצת מפעלים פטרוכימיים בע"מ בהיקף של 390 מיליוני ש"ח, אושרו, תוך הפרת חובת הזהירות של נושאי המשרה. לאחר שהבנק הודיע כי לא צפוי להיגרם לו נזק בשל אי פירעון האשראי, הוגשה על-ידי הצדדים בקשת הסתלקות מוסכמת. טרם ניתנה החלטה בבקשה.

ביום 10 במרץ 2016 ניתן פסק דין על-ידי בית המשפט לפיו הבקשה לאישור תביעה נגזרת תימחק לאחר שהמבקש הסתלק ממנה.

6. ביום 12 במאי 2015 הוגשה על-ידי התנועה לאיכות השלטון בישראל עתירה לבית המשפט המחוזי בירושלים, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, במסגרתה התבקש בית המשפט להורות לבנק ישראל, בין היתר, למסור לידי העותרת דוחות ביקורת שערך המפקח על הבנקים במספר תאגידים בנקאיים ובניהם בבנק, בקשר עם מתן האשראי לחברות בקבוצת נוחי דנקנר. הבנק צורף לבקשתו כמשיב לעתירה. ביום 2 ביוני 2016 ניתן פסק דין הדוחה את העתירה. ביום 26 ביוני 2016 הגישה התנועה לאיכות השלטון ערעור על פסק דין זה.

7. ביום 13 במאי 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי תל-אביב-יפו, בקשה לאישור תביעה נגזרת נגד הבנק ונגד 20 נושאי משרה (בהווה ובעבר) בבנק על-ידי מי שנטען כי הוא מחזיק במניות הבנק.

עניינה של הבקשה באשראים שניתנו לחברת טומהוק השקעות בע"מ ("טומהוק") אשר בשליטתו של מר נוחי דנקנר, בהיקף נטען של 150 מיליון ש"ח. המבקש מצוין כי הוא מעריך שטומהוק תפרע מחצית מהחוב ולפיכך הועמד סכום התביעה הנגזרת על 75 מיליון ש"ח. בבקשה נטען כי עילת התביעה הנגזרת האפשרית מטעם הבנק הינה - בעיקרה ובין היתר - הפרת חובת הזהירות של נושאי המשרה בבנק באשרם את האשראי האמור וללא ביטחונות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

8. ביום 8 בנובמבר 2015 הוגשה למחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לאישור תביעה נגזרת, כנגד הבנק וכנגד 17 נושאי משרה של הבנק.

עניינה של הבקשה בטענת המבקש כאילו הלוואות ואשראים אשר ניתנו לחברת מעריב הוצאת מודיעין בע"מ ולחברת הכשרת היישוב בע"מ בעת ששתיהן היו בשליטת משפחת נמרודי, בסך כולל של עשרות מיליוני ש"ח, נעשו תוך הפרת חובת זהירות של נושאי המשרה של הבנק.

9. ביום 10 במאי 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו נגד הבנק, בקשה לגילוי מסמכים לפני הגשת תביעה נגזרת, בנוגע לאשראי שהעמיד הבנק לאליעזר פישמן ו/או חברות הקשורות אליו ("קבוצת פישמן") אשר נטען כי הוא עומד על סך של 2 מיליארד ש"ח.

עילות התביעה כנטען בבקשה הינן, בעיקרן ובין היתר, הפרת חובת הזהירות של נושאי המשרה בבנק באשרם אשראי לקבוצת פישמן בהתבסס על ביטחונות חלקיים, וכן בשל הימנעותם מנקיטת צעדים כנגד קבוצת פישמן, על אף התדרדרות מצבה ושחיקת שווי הבטוחות, כמו-כן נטען להפרת חובת האמונים של נושאי המשרה בבנק נוכח הימנעותם מנקיטת צעדים כנגד קבוצת פישמן, בשל ניגוד עניינים נטען של נושאי המשרה.

4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

4.1 מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בביאור 1 לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2015. ביישום כללי החשבונאות, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים. חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

התחייבויות לזכויות עובדים

בעקבות אישור חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים, כמפורט בביאור 8ה, עדכן הבנק את ההנחות האקטואריות, ברבעון הראשון של שנת 2016, ביחס לשיעורי העזיבה של מנהלים בחוזה אישי בכיר. בהתאם לכך, פוצלה אוכלוסיית הבכירים בבנק לשלוש קבוצות ולגביהן נקט הבנק בטיפול החשבונאי שלהלן:

- קבוצה א' - אוכלוסיית המנהלים בחוזה אישי בכיר, אשר במהלך תקופת ההסכם האישי הקיים שלהם, עומדים או יעמדו עד ליום 12 באוקטובר 2016 בקריטריונים המזכים בפרישה מוקדמת (פנסיה מוקדמת או פיצויים מוגדלים - כמפורט בביאור 23ה. לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015) - ביחס לקבוצה זו, הגדיל הבנק את ההתחייבות האקטוארית לערך הנוכחי המלא של הזכאות שנצברה לתאריך הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2016

- קבוצה ב' - אוכלוסיית המנהלים בחוזה אישי בכיר, אשר במהלך תקופת ההסכם האישי הקיים שלהם (לאחר יום 12 באוקטובר 2016), יעמדו בקריטריונים המזכים בפרישה מוקדמת (פנסיה מוקדמת או פיצויים מוגדלים - כמפורט בביאור 23ה. לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015) - ביחס לקבוצה זו, הגדיל הבנק את ההתחייבות האקטוארית לערך הנוכחי המלא של הזכאות שנצברה לתאריך הדוחות הכספיים.
 - קבוצה ג' - אוכלוסיית המנהלים בחוזה אישי בכיר, אשר בתקופת ההסכם האישי הקיים שלהם, עדיין אינם עומדים בקריטריונים המזכים בפרישה מוקדמת (פנסיה מוקדמת או פיצויים מוגדלים - כמפורט בביאור 23ה. לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015) - הבנק הגדיל את אומדן שיעורי העזיבה בתנאים מיטיבים המהווים בסיס של המודל האקטוארי, משיעור אחיד של 10% לשנה לשיעור ממוצע של כ-27% המשתנה לפי גיל העובד, שכן ההנחה הינה ששיעור ההסתברות לעזיבה גדל כפונקציה של גיל העובד. כתוצאה מיישום שיעורי העזיבה המעודכנים, גדלה הפרשה האקטוארית לשיעורים של 40%-90% מהזכויות הצבורות המהוונות של כל מנהל (כתלות בגיל המנהל). כמו-כן, הונח כי שיעורי העזיבה של דרג מנהלי המחלקות וממוני העל נמוכים בשיעור של 20% מהשיעורים המקבילים של חברי ההנהלה ומנהלי האגפים, היות והחוק ישפיע עליהם במידה פחותה מהשפעתו על הדרג הבכיר יותר של חברי ההנהלה ומנהלי האגפים.
- השפעת עדכון ההנחות האקטואריות האמורות שחושבה על בסיס פרטני ושמי עבור כ-120 מנהלים בחוזה אישי בכיר, הסתכמה לסך של כ-167 מיליון ש"ח, ונזקפה לרווח כולל אחר ברבעון הראשון של שנת 2016.
- ביום 1 ביוני 2016 הגיש איגוד הבנקים עתירה לבג"צ ובה בקשה לקביעה מפורשת כי הוראות החוק אינן פוגעות בזכויות הנובעות מוותק העבודה של עובדי התאגידים הפיננסיים עד מועד כניסת הוראות החוק לתוקף, וכן בקשה לבטל את "כבילת היחס" - סעיף 2(ב) לחוק (יחס ההכרחי של פחות מפי 35 בין השכר הגבוה בתאגיד הפיננסי, שמעל ל-2.5 מיליון ש"ח, לבין השכר הנמוך בתאגיד הפיננסי).
- בהחלטת בית המשפט העליון בשבתו כבג"צ בתיק 4406/16, מיום 11 ביולי 2016, נקבע כי "נושאי משרה בכירה בתאגידים בנקאיים שיודיעו על התפטרות מעבודתם בתאגידים בתוך 45 ימים ממועד ההכרעה בעתירה או ביטול צו הביניים, לא יאבדו את זכאותם הנוכחית לקבל את מלוא הזכויות שהיו מגיעות להם בגין סיום יחסי עובד-מעביד או סיום כהונתם, אילו הסתיימו יחסים אלה במועד הגשת בקשה זו" (קרי, 1 ביוני 2016).
- ביום 27 ביולי 2016 החליט בית המשפט העליון להרחיב את מותב השופטים שידון בעתירה לשבעה שופטים ונתן צו על תנאי המורה למדינה לבוא ולהסביר מדוע שלא לבטל את סעיף 2(ב) ("כבילת היחס") לחוק ואת סעיף 4(1) (אי הכרה בהוצאה המס), ומדוע לא יקבע במפורש כי זכויות העבר אינן נפגעות.

4.2. בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקורות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם חוק "Oxley Sarbanes" שנחקק בארצות-הברית.

ההוראות של שני הסעיפים בחוק הני"ל אוחדו על-ידי המפקח על הבנקים בחודש ספטמבר 2008 בהוראת ניהול בנקאי תקין (הוראה 309), וביוני 2009 שולבו בהוראות הדיווח לציבור.

הוראת סעיף 302 בדבר קיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי מקוימת בבנק בתדירות רבעונית, והוראת סעיף 404 בדבר בקרה פנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקוימת עבור סוף כל שנה, כנדרש בהוראות.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת יעוץ ששכר, מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO | 1992). כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הדרישות, בחינה של אפקטיביות ניהול הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקורות העיקריות.

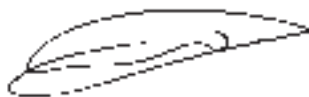
הבנק מבצע עבור שנת 2016 כמדי שנה, על-פי המתודולוגיות המקובלות ובסיוע חברת יעוץ, עדכון לתיעוד של תהליכי הבקרה המהותיים, וכן בחינת אפקטיביות של ניהול הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחודשת של הבקורות העיקריות עבור השנה השוטפת. פעילות זו, על-פי המתוכנן, החלה במחצית הראשונה של השנה ותושלם במהלך הרבעון האחרון של השנה.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

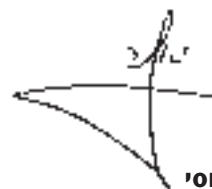
הנהלת הבנק, בשיתוף עם מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 30 ביוני 2016 את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2016 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

ארי פינטו
המנהל הכללי

יאיר סרוס
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 10 באוגוסט 2016

מילון מונחים

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסויים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

אופציה

חוזה בין שני צדדים (כותב האופציה ורוכש האופציה). כותב האופציה מעניק לרוכש האופציה זכות לרכוש או למכור נכס כלשהו תמורת מחיר קבוע מראש, בדרכי במועד קבוע מראש.

איגוח

פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח, באמצעות אגרות-חוב.

אינפלציה

התליך מתמשך של עליית מחירים, הגורם לירידה בערך הכסף. האינפלציה נמדדת על-ידי שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן.

אמצעי שליטה

על פי חוק בנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, כל אחת מאלה:

(1) זכות ההצבעה באסיפה כללית של חברה או בגוף מקביל של תאגיד אחר;

(2) הזכות למנות דירקטור בתאגיד, ולעניין זה:

(א) יראו את מי שמינה דירקטור בתאגיד כבעל הזכות למנות;

(ב) חזקה על תאגיד שנושא משרה בו נתמנה לדירקטור בתאגיד אחר, ועל מי ששולט באותו תאגיד, שהם בעלי הזכות למנות;

(3) הזכות להשתתף ברווחי התאגיד;

(4) הזכות ליתרת נכסי התאגיד בעת חיסולו לאחר סילוק חבויותיו.

ארוע סייבר

ארוע אשר משתמש בתשתיות האינטרנט ושירותי האינטרנט כמרכיב עיקרי בתקיפת מערכות מחשוב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על-ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות חשיפה, שיבוש או השבתת גישה למידע או למערכות מידע, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל

באזל 2/באזל 3 – תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

בקה פנימית על דיווח כספי

התליך שתוכנן על-ידי, או תחת פיקוחם של, המנכ"ל והחשבונאי הראשי, או אדם המבצע בפועל אותו תפקיד, ומושפע על-ידי דירקטוריון התאגיד הבנקאי, ההנהלה ועובדים אחרים, כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בקורות ונהלים לגבי הגילוי

בקורות ונהלים אחרים של התאגיד הבנקאי אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש התאגיד הבנקאי לגלות בדוחות נרשם, מעובד, מסוכם ומדווח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" כוללים, בין השאר, בקורות ונהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש התאגיד הבנקאי לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, נצבר ומועבר להנהלת התאגיד הבנקאי, כולל למנכ"ל ולחשבונאי הראשי, באופן המתאים על-מנת לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי.

גידור

עסקה פיננסית שמטרתה להקטין את החשיפה מעסקה פיננסית אחרת או מתיק חשיפות.

דפלציה

התליך מתמשך של ירידה במדד המחירים לצרכן.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1 והון רובד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 1

הון על בסיס מתמשך (going-concern capital) כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2

הון בחדלות פירעון (gone-concern capital) כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הלוואה לדיור

הלוואה המקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא ניתנה למטרת עסק:

- 1) הלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוץ;
- 2) הלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח;
- 3) הלוואה ניתנה במשכון דירת מגורים;
- 4) הלוואה מיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה במלואה או בחלקה כאמור בסעיפים קטנים 1,2.

הלוואת בולט

הלוואה שבמהלך כל תקופתה משולמים רק תשלומי הריבית, ואילו הקרן נפרעת במלואה בסוף התקופה. לעיתים גם הריבית משולמת בסוף התקופה.

הלוואת בלון

הלוואה שבמהלך כל תקופתה משולמים רק תשלומי הריבית, ואילו הקרן נפרעת במלואה בסוף התקופה. לעיתים גם הריבית משולמת בסוף התקופה.

הלוואת micro finance

הלוואה הניתנת כחלק מפרויקט מימון זעיר לעסקים קטנים מעוטי יכולת שלא היו זכאים לקבלת אשראי בתנאים הסטנדרטים.

הלמ"ס

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - ארגון הפועל מתוקף סמכות חוקית לאיסוף נתונים רשמיים על החברה ועל הכלכלה בישראל ולהפצתם.

הנהלה

אנשים האחראיים על השגת מטרות הישות, שיש להם הסמכות לקבוע מדיניות ולקבל החלטות שבאמצעותן יושגו מטרות אלה. הנהלה כוללת בדרך כלל את חברי הדירקטוריון, המנכ"ל, סמנכ"ל התפעול, הסמנכ"ל הממונה על פעולות העסק העיקריות (כגון מכירות, מנהלה או כספים) ואנשים אחרים המבצעים פעולות דומות של קבלת החלטות.

מילון מונחים

הסדר כובל

הסדר הנעשה בין בני אדם המנהלים עסקים, לפיו אחד הצדדים לפחות מגביל עצמו באופן העלול למנוע או להפחית את התחרות בעסקים בינו לבין הצדדים האחרים להסדר, או חלק מהם, או בינו לבין אדם שאינו צד להסדר.

התאוששות

שיקום פעולות עסקיות מסוימות לאחר שחל שיבוש באותן פעולות, עד לרמה מספקת לצורך מילוי ההתחייבויות העסקיות.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חברה בת

חברה אשר חברה אחרת מחזיקה בחמישים אחוזים או יותר מן הערך הנקוב של הון המניות המוצא שלה או מכוח ההצבעה שבה או רשאית למנות מחזית או יותר מהמנהלים או את המנהל הכללי שלה.

חברת כרטיסי אשראי

תאגיד עזר המנפיק כרטיס חיוב או הסולק תשלומים שנעשו באמצעותו.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת כנכס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב חותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

חולשה מהותית

ליקוי, או שילוב של ליקויים, בבקרה הפנימית על דיווח כספי, כך שישנה אפשרות סבירה שהצגה מוטעית מהותית בדוחות הכספיים השנתיים או הרבעוניים של התאגיד הבנקאי לא תימנע או תתגלה במועד.

חח"ד

חשבון חוזר דביטורי - חשבון עובר ושב עסקי עם מסגרת אשראי.

חשבון עו"ש

חשבון עובר ושב - חשבון בנק שבו מתנהלות פעולות של כניסת ויציאת מזומנים.

יחס הון כולל

ההון הכולל הוא סך-כל הון רובד 1 וסך-כל הון רובד 2. יחס ההון הכולל מחושב על-ידי חלוקת ההון הכולל בנכסי סיכון.

ייסוף

התחזקות ערכו של מטבע ביחס למטבעות אחרים.

יישום למפרע

ישום למפרע הוא יישום של מדיניות חשבונאית חדשה לעסקות, לאירועים ולמצבים אחרים, כאילו יושמה מדיניות זו מאז ומעולם.

ישויות בעלות זכויות משתנות (VIE)

Variable interests Entities - ישויות בעלות זכויות משתנות הינן זכויות חוזיות, זכויות בעלות או זכויות כספיות אחרות שמשנתנות בהתאם לשינויים בשווי הון של הנכסים נטו של הישות, שאינם כוללים זכויות משתנות.

ישות משפטית

מבנה משפטי כלשהו המשמש לביצוע פעולות או להחזקה בנכסים. חברות, שותפויות, חברות בערבו הן דוגמאות מסוימות למבנים כאלה.

מילון מונחים

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מגנ"א

מערכת גילוי נאות אלקטרונית - מערכת מידע לקליטתם והפצתם דרך רשת האינטרנט, של מכלול הדיווחים הנדרשים מגופים הכפופים לפיקוחה של הרשות: תאגידים, מנהלי קרנות נאמנות, נאמנים, חברות יועצי השקעות, חברות לניהול תיקים וחתמים.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת. ביום ה-15 של כל חודש מפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה את המדד לשינויים שחלו במחירים בחודש הקודם.

מודל בלק אנד שולס

Black-Scholes model - מודל לתמחור אופציות הכולל טכניקת ערך נוכחי ומשקף את ערך הזמן והערך הפנימי של האופציה.

מחזור פעילות

מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.

מח"מ

משך חיים ממוצע - הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האיגרת.

מחשוב ענן

משאבי מחשוב, תשתית מחשוב או מערכת מחשוב שהגישה אליהם מתבצעת באמצעות מחשב מרוחק דרך רשת האינטרנט או קו תקשורת ייעודי.

מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

מכשירים כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה

נכסים ייחשבו לנכסים נזילים באיכות גבוהה אם ניתן להמירם למזומן בקלות ובמהירות תוך הפסד ערך קטן או ללא הפסד.

מניות פנטום

מכשיר התחייבותי המעניק תגמול במזומן המבוסס על שווי מניית החברה וזאת ללא הזכאות לקבל מניה בפועל.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה או על-ידי חברה בת בשליטתה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מסגרת אשראי

סכום המשיכה המרבי שתאגיד בנקאי הסכים לכבד משיכות מחשבון עובר ושב של הלקוח ביתרת חובה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגיל ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

נזק

תוצאה בלתי רצויה, לרבות שיבוש/הפרעה/השבתה/ של פעילות; גניבת נכס; איסוף מודיעין; פגיעה במוניטין/אמון הציבור.

ניהול המשכיות עסקית

גישה כלל-ארגונית הכוללת קווי מדיניות, תקנים ונהלים שתכליתם לשמור על קיומו של הבנק כישות פיננסית פעילה ואיתנה, ויכולתו להמשיך ולספק שירות מיטבי ללקוחותיו גם בעיתות חירום ושיבושים תפעוליים משמעותיים.

נכס פיננסי

מזומן, מכשיר הוני של ישות אחרת או זכות חוזית לקבל מישות אחרת מזומן או נכס פיננסי אחר או להחליף נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות עם ישות אחרת בתנאים פוטנציאליים עדיפים לישות; וכן חוזה אשר יסולק או עשוי להיות מסולק במכשירה ההוניים של הישות.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים ממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

סליקה

תהליך פיננסי של חיוב וזיכוי לקוחות.

סניף

כל מקום שבו תאגיד בנקאי מקבל פיקדונות כספיים או מנהל עסקים עם לקוחותיו, לרבות סניף נייד, אך למעט מיתקן שבאמצעותו יכול לקוח לבצע פעולות בחשבונו אצל תאגיד בנקאי; לרבות הלוואות.

ערבויות

התקשרויות פורמליות המחייבות משפטית צד שלישי לשלם חוב אם החייב הישיר לא מצליח לעשות זאת.

פיחות

היחלשות ערכו של מטבע ביחס למטבעות אחרים.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

פעילות מתן אשראי

מתן הלוואות, התחייבויות למתן הלוואות, מימון מחדש או ארגון מחדש של הלוואות, ארגון מכתבי אשראי, יצירת סינדיקציה של הלוואות.

ציבור

למעט הממשלה, ממשלות זרות ובנקים.

קונסורציום

עסקת אשראי במסגרתה מתאגדים מספר גופים פיננסיים ומעניקים יחד הלוואה ללווה.

ריבית בנק ישראל

הריבית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאים והיא נקבעת על-ידי הוועדה המוניתרית של הבנק.

ריבית ליבור

מייצגת את הריבית הבין בנקאית בה הבנקים סוחרים באשראי ביניהם.

שוק המעו"ף

מכשירים עתידיים ופיננסיים - שוק של מכשירים פיננסיים נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

שליטה

היכולת לכוון את פעילותו של תאגיד, למעט יכולת הנובעת רק ממילוי תפקיד של דירקטור או משרה אחרת בתאגיד, וחזקה על אדם שהוא שולט בתאגיד אם הוא מחזיק מחצית או יותר מסוג מסוים של אמצעי השליטה בתאגיד.

שעבוד

ביטחונות הניתנים למלווה על-ידי לווה כערובה להבטחת תשלום שהוא חייב לו.

שעבוד צף

שעבוד על כל נכסיה ומפעלה של החברה או על מקצתם אותה שעה, כפי מצבם מזמן לזמן, אך בכפוף לסמכותה של החברה ליצור שעבודים מיוחדים על נכסיה או על מקצתם.

שעבוד שוטף

שעבוד על כל נכסיה ומפעלה של החברה או על מקצתם אותה שעה, כפי מצבם מזמן לזמן, אך בכפוף לסמכותה של החברה ליצור שעבודים מיוחדים על נכסיה או על מקצתם.

שער חליפין

שער המרה בין מטבעות.

שעת חירום

תקופת הפעלת מערך משק לשעת חירום בהתאם להחלטת הממשלה מס' 1716 מיום כ"ט בסיון התשמ"ו (6 ביולי 1986), להחלטת ממשלה מס' 1080 מיום ז' באדר א' התש"ס (13 בפברואר 2000) וכל החלטת ממשלה אחרת בעניין, הכרזה על מצב מיוחד בעורף לפי סעיף 99 לחוק התגוננות אזרחית, תשי"א-1951 או הכרזת המפקח על שעת חירום.

תאגיד בנקאי

בנק, בנק חוץ, בנק למשכנתאות, בנק למימון השקעות, בנק לקידום עסקים, מוסד כספי או חברת שירותים משותפת.

תאגיד עזר

תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.

תביעה ייצוגית

תובענה המנוהלת בשם קבוצת בני אדם, שלא י"פו את כוחו של התובע המייצג לכך, ואשר מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה.

תביעה נגזרת

תובענה שהגיש תובע בשם חברה בשל עילת תביעה שלה. בהתקיים התנאים המתאימים ראשי כל בעל מניה ודירקטור בחברה להגיש תביעה נגזרת.

תמ"ג

תוצר מקומי גולמי - סך-כל הערך המוסף של כל היצרנים המקומיים (התפוקה פחות צריכת הביניים). בתוספת מסים נטו (מסים פחות התמיכות על מוצרים) שאינם כלולים בערך התפוקה. תוצר מקומי גולמי מתקבל גם מסיכום ההוצאה לצריכה סופית בתוספת השקעה גולמית ויצוא פחות יבוא. כמו-כן, תוצר מקומי גולמי מתקבל מסיכום ההכנסות הראשוניות שחולקו על-ידי היחידות היצרניות המקומיות - התמורה לשכירים בתוספת עודף תפעולי גולמי, הכנסות מעורבות ומסים נטו על ייצור ועל יבוא.

תקופת הבשלה

Vesting - התקופה שבה נדרש לקיים את כל התנאים המוגדרים להבשלה של הסדר תשלום מבוסס מניות.

תרחיש יחוס

מתאר אפשרי של אירועים ביטחוניים, תפעוליים, כלכליים או אחרים שבגינם צפוי להיגרם שיבוש תפעולי משמעותי לתאגיד הבנקאי ואשר מוצב כמתאר רלוונטי לתכנון מענה.

תרחיש מקרו כלכלי

מתאר אפשרי של אירועים ביטחוניים, תפעוליים, כלכליים או אחרים שבגינם צפוי להיגרם שיבוש תפעולי משמעותי לתאגיד הבנקאי ואשר מוצב כמתאר רלוונטי לתכנון מענה.

תרחיש קיצון

מתאר אפשרי של אירועים ביטחוניים, תפעוליים, כלכליים או אחרים שבגינם צפוי להיגרם שיבוש תפעולי משמעותי לתאגיד הבנקאי ואשר מוצב כמתאר רלוונטי לתכנון מענה.

B2B

Business To Business - פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

B2C

Business To Consumer - פעילות עסקית אשר בה מוכרים מוצרים או מספקים שירותים לצרכן הסופי.

B.O.T

Build Operate Transfer - הסדר מימון פרויקטיים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרויקט לממשלה.

CVA

Credit Valuation Adjustment - חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

Dodd-Frank

Dodd-Frank Act - תקנות פדרליות בארצות-הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות במערכת הפיננסית בארצות-הברית ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.

EMIR

European Market Infrastructure Regulation - רגולציה של האיחוד האירופי אשר אומצה בשנת 2012 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות בשווקי הנגזרים באיחוד האירופי, ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation - התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

FSB

Financial Stability Board

ועידה ליציבות פיננסית.

GRI

Global Reporting Initiative - תקן בינלאומי לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country - ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio - היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

Middle Market

פעילות מסחרית המבוצעת עם עסקים בינוניים, לרוב בארצות-הברית.

MTM

Mark to Market - שערך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Non Performing Loan - אשראי פגום שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk - מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

VOLCKER

Volcker Rule - חוק וולקר הוא דבר חקיקה אמריקאי החל על תאגידים בנקאיים מסוימים וכולל איסורים והגבלות הנוגעים לפעילות מסחר נוסטרו (proprietary trading) ולפעילות השקעה ו/או מתן חסות בקרנות מכוסות (covered funds) כהגדרתן בחוק וולקר.

	א
	איגוח 238,195,40
	אנשים קשורים 101
	ב
	באזל 231,228,227,226,224,160,116,43,38,35,12
	ביטחונות 228,168,167,165,137,136,135
	בקרונות 173,172,171,170,168,7,3
	ג
	גידור 239,200,199,198,197,195,181,159,145,29
	244,243,242,241,240
	ד
	דוח מאוחד על הרווח הכולל 181,177
	דוח רווח והפסד מאוחד 180,177
	ה
	הון אנושי 333,329,117,100,96,92,89,80
	הון מניות 185,184,183,39
	הון עצמי רובד 1 225,43,40,39,38,37,36,35,12,10
	228,227,226
	הון רובד 1 נוסף 225,37
	הון רובד 2 225,101,39,37
	הלבנת הון 161,104,80
	הלוואות לדור 91,75,74,73,72,71,70,68,40,36,9,8
	209,146,145,143,132,131,130,129,128,127,93,92
	279,278,277,274,273,272,271,270,268,228,211,210
	298,297,284,283,282,281,280
	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 287,286,285
	הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 26,25
	הצגה מחדש 191
	ו
	ועדת שטרומ 324,323,112,109,84,82
	ז
	חובות פגומים 137,136,135,125,62,58,54,50,11
	280,279,266,262,258,254,250,211,210,209,142,141
	292,291,290,289,288,287,286,285,284,283,282,281
	340,336,305,296,295,294,293
	ח
	ט
	י
	יחסי הון 227,43,35
	ירידת-ערך 186,146
	כ
	לקוחות עסקיים 247,80,78,47,46
	ל
	מאזן מאוחד 182,177
	מבנה וארגון 146
	מגבלות 128,127,114,112,102,101,92,80,17,15,9
	147,145,142,141,137,136,135,134,132,131,130,129
	246,245,222,164,160,159,158
	מגזרי פעילות 62,60,58,56,54,52,50,49,47,46,8,7
	252,250,248,247,191,190,177,75,74,73,72,71,70,68
	272,271,270,269,268,266,264,262,260,258,256,254
	274,273
	מדד המחירים לצרכן 162,19
	מדינות זרות 32
	מדיניות חשבונאית 193,192,191,190,189,177,124
	מוסדיים 66,62,60,58,56,54,52,50,49,47,46,27,15
	247,214,191,142,141,140,122,120,115,114,88,84
	324,266,264,262,260,258,256,254,252,250,248
	מינוף 229,228,227,226,225,224,177,42,41,14,12,8
	232,231,230
	ממשלה 323,110,82
	מסגרות אשראי 298,231,31
	מסים נדחים 324,192,186
	מקורות מימון 160,114,23

ע
עמלות 77, 75, 74, 73, 72, 69, 60, 56, 52, 49, 27, 21, 11, 8
 ,235, 180, 119, 113, 108, 103, 97, 93, 90, 86, 84, 82, 81, 78
 ,322, 274, 273, 272, 271, 270, 269, 264, 260, 256, 252, 248
 340, 336, 324
ענפי חשק 133, 132, 131, 130, 129, 128, 127, 88, 33, 9, 8
 143

פ
פיקדונות הציבור ,62, 58, 54, 50, 34, 33, 30, 11, 10, 8
 ,108, 103, 98, 97, 90, 86, 75, 74, 73, 72, 71, 67, 66, 65, 64
 ,266, 262, 258, 254, 250, 214, 194, 182, 177, 120, 119, 109
 ,338, 304, 303, 302, 301, 300, 299, 274, 273, 272, 271, 270
 346, 343, 342, 339
פנסיה ,222, 221, 220, 189, 169, 168, 122, 120, 77, 46
 247, 223

ר
רגולציה 164, 163, 123, 116, 17, 13, 7
רווח למניה 180

ש
שווי הוגן ,156, 154, 152, 150, 149, 148, 39, 34, 29, 23, 9
 ,203, 202, 201, 200, 199, 198, 197, 196, 181, 177, 159, 158
 ,299, 246, 245, 244, 242, 240, 217, 208, 207, 206, 205, 204
 ,311, 310, 309, 308, 307, 306, 305, 304, 303, 302, 301, 300
 321, 320, 319, 318, 317, 316, 315, 314, 313, 312

ת
תגמול ,189, 168, 164, 120, 98, 90, 86, 65, 64, 28, 20, 17
 331, 224, 222, 219
תיק למסחר 32
תשואה לסיכון 17, 14
תשלום מבוסס מניות 186, 185, 184, 183

נ
נגזרים ,127, 123, 117, 115, 114, 99, 41, 34, 31, 23, 22, 8
 ,150, 148, 143, 142, 141, 140, 134, 132, 131, 130, 129, 128
 ,229, 228, 196, 195, 194, 186, 182, 177, 159, 156, 154, 152
 ,302, 301, 300, 299, 246, 245, 244, 243, 242, 241, 240, 239
 ,316, 315, 314, 312, 311, 310, 309, 308, 307, 306, 304, 303
 ,342, 341, 340, 339, 338, 337, 336, 321, 320, 319, 318, 317
 346, 345, 344, 343
נזילות ,159, 139, 138, 123, 117, 116, 115, 35, 12, 9, 7
 238, 232, 231, 160

ניירות-ערך ,67, 46, 41, 39, 33, 32, 30, 29, 22, 13, 11, 8
 ,131, 130, 129, 128, 127, 123, 116, 115, 109, 101, 94, 80, 69
 ,197, 194, 187, 186, 182, 181, 177, 166, 161, 142, 141, 132
 ,209, 208, 207, 206, 205, 204, 203, 202, 201, 200, 199, 198
 ,278, 277, 276, 275, 269, 247, 235, 233, 229, 228, 211, 210
 ,290, 289, 288, 287, 286, 285, 284, 283, 282, 281, 280, 279
 ,303, 302, 301, 300, 299, 297, 296, 295, 294, 293, 292, 291
 ,317, 316, 315, 314, 312, 311, 310, 309, 308, 307, 305, 304
 343, 340, 338, 336, 328, 318

נכסים אחרים ,182, 132, 131, 130, 129, 128, 127, 40
 ,282, 281, 280, 279, 278, 277, 276, 275, 211, 210, 209, 186
 ,294, 293, 292, 291, 290, 289, 288, 287, 286, 285, 284, 283
 341, 337, 301, 300, 299, 297, 296, 295
נכסי סיכון ,262, 258, 254, 250, 225, 62, 58, 54, 50, 40, 37
 266

ו
סייבר 17
סיכון אשראי ,41, 40, 37, 36, 30, 26, 25, 24, 11, 9, 8, 7
 ,135, 134, 133, 132, 131, 130, 129, 128, 127, 126, 124, 123
 ,213, 212, 211, 210, 209, 193, 177, 143, 142, 141, 137, 136
 ,281, 280, 279, 278, 277, 276, 275, 246, 245, 229, 228, 225
 ,293, 292, 291, 290, 289, 288, 287, 286, 285, 284, 283, 282
 298, 297, 296, 295, 294
סיכונים אחרים 123, 13
סיכון חוביטין 165, 162, 123, 13, 7
סיכון מימון 159
סיכון נזילות 159, 123, 12, 7
סיכון סביבתי 165, 7
סיכון ריבית 147, 146, 123, 35
סיכון שוק 146, 123, 40, 8, 7
סיכון תפעולי 225, 161, 123, 40, 37, 13, 7